

CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI

MENTALITATE

DESCHISĂ

ÎN EDUCAȚIE

ȘCOALA MEHEDINȚULUI

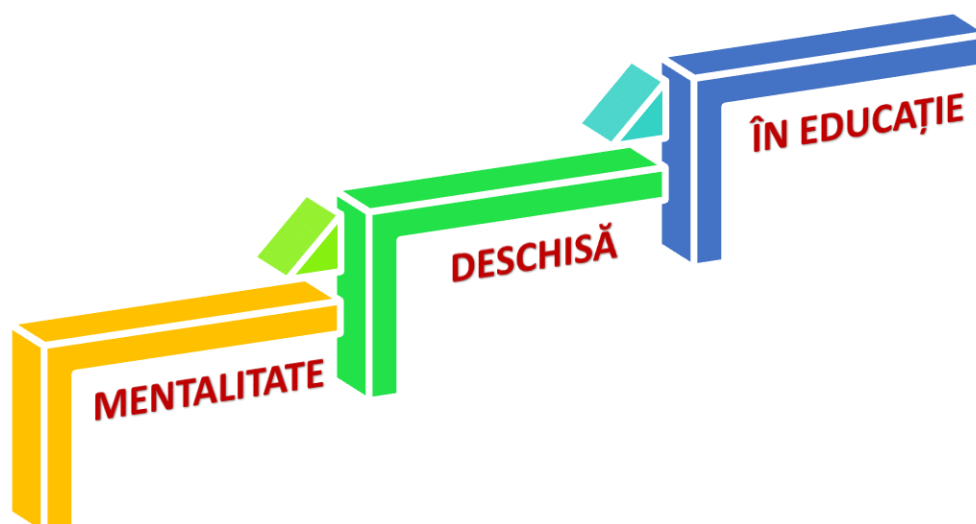
REVISTĂ

METODICO-ȘTIINȚIFICĂ ÎN DOMENIUL EDUCAȚIONAL

ISSN 2810 – 2193
ISSN-L 2392 - 7526

MARTIE 2020

CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI

MARTIE

2020

CUPRINS

SCHIMBARE DE MENTALITATE ÎN SISTEMUL DE EDUCAȚIE ROMÂNESC	12
PROF. GRIGORE GIORGI DIRECTOR, CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI	
DE LA O „ȘCOALĂ CARE ȘTIE TOT” LA O ȘCOALĂ DESCHISĂ SCHIMBĂRILOR	13
PROFESOR-METODIST SIMONA-MIHAELA SBRENȚA CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI	
ACTUL PREDĂRII, ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN	16
RAMONA ALBĂLI COLEGIUL TEHNIC MOTRU, JUDEȚUL GORJ	
STRATEGII PENTRU SCHIMBAREA MENTALITĂȚII ELEVILOR PRIVIND PREZENTA LA ORELE DE CURS	19
CERASELA GABRIELA BALTARETU COLEGIUL AUTO „TRAIAN VUIA”, TÂRGU JIU, JUDEȚUL GORJ	
MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE	24
ALINA MARIANA BENGHIA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PETRU DUMITRIU”, ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
CLASIC ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE – METODE ȘI TEHNICI INTERACTIVE DE GRUP	27
PROF. ÎNV. PRIMAR SILVIA BIRĂU ȘCOALA GIMNAZIALĂ VÂNJULEȚ, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN DOMENIUL ROBOTICII	31
PROF. FLORIN CONSTANTIN BÎRLĂ LICEUL TEHNOLOGIC „DOMNUL TUDOR”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
METODA CUBULUI ÎN PREDAREA GEOGRAFIEI	33
PROF. ANI LAVINIA BÎRLĂ ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	

PERSONALITATEA ȘI ROLUL PROFESORULUI MODERN	35
ELENA BOȘTINĂ COLEGIUL NAȚIONAL ECONOMIC „THEODOR COSTESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
TRADITIONAL ȘI MODERN ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL	37
PROF. COSMIN-GHEORGHE BUDULAN ȘCOALA GIMNAZIALĂ DRĂGUȚEȘTI, JUDEȚUL GORJ	
ȘCOALA ROMÂNEASCĂ ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN	40
PROF. ÎNV. PRIMAR MONICA BUTEAN ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 18, BAIA MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
NE CONCENTRĂM PE SOLUȚII CREATIVE, PRIN INTERMEDIUL PROIECTELOR ERASMUS+ !	43
PROF. MARIETA PAVEL ISJ GORJ; PROF. RODICA P. CALOTĂ COLEGIUL NAȚIONAL „TUDOR VLADIMIRESCU”, TÂRGU-JIU, JUDEȚUL GORJ	
METODE INOVATOARE DE ÎNVĂȚARE	49
PROFESOR CÂRTOI ION, LICEUL TEHNOLOGIC HALÂNGA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ARTA PREDĂRII	52
ADELA MARIA CERNEȘTEAN ȘCOALA PROFESIONALĂ DUMBRĂVIȚA, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERN	53
PROF. ÎNV. PRIMAR IULIA CHERCHEȘIU ȘCOALA GIMNAZIALĂ GÂRCOV, JUDEȚUL OLT	
EDUCAȚIA ÎNTRE TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE	56
MIHAELA-ADELINA CHISĂR-VIZIRU ȘCOALA GIMNAZIALĂ PUNGHINA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	58
CORNELIA MĂDĂLINA CIOABĂ ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
METODE ȘI TEHNICI MODERNE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE A LIMBII ENGLEZE	61
PROF. MARIOARA CIOBANU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE	64
PROF. MARCELA CIOCOI ȘCOALA GIMNAZIALĂ „THEODOR COSTESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE	67
PROF. CLAUDIA-CECILIA CIURDEA ȘCOALA GIMNAZIALĂ CORNUȚEL, JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN,	
TRADIȚII ȘI INOVAȚIE ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ	69
PROF. ÎNV. PRIMAR IONICA COJOCARU ȘCOALA GIMNAZIALĂ CU CLASELE I-VIII PUNGHINA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE	72
CLAUDIU CREȚU COLEGIUL TEHNIC MOTRU JUDEȚUL GORJ	
PROFESORUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI	75
EMANUELA CREȚU COLEGIUL NAȚIONAL „GEORGE COȘBUC”, MOTRU, JUDEȚUL GORJ	
PREDAREA LIMBII ENGLEZE, ÎNTRE ABORDĂRI CLASICE ȘI MODERNE	78
PROF. CRISTINA-ALINA CRIȘAN ȘCOALA GIMNAZIALĂ „THEODOR COSTESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIA EFICIENTĂ	81
PROF. MIHAELA-CARMEN CRUCERU COLEGIUL TEHNIC NR.2, TÂRGU-JIU, JUDEȚUL GORJ	

PROVOCĂRI ÎN IMPLEMENTAREA MENTALITĂȚII DESCHISE ÎN EDUCAȚIE	84
PROF. MĂDĂLINA CUCĂILĂ-CIULICĂ ȘCOALA GIMNAZIALĂ „SFÂNTUL NICOLAE”, TÂRGU-JIU, JUDEȚUL GORJ	
VIZIUNE ȘI ACȚIUNE ÎN CADRUL MENTALITĂȚII DESCHISE ÎN EDUCAȚIE	87
MIHAELA DANIEL ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE STEINHARDT”, ROHIA, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
OPȚIONALUL MODERN ȘI ARTA COMUNICĂRII	89
PROF. ANA AMALIA DOBRE COLEGIUL TEHNIC MOTRU, JUDEȚUL GORJ	
MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE	92
CĂTĂLIN DRAGOMIR CLUBUL SPORTIV ȘCOLAR, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
TRADITIONALISM ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE	95
OANA MIHAELA DRAGOMIROIU ȘCOALA GIMNAZIALĂ BÂLVĂNEȘTI, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
PERSPECTIVE ASUPRA EDUCAȚIEI VIITORULUI	98
PROF. GABRIELA CODRUȚA DUMITRESCU LICEUL TEHNOLOGIC „DOMNUL TUDOR”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE	100
PROF. AURELIA GHIDEL ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PETRE SERGESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
PAȘI PENTRU O ȘCOALĂ PENTRU TOȚI	103
PROF. ÎNV. PRIMAR CAMELIA GRECU LICEUL TEHNOLOGIC „HORIA VINTILĂ”, SEGARCEA, JUDEȚUL DOLOJ	
PART-TIME, UN JOB LA ÎNCEPUT DE CARIERĂ	105
CARMEN LAURA GULIȚĂ COLEGIUL NAȚIONAL ECONOMIC „THEODOR COSTESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	

JOCUL DIDACTIC ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV	108
PROF. LUMINIȚA ELENA HARCĂU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALICE VOINESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
METODE EDUCATIONALE INOVATIVE	110
PROF. MIHAELA HUIDU COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE ȚIȚEA”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
O „SOCIETATE DESCHISĂ”?	113
PROF. NICOLAE-CRISTIAN ISOP ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PAMFIL ȘEICARU”, ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
EDUCAȚIA NONFORMALĂ ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂRII	115
PROF. LILIANA ISTODOR ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
INTEGRAREA INSTRUMENTELOR TIC ȘI A NOILOR TEHNOLOGII INFORMATIONALE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ	118
ALEXANDRU ISTODOR CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI	
CADRUL DIDACTIC ȘI EDUCAȚIA DE CALITATE	121
PROF. ÎNV. PRIMAR ROZALIA LAZAR ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIREȘU MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
RELAȚIA DINTRE INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ ȘI CREATIVITATE	123
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR CARMEN-ALINA LICAN GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.21, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
PROFESORUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI	126
PROF. CONSILIER ȘCOLAR CRISTIAN MATEI C.J.R.A.E. MEHEDINȚI	
FORME DE INTEGRARE A COPIILOR ROMI ÎN MEDIUL ȘCOLAR ȘI REALIZAREA DE ACTIVITĂȚI REMEDIALE LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	128
PROF. ȘTEFAN MAZILU LICEUL TEHNOLOGIC ARDUD, JUDEȚUL SATU MARE	

TRADIȚIONAL SAU MODERN?	130
PROF. ELENA MUNTEANU COLEGIUL NAȚIONAL „MIRCEA ELIADE”, REȘIȚA, JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN	
EDUCAȚIE ȘI INTERCULTURALITATE	132
PROF. SIMONA NEACȘU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
EDUCAȚIA - ÎNTRE TRADIȚIONALISM ȘI MODERNISM	135
PROF. CARMEN-MARIA NEAGOE LICEUL TEHNOLOGIC TURCENI, JUDEȚUL GORJ	
IMPORTANȚA JOCULUI ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ	137
PROF. SIMONA NECȘOIU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
DASCĂLUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI	141
PROF. ÎNV. PRIMAR CRISTINA-NORICA NISTORESCU ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR.1, BUMBEȘTI-JIU, JUDEȚUL GORJ	
METODA DIDACTICĂ, ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN, ÎN ACTUL DE PREDARE – ÎNVĂȚARE	144
PROF. ÎNV. PRIMAR ALINA IULIANA OLARIU ȘCOALA GIMNAZIALĂ CERNEȚI, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE	146
ÎNV. PANESCU MIHAELA ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 3, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
METODA PROIECTELOR DE GRUP	149
PROF. ÎNV. PRIMAR LUMINIȚA PAVĂL ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAIL SADOVEANU”, FĂLTICENI, JUDEȚUL SUCEAVA	
CLASIC ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE – METODE ȘI TEHNICI INTERACTIVE DE GRUP	153
PROF. LETIȚIA-PARASCHIVA PETRESCU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	

TIPARUL MENTALITĂȚII DESCHISE ÎN EDUCAȚIE	156
PROF. MIRELA PETRUȚ ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ION POP RETEGANUL”, SÎNCEL, JUDEȚUL ALBA	
TRADITIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE	158
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR LOREDANA POMAGA-GIOSU GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL BOLBOȘI, JUDEȚUL GORJ	
PROFESORUL FACILITATOR	160
ADRIANA VIORICA POP ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE STEINHARDT”, ROHIA, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
MESERIA DE PROFESOR	163
PROF. ÎNV. PRIMAR LUCIA POP ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIREȘU MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
ROLUL PROFESORULUI INOVATIV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC	165
PROF. LOREDANA POPA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE GRECESCU”/ GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 29, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ROLUL STRATEGIILOR INTERACTIVE DE ÎNVĂȚARE	168
PROF. DAN-FLORENTIN RĂDUCAN LICEUL TEHNOLOGIC „DECEBAL”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
COPILĂRIA – LEAGĂNUL EDUCAȚIEI	170
PROF. MIHAELA-EUGENIA ROMAN COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE ȚIȚEICA”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ROLUL ȘI LOCUL PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT	173
PROF. MIHAELA ROMAN ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
MENTALITATE DESCHISĂ ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA FRANCEZĂ	175
PROF. AURORA ROTARIU LICEUL TEHNOLOGIC „DIERNA”, ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	

CLASIC ȘI MODERN ÎN EDUCATIE	177
PROF. ÎNV. PRIMAR BIANCA ALISA RUȘETELU ȘCOALA GIMNAZIALĂ CERNEȚI, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
STRATEGII ÎN IMPLEMENTAREA MENTALITĂȚII DESCHISE	179
CRINA SĂLNICEAN COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAI EMINESCU”, BAIA MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
STIMULAREA INOVAȚIEI ÎN EDUCATIE	181
PROF. ANCA-HORTENZIA SĂVESCU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE GRECESCU”/ GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 29, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE - STUDIU DE SPECIALITATE-	184
PROF. ÎNV. PRIMAR NICOLETA SCURTU ȘCOALA PRIMARĂ BĂLĂCEȘTI, JUDEȚUL GORJ	
PROFESORUL INOVATIV ȘI FORMAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE	186
SIMONA GABRIELA SERDAN ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALICE VOINESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
EDUCAȚIE, MENTALITATE ȘI CULTURĂ ÎN ERA INTERNETULUI	189
MARIANA SPIRIDON CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI	
PROFESORUL INOVATIV ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ	191
PROF. MARIȚA STAN-ERIMESCU CLUBUL COPIILOR CARANSEBEȘ, JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN	
PARALELĂ ÎNTRE METODELE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE UTILIZATE ÎN PREDARE	193
PROF. STELIANA-DANIELA STĂNCHEȘCU ȘCOALA GIMNAZIALĂ, PAMFIL ȘEICARU”, ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ROLUL PROFESORULUI MANAGER	197
CLAUDIA ȘALAPA ȘCOALA GIMNAZIALĂ PADEȘ, JUDEȚUL GORJ	

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE	200
VICTORIA-GINA ȚANDĂRĂ ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE COSTESCU”, BOLBOȘI, JUDEȚUL GORJ	
O MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIA COPILULUI	201
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR ALINA-MIHAELA TOMA ȘCOALA GIMNAZIALĂ HUSNICIOARA, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
MODELUL TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ROMÂNESC	205
PROF. ANAMARIA TOMA ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE STEINHARDT”, ROHIA, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
ROLUL METODELOR DE INSTRUIRE ÎN DEZVOLTAREA MOTIVATIONAL ATITUDINALĂ A PREȘCOLARULUI	207
PROF. ÎNV. PREȘCOLAR MIHAELA ALINA TRUSCULOIU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE GRECESCU”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
STRATEGII DE ÎNVĂȚARE RECIPROCĂ	210
PROF. FLORENTINA VASILCANU COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE ȚIȚICA”, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ROLUL CERCULUI EXTRAȘCOLAR ÎN EDUCAȚIA NON-FORMALĂ A TINERILOR	213
PROF. DIANA VENCZEL COLEGIUL TEHNIC „AUREL VLAICU”, BAIA MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ	
TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE	216
RALUCA-DIDA VERDEȘ GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 21, DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI	
ARTA PREDĂRII ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN	219
PROF. ÎNV. PRIMAR IONELA VIȘAN ȘCOALA GIMNAZIALĂ BALA JUDEȚUL MEHEDINȚI	
EDUCAȚIA – PROCES DE CREAȚIE	222
SECRETAR ELENA VÎLCEANU BĂLESCU ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE COSTESCU”, BOLBOȘI, JUDEȚUL GORJ	

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE **225**

PROF. ÎNV. PRIMAR ECATERINA VÎLCEANU
ȘCOALA PRIMARĂ BOLBOȘI,
COMUNA BOLBOȘI, JUD. GORJ

ACTUL ÎNVĂȚĂRII ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN **228**

PROF. ÎNV. PRIMAR GICA VULPE
ȘCOALA GIMNAZIALĂ CERNEȚI,
JUDEȚUL MEHEDINȚI

PROFESORUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI **231**

ELENA ZĂRONIU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ BÂLVĂNEȘTI,
JUDEȚUL MEHEDINȚI

DE LA INTEGRARE LA INCLUZIUNE ȘCOLARĂ **2312**

PROF. GHEORGHE LAZĂR
COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE LAZĂR”, BUCUREȘTI

SCHIMBARE DE MENTALITATE ÎN SISTEMUL DE EDUCAȚIE ROMÂNESC

PROF. GRIGORE GIORGI

DIRECTOR, CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI

Sistemul de educație românesc are rolul determinant în schimbarea acestei mentalități și vedem urmările, în adevărata lor amploare, dincolo de zidurile școlilor.

O Mentalitate Deschisă la profesori poate fi esența schimbării, iar dacă îi hrănim cu Mentalitate Deschisă și nu cu Mentalitate Închisă, vom schimba cu siguranță mentalitatea în fiecare comunitate. Deci, un singur lucru dacă reușim în educație, putem schimba România: profesori cu o Mentalitate Deschisă, cărora să le pese și să cultive ce-i mai bun în ei iar copiii noștri să capete încredere în ei înșiși, iar asta chiar de când sunt preșcolari - trebuie să le lăsăm timp și spațiu, să poată descoperi ce știu, să își identifice abilitățile, pasiunile și să își creeze starea de încredere în sine.

Trebuie să schimbăm Mentalitatea profesorilor, abordarea lor, rigiditatea, și strictetea lor pentru că învățământul românesc nu e umanizat. Profesorii se gândesc la copii ca la niște obiecte și pentru a-și atinge scopurile (obținerea de diplome pentru graduație de merit - de exemplu).

Prima etapă și una extrem de importantă este autoconștientizarea, să îi facem pe oamenii cu care lucrăm să realizeze că mentalitatea în care ei sunt în centru, deconectați de toți cei din jur, nu este deloc eficientă – nici pentru ei înșiși și nici pentru cei de lângă ei.

Schimbarea de mentalitate se face în timp „om cu om”, să îi ajutăm să facă această tranziție, la mentalitatea în care îi vezi cu adevărat și pe cei din jur, în care elevii nu mai sunt tratați ca niște obiecte și în care înțelegi că trebuie să iei în considerare și obiectivele și nevoile lor.

Mentalitatea deschisă este cea care îi ajută pe profesori să mute focusul de pe obiectivele cognitive de învățare pe crearea unui mediu de învățare și inspirație, atât pentru copii, cât și pentru părinții lor.

Colaborarea și lucrul în echipă se vede în starea societății românești de azi, fragmentată, greu de adunat împreună pentru țeluri comune. Schimbarea mentalității noastre curente de suspiciune și neîncredere și adoptarea acestei mentalități de „împreună și colaborare” e una din soluțiile sustenabile și transformaționale ale societății românești și implicit a școlii românești.

Trebuie să le ofere profesorilor din Romania o altă perspectivă asupra educației, să li se arate cum o Mentalitate deschisă poate schimba sau deschide dialogul între cadrele didactice, elevi și părinți.

Profesorii au nevoie să înțeleagă că pedagogia este o artă a predării, nu o formulă științifică, ei trebuie să învețe să gestioneze libertatea și responsabilitate lor de buni pedagogi, dar pentru aceasta ei au nevoie de clase echipate modern, au nevoie de psihologi și consilieri care să-i ajute, au nevoie de autorități locale care să se implice în dezvoltarea infrastructurii școlilor, de sprijinul comunității din care fac parte, și nu în ultimul rând, au nevoie de criterii echitabile de competiție și de garanția unei competiții corecte, nu doar pe criterii politice și pe hârtii, ci de performanțe la clasă cu elevii.

DE LA O „ȘCOALĂ CARE ȘTIE TOT” LA O ȘCOALĂ DESCHISĂ SCHIMBĂRIILOR

PROFESOR-METODIST SIMONA-MIHAELA SBRENȚA

CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI

„Noi timpuri au nevoie de voci noi care să disemineze, să expliciteze trăsăturile și cerințele lor...Creșterea serviciilor în economiile bazate pe cunoaștere au avut repercusiuni semnificative asupra manierei de a preda și învăța în clase...Profesorii și elevii se așteaptă să producă, să dezvolte cunoașterea, nu să o reproducă...Terminologia în domeniul predării și învățării s-a schimbat considerabil, reprezentând noile idealuri educaționale, pe care secolul 21, bazat pe competențe, pe noi deprinderi de bază, le formulează...”(Lee, 2014).

Concept care a atras atenția specialiștilor din diverse domenii, abordările inovației sociale au fost identificate în lucrări publicate la începutul secolului al XX-lea (sunt indicate cu deosebire cele ale economistului Schumpeter).În literatura de specialitate, J. B Taylor este considerat primul cercetător care a utilizat conceptul de inovație socială, definindu-l ca „un nou mod de a face lucrurile – new ways of doing things – cu scopul explicit de a răspunde unei nevoi sociale” (Cloutier, 2003, p.3). Definiția dată de Taylor este considerată una dintre cele mai frecvent utilizate, însă literatura de specialitate vehiculează numeroase alte definiții ale acestui concept. În „Qu’est-ce que l’innovation sociale?” (2003), Julie Cloutier realizează o sinteză a definițiilor inovației sociale, concluzionând că acestea sunt direct legate de un sector/domeniu particular de interes: inovație socială înseamnă, pentru unii specialiști, aderarea la noi valori sociale (Henderson, 1993, apud 2003), pentru alții, schimbarea modului de consum al populației de o manieră care să-i satisfacă mai bine nevoile (Gershuny, 1983, idem 2003), dar și gestionarea socială în scopul creșterii eficienței și eficacității activității organizațiilor / instituțiilor / întreprinderilor (Warnotte, 1985, idem 2003) ori stabilirea de parteneriate public – privat (Kanter, 1999, idem 2003) etc.

Inovația în învățământ se poate remarca mai devreme de Pestalozzi, Dewey și Montessori, Rousseau și Durkheim (Hassenforder, 1970). Astfel, principalele caracteristici ale inovației în învățământ sunt:

- ✓ *inovația propune o ameliorare care poate fi măsurată* (creșterea nivelului de educație al populației, a ratei de participare școlară, a rezultatelor, performanțelor educaționale obținute de elevi la diferite examene, teste naționale sau/și internaționale etc;
- ✓ *inovația trebuie să fie durabilă* (descentralizarea învățământului);
- ✓ *inovația trebuie să fie o acțiune deliberată, care să contribuie la reușita școlară a unui număr cât mai mare de indivizi* (prelungirea duratei obligatorii de școlarizare, care reușește să mențină în sistem și populația școlară expusă riscului abandonului școlar, programe educaționale de incluziune în sistemul de învățământ a persoanelor cu dizabilități, a celor defavorizați din punct de vedere socioeconomic și familial, a adulților etc.).

Se consideră că inovația apare ca urmare a unei crize (așa cum am amintit deja, criza financiară care a afectat și sistemul de învățământ a creat condițiile pentru apariția inovației în acest sistem), însă, pentru a evolua, a se dezvolta, a ajunge la rezultate durabile inovația este condiționată de existența și acțiunea unor *factori*, de preferat favorabili inovației.

Inovația se regăsește în învățământ la nivelul tuturor componentelor sale: structură și organizare, conținutul învățământului, mediul educațional. Rezultatele la care se ajunge depind și de caracteristicile socio-economice ale societății și de particularitățile sistemului de învățământ.

Analiza procesului de inovare în învățământ este direct legată de structura și organizarea acestuia: învățământ centralizat sau învățământ descentralizat. Descentralizarea învățământului înseamnă, în linii generale, transferul total sau parțial al unor responsabilități (finanțare, recrutare, salarizare personal, curriculum etc.) de la nivel central la nivel local, sau chiar la nivel de instituție de învățământ. Primul efect asupra învățământului este acela că, pentru a fi posibil un astfel de transfer, a fost necesară modificarea legislației învățământului, ceea ce în opinia unora reprezintă, în sine, un mod de inovare.

De asemenea, se apreciază că procesul de inovare are mai multe șanse de reușită într-un sistem descentralizat decât într-unul centralizat și datorită faptului că descentralizarea permite, prin transferul de responsabilități, implicarea directă a unei diversități de actori în procesul educațional (ONG, asociații ale părinților, reprezentanți ai mediului economic etc.), schimbarea modului de lucru, participarea directă în procesul decizional etc. Pentru a fi posibilă, inovația solicită un număr mare și divers de actori, pentru că procesul de inovare presupune achiziționarea de noi cunoștințe, noi puncte de vedere, perspective diferite asupra aceluiași aspect.

La nivel de conținut al învățământului, inovația urmează celor de la nivel de structură și organizare a sistemului. Dacă ne referim doar la prelungirea duratei obligatorii de școlarizare, constatăm că aceasta presupune o nouă ordonare, succesiune a cunoștințelor, priceperilor, deprinderilor ce trebuie transmise și formate la elevi. Inovația la nivelul conținutului învățământului este însă necesară și din alte motive: pe de o parte, totalitatea cunoștințelor, informațiilor acumulate la nivelul societății este imposibil de cuprins și transmis prin conținutul învățământului, oricât de mult s-ar prelungi perioada de școlarizare, iar pe de altă parte, cunoștințele, informațiile au devenit nu doar foarte numeroase, ci chiar, în unele cazuri, perisabile, astfel că între momentul debutului școlarizării și finalizarea acesteia ceea ce și-a însușit individul poate să nu mai corespundă exigențelor societății și economiei.

Inovarea la nivelul conținutului învățământului presupune o selecție a cunoștințelor, informațiilor ce urmează a fi transmise elevilor, dar mai cu seamă formarea la aceștia a unor deprinderi, priceperi, abilități de a învăța continuu, pe tot parcursul vieții, pentru a evita mai ales excluderea de pe piața forței de muncă. Schimbările la nivelul sistemului de învățământ a permis introducerea disciplinelor opționale, a curriculumului la decizia școlii, demers prin care oferta educațională este adaptată nu numai nevoilor individului, ci și comunității.

Bibliografie:

- W. O. Lee, *Lifelong learning and learning to learn*, 2014.
- J. P. Béchar, *L'enseignement superieur et les innovations pedagogiques: une récession des écrits*, „Revue des sciences de l'éducation”, Vol. XXVII, nr. 2, 2001, www.persee.com.
- J. Cloutier, *Qu'est-ce que l'innovation sociale?*, www.crisis.uqam.ca/cahiers/ET0314.pdf.
- B. Galand, M. P. Gillet, *Le rôle du comportement de la direction dans l'enseignement professionnel des enseignants*, „Cahier de recherche du GIREF”, www.persee.com.
- M. Miclea, L. Vlăsceanu, D. Potolea, P. Petrescu (coord.), *Nevoi și priorități de schimbare educațională în România – fundament al dezvoltării și modernizării învățământului preuniversitar*, 2006, www.edu.ro/index.php/genericdocs/8246.

ACTUL PREDĂRII, ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

RAMONA ALBĂLI

COLEGIUL TEHNIC MOTRU, JUDEȚUL GORJ

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Pentru a atinge un nivel optim în proiectarea și realizarea unei activități educaționale, se pune accent pe felul cum se desfășoară aceasta și implică probleme organizatorice, procedurale și materiale. Astfel apare termenul de „tehnologie didactică”, care acceptă două puncte de vedere: primul se referă la ansamblul mijloacelor audio-vizuale ce se utilizează în practica educativă, iar al doilea se referă la ansamblul structural al metodelor, mijloacelor de învățământ, al strategiilor de organizare a predării-învățare, puse în aplicație, în strânsă corelare cu obiectivele pedagogice, conținuturile transmise, formele de realizare a instruirii și modalitățile de evaluare. Drumul parcurs pentru atingerea obiectivelor educaționale constituie metoda didactică.

Metodele didactice reprezintă un ansamblu de procedee și mijloace integrate la nivelul unor acțiuni implicate în realizarea obiectivelor pedagogice. Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”.

În pedagogie, metoda devine o „cale” necesară pentru dobândirea cunoștințelor și capacităților proiectate la nivelul obiectivelor procesului de învățământ prin valorificarea principiilor specifice de proiectare și de realizare a activității didactice, în termeni de comunicare-cunoaștere-creativitate.

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă legătură cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice.

Metodele didactice pot fi clasificate în:

1. Metode tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;
2. Metode moderne: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare (jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea

elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Ulterior, s-au preconizat diverse moduri de organizare a învățământului, denumite școli active, în care accentul cade pe studiul individual efectuat de elevi. Modul nou, activ, de organizare a învățământului se dovedește superior, dar solicită mult timp. Odată cu descongestionarea programelor școlare în cadrul reformei învățământului, se va începe și activizarea predării în școala românească.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare îi ajută pe elevi să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăț să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt:

- metoda Ciorchinelui;
- metoda Mozaic;
- metoda Cubul;
- metoda Turul Galeriei;
- metoda 6/3/5;
- metoda Lotus;
- metoda Pălăriile gânditoare;
- metoda Frisco;
- metoda Schimbă perechea;
- metoda Explozia stelară;
- diagrama Venn;
- metoda Cauză-efect.

Realizând o analiză succintă a metodelor utilizate în formele tradiționale și cele moderne de învățare se constată diferențe remarcabile în ceea ce privește esența utilizării acestora, activitatea elevilor și activitatea cadrului didactic. Modelul tradițional de predare pare că nu ar răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe triada „învățarea frontală-studiul manualului-chestionarea”, pe un model de învățare pasiv. În mod tradițional, cadrul didactic îi revine rolul de emițător pentru a transmite cunoștințele spre un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze și să reproducă informația. La polul opus, noul model de învățare este un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice. Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții: profesor-elev, elev-elev, elev-profesor, aflate în opoziție cu tipul unidirecțional profesor-elev ce caracterizează modelul standard. Diferențele sunt semnificative și de multe ori, modelul tradițional de predare este identificat ca fiind unul informativ, pe când cel modern este definit ca un proces activ. În didactică sunt încercări de a prezenta raportul între procesul de învățare activ și procesul de învățare pasiv ca reflex al raportului teoretic – practic, informal – formativ. Metodele tradiționale au un caracter formal și stimulează competiția între elevi, sunt orientate, în

principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor. Modelul învățământului modern face apel la experiența proprie a elevului, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, pune accentul pe dezvoltarea gândirii în confruntarea cu alții, evaluarea fiind una formativă. În învățământul de tip tradițional relația profesor-elev este autocratică, activitatea se bazează pe impunerea autorității cadrului didactic pe când în învățământul modern relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Elevii prezintă particularități psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potențialul. Metoda este selectată de cadrul didactic și este pusă în aplicare în lecții sau activități extrașcolare cu ajutorul elevilor și în beneficiul acestora; acest lucru presupune, în toate cazurile, o colaborare între profesor și elev, participarea lor la căutarea de soluții, la distingerea dintre adevăr și eroare și care, sub forma unor variante și/sau procedee selecționate, se folosește pentru asimilarea cunoștințelor, a trăirilor valorice și a stimulării spiritului creativ.

În școlile din România se practică în proporție mai mare modelul tradițional față de cel modern, ținându-se spre implementarea celui din urmă, dar fără anularea primului, realizarea unei simbioze structurale între cele două. Se dorește trecerea de la didactica „tradițională” în care predarea a funcționat ca scop în sine, fiind centrată pe „transmiterea”, „expunerea”, „comunicarea” cunoștințelor, la învățământul modern care caută să păstreze un echilibru între munca individuală și lucrul în grup, să îmbine învățarea individuală cu învățarea interdependentă, prin cooperare sau colaborare, să asocieze exercițiul individual exercițiului interacțiunii cu ceilalți. Modelul modern nu va putea supraviețui însă fără fundamentul celui tradițional. Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea în diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoarea celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi.

Profesorul trebuie, de asemenea, să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un proces didactic de calitate.

Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Bibliografie:

- I. Dumitru, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.
- V. Guțu, *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999.
- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- V. Marcu, L. Filimon, *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Universității din Oradea, 2003.

STRATEGII PENTRU SCHIMBAREA MENTALITAȚII ELEVILOR PRIVIND PREZENȚA LA ORELE DE CURS

CERASELA GABRIELA BALTARETU
COLEGIUL AUTO „TRAIAN VUIA”,
TÂRGU JIU, JUDEȚUL GORJ

O dată la patru ani sunt încheiate acorduri între Ministerul Educației și Sectorul Învățământ care stipulează că fiecare unitate de învățământ/sector educațional trebuie să obțină un progres real în reducerea abandonului școlar, în cadrul unei perioade de timp menționată.

Fiecare școală poate să decidă singură care sunt măsurile benefice pentru reducerea abandonului școlar.

În Olanda, fiecare elev este înregistrat cu un număr unic de referință într-o bază de date special creată în acest sens, care are informații despre progresul școlar (numele și prenumele elevului, domiciliul, școala la care este înscris, un scurt istoric școlar).

Cu ajutorul acestui sistem se poate afla dacă elevul s-a mutat la altă școală. De asemenea, se poate vedea dacă acel copil este înscris la școală iar, în caz contrar, se vor aplica măsurile specifice).

Copiii care sunt înscriși în baza de date, dar nu frecventează școala sau nu dețin o calificare sunt trecuți pe lista celor care au abandonat școala.

Metode împotriva abandonului școlar:

- dezvoltarea implicării părinților în reabilitarea școlară și socială a elevilor expuși riscului de abandon școlar;
- observarea timpurie a situațiilor care conduc spre abandon școlar;
- predarea lecțiilor într-un mod relevant, creativ, inovativ, motivant.
- obținerea succesului educațional al elevilor printr-o monitorizare atentă a conduitei acestora, a participării la orele de curs, a rezultatelor școlare (îmbunătățirea rezultatelor);
- nu încerca din prima să obții performanțe extraordinare, ci încearcă să îți cunoști elevii mai întâi, iar apoi să adaptezi lecțiile în funcție de nevoile și de nivelul acestora.
- regândirea programei școlare;
- dezvoltarea unui plan timpuriu de combatere a abandonului școlar;
- dezvoltarea și furnizarea unor programe educaționale care să conducă la formarea competențelor cheie la elevii expuși riscului de abandon școlar.

În Olanda, când părinții nu și-au înscris copilul la școală se vorbește despre „absență totală”, „absoluut verzuim” – absolutely absence.

Părinții elevilor cu grave probleme mentale sau cu probleme de comportament avansate, pot cere dispensă, astfel încât să nu își mai înscrie copilul la școală.

Școlile trebuie să raporteze absența elevilor (șaisprezece ore în patru săptămâni) dar, de asemenea pot raporta absențele și mai repede de cele șaisprezece ore.

Fiecare școală are un catalog digital on-line. Astfel, părinții își pot monitoriza elevii de acasă sau chiar de la serviciu.

Creșterea motivației pentru frecventarea școlii.

Mereu ne punem întrebări și căutăm explicații pentru acțiunile noastre sau ale semenilor. De ce facem ceea ce facem? De ce un elev învață, iar altul nu? De ce unii elevi se angajează în realizarea sarcinilor școlare și perseverează până la atingerea scopului, în timp ce alții se descurajează la primul obstacol și abandonează activitatea propusă de profesor în favoarea alteia, pe care o preferă? Răspunsurile la aceste întrebări trebuie căutate în domeniul motivației.

Termenul de motivație derivă de la adjectivul latin *motivus* = care pune în mișcare și desemnează aspectul energetic, dinamic al comportamentului uman.

În accepția cea mai largă, motivația reprezintă ”ansamblul factorilor dinamici care determină conduita unui individ”. O definiție mai completă este cea oferită de Al. Roșca (1943, p.8): ”*Prin motivație înțelegem totalitatea mobilurilor interne ale conduitei, fie că sunt înnăscute sau dobândite, conștientizate sau neconștientizate, simple trebuințe fiziologice sau idealuri abstracte*”. Motivația este factorul care determină organismul să acționeze și să urmărească anumite scopuri. Orice act de conduită este motivat, chiar dacă, uneori, nu ne dăm seama pentru ce facem o acțiune sau alta. Nici un act comportamental nu apare și nu se manifestă în sine, fără o anumită incitare, direcționare și susținere energetică.

Motivația reprezintă un proces psihic important pentru că ea impulsionează, declanșează acțiunea, iar acțiunea prin intermediul conexiunii inverse influențează însăși baza motivațională și dinamica ei. Motivația este o sursă de activitate și de aceea este considerată ”motorul personalității”. Acest proces psihic are rol deosebit de important în activitatea de învățare a elevului și în consecință în formarea personalității acestuia. Nu poate avea loc un proces educațional real dacă în prealabil nu s-ar identifica motivele învățării și n-ar fi determinată aria lor de acțiune și dacă educatorul n-ar ști să se folosească de forța acestor motive în practica instrucției. Cunoașterea motivelor ce-l impulsionează pe elev în desfășurarea actului învățării este importantă pentru profesor, deoarece acestea îi indică exact calea ce trebuie s-o urmeze în vederea finalizării cu succes a educației.

Pentru a-l înțelege pe elev, pentru a-l instrui și educa în mod adecvat, profesorul trebuie să cunoască motivele care, împreună cu aptitudinile, temperamentul și caracterul, contribuie la determinarea conduitei și a reușitei sau nereușitei elevului în activitatea de învățare.

Există un număr semnificativ de factori ambientali, pe care profesorii îi pot utiliza pentru a crește motivația elevilor astfel încât să reducă abandonul:

1. Începerea lecției prin a da elevilor un motiv de-a fi motivați.

Din cercetările întreprinse la clase de gimnaziu, se constată că nu a fost vreun profesor care să le spună explicit elevilor că pot obține satisfacție personală din îndeplinirea unei sarcini școlare. În cazul prezentării unor noi sarcini, doar o treime din comentariile profesorilor aveau un caracter motivator. (“Cred c-o să vă placă și o să vă fie util”). Majoritatea sarcinilor noi erau introduse prin comentarii neutre sau chiar negative. (“Știu că asta nu vă va plăcea, dar...”). În general chiar și profesorii eficace, nu prea fac afirmații care să motiveze elevii să învețe diferitele conținuturi pe care le predau. De aceea, încercarea de conștientizare a elevilor: 1) a finalității sarcinilor pe care le rezolvă; 2) a modului în care aceste sarcini îi pregătesc să facă alte lucruri și 3) și mai ales de ce sunt aceste sarcini importante și interesante reprezintă factori motivatori semnificativi.

2. *Expectanțe clare.*

Frecvent profesorii nu oferă date suficient de clare despre sarcinile pe care trebuie să le îndeplinească elevii. Ei abordează o nouă sarcină fără a le da un motiv al realizării sarcinii și nici vreo rațiune a finalizării ei.

Elevii au nevoie să știe în termeni exacti:

- la ce se așteaptă profesorul din parte lor să facă;
- cum vor fi evaluați;
- care vor fi consecințele diferitelor acțiuni întreprinse de ei. Frecvent elevii eșuează în rezolvarea unei sarcini concrete, din cauza confuziei pe care o înregistrează în jurul a ceea ce așteaptă profesorii de la ei. De exemplu, în cazul unui referat sau a unei lucrări, este necesar ca profesorul să fie clar asupra ceea ce se așteaptă să scrie elevii, cât anume să scrie, cum va fi evaluată lucrarea, ce relevanță va avea pentru nota finală. Claritatea asigură elevii, că eforturile direcționate spre scrierea unei lucrări bune vor fi recompensate în termeni unor note, calificative, premii, etc.

Studiile realizate asupra elevilor neinformați suficient asupra așteptărilor profesorilor din partea lor au relevat prezența unor performanțe mai reduse decât în cazul elevilor a căror profesori le-au oferit aceste informații. Nu contează atât de mult cât sunt de motivați pentru realizarea unei sarcini, dacă nu cunosc așteptările vis a vis de acesta. Frecvent rezultatul este că vor începe să realizeze sarcinile cu o anumită latență, se vor simți nesiguri, anxioși și vor comite frecvent greșeli.

3) *Fixarea unor obiective pe termen scurt.*

S-a realizat un studiu pe un lot de 40 de elevi, cu performanțe reduse la matematică și care prezentau o anumită aversiune față de această materie. O parte din elevi au fost învățați să-și fixeze scopuri și sarcini pe termen scurt, alții pe termen lung, iar alții nu și-au fixat astfel de scopuri. După șapte sesiuni de învățare, elevilor învățați să-și stabilească sarcini pe termen scurt au început să le placă activitățile, pe care altădată le considerau respingătoare. Totodată au obținut performanțe superioare și au devenit mai conștienți de propria lor eficacitate și abilitate la matematică.

4) *Aprecierea verbală și scrisă.*

În multe cazuri o întărire tangibilă nu este atât de eficace ca și aprecierea verbală a profesorului. Lauda este cea mai naturală și cel mai facil de administrat dintre tehnicile motivaționale de care dispune un profesor. Subliniem faptul că, mai importantă decât cantitatea acestei laude pe care o poate utiliza profesorul este calitatea ei, adică modul în care este ea oferită. Ne referim în acest caz la gradul de relaționare al laudei cu un comportament dezirabil bine definit, la specificitatea și la credibilitatea ei. Specificitatea vizează faptul că profesorul apreciază un elev pentru un comportament specific și nu pentru un “bine” general. Lauda este credibilă dacă este oferită cu sinceritate pentru un lucru bun concret realizat. S-a realizat un studiu asupra manierei în care profesorii adresează laude elevilor slabi la învățătură precum și a celor care prezintă comportamente neadaptive. Constatarea lui a fost că, frecvent acești profesori manifestă o discrepanță facil sesizabilă între limbajul verbal, ce adresează laude și limbajul non verbal concretizat în: tonalitate, accent, postură, inflexiunile vocii precum și în alte amorse nonverbale.

Comentariile scrise de profesor pe lucrările elevilor de asemenea au un impact pozitiv semnificativ asupra performanțelor ulterioare la teste. Totodată se remarcă și un efect asupra efortului ulterior al elevului, al atenției și atitudinii sale față de învățare.

Totuși nu toți elevii reacționează uniform la acordarea laudei. De exemplu, extrovertiții (persoane interesate preponderent de lucruri exterioare și de viața socială) pot fi motivați mai

degrabă de mustrare decât de laudă; pe când în cazul introverților (persoane centrate mai mult în jurul propriilor gânduri și sentimente) lauda este mult mai eficace.

5) *Utilizarea judicioasă a notării.*

Sistemul de notare utilizat în majoritatea școlilor prezintă simultan trei funcții diferite: evaluare, oferirea de feedback și de mobilizare.

6) *Stimularea descoperirii, explorării, curiozității epistemice.*

Stimulii noi, surprinzători, complecși sau ambigui creează un fel de “trezire cognitivă” numită curiozitate epistemică. Aceasta creează premisele motivării pentru a căuta noi căi de înțelegere și de rezolvare a unor probleme.

Teoria inteligențelor multiple a lui Howard Gardner a găsit în spațiul didactic românesc un teritoriu fertil, deschis abordărilor moderne și colaborărilor tuturor agenților educaționali (învățător, profesor, elev, consilier școlar, părinte). Se poate afirma că aplicarea teoriei inteligențelor multiple în școala românească s-a desfășurat aproape simultan cu aplicarea teoriei lui Howard Gardner în învățământul american, chiar dacă în ultimii ani ai secolului trecut, dascălul român aplica intuitiv metode de predare-învățare-evaluare care valorificau inteligențele multiple ale elevilor.

Metodele se bazează pe cele opt inteligențe multiple. Acestea sunt:

1. Implicarea elevilor în situații de viață concrete;
2. Realizarea de activități în aer liber (outdoor activities);
3. Activități extracurriculare;
4. *Peer training (peer education)* – formarea unor competențe/abilități în cadrul unor grupuri formate de elevi de aceeași vârstă, clasă, sex, orientare religioasă, etc.;
5. *E-learning*;
6. Folosirea muzicii, artei, desenului, jocului, teatrului ca metode de învățare;
7. Dobândirea unor abilități de interacțiune între persoane - *Team Building* (construirea unei echipe eficiente este un proces de dezvoltare și motivare a unui grup, astfel încât acesta să își atingă țelul și să devină o echipă eficientă);
8. *Learning by doing*. Învățarea prin practică în situații concrete.

Bibliografie:

- T. Amabile, *Creativitatea ca mod de viață. Ghid pentru părinți și profesori*, traducere de Tureanu Anca, București, Editura Științifică și Tehnică, 1997.
- D. P. Ausubel, F. G. Robinson, *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, E.D.P., București, 1981.
- M. D. Bocoș, *Instruirea interactivă*, Editura Polirom, Iași, 2013.
- Mihaela Brut, *Instrumente pentru e-learning. Ghidul informatic al profesorului modern*, Editura Polirom, Iași, 2006.
- A. Cosmovici, L. Iacob, (coord), *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999.
- C. Crăciun, *Metodica predării limbii române în învățământul primar*, Editura Emia, Deva, 2001.
- C. Cucuș, *Pedagogie*, ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Polirom, Iași, 2002.
- G. Duminică, A. Ivasiuc, (coord.), *O școală pentru toți. Accesul copiilor romi la o educație de calitate. Raport de cercetare*. Editura Vanemonde, București, 2010.
- Howard Gardner, *Inteligențele multiple*, Editura Sigma, București, 2007.
- P. Golu, *Psihologia învățării și dezvoltării*, Editura Fundației Humanitas, București, 2001.
- M. Jigău, (coord.), *Program pilot de intervenție prin sistemul zone prioritare de educație*, Editura Alpha MDN, Buzău, 2006.
- I. Neacșu, *Motivație și învățare*, E.D.P., București, 1978.
- V. Negoian, *Introducere în psihologia educației*, Editura Universitară, București, 2006.
- Șt Popenci, C. Fartușnic, *Motivația pentru învățare: de ce ar trebui să le pese copiilor de ea și ce putem face pentru asta*, DPH, București, 2009.
- E. Potorac, *Școlarul între aspirații și realizare*, E.D.P., București, 1978.
- M. Roco, *Creativitatea și inteligența emoțională*, Editura Polirom, Iași, 2001.
- A. Stoica, *Creativitatea elevilor. Posibilități de cunoaștere și educare*, E.D.P., București, 1983.

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE

ALINA MARIANA BENGHIA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PETRU DUMITRIU”,

ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Educația înseamnă schimbare: schimbare în noi, în mentalitatea noastră; schimbare în relațiile cu elevii, profesorii și părinții; schimbare în societate, în general. Dascălul, prin rolul extrem de important pe care îl are, acela de a forma noi generații, trebuie să fie primul deschis la schimbare, pentru a o produce și perpetua la rândul lui, dar nu și singurul. Schimbarea trebuie să pornească din interiorul sistemului și îi implică deopotrivă pe profesori, elevi și părinți. Aceștia din urmă trebuie să înțeleagă că școala nu este suficientă, nu e singura responsabilă de educația și pregătirea copiilor. Triunghiul dascăl-copil-părinte este echilateral, deci responsabilitatea unei educații de calitate este egal distribuită celor trei factori implicați, la care se adaugă și comunitatea. Sistemul actual de educație, cu un singur mod de a preda și explica, cu același tip de materiale didactice, este liniar și nepotrivit pentru toți copiii.

Ca urmare, trebuie supus unui proces de transformare, astfel încât să devină un instrument util pentru societatea modernă în care trăim. Perioada copilăriei este începutul de drum al oricărui adult. În această primă etapă a vieții se stabilesc premisele viitorului. Dezvoltarea armonioasă presupune parcurgerea mai multor etape, fiecare dintre acestea aducând cu sine importante achiziții în sfera intelectuală și afectivă. Școala este locul în care copilul trebuie să se simtă în siguranță și unde se antrenează pentru viață, unde primește suportul de care are nevoie pentru a se exprima liber și plener. Cu siguranță un om conștient și responsabil, grijuliu și empatic, strategic, logic, critic și creativ, performant, autentic și influent.

Iată doar câteva dintre cerințele unei educații de calitate:

- mediu școlar sigur, armonios;
- spații de învățare echipate adecvat, ce răspund nevoilor individuale/colective;
- resurse/metode de predare ce permit accesul/participarea activă a tuturor elevilor;
- noi modalități de evaluare, în conformitate cu cerințele și exigențele omului modern;
- proiectarea și dezvoltarea unor parteneriate/programe de studiu care să corespundă nevoilor factorilor interesați (abilitați, pasiuni), asigurând accesul și egalitatea de șanse tuturor elevilor;
- profesori care inspiră și motivează, care sprijină activ și se implică în dezvoltarea și asigurarea calității programelor de învățare;
- abordarea integrată a conținuturilor învățării, ce traversează barierele disciplinelor, aducând aspecte ale curriculumului în asociații semnificative, concentrate pe arii tematice mai largi;
- promovarea cooperării; copiii trebuie învățați cum să lucreze în echipă, să socializeze și să influențeze cu integritate;
- stimularea motivației elevului pentru învățarea individuală și responsabilizarea privind propria evoluție;

- accent pe înțelegere și comunicare, empatie și relaționare, optimism, energie pozitivă și motivare, abilități de conducere;
- abordarea învățării astfel încât să dea sens muncii, pe lângă cultură generală, să ofere educație practică, să pună elevii într-o situație autentică de rezolvare a unei sarcini concrete cu o finalitate reală;
- responsabilizarea părinților și participarea acestora la viața școlii, întrucât ei sunt cei care îi educă pe copii mult mai mult timp decât orice profesor, dacă se implică;
- abordarea învățării din perspectiva teoriei inteligențelor multiple, oferind elevului posibilitatea de a se manifesta plenar în domeniile în care capacitățile sale sunt cele mai evidente;

Didactica tradițională dezvoltă suficient de detaliat categoriile și rolul diferitelor mijloace de învățământ, orice autor încercând să identifice progresele lor, atât ca tehnicitate, cât și ca utilizare tehnologică concretă. Orice atitudine extremă față de integrarea lor concretă în activități poate conduce la ineficiența formativă 1:

- ✓ fie abuzul de mijloace, chiar dacă se invocă învățarea concretă, perceptivă, ceea ce înseamnă dispersarea și îndepărtarea sintezei, a aplicațiilor;
- ✓ fie limitarea la materialul didactic simplu, care dăunează operațiilor mentale, etapelor învățării; chiar utilizarea unui singur exemplu, fie pentru o clasă de obiecte, fie pentru o serie de însușiri, duce la trecerea rapidă de la o analiză, o exemplificare la generalizare, ceea ce nu susține o prelucrare mai amplă a informațiilor;
- ✓ fie introducerea mijloacelor, dar cu menținerea concepției clasice asupra activității, învățarea prin condiționare, iar mai puțin prin rezolvarea de probleme, operații de prelucrare;
- ✓ ✓ fie în determinarea lor, profesorul ține cont de obiective, dar nu le alege corespunzător, ca în cazul strategiilor;
- ✓ fie folosirea abuzivă a unui mijloc care nu conduce la realizarea obiectivelor, dacă nu solicită procese variate;
- ✓ profesorul poate realiza o alegere mai bună dacă, atunci când operaționalizează obiectivele, se gândește, după resursele existente, la variante de combinare a mijloacelor, urmând apoi selectarea și integrarea lor;
- ✓ fie nu se dozează corect timpul de utilizare, nu se echilibrează folosirea în diferitele faze ale învățării, cunoașterii, fie se limitează numai la antrenarea proceselor cognitive concrete.

În învățământul modern, modalitățile de organizare a activităților de învățare bazate în special pe tablă și cretă, și textul unor manuale (alături de culegerile de probleme aferente) nu mai sunt totdeauna suficient de eficiente și atractive pentru copiii de azi (obișnuiți cu aparatura tehnologică, gadgeturi foarte recente, dar și expuși unei mari presiuni mediatice). Nu mai are rost să folosim vechile clișee de genul „Nu mai sunt copiii de altădată”, sau „S-au schimbat prea mult generațiile”, ori „Nu mai învață copiii de azi ca cei de altădată” mai degrabă trebuie să ne adaptăm la realitățile de azi. Cum să-i facem să mai învețe (când mass-media le spune că școala nu îi pregătește pentru viață, sau că se învață materii care nu folosesc la nimic și astfel îi demotivează)? Răspunsul nu este simplu dar trebuie început prin a le recâștiga interesul și mai ales plăcerea de a afla ceva nou și de a aplica practic noile cunoștințe. Dar acest răspuns naște o altă întrebare fiindcă știm bine că dacă pe facem pe tablă cea mai bună schiță sau schema nu reușim să trezim în mintea lor un ecou (decât foarte slab, și doar la unii copii). Și astfel înțelegem cât de important este să folosim tehnologiile moderne mai ales că în ultimii ani s-au schimbat atât de multe și în școlile noastre: în aproape toate clasele sunt instalate proiectoare, aproape toate școlile au laptop-uri și proiectoare mobile care pot fi deplasate în orice clasă, ca să nu mai spun că orice profesor are azi un telefon pe care îl poate conecta direct la un proiector

astfel încât să le prezinte copiilor o lecție modernă susținută de suportul informatic ce conține și imaginile necesare înțelegerii (care spun cât o mie de cuvinte dacă sunt bine alese), animațiile, filmările legate de fenomenele studiate (mai ales la fizică, chimie, biologie, științe și tehnologii), și de asemenea experimente didactice filmate (reale) sau experimente virtuale simulate pe computer la fenomenele fizice imposibil de realizat practic (exemplu fenomene atomice sau nucleare). Elevii vor deveni mult mai interesați când lecția are un aspect mai practic și e susținută de tehnologia cu care sunt obișnuiți. În felul acesta le putem trezi interesul pentru disciplina pe care o predăm – arătându-le conexiunile dintre disciplina respectivă (de exemplu fizica, sau știința) și viața de zi cu zi, tehnică, practică, inginerie, inventică. O modalitate de organizare a activităților de învățare trebuie să permită elevului să vizualizeze fenomenul fizic studiat, să atragă atenția elevului, să asigure interactivitatea - elevul să participe activ la lecție, să fie „antrenat” în activitățile desfășurate, și, în același timp demersul științific să fie cât mai riguros, dar și apropiat de viața de zi cu zi și de practică, pentru ca elevii să înțeleagă că fizica, și disciplinele predate în școală, au o mare aplicabilitate în viață și în tehnică, și că nu reprezintă doar un domeniu teoretic. O astfel de modalitate de organizare a activităților de învățare propune îmbinarea metodelor bazate pe utilizarea aparaturii de laborator, a unui calculator cu proiector dar și a tablei și cretei (markerului) – toate în același laborator sau clasă. Un element esențial al acestei modalități de organizare a activităților de învățare este constituit de utilizarea unui nou sistem de lecții cu suport informatic (un fel de manual electronic creat de profesor), din care derulăm pe planșa proiectorului (sau pe monitoarele elevilor dacă există) acele momente de lecție ce sunt mult îmbunătățite prin aceste tehnologii. Azi, avem posibilitatea să filmăm cu telefonul fiecare experiment efectuat în clasă sau laborator (mai ales în științe, fizică, chimie, etc) iar filmul îl putem insera în lecția pe suport informatic (parte din manualul electronic propriu).

Sistemul românesc actual de învățământ testează doar logica, memoria, perspicacitatea. Astfel, copiii cu rezultate bune la matematică sunt considerați inteligenți, în vreme ce aceia care pictează extraordinar sunt considerați doar talentați. Și aceștia din urmă sunt inteligenți, doar că inteligența lor este diferită.

Asigurarea calității educației este centrată preponderent pe rezultatele învățării exprimate în termeni de cunoștințe, competențe, valori și atitudini.

Bibliografie:

Andy Székely, *Manifestul educației*, AS Publishing, 2013.

Simona Josan, *Lecții de management și calitatea educației*, în *Tribuna învățământului* nr. 649, 2005.

David Hume, *The Philosophical Works of David Hume*, Edinburgh, (reeditat) 1994.

CLASIC ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE – METODE ȘI TEHNICI INTERACTIVE DE GRUP

PROF. ÎNV. PRIMAR SILVIA BIRĂU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ VÂNJULEȚ,
JUDEȚUL MEHEDINȚI

În societatea contemporană, una din provocările deja lansate, este necesitatea regândirii școlii, a educației formale, alături de cea nonformală și informală, în variatele lor forme de articulare. Ca subsistem al macrosistemului de educație, sistemul școlar, prin oferta sa educativă, contribuie la structurarea traiectelor de (auto) formare și (auto) dezvoltare a personalității individului, pregătindu-l pentru a fi un beneficiar pretențios al educației permanente. În abundența informațională cu care societatea actuală se confruntă, sistemul educațional are dificilul rol de a forma personalități care să știe să discearnă informația prețioasă de cea excedentară, de a extrage esențialul din general.

Astfel, în educație a apărut termenul de „educație modernă”. Termenul de modern este folosit în educație, de obicei pentru a releva situația avansată a prezentului în relație cu trecutul care a fost depășit prin dezvoltare. Pentru unii, modernitatea este opusă practicilor tradiționale și se caracterizează prin schimbare, inovație și dinamism. Școala și oamenii ei se află acum la granița dintre modernism și postmodernism. În societățile moderne, cunoașterea e echivalentă cu știința și e importantă în sine. Oamenii caută căile optime pentru a dobândi „cunoaștere”, „știință” din cât mai multe domenii, considerând că astfel vor fi recunoscuți drept persoane educate. Într-o societate postmodernistă, cunoașterea trebuie să fie funcțională, utilă; înveți nu doar pentru „a ști” și a stoca o serie de informații din diferite domenii, pentru a demonstra cât de „educat ești”, ci, înveți pentru „a face”, pentru „a folosi” ceea ce ști, pentru „a aplica” ceea ce ai acumulat, în folosul tău și al celorlalți. A ști ce să faci cu ceea ce ai învățat este dezideratul major al educației postmoderniste.

Pedagogia postmodernistă are în vedere niște educatori care să fie aceia care ușurează cunoașterea și participă la construirea cunoașterii. Cunoașterea se realizează pentru că este utilă. Relațiile educator-educat sunt deschise, bazate pe sprijin reciproc, pe dialog constructiv și pe cooperare. Această viziune promovează colaborări strânse ale școlii cu comunitatea educativă presupunând reîntoarcerea elevilor către lume, promovând investigațiile, interogațiile, discuțiile. Se renunță la control, punându-se accent pe proces. Profesorul este animator, moderator.

Activismul elevului implicat de strategiile folosite de către cadrul didactic în desfășurarea activității de predare-învățare se constituie ca un imperativ al orientării postmoderniste în educație. Școala postmodernistă trebuie să știe cum să motiveze pe elev să învețe și cum să faciliteze procesul învățării, organizând și dezvoltând strategii de lucru interactive, punând accentul pe utilitatea cunoștințelor și pe necesitatea însușirii lor pentru a se descurca în viață. Agenții educaționali trebuie să fie interesați de ceea ce-și doresc elevii să învețe și de ceea ce pot să facă cu aceste cunoștințe. Rolul profesorului este nu de a îndopa elevii cu diverse cunoștințe, ci de a le arăta ce au de făcut cu acestea.

Școala postmodernistă promovează învățarea prin cooperare ca formă superioară de interacțiune psihosocială, bazată pe sprijin reciproc, pe toleranță, pe efort susținut din partea tuturor, îndreptat către același scop. Motivația este rezultatul acțiunii conjugate a tuturor membrilor ce urmăresc un destin comun. Atenția este îndreptată asupra procesului de elaborare împreună, prin colaborare, a demersurilor de realizare a sarcinii. Este împărtășită părerea că toți pot oferi alternative valoroase de soluționare a problemei, dacă le sunt oferite premisele necesare și sunt ajutați. Evaluarea urmărește acordarea ajutorului imediat, având o funcție mai mult corectivă, ameliorativă, decât de sancționare, ducând la reducerea stresului. Ea se realizează prin raportarea la progresul individului și are în vedere atât participarea fiecărui membru la procesul elaborării în comun cât și rezultatele echipei.

Analizând poziția cadrului didactic în fața problemelor instruirii și ale învățării, profesorul Ioan Neacșu afirmă că „educatorii sunt solicitați astăzi, în mod continuu, să promoveze învățarea eficientă. Și nu orice învățare eficientă, ci una participativă, activă și creativă.” Activitățile propuse elevilor în scopul sporirii gradului de implicare activă și creativă în școală, trebuie să asigure: stimularea gândirii productive, a gândirii critice, a gândirii divergente și laterale libertatea de exprimare a cunoștințelor, a gândurilor, a faptelor. În acest sens apar ca adecvate activitățile care cer spontaneitate și contribuie la dezvoltarea independenței în gândire și acțiune. Utilizarea talentelor și a capacităților specifice fiecărui individ în parte, incitarea interesului către nou, necunoscut și oferirea satisfacției găsirii soluției după depunerea unui efort de căutare, dezvoltarea capacității de organizare de materiale, de idei prin întocmirea de portofolii asupra activității proprii, sunt coordonate majore ale învățării prin cooperare.

Lecția de predare-învățare devine astfel „o aventură a cunoașterii” în care copilul participă activ, după puterile proprii, întâlnind probleme și situații dificile, examinându-le și descoperind soluții plauzibile. Rolul profesorului constă mai mult în cel de stimulare și dirijare, iar motivația activității reiese din participarea entuziastă a cadrului didactic. Elevul e implicat atât în procesul de predare, de învățare și de evaluare, iar disciplina devine autodisciplină a muncii și interesului, asigurată de satisfacția cooperării. Conduita creativă a cadrului didactic este unul din factorii care asigură dezvoltarea potențialului creativ al elevilor. Predarea, ca proces creativ, presupune ca profesorul să medieze între elev și lumea cel înconjoară. El trebuie nu numai să organizeze spațiul și activitatea, ci și să participe alături de elevi la elaborarea cunoștințelor; să servească drept model în legăturile interpersonale și să încurajeze interacțiunile cooperante dintre elevi.

Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. “Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o cale de cunoaștere propusă de profesor într-o cale de învățare realizată efectiv de preșcolar, elev, student, în cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă.” (Sorin Cristea). Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instrucționale (e-learning), în contaminarea și suprapunerea problematizării asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

Metodologia diversificată, îmbinarea dintre activitățile de cooperare, de învățare în grup, cu activitățile de muncă independentă reprezintă o cerință primordială în educația postmodernistă. Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente.

Aceste metode interactive de grup se pot clasifica după funcția lor didactică, în metode de predare-învățare interactivă – metoda predării/învățării reciproce (Reciprocal teaching –

Palinscar); metoda Jigsaw (Mozaicul); citirea cuprinzătoare; cascada (Cascade); metoda învățării pe grupe mici – STAD (Student Teams Achievement Division); metoda turnirurilor între echipe – TGT (Teams/Games/Tournaments); metoda schimbării perechii (Share-Pair Circles); metoda piramidei; învățarea dramatizată. Metodele de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare cuprind harta cognitivă sau harta conceptuală (Cognitive map, Conceptual map), matricele, lanțurile cognitive, fishbone maps (scheletul de pește), diagrama cauzelor și a efectului, pânza de păianjen (Spider map – Webs), tehnica florii de nufăr (Lotus Blossom Technique), metoda R.A.I., cartonașele luminoase. Cele mai cunoscute și mai folosite metode sunt cele de rezolvare de probleme prin stimularea creativității – brainstorming; starbursting (Explozia stelară); metoda Pălăriilor gânditoare (Thinking hats – Edward de Bono); caruselul; multi-voting; masa rotundă; interviul de grup; studiul de caz; incidentul critic; Phillips 6/6; tehnica 6/3/5; controversa creativă; fishbowl (tehnica acvariului); tehnica focus grup; patru colțuri (Four corners); metoda Frisco; sinectica; buzz-groups; metoda Delphi.

Jigsaw (în engleză jigsaw puzzle înseamnă mozaic) sau „metoda grupurilor interdependente” este o strategie bazată pe învățarea în echipă (team-learning). Fiecare elev are o sarcină de studiu în care trebuie să devină expert. El are în același timp și responsabilitatea transmiterii informațiilor asimilate, celorlalți colegi. Metoda presupune o pregătire temeinică a materialului dat spre studiu elevilor. Educatorul propune o temă de studiu pe care o împarte în patru sub-teme. Pentru fiecare temă în parte educatorul trebuie să dea un titlu, sau pentru fiecare să pună o întrebare. Fiecare membru al grupei va primi ca obiect de studiu materiale necesare fiecărei sub-teme, pentru care va alcătui și o schemă. La sfârșit elevii își comunică ce au învățat despre sub-tema respectivă. Aranjarea în clasă a grupurilor trebuie însă să fie cât mai aerisită, astfel încât grupurile să nu se deranjeze între ele. Obiectul de studiu poate constitui și o temă pentru acasă, urmând ca în momentul constituirii mozaicului fiecare “expert” să-și aducă propria contribuție.

Elevul	Sarcini
Rezumator	<p>Scris în câteva propoziții ceea ce ai citit. Formulază propoziții reținătoare numai la ceea ce ți s-a părut important.</p> <p><i>televizorul elevului poate completa doar cu informații noi propoziții date.</i></p>
Întrebătorul	<p>Pune 5 întrebări colegilor din grupa ta. Notează apoi pe fișa ta și răspunsurile lor.</p> <p><i>pentru primele trei întrebări se poate da răspunsul, elevul fiind nevoit să găsească doar întrebarea. După aceea i se poate cere alte... întrebări pentru colegii lui de grupă.</i></p>
Clarificatorul	<p>Întocmește o listă de cuvinte și expresii necunoscute. Folosește-te de cunoștințele tale, sau ale celor din grupa ta pentru a le clarifica. Sensul lor vă va ajuta să înțelegeți mai bine textul.</p> <p><i>televizorul poate avea o listă a termenilor, iar sarcina lui să fie aceea de a găsi sinonimele din text. O altă variantă poate fi un exercițiu în care el să înlocuiască cuvinte sau expresii subliniate cu unele din text. În ajutorul lui se poate de asemenea da și un dicționar de sinonime.</i></p>
Predicătorul	<p>După ce ai citit textul, începuie-ți ce se poate întâmpla mai departe.</p> <p><i>În sprijinul elevului se pot înlocui câteva propoziții pe care el să le continue cu alele.</i></p>

Este foarte important să educă imaginația copiilor pentru că a fi un om imaginativ înseamnă să te poți adapta în situații diverse. O metodă didactică de educare a imaginației copilului este “metoda pălăriilor gânditoare”. Aceasta este o tehnică interactivă, de stimulare a creativității participanților care se bazează pe interpretarea de roluri în funcție de pălăria aleasă. Sunt 6 pălării gânditoare, fiecare având câte o culoare: alb, roșu, galben, verde, albastru și negru. Membrii grupului își aleg pălăriile și vor interpreta astfel rolul precis, așa cum consideră mai bine. Rolurile se pot inversa, participanții sunt liberi să spună ce gândesc, dar să fie în acord cu rolul pe care îl joacă. Culoarea pălăriei este cea care definește rolul: pălăria albă este neutră, participanții sunt învățați să gândească obiectiv, pălăria roșie dă frâu liber sentimentelor, oferă o perspectivă emoțională asupra evenimentelor. Pălăria neagră este perspective gândirii negativiste, pesimiste, pălăria galbenă este simbolul gândirii pozitive și constructive, al optimismului. Cel ce stă sub pălăria verde trebuie să fie creativ. Gândirea laterală este specifică acestui tip de pălărie. Cere un efort de creație. Pălăria albastră este dirijorul orchestrei și cere

ajutorul celorlalte pălării. Gânditorul pălăriei albastre definește problema și conduce întrebările, reconcentrează informațiile pe parcursul activității și formulează ideile principale și concluziile la sfârșit. Monitorizează jocul și are în vedere respectarea regulilor. Acest nou tip de metodă de predare – învățare este un joc în sine. Copiii se împart în șase grupe – pentru șase pălării. Ei pot juca și câte șase într-o singură grupă. Împrețirea elevilor depinde de materialul studiat.

Bibliografie:

- I. Albușescu, Mirela Albușescu, *Predarea și învățarea disciplinelor socioumane*, Editura Polirom, Iași, 2000.
- Simona Bernat, *Tehnica învățării eficiente*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
- I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- C. Moise, *Concepte didactice fundamentale*, Ankarom, Iași, 1996.

EXEMPLE DE BUNĂ PRACTICĂ ÎN DOMENIUL ROBOTICII

PROF. FLORIN CONSTANTIN BÎRLĂ
LICEUL TEHNOLOGIC „DOMNUL TUDOR”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Programele Erasmus+ reprezintă acele programe ale UE pentru educație, formare, tineret și sport în Europa. Aceste programe au o serie de obiective care să contribuie la creșterea economică, a numărului locurilor de muncă, echitate, incluziune socială, educație și formare.

Aceste programe abordează următoarele tematici:

- reducerea șomajului, în special în rândul tinerilor;
- promovarea învățământului pentru adulți, în special în domeniul noilor competențe și în cel al competențelor cerute pe piața muncii;
- încurajarea participării tinerilor la viața democratică europeană;
- Sprijinirea inovării, cooperării și reformei;
- reducerea ratei părăsirii timpurii a școlii etc.

Aș dori să aduc în discuție unul dintre proiectele desfășurate la Liceul Tehnologic Domnul Tudor, prin intermediul programului Erasmus+. Proiectul s-a numit ROBO (Remain On Board), având patru țări partenere: România, Italia, Bulgaria și Polonia. În acest proiect au fost implicați un număr de 25 de elevi din unitatea noastră școlară.

Scopul acestui proiect a fost crearea unui robot urmăritor de linie de către elevii noștri sub îndrumarea cadrelor didactice implicate în proiect. S-au desfășurat foarte multe activități unde elevii noștri au manifestat un interes deosebit pentru acest domeniu; au relaționat cu elevii și cadrele didactice din țările partenere, amintind în acest sens câteva activități desfășurate pe parcursul derulării proiectului:

- ✓ *România:* Atelier de lucru - programare C++;

Prezentarea platformei de dezvoltare Arduino Uno - nivel începător.

Concurs pe circuit impus de tip urmăritor linie (unde elevii noștri au ocupat locul I).

- ✓ *Bulgaria:* Atelier de lucru - programare Arduino Uno;

Activități de construire și programare nivel începător pe platforma de dezvoltare Lego Mindstroms.

Concurs urmăritor linie pe circuit impus de tip Maze.

- ✓ *Polonia:* Activități de programare nivel avansat pe platforma de dezvoltare Lego Mindstroms;

Activități de programare în domeniul mașinilor cu comandă numeric.

- ✓ *Italia:* Activități de construire și programare a unor urmăritori de linie/braț robotic;
Prezentare a domeniului mecatronicii și vizite în laboratoarele specific domeniului.
Mecatronicii și Automatizării.
S-a realizat un sistem radar pe lungimi scurte cu platforma de dezvoltare Arduino.
Uno, robot comandat prin bluetooth, wireless, aplicații de tip server-client cu ajutorul platformei Arduino.

Bibliografie:

<https://store.arduino.cc/arduino-uno-rev3>.

<https://www.microchip.com/wwwproducts/en/ATmega328P>.

<http://ww1.microchip.com/downloads/en/DeviceDoc/ATmega48A-PA-88A-PA-168A-PA328-P-DS-DS40002061A.pdf>.

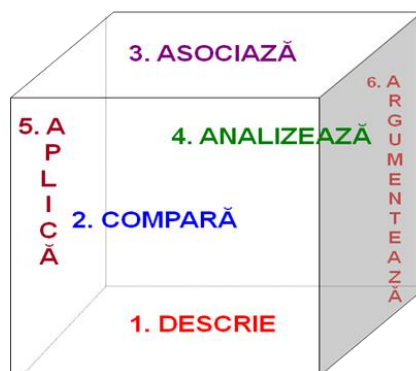
<https://www.allaboutcircuits.com/technical-articles/understanding-arduino-unohardware-design/>.

METODA CUBULUI ÎN PREDAREA GEOGRAFIEI

PROF. ANI LAVINIA BÎRLĂ

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Într-o societate aflată în permanentă schimbare, didactica geografică vizează stabilirea raportului optim între cultura generală și cultura geografică. Obiectivele generale actuale ale geografiei cuprind achiziția unui sistem de cunoștințe, formarea unei gândiri geografice, dezvoltarea unor capacități intelectuale, practice, afective, motivaționale și atitudinale. Consider că pentru nivelul gimnazial se pot aplica numeroase metode active-participative, metode e pun accent pe elev. Aș dori să aduc în discuție una dintre ele, și anume *metoda cubului* care se poate aplica la numeroase lecții de geografie. Este o tehnică prin care un subiect/temă poate fi abordat din mai multe perspective. Cubul se poate obține acoperind cu hârtie colorată o cutie cu latura de 15 – 20 cm. Pe fiecare față a cubului sunt scrise diferite instrucțiuni pe care elevii trebuie să le urmeze: **descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează**.

Această metodă poate fi folosită în mai multe variante:

➤ **Sarcină de lucru:** La clasa a V-a tema: Vulcanii și cutremurele;

1. Fiecare elev are în față câte un cub.
2. Profesorul cere elevilor ca în timp de 5-10 minute fiecare să completeze în caiete cerințele fiecărei fețe a cubului.

Descrie - producerea unei erupții vulcanice.

Compară - erupțiile vulcanice cu alte procese sau fenomene.

Asociază - componentele unui aparat vulcanic cu desenul schematic de la tablă.

Analizează - Harta fizică a lumii și identifică câte un vulcan pentru fiecare continent.

Aplică - unele cunoștințe despre erupțiile vulcanice în explicarea unor elemente geografice.

Argumentează - afirmația „Cercul de Foc al Pacificului este zona cu cei mai numeroși vulcani”.

➤ **Activitate în perechi:**

1. Se împarte clasa în echipe de lucru a câte doi elevi.
2. Primul elev citește ce a scris pe prima față a cubului, iar colegul va preciza ce i-a plăcut și de ce. În cazul în care colegul de echipă nu a înțeles va adresa întrebări.
3. Se procedează la fel și pentru celelalte fețe ale cubului.
4. La final au loc discuții pe baza ideilor scrise pe cele șase fețe ale cubului.

➤ **Activitate frontală:**

1. Se împarte tabla în șase coloane, câte una pentru fiecare față a cubului.
2. Se desemnează câte un reprezentant din fiecare echipă, care va scrie într-una din coloane rezolvarea cerinței de pe cele șase fețe ale cubului.

Exemplu. Clasa a V-a: Sistemul Solar

Describe	Compară	Asociază	Analizează	Aplică	Argumentează
Sistemul Solar	Planeta Terra cu planeta Marte	Imaginea din manual cu desenul de la tablă	Ce s-ar întâmpla cu Terra dacă ar fi mai aproape de Soare?	Realizează un desen care să prezinte ordinea corectă a planetelor în Sistemul Solar	De ce există o diferență de temperatură între Marte și Neptun?

Bibliografie:

- Dulamă Maria Eliza, *Didactica geografică*, Editura Atlas–Clusium S.R.L., Cluj Napoca, 1996.
- Ionescu M., Radu I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
- Ilinca Nicolae, *Didactica geografică*, Editura Corint, București, 2001.
- Jinga Iosu, *Învățarea eficientă*, Editura All Educational, București, 1999.
- Gica Pehoiu, *Geografia-considerente didactico-aplicative*, Editura Transversal, Târgoviște, 2007.

PERSONALITATEA ȘI ROLUL PROFESORULUI MODERN

ELENA BOȘTINĂ

**COLEGIUL NAȚIONAL ECONOMIC „THEODOR COSTESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Profesorul ocupă un loc important în activitatea educațională deoarece contribuie la formarea personalității elevilor, la conduita lor în societate, la formarea lor ca indivizi și cetățeni.

Profesorul îndeplinește o profesiune de o deosebită importanță, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească.

Profesiunea didactică este asociată cu câteva categorii fundamentale de roluri, acceptate de majoritatea sistemelor de formare a profesorilor: proiectare, managementul și organizarea activităților de învățare, consiliere psiho-educatională, managementul clasei de elevi, comunicare cu elevii, părinții și colegii, dezvoltare profesională de-a lungul vieții, participare la perfecționarea procesului educațional și a inovațiilor din școală, oferirea de servicii educaționale pentru comunitate etc.

Personalitatea profesorului în condițiile învățământului actual presupune și o serie întreagă de calități, determinate de specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară. Profesorul își asumă deci o multitudine de roluri, a căror exercitare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare.

Îndrumarea elevului de-a lungul anilor în școală, astfel încât să se realizeze pe deplin, este cea mai autentică probă a unei acțiuni pedagogice reușite. Modelând personalitatea fiecărui elev, profesorul este preocupat să descopere direcția optimă de dezvoltare a acestuia și de stimulare a capacităților necesare împlinirii sale.

El devine astfel specialistul care acordă și o calificată asistență psihopedagogică indispensabilă dezvoltării multilaterale a fiecărui elev.

Ajutând fiecare elev să își aleagă tipul de studii și apoi profesiunea care corespunde cel mai bine personalității sale, profesorul rezolvă nu numai problema orientării profesionale, ci și pe aceea a integrării cu succes a absolvenților în viața profesională ulterioară, este atent la îmbinarea pregătirii teoretice cu cea practică.

Calitățile personale și trăsăturile de personalitate dezirabile profesorului, care întregesc tabloul competențelor fundamentale, pot fi divizate în mai multe subcategorii în funcție de mai multe criterii:

- Nivelul cultural al profesorului:
 - capacitatea de a dialoga;
 - capacitatea de a informa obiectiv și de a comunica cu ușurință;
 - atitudinea critică și non-dogmatică;

- virtuți civico-democratice;
- Aspecte ale civilizației tehnologice contemporane:
 - stăpânirea noilor tehnici care sunt folosite în sala de clasă contemporană;
 - capacitatea de a inventa noi modalități de utilizare a acestor tehnici;
 - capacitatea de a le inova, de a propune ameliorările necesare;
- Funcția științifică a profesorului contemporan:
 - cunoașterea logicii și a structurii disciplinei pe care o predă;
 - promovarea spiritului științific;
 - preocupări de propagare a culturii științifice;
- Etosul profesional, cerințele de auto perfecționare și etică profesională:
 - capacitatea de autoorganizare;
 - mentalitate deschisă și disponibilitate de a observa și studia comparativ diferite sisteme și practici școlare din lume;
 - atitudine experimentală, în vederea perfecționării continue a metodologiei și a stilului personal de predare;
 - așezarea intereselor copiilor încredințați spre educație deasupra oricăror alte interese.

Pornind de la importanța învățământului, de la specificul profesiei și de la responsabilitatea ce revine profesorului în asigurarea dezvoltării optime a personalității, se deduce faptul că domeniul didactic ar trebui să beneficieze de cei mai buni specialiști. Se ține seama de faptul că ei vor lucra cu omul în devenire, iar efectele muncii lor se răsfrâng asupra întregii vieți a elevului.

Nu în ultimul rând, profesorul este chemat să se implice în luarea deciziilor de politică educațională la diferite niveluri, precum și în procesul complex, dificil de inserție profesională și socială corespunzătoare noilor condiții. O seamă de roluri noi derivă și din implicațiile educației permanente asupra programelor școlare. Acestea tind să se integreze atât în plan orizontal, cât și pe verticală, să fie centrate pe valori, atitudini și motivație, să cultive independența, propria responsabilitate, flexibilitatea, facilitând dezvoltarea oamenilor.

Bibliografie:

- S. Cristea, *Pedagogie generală. Managementul educației*, Editura Didactică și pedagogică, București, 1996.
- L. Gliga (coord.), *Standarde profesionale pentru profesia didactică*, București, M.E.C. – *Proiectul de reformă a învățământului preuniversitar*, 2002.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN ACTUL EDUCAȚIONAL

PROF. COSMIN-GHEORGHE BUDULAN

ȘCOALA GIMNAZIALĂ DRĂGUȚEȘTI,

JUDEȚUL GORJ

Eficiența procesului de învățământ este influențată de mai mulți factori: stilul de predare și atitudinea (reacția) elevilor față de stilul folosit, respectiv de metodele aplicate în cadrul lecțiilor.

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale. Elevii prezintă particularități psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potențialul. Semnificația metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator și de contextul în care este folosită.

Metodele tradiționale, expozitive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active și conștiente a elevului. Acestea pot însă dobândi o valoare deosebită în condițiile unui auditoriu numeros, având un nivel cultural care să-i asigure accesul la mesajul informațional transmis raportat la unitatea de timp.

Metodele de predare-asimilare pot fi clasificate în:

1. Tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;
2. Moderne: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare (jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare îi ajută pe elevi să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl

reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: metoda Ciorchinelui; metoda Mozaic; metoda Cubul; metoda Turul Galeriei; metoda 6/3/5; metoda Lotus; metoda Pălăriile gânditoare; metoda Frisco; metoda Schimbă perechea; metoda Explozia stelară; diagrama Venn; metoda Cauză-efect.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

Literatura de specialitate oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă. Aceste metode generează pasivitatea în rândul elevilor.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Bibliografie:

- I. Dumitru, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.
- V. Guțu, *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999.
- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- V. Marcu, L. Filimon, *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Universității din Oradea, 2003.

ȘCOALA ROMÂNEASCĂ ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

PROF. ÎNV. PRIMAR MONICA BUTEAN

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 18,
BAIA MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ**

„Mentalitatea deschisă este cea care îi ajută pe profesori să mute focusul de pe obiectivele cognitive de învățare pe crearea unui mediu de învățare și inspirație, atât pentru copii, cât și pentru părinții lor”. (Președintele IDP și trainerul principal în mentalitate deschisă, Cristina Gheorghe).

Unii elevi prezintă dificultăți în învățare pentru că felul în care li se predă este incompatibil cu felul în care învață. Fiecare copil dispune de un echilibru diferit între punctele tari și slabe în domeniul achizițiilor școlare. Acest fapt influențează atât preferințele de învățare, cât și eficacitatea în diverse situații de învățare.

Un alt aspect care trebuie subliniat este faptul că elevii nu învață o idee nouă în izolare, ci se dezvoltă și își adaptează gândirea continuu, în lumina experiențelor anterioare.

Dacă în învățământul tradițional principala metodă de educare a gândirii o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului - metodă criticată, deoarece nu favorizează realizarea de conexiuni între teorie și practică, elevii asistând pasiv la expunerea, pe care știu că trebuie să o repete – apoi, convorbirea cu întreaga clasă – metodă ce antrenează mai mult participarea elevilor, care sunt ghidați, fără a ști clar ce se urmărește – iată că metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă și conștientă a elevilor în procesul propriei formări, cu accent pe stimularea creativității și dinamica relațiilor sociale convergente în procesul de formare a personalității.

Învățarea centrată pe elev trebuie să se concentreze asupra dezvoltării, testării și implementării acelor materiale, metode și strategii didactice menite să contribuie la creșterea motivației elevilor și sporirea atractivității învățării, să consolideze dobândirea abilităților de învățare, să ofere pârgii reale pentru o ulterioară inserție socială optimă. În promovarea învățării centrate pe elev, trebuie să recunoaștem experiența anterioară individuală a elevului și să o folosim ca bază pentru furnizarea noilor experiențe care să-l ajute să-și dezvolte ideile și abilitățile.

Într-o învățare centrată pe elev, rolul profesorului este de instructor, ghid, îndrumător, mentor, sfătuitor, consultant, transmițător de cunoștințe, formator, supraveghetor, coordonator, cercetător critic, model, colaborator – o persoană care facilitează procesul învățării pentru elevi, încercând să descopere ce anume este interesat să învețe elevul și determinând apoi cea mai bună modalitate de a-i pune la dispoziție acele informații prin furnizarea de sisteme de cunoștințe sau materiale, care să-i dea acestuia posibilitatea să se achite mai eficient de o sarcină. Acest lucru se realizează prin ascultare, punere de întrebări, furnizare de idei, sugerarea de alternative și identificare de posibile resurse.

Iată o analiză comparativă a celor două modele:

învățământul tradițional:	învățământul modern:
<p><i>profesorul</i> expune, ține prelegeri, impune puncte de vedere și reguli, se consideră și se manifestă „ca un părinte”</p>	<p><i>profesorul</i> facilitează și moderează învățarea, ajută elevii să înțeleagă și să explice punctele de vedere, oferă elevilor posibilitatea de a alege, de a experimenta, este partener în învățare.</p>
<p><i>elevul</i> ascultă prelegerea, expunerea, explicația profesorului, acceptă pasiv și reproduce ideile auzite, lucrează individual</p>	<p><i>elevul</i> realizează un schimb de idei, cooperează cu ceilalți, exprimă puncte de vedere proprii, argumentează, pune și își pune întrebări cu scopul de a înțelege</p>
<p><i>învățarea</i> are loc predominant prin memorare și reproducere de cunoștințe și conduce la competiție între elevi, cu scopul de ierarhizare.</p>	<p><i>învățarea</i> are loc predominant prin formare de competențe și deprinderi practice, se realizează prin cooperare.</p>
<p><i>evaluarea</i> măsoară cantitativ cunoștințele elevului (ce? și cât știe?), cu scopul ierarhizării elevilor</p>	<p><i>evaluarea</i> vizează măsurarea și aprecierea competențelor (ce știe să facă elevul cu ceea ce știe), vizează progresul individului în învățare, pune accent pe elementele de ordin calitativ (valori, atitudini).</p>
<p><i>organizarea clasei</i> permite așezarea elevilor în bănci, unul în spatele celuilalt, cu privirea înainte (la profesor și la tablă), fără a le permite contact vizual</p>	<p><i>organizarea clasei</i> permite gruparea potrivit opțiunilor de studiu și resurselor asigurate de profesor, elevii privesc unii la alții, față în față, comunică și au șansa dialogului efectiv.</p>

A moderniza școala românească înseamnă a utiliza obligatoriu metode moderne, fără a exagera, însă, în detrimentul celor clasice. Un adevărat profesor știe să adapteze demersul didactic. Unele lecții produc performanțe școlare superioare numai cu ajutorul metodelor moderne, iar în altele utilizarea acestora nu este necesară.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare, îi ajută pe elevi să-și exprime opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, ei pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a

construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor.

Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt:

- * metoda Ciorchinelui;
- * metoda Mozaic;
- * metoda Cubul;
- * metoda Turul Galeriei;
- * metoda 6/3/5;
- * metoda Lotus;
- * metoda Pălăriile gânditoare;
- * metoda Frisco;
- * metoda Schimbă perechea;
- * metoda Explozia stelară;
- * diagrama Venn;
- * metoda Cauză-efect.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli: asigurarea unui climat pozitiv în clasă, formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de către toți elevii.

O metodologie de succes va implica împletirea celor două modele (clasic și modern), având proporții diferite între ele în funcție de situația momentului, de colectiv și bineînțeles de obiectivele educaționale urmărite. Elementul cheie în educație îl reprezintă elevul care trebuie să realizeze o serie de procese pentru a putea cunoaște și utiliza practic informațiile însușite. O învățare eficientă presupune înțelegerea faptelor, analizarea acestora, formularea unor idei pe baza cunoștințelor dobândite ulterior, generalizarea și abstractizarea lor. Profesorul nu mai ține o prelegere în fața elevilor, ci e mediator și îndrumător în activitatea de învățare pe care aceștia o parcurg. Predarea se realizează prin utilizarea unor metode activ – participative care să solicite interesul, creativitatea, imaginația, implicarea și participarea elevului, în scopul însușirii unor cunoștințe care să-i folosească.

Bibliografie:

- C. Crețu, *Psihopedagogia succesului*, Editura Polirom, Iași, 1997.
I. Dumitru, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.
M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

NE CONCENTRĂM PE SOLUȚII CREATIVE, PRIN INTERMEDIUL PROIECTELOR ERASMUS+ !

PROF. MARIETA PAVEL

ISJ GORJ;

PROF. RODICA P. CALOTĂ

COLEGIUL NAȚIONAL „TUDOR VLADIMIRESCU”,

TÂRGU-JIU, JUDEȚUL GORJ

Continuarea mobilităților din proiectul Erasmus+, „Digital tools for smart schools” în România, de această dată, la Colegiul Național ”Tudor Vladimirescu”, s-a produs conform planului redactat de coordonatoarea proiectului, prof. Alina Petrică, de comun acord cu membrii echipei de proiect, înscriși în ordinea activităților pe care le-au coordonat sau propus.

Elevii instituțiilor partenere de proiect, însoțiți de cadrele didactice coordonatoare au participat la întâlnirea de bun venit la C.N.T.V., unde au fost primiți cu stindardele țărilor participante și un călduros salut muzical, în toate cele cinci limbi ale partenerilor de proiect, iar, conform tradiției ospitalității românești, cu pâine și sare, de către un grup de elevi ai colegiului, costumați în portul local gorjenesc, entuziasmul acestora impresionându-i plăcut pe oaspeți.

A urmat conducerea echipelor de proiect în amfiteatrul colegiului, unde au avut loc prezentările țărilor, respectiv școlilor partenere: România, Italia, Portugalia, Polonia, Turcia, urmărite cu plăcere și atenție de către elevii participanți, conform sondajelor efectuate de coordonatori și interesului stârnit de întrebările pe care și le-au adresat unii altora, în perioada interacțiunii, cât și a vizitei de cunoaștere a orașului Tg-Jiu, efectuate în după-amiaza zilei: ”Treasure-hunt”, activitate care a oferit vizitatorilor prilejul de a admira capodoperele artei brâncușiene: Poarta Sărutului, Masa Tăcerii și Coloana Infinitului.

În următoarele zile ale derulării proiectului, elevii au fost repartizați în workshop-uri, unde au elaborat, folosind Prezi, Animato and Bitable, Smart Educational Art, proiecte pe teme literare stabilite, de comun acord, cu toți coordonatorii și reamintite la fiecare din mobilitățile anterioare.

În săptămâna decernării premiului Nobel pentru Literatură elevii au realizat booktrailer-e după 6 cărți (*Blindness* - José Saramago, *The Red-Haired Woman* - Orhan Pamuk, *The Museum of Innocence* - Orhan Pamuk, *The Fifth Child* - Doris Lessing, *Baltasar and Blimunda* - José Saramago, *The Late Mattia Pascal* - Luigi Pirandello) ale unor autori care au primit Premiu Nobel pentru literatură folosind Animato și Bitable.

De asemenea, oaspeții au beneficiat de excursii ghidate în locuri pitorești, cu valoare culturală incontestabilă, precum Hobița, locul nașterii marelui sculptor de talie mondială, Constantin Brâncuși, pentru a vizita casa în care s-a născut genialul artist, amenajată așa cum o putem vedea pe siturile turistice.

Acestui loc magic, pentru orice vizitator însetat de cunoaștere, i-a urmat Sibiul, orașul unde se petrece tot ce e mai bun din lumea artelor spectacolului, filmului, muzicii, dansului și tradițiilor.

E de datoria și de mândria noastră națională să precizăm că orașul a fost Capitală Culturală a Europei în 2007, iar în 2011 a fost cotate în faimosul Ghid Verde Michelin cu 3 stele, fiind numit „Mica Vienă – orașul care trebuie neapărat vizitat!”.

Cea mai intensă și complexă interacțiune a grupurilor de elevi, organizați în ateliere de lucru, a fost ocazionată de workshop-urile de scriere creativă, tema fiind poezie cu formă fixă: acrostih, caligramă și haiku, dar și de hand-made, unde li s-a oferit participanților ocazia de a crea dream-catchere cu textele elaborate de ei în mijlocul desenelor, picturilor sau colajelor, purtând mesaje cu un conținut educativ sau moral,

precum și estetic, dovedind nu doar implicare în realizarea produselor, ci și prietenie, îndemânare, colaborare.

Pentru derularea coerentă a activității, li s-a prezentat elevilor un material conținând exemple de bune practici, de la activitățile anterioare ale elevilor C.N.T.V, care atestă participarea acestora la Concursul Național Plurilingv de Poezie cu Formă Fixă, atelierele de hand-made, din cadrul Asociațiilor non-profit IMT pentru Educație, Coloana Infinitului și Academia Creativă Multilingua, constând în colecții de texte, din fiecare specie, premiate la nivel național și internațional, explicațiile fiind traduse în limba engleză, limba de comunicare în interiorul grupului format din elevi cu naționalități diferite, așa cum presupun aceste practici creative. Anexăm câteva exemple din aceste prezentări, însoțite de imaginile aferente activităților derulate.

Modele de elaborare haiku, acrostihuri sau caligrame:

La Nature Vivante

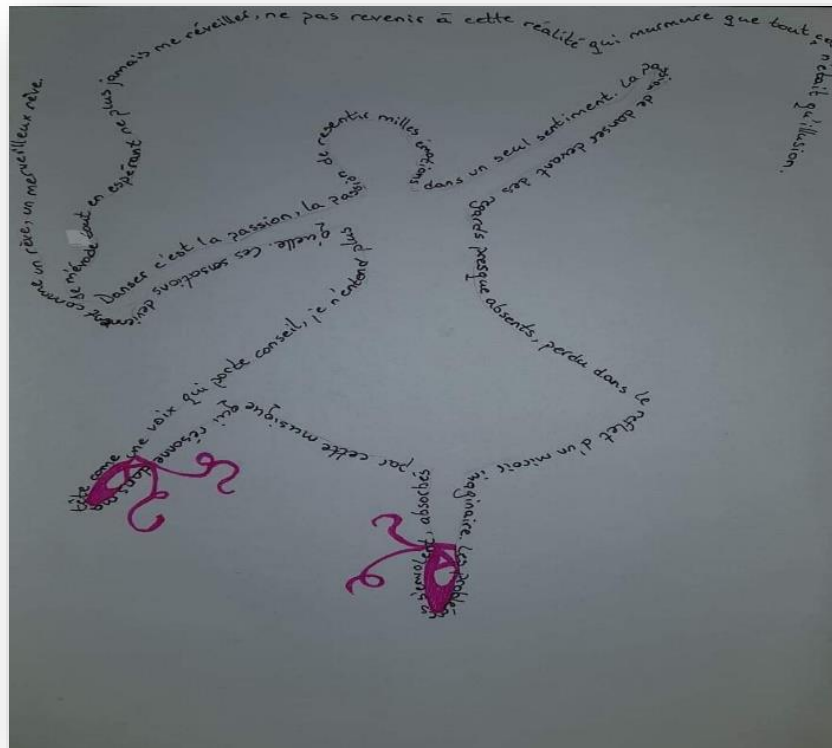
La nature vivante
A des secrets captivants...

Nature, tu sais offrir
Aux gens, tu sais accomplir
Tous les rêves heureux,
Urgenter les meilleurs,
Refuser les malheurs
Et les tristes erreurs.

Vivre c'est une chance
Immortelle balance;
Vivre – un cadeau
À la tête de mort – marteau.
Nous savons qu'il n'existe plus
Telle place pleine de bijoux.
En effet, les merveilles nous saluent!

PROF. COORD. CALOTĂ RODICA, C.N.T.V.TG-JIU

PROF. COORD. MARIETA PAVEL, LICEUL INTERNATIONAL VOLTAIRE, CRAIOVA

Sperăm că aceste demersuri creative inteligente, prin procedeele digitale folosite, profund umane și multiculturală vor persista în mintea și inima participanților direcți și indirecti la acest proiect, că au adus un suflu novator în instituțiile, familiile și comunitățile tuturor, pentru că prietenii legate în adolescență nu pot fi uitate, iar argumentul peremptoriu pentru starea lor fizică, psihică și spirituală îl constituie acest generos zâmbet plurilingv.

HOMMAGE AUX OISEAUX DE CONSTANTIN BRÂNCUȘI
(acrostiche-poème en prose)

**TRIFU URZICĂ ALEXANDRU, IX-e A, C.N.T.V.
PROF. COORD. CALOTĂ RODICA**

Comme tes oiseaux pétrifient leur vol dans l'âme de cette pierre volatile et criarde, je l'avoue.

Où je trouve la chaleur d'une poitrine dont l'art a inscrit ses signes de feu dans la fragile boue.

Nous, les roseaux pensants et penchés vers l'étoile qui nous sourit aux sombres matinées débiles.

Sommes, toujours et partout, soumis aux terreurs d'une aurore chatouillant l'horizon atrabile.

Tes colonnades douteuses, où elles reviennent prolonger leurs nids, pour s'envoler ensuite.

Aux nuages veloutés, dans leur sempiternelle, fallacieuse, coupable, avide et ténébreuse fuite.

N'ayez pas peur, semblables des voleurs déplumés d'un regard de ce dieu des dieux protecteurs.

Tout en tonitruant, pour rendre plus faciles ces canaux à ces beautés, ces vaisseaux des douceurs.

Irréversiblement partis pour une conquête des plus subtiles victoires des sèves de la voûte.

Nourries du bleu des âmes, ces oiseaux vainquent doucement la blême et l'impénétrable croûte.

Balayant, infatigables, fraîches, d'avoir si longuement caressé, assoupli l'infinie peau cosmique.

Ronronne cette enfilée de poitrines qui engendrent l'ininterrompu chant de la matière uranique.

Avant l'aube, toutes les fées se réveillent et s'enfilent dans des constellations toujours habiles.

Non pour éloigner le poteau de la gravitation, mais pour attirer la lueur des champs de jonquilles.

Conçues pour alléger la tâche des papillons qui s'envolent des suprêmes territoires de rayons.

Un exode vers les terres embrumées du regard amoureux attendri du chéri Créateur,

Sublime équation aux divines issues dont les bouts forment le cercle carré d'Ouroboros, l'heur.

Irréversible du chemin de chair rafraîchissante transgressant le seuil blanc des célèbres lueurs!

METODE INOVATOARE DE ÎNVĂȚARE

**PROFESOR CÂRȚOI ION,
LICEUL TEHNOLOGIC HALÂNGA,
JUDEȚUL MEHEDINȚI**

1. Introducere

Inovația educațională este un proces de schimbare, caracterizat prin atenția susținută acordată elevilor, dezvoltării bunăstării lor și calității învățării. Se caracterizează în principal prin noutate, schimbare, îmbunătățire și durabilitate.

Este esențial să punem inovația educațională în centrul reflecțiilor noastre, deoarece transformarea profesiilor și a competențelor și revoluția digitală ne angajează puternic. Metodele noastre de predare trebuie să evolueze pe măsură ce lumea evoluează.

Acest articol prezintă o selecție de 5 metode de învățare inovatoare. Aceste metode, urmăresc îmbunătățirea dispozitivelor educaționale și adaptarea acestora la nevoile elevilor.

2. Învățarea încrucișată

Învățarea încrucișată se referă la legătura dintre cunoștințele „formale” învățate în școli și învățarea informală din viața de zi cu zi, dobândită în timpul activităților personale, culturale și de petrecere a timpului liber.

Învățarea într-un cadru informal, cum ar fi muzeele și cluburile după școală, poate lega conținutul educațional de problemele care afectează elevii în viață. Aceste legături funcționează în ambele moduri. Învățarea în școli se poate îmbogăți cu experiențe din viața de zi cu zi; învățarea informală poate fi aprofundată prin întrebări și cunoștințe dobândite în clasă. Aceste experiențe oferă o motivație suplimentară pentru învățare.

O metodă eficientă pentru profesor este să sugereze și să discute o întrebare în clasă, apoi elevii explorează întrebarea în timpul unei vizite la muzeu sau într-o excursie pe teren, apoi împărtășesc rezultatele lor în clasă pentru a produce răspunsuri individuale. Sau colectiv.

Învățarea încrucișată valorifică punctele forte ale ambelor medii și oferă cursanților oportunități de învățare autentice și stimulante. Întrucât învățarea pe tot parcursul vieții are loc pe baza experiențelor din contexte multiple, cea mai largă oportunitate este de a ajuta elevii să înregistreze, să se conecteze, să-și amintească și să împărtășească diversele lor activități de învățare.

3. Învățarea argumentativă

Elevii își pot îmbunătăți înțelegerea științei și matematicii, argumentând în același mod ca cercetătorii și matematicienii profesioniști. Argumentarea îi ajută pe elevi să se descurce cu idei contrastante, ceea ce le permite să-și aprofundeze învățarea. Face raționamentul tehnic accesibil tuturor. De asemenea, permite elevilor să-și perfecționeze ideile cu alții, astfel încât să învețe cum lucrează oamenii de știință împreună pentru a stabili sau respinge afirmațiile.

Profesorii pot genera discuții constructive în clasă, încurajând elevii să pună întrebări deschise, să-și reformuleze observațiile într-un limbaj mai științific și să dezvolte și să utilizeze modele pentru a construi explicații. Când elevii vorbesc științific, ei învață să se transforme, să asculte activ și să răspundă constructiv celorlalți. Dezvoltarea profesională poate ajuta

profesorii să învețe aceste strategii și să depășească provocările, cum ar fi cum să-și împărtășească în mod corespunzător expertiza intelectuală cu elevii.

4 Învățare incidentă sau incidentală

Învățarea accidentală este învățarea neplanificată sau neintenționată. Se poate întâmpla în timpul desfășurării unei activități care nu pare a fi legată de ceea ce înveți. Prima cercetare pe acest subiect s-a concentrat pe modul în care oamenii învață în activitățile lor zilnice.

Pentru multe persoane, dispozitivele mobile au fost integrate în viața lor de zi cu zi, oferind multe oportunități pentru învățarea incidentelor asistate de tehnologie. Spre deosebire de educația formală, învățarea incidentală nu este condusă de profesori, nu urmează un curriculum structurat și nu are ca rezultat o certificare formală.

Cu toate acestea, poate declanșa auto-reflecție care ar putea fi folosită pentru a încuraja elevii să regândească ceea ce altfel ar fi părți izolate ale învățării, ca parte a căilor de învățare mai consistente și pe termen lung.

5. Învățare contextualizată

Contextul ne permite să învățăm din experiența noastră. Interpretând noi informații în contextul în care și când apar și raportând-o la ceea ce știm deja, înțelegem relevanța și sensul acesteia. Într-o sală de clasă, contextul este în general limitat la un spațiu fix și un timp limitat. Dincolo de clasă, învățarea poate proveni dintr-un context îmbogățit, cum ar fi vizitarea unui site de patrimoniu sau a unui muzeu sau citirea unei cărți bune.

Avem capacitatea de a crea un context prin interacțiunea cu mediul nostru, purtând conversații, luând note și modificând obiectele din apropiere. De asemenea, putem înțelege contextul explorând lumea din jurul nostru, folosind ghiduri și instrumente de măsurare. Prin urmare, pentru a proiecta site-uri de învățare eficiente în școli, muzee și site-uri web, este important să înțelegem modul în care contextul este modelat de procesul de învățare.

6. Gândire computațională

Gândirea computațională este preocupată de rezolvarea problemelor, proiectarea sistemului sau chiar înțelegerea comportamentului uman bazat pe conceptele fundamentale ale informației teoretice.

Gândirea computațională este o abordare eficientă a rezolvării problemelor. Aceasta implică descompunerea problemelor mari în probleme mai mici (descompunerea), recunoașterea modului în care acestea sunt legate de problemele care au fost rezolvate în trecut (recunoașterea modelului), lăsând la o parte detalii mai puțin importante (abstractizare), pentru a determina și dezvolta pașii necesari pentru a găsi o soluție (algoritmi), pentru a specifica acești pași (depanare).

Abilitățile de folosire a calculatorului, pot fi utile în multe aspecte ale vieții, de la scrierea unei rețete până la împărtășirea unei mese preferate cu prietenii, planificarea unei vacanțe sau expediții, până la desfășurarea unei echipe științifice, pentru a face față unei provocări dificile, cum ar fi o epidemie de boală.

Scopul este de a-i învăța pe copii să structureze problemele astfel încât să poată fi rezolvate. Interdisciplinaritatea – Teorie și Gândire computațională - poate fi predată la matematică, știință și arte sau în alte contexte. Scopul este nu numai să încurajeze copiii să devină programatori de calculator, ci și să stăpânească o artă a gândirii care să le permită să facă față provocărilor complexe în toate aspectele vieții lor.

Bibliografie:

- I. Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și complementare, structuri, stiluri și strategii*, Iași, Editura Polirom, 2008.
- Ax. Găvenea, *Cunoașterea prin descoperire în învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975.
- Maria-Eliza Dulamă, *Metodologii didactice activizate*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Cluj 1981.

ARTA PREDĂRII

ADELA MARIA CERNESTEAN
ȘCOALA PROFESIONALĂ DUMBRĂVIȚA,
JUDEȚUL MARAMUREȘ

Educația formală are trei elemente principale: programa, predarea și evaluarea. În general, mișcarea standardizărilor este concentrată pe programă și evaluare. Predarea este văzută ca un mijloc de a atinge standardele. Aceste priorități sunt cu totul pe dos. Nu contează cât de detaliată este programa sau cât de complicate sunt testele, adevărata cheie în transformarea educației este calitatea actului educațional. Mai presus de dimensiunea clasei, de categoria socială, de mediul fizic și de alți factori, nucleul progresului în educație este stimularea elevilor să învețe, iar asta fac profesorii extraordinari.

Rolul esențial al unui profesor este să faciliteze procesul de învățare. Există o dezbatere continuă și adesea antagonică în educație între metodele tradiționale și cele progresiste de predare și învățare. În reprezentările obișnuite, instruirea tradițională este concentrată pe transmiterea de fapte și informații prin instrucțiuni directe către întreaga clasă; metodele de predare progresiste se bazează pe învățarea prin descoperire, autoexprimare și activități în grupuri mici. Practic profesorii de la toate disciplinele școlare tind și ar trebui să folosească un vast repertoriu de abordări, uneori predând cifre și informații prin instruire directă, alteori realizând activități exploratorii de grup și proiecte. Arta predării constă tocmai în găsirea echilibrului potrivit între cele două.

Un profesor bun înțelege că nu este suficient să-și cunoască disciplinele, treaba lui nu este să-și predea materia ci să-i instruiască pe elevi. Ei trebuie să-i implice și să-i entuziasmeze prin crearea condițiilor în care acei copii își vor dori să învețe. Atunci când fac toate acestea aproape devine o certitudine faptul că elevii lor își vor depăși propriile așteptări, dar și pe cele ale tuturor celorlalți. Profesorii foarte buni obțin rezultate prin descoperirea a tot ce-i mai bun din elevii lor.

Copiii au o curiozitate înăscută. Stimularea dorinței de a învăța presupune menținerea vie a acestei curiozități. Acesta este motivul pentru care instruirea practică, bazată pe cercetare poate fi atât de puternică. În loc de a oferi răspunsuri la întrebări pe care nu le-au pus, profesorii experți îi provoacă să pună întrebări pentru a-i inspira să le exploreze.

Cheia succesului pentru creșterea nivelului rezultatelor este legătura dintre actul instruirii și cel al predării. Elevii au nevoie de profesori care să între în legătură cu ei și mai presus de orice, să creadă în ei.

Pentru ca învățarea să se producă în mod autentic, acesta ar trebui să devină” spațiul de întâlnire” dintre profesori, elevi și lumea reală. Construirea acestui spațiu presupune alinierea mai multor condiții. Singura cale de transformare a educației este cea a profesorilor care pot face diferența dintre confortul și nepăsarea” lumilor paralele” și spațiul comun de întâlnire” a experiențelor de învățare.

Bibliografie:

Ken Robinson, *Școli creative*, Editura Publică, 2015.

ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC ÎNTRE TRADIȚIE ȘI MODERN

PROF. ÎNV. PRIMAR IULIA CHERCHEȘIU

ȘCOALA GIMNAZIALĂ GÂRCOV,

JUDEȚUL OLT

Educația înseamnă iubirea necondiționată a ființei umane, prin transmiterea sistematică și organizată a unor valori pentru dezvoltarea intelectuală, morală și fizică. Prin educație, omul se eliberează de întunericul din el și din jurul său, intrând în sfera luminii, a adevărului, a binelui, a dreptății, într-un cuvânt, a valorii. Valoarea principiilor pe care trebuie să le aibă în vedere educatorul nu scade oricât se modernizează epoca în care trăim. Așadar, modelăm copilul de când este mic, dar modelăm și individul la maturitate, prin perseverență, disciplină și puterea exemplului.

Sistemul de învățământ contemporan din România se caracterizează prin deschidere și dinamism față de nou, dezvoltându-se și acționând în concordanță cu cerințele economico-sociale cu progresul științifico-tehnic și cultural, cu aspirațiile poporului științifico-tehnic și cultural, cu aspirațiile poporului român, în condițiile societății civile și a statului de drept, democratic.

Reforma învățământului se înscrie în actualul context politic și economico-social ca o tactică folosită de societate în cadrul strategiei naționale globale care vizează ca obiectiv remodelarea comportamentului pedagogic în perspectiva amplificării randamentului în prestația efectuată. Educatorul este agentul uman care mediază decisiv orice schimbare/inovare în cadrul învățământului.

Modelul tradițional de predare nu răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe învățarea frontală - studiul manualului - chestionarea, pe un model de învățare pasiv. În mod tradițional, cadrul didactic îi revine rolul de emițător pentru a transmite cunoștințele spre un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze și să reproducă informația. Noul model de învățare este un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice. Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții: profesor-elev, elev-elev, elev-profesor. Diferențele sunt semnificative și de multe ori, modelul tradițional de predare este identificat ca fiind unul informativ, pe când cel modern este definit ca un proces activ. În didactică sunt încercări de a prezenta raportul între procesul de învățare activ și procesul de învățare pasiv ca reflex al raportului teoretic – practic, informal – formativ.

În învățământul de tip tradițional se cultivă competiția între elevi cu scopul ierarhizării acestora și activitatea individuală. Competiția stimulează efortul și productivitatea individului și pregătește elevii pentru viață, care este foarte competitivă, dar poate genera conflicte și comportamente agresive, lipsă de comunicare între colegi, marginalizarea nedreaptă a unora dintre aceștia, amplifică anxietatea și teama de eșec, cultivă egoismul.

Modelul învățământului modern face apel la experiența proprie a elevului, promovează învățarea prin colaborare, pune accentul pe dezvoltarea gândirii în confruntarea cu alții. Munca în grup stimulează interacțiunea dintre elevi, creșterea stimei de sine, încrederea în forțele proprii, diminuează teama față de școală și intensifică atitudinile pozitive față de cadrele

didactice. În același timp, munca în grup, prin colaborare, nu pregătește elevii pentru viața care este foarte competitivă, metodele activ – participative aplicate în activitatea pe grupe sunt mari consumatoare de timp și necesită experiență din partea cadrului didactic, iar elevilor le trebuie timp ca să se familiarizeze cu acest nou tip de învățare.

Metodele de învățământ bine alese și aplicate duc la realizarea obiectivelor informaționale și formative ale lecției și ale activităților extrașcolare. În școlile din România se practică în proporție mai mare modelul tradițional față de cel modern, ținându-se spre implementarea celui din urmă, dar fără anularea primului, ci realizarea unei simbioze structurale între cele două. Modelul modern nu va putea supraviețui fără fundamentul celui tradițional. Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea în diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoarea celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi. Să educi cu adevărat înseamnă să trezești în cel de lângă tine acele resurse care-l pot împlini și ridica, înseamnă să-l conduci pe celălalt spre descoperirea de sine, dându-i posibilitatea de a descoperi el însuși că i se potrivește, nu oferindu-i adevărul de-a gata, ci indicându-i direcția posibilă pentru a-l găsi.

Din punct de vedere educațional, internetul constituie o oportunitate interesantă, nouă, de instrument accesoriu al unor noi valori ce pot fi adăugate conținuturilor educative vehiculate în instituțiile școlare. Noile sisteme de conectare și de comunicare pot accelera capacitățile comunicaționale, imaginative sau inventative, dar le și pot încetini sau stopa dacă nu sunt utilizate în chip judicios și, mai ales, în mod univoc. Instrumentul este cu atât mai bun cu cât el face ca elevul să treacă de la statutul de utilizator la cel de producător de idei, de sensuri, de trăiri. Oricât de performantă ar fi noua tehnologie, aceasta se cere a fi completă cu strategii tradiționale clasice de formare a abilităților umane.

Învățământul tradițional versus învățământul modern ar trebui să constituie o temă de reflecție pentru persoanele care au rol în educația și instruirea copiilor. Lupta dintre tradițional și modern este deschisă, angajantă, revoluționară. Prin profesia lor, dascălii sunt aceia care dau viață transformărilor care au loc la nivelul sistemului de învățământ prin reformele care vizează calitatea educației. Modelul tradițional de predare nu răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe un model de învățare pasiv. În modelul tradițional, cadrul didactic îi revine rolul major de emițător, de a transmite cunoștințe spre un receptor pasiv, determinat să memoreze, să reproducă informația. Noul model de predare se vrea un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice. Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții, profesor-elev, elev-elev, elev-profesor.

Competiția stimulează efortul și pregătește elevii pentru viața dar poate genera conflicte și comportamente agresive, marginalizarea unora dintre aceștia, cultivă egoismul. Învățământul modern face apel la experiența proprie a elevului, promovează învățarea prin cooperare, pune accentul pe dezvoltarea gândirii. Munca în grup stimulează interacțiunea dintre elevi, creșterea stimei de sine, încrederea în forțele proprii. Metodele constituie elementul esențial al strategiei didactice, reprezentând latura executorie de punere în acțiune a întregului ansamblu al procesului de învățământ. Metodele de învățământ bine alese și aplicate duc la realizarea obiectivelor informaționale și formative ale lecției.

Metodele noi - subliniază Piaget – sunt cele care țin seama de natura proprie a copilului, iar Nicolae Iorga aprecia ca — metoda cea mai bună are valoarea pe care i-o da omul care o întrebuințează. Vorbind despre necesitatea inovării în domeniul metodologiei didactice și a căutării de noi variante pentru a spori eficiența activității instructiv-educative din școala prin directă implicare a elevului și mobilizarea efortului său cognitiv, profesorul Ioan Cerghit afirmă: „Pedagogia modernă nu caută să impună nici un rețetar rigid, dimpotrivă, consideră că fixitatea metodelor, conservatorismul, rutina excesivă, indiferența, aduc mari prejudicii efortului de ridicare a învățământului pe noi trepte; ea nu se opune în nici un fel inițiativei și

originalității individuale sau colective. În fond creația, în materie de metodologie înseamnă o neconținută căutare, reînnoire și îmbunătățire a condițiilor de muncă în instituțiile școlare”.

Profesorul deci, trebuie să aleagă metodele, să le combine și să le demonstreze eficiența și aplicabilitatea. În evoluția metodelor didactice se stabilesc trei momente principale, fiecare etapă imprimând caracteristici specifice metodei didactice. În România reforma învățământului vizează câteva obiective concrete cu trimiteri către un învățământ diversificat, care încurajează competiția și favorizează înnoirea, cu standarde ridicate, orientat spre cercetarea științifică, compatibilizat cu sistemele europene, deci internaționalizat, orientat spre valori.

Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea în diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoarea celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi.

Dacă în învățământul tradițional era pus accentul pe transmiterea de cunoștințe, profesorul fiind cel care oferea informațiile în moduri mai mult sau mai puțin atractive, elevul nefăcând altceva decât să le memoreze și să le reproducă cât mai fidel, acum toate aceste moduri de abordare ni se par de neacceptat. Învățarea centrată pe elev este cea mai bună cale de a face din procesul de învățare o activitate plăcută și atractivă, iar din procesul de învățământ unul dinamic, în continuă schimbare și adaptare la nevoile societății contemporane. Comunicarea eficientizează procesul de învățare ducând la atingerea țintelor propuse de către inițiatorii actului educațional.

Baza didactică modernizată, manualele alternative, activitățile cât mai interesante, accesul la informație prin mediul on-line, motivarea lor prin trezirea unui interes cât mai constant, secondate de o bună comunicare, vor face din elevii noștri persoane care își vor spune mai târziu cu convingere părerile, vor fi lipsiți de inhibiții, timiditate sau anxietate. Formarea competenței de comunicare vizează constituirea unui cadru de învățare capabil să acorde un spațiu larg inițiativei elevilor, instituirea unei practici motivante și funcționale a limbii și a lecturii. Comunicarea trebuie înțeleasă ca un proces în care mesajele și realitatea interacționează pentru ca mesajul să fie înțeles.

În concluzie trebuie menționat faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării să coopereze cu elevii să se implice în deciziile educaționale. Școala trebuie să-și schimbe abordarea față de desfășurarea învățării și să utilizeze metode noi interactive care să conducă la o învățare potrivit tendințelor societății.

Bibliografie:

- Cucoș Constantin, *Educația. Iubire, edificare, desăvârșire*, Editura Polirom, Iași, 2008.
Maria Eliza Dulamă, *Elemente din didactica geografiei*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2001.
Maria Eliza Dulamă, *Metode didactice activate*, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2004.
Maria Eliza Dulamă, *Strategii didactice*, Editura Clusium, 2000.
N. Ilinca, *Didactica Geografiei*, Editura Corint, București, 2004.
Joița Elena, E. Frăsineanu, M. Vlad, V. Ilie, *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Editura Arves, Craiova, 2003.
L. Stan, *Elemente de Didactica Geografiei*, Editura Polirom, Iași, 2003.

EDUCAȚIA ÎNTRE TRADIȚIE ȘI INOVAȚIE

MIHAELA-ADELINA CHISĂR-VIZIRU

ȘCOALA GIMNAZIALĂ PUNGHINA,

JUDEȚUL MEHEDINȚI

PREAMBUL

Dacă la fotbal și la politică „se pricepe” toată lumea (sic!), este facil de constatat că nici educația nu duce lipsă de (pseudo) experți! În această logică, frecvente sunt discursurile contestatate, vehemente, la adresa unui sistem care pendulează între „vechi” și „nou”. Lipsesc însă opinii bine articulate și soluții viabile, cu rezultate pe termen lung.

Că lucrurile nu sunt bine așezate în sistemul public de educație este limpede, ceea ce se impune însă nu este o viziune radicală conform căreia „tot ce este vechi trebuie să dispară”, ci una care să rezeze tipare, să refacă fundamente puternic zdruncinate de *reformă* inconsecvente.

LA MIJLOC DE RĂU ȘI BUN

Asemenea cetății poetice, a lui Ion Barbu, aflată „la mijloc de Rău și Bun”, învățământul românesc este plasat, *volens, nolens*, între *tradiție* și *inovație*, adică între două paradigme a căror abordare tinde să fie împăciuitoarea „cale de mijloc”. Perspectiva complementară se traduce prin adoptarea metodelor — fie *moderne*, fie *tradiționale* — care să răspundă nevoilor elevilor. A moderniza un sistem de educație înseamnă a te ralia la tendințele actuale manifestate de evoluția societății, nu a transplanta un alt sistem funcțional („de succes”), într-o altă țară. Cu siguranță că există practici educaționale de urmat, dar aplicabilitatea lor trebuie să fie urmărită cu atenție în funcție de elevii pe care îi avem în clasă.

Tradiție și inovație, vechi și nou — sunt perechi antonimice cu spectru semantic larg. Punerea lor în legătură cu educația adâncește o problematică a învățământului românesc pe care o resimțim încă de la alegerea metodelor de predare/evaluare pe care le uzităm în mod curent. *Tradiționale* ori *moderne*, cert este că toate prezintă atât avantaje, cât și dezavantaje, iar sarcina profesorului este să păstreze un echilibru între ele pentru a-și stimula elevii și pentru a atinge obiectivele propuse. Ca atare, în această comprehensiune, nu vom considera o metodă ca fiind bună doar pentru că este *modernă/nouă*, după cum nu vom spune opusul despre o alta doar pentru că este *tradițională*.

Așadar, abordarea pe care o preferăm nu este una funciar dihotomică, acceptând că educația copiilor se face în acord cu vremurile în care aceștia trăiesc. De aici și observația conform căreia „citind chiar și cele mai valoroase tratate despre educație scrise în epocile trecute, devii conștient că în teoria educațională au survenit anumite schimbări”¹.

Pe de o parte, cel mai important pas pe care învățământul românesc îl poate face către *inovație* este asigurarea unui buget rezonabil care să rezolve, în cele din urmă, și mult discutată problemă a grupurilor sanitare (care adesea atinge derizoriul...). Apreciem că o bază materială solidă prezintă fundamentul oricărui sistem de educație, fie *modern*, fie *tradițional*. Pe de altă

¹ Bertrand Russell, *Despre educație*, traducere din engleză și note de S. G. Drăgan, Editura Humanitas, București, 2019, p. 13.

parte, în activitatea curentă, fiecare cadru didactic poate îmbina cele două dimensiuni, apelând la metode *moderne* ori *tradiționale*, în beneficiul elevilor săi.

Cea mai recentă modificare la care am asistat a fost schimbarea programelor școlare. Restrângând sfera abordării la disciplina predată, subliniem că noile programe de Limba și literatura română, aprobate prin OMEN nr. 33933/28.02. 2017, pun în centrul orientărilor **profilul absolventului de gimnaziu și au ca obiectiv atingerea unui nivel intermediar de deținere a competențelor-cheie**.

Intens dezbătute, analizate, contestate și apreciate în egală măsură, aceste programe prezintă, cu certitudine, atât avantaje, cât și dezavantaje. Textele diverse pe care le propun și receptarea acestora sau insistența pe comunicarea orală produc metamorfoze în procesul de predare – învățare, impun o regândire a didacticii. Rămân, de asemenea, și destule neajunsuri în urma preferinței pentru gramatica descriptivă...

ÎN LOC DE CONCLUZII...

Subliniem două teme de reflecție:

1. Cum arată învățământul românesc azi? O întrebare pentru care păstrăm, drept răspuns, metaforic, imaginea cetății poetice de la început: „La vreo Dunăre turcească, / Pe șes veșted, cu tutun, / La mijloc de Rău și Bun / Pân'la cer frângându-și treapta, / Trebuie să înflorească: /Alba, / Dreapta / Isarlâk!” (Ion Barbu, *Isarlâk*).
2. Cum acceptă școala românească ingerința noutății (citiți aici și *lecțiile online!*) rămâne o temă nodală a unei radiografii cu multiple fațete într-un sistem care are nevoie de... *update*...

Bibliografie:

Constantin Cucoș, *Educația. Reîntemeieri, dinamici, prefigurări*, Editura Polirom, Iași, 2017.

Bertrand Russell, *Despre educație*, traducere din engleză și note de S. G. Drăgan, Editura Humanitas, București, 2019.

<https://formare.educared.ro/mod/forum/view.php?id=14090>

<http://programe.ise.ro/Actuale/Gimnaziu-2017.aspx>

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN PROCESUL DE PREDARE-ÎNVĂȚARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

CORNELIA MĂDĂLINA CIOABĂ

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Mulți copii se chinuie în școli pentru că felul în care li se predă este incompatibil cu felul în care învață. Fiecare elev dispune de un echilibru diferit între punctele tari și slabe în aceste domenii. Aceasta va influența la rândul ei atât preferințele lor de învățare cât și eficacitatea lor în diferite situații de învățare.

Indiferent de diferențele pe care elevii le pot prezenta, ei nu învață o idee nouă în izolare, ci se dezvoltă și își adaptează gândirea în continuu, în lumina experienței anterioare. În promovarea învățării centrate pe elev, trebuie să recunoaștem experiența anterioară individuală a elevului și să o folosim ca pe o bază pentru a furniza noi experiențe care să-l ajute să-și dezvolte ideile și abilitățile.

Privind spre învățămîntului preșcolar și educația timpurie, curriculum permite implicarea părinților în calitate de co-responsabili, presupunând:

- identificarea experienței și bunelor practici;
- schimbul de experiență;
- abordări pedagogice care să dezvolte creativitatea copiilor de la o vârstă cât mai timpurie;
- învățarea timpurie a limbilor străine;
- consolidarea autonomiei și atractivității sistemelor de educație, prin accentuarea relației cu comunitatea;
- proiectarea, dezvoltarea și punerea în aplicare a celor mai performante instrumente care să contribuie la procesul de formare în orice context;
- proiectarea și punerea în aplicare a unor instrumente care să sprijine familia în procesul de autoinstruire.

A le permite elevilor să controleze ritmul de studiu pare ceva haotic. Cred că este eficient acest lucru, dat fiind faptul că elevii sunt diferiți și nu învață cu toții în același ritm.

Dacă vrem ca toți elevii noștri să învețe eficient, trebuie să acceptăm această provocare. Am recunoscut că fiecare elev este unic. Putem să ne confruntăm cu o provocare chiar mai mare, când ne gândim la rolul jucat de elevi în evaluarea învățării.

Într-o învățare centrată pe elev, rolul profesorului este de instructor, ghid, îndrumătorul care te companiază, mentor, sfătuitor, consultant, transmițător de cunoștințe, formator, supraveghetor, coordonator, cercetător critic, model, colaborator – o persoană care facilitează procesul învățării pentru elevi, încercând să descopere ce anume este interesat să învețe elevul, și determinând apoi cea mai bună modalitate de a-i pune la dispoziție elevului acele informații prin furnizarea de sisteme de cunoștințe sau materiale, care să-i dea acestuia posibilitatea să se

achite mai eficace de o sarcină. Acest lucru se realizează prin ascultare, punere de întrebări, furnizare de idei, sugerarea de alternative și identificare de posibile resurse.

Organizarea clasei

Tradițional:

Asistăm la o lecție obișnuită. Elevii sunt în bănci, unii în spatele celorlalți, câte unul sau câte doi, ca pe vremea străbunicilor. Toți au privirile ațintite înainte (acolo sunt catedra și profesorul). Asta li se cere: privirea în față.

Unde găsesc ei răspunsurile la confruntările personale? La profesor, în spatele colegului, departe de zidurile școlii?...

Modern:

- Elevii sunt pretutindeni în clasă.
- Ei se grupează/sunt grupați potrivit opțiunilor de studiu și resurselor asigurate de profesor.
- Elevii privesc unii la alții, față în față. Ei comunică. Toți au șansa dialogului efectiv.
- În parteneriat cu profesorul ei vor găsi răspunsurile...

Rolul elevului

Tradițional:

- Urmărește prelegerea, expunerea, explicația profesorului.
- Încearcă să rețină și să reproducă ideile auzite.
- Acceptă în mod pasiv ideile transmise.
- Lucrează izolat.

Modern:

- Realizează un schimb de idei cu ceilalți.
- Cooperează în rezolvarea sarcinilor de lucru.
- Exprimă puncte de vedere proprii.
- Argumentează, pune și își pune întrebări cu scopul de a înțelege.

Rolul profesorului

Tradițional:

- Expune, ține prelegeri.
- Impune puncte de vedere.
- Se consideră și se manifestă “ca un părinte”.

Modern:

- Facilitează și moderează învățarea.
- Ajută elevii să înțeleagă și să explice punctele de vedere.
- Este partener în învățare.

Modul de realizare a învățării

Tradițional:

- Învățarea are loc predominant prin memorare și reproducere de cunoștințe.
- Învățarea conduce la competiție între elevi, cu scopul de ierarhizare.

Modern:

- Învățarea are loc predominant prin formare de competențe și deprinderi practice.
- Învățarea se realizează prin cooperare.

Evaluarea

Tradițional:

- Vizează măsurarea și aprecierea cunoștințelor (ce știe elevul).
- Pune accent pe aspectul cantitativ (cât de multă informație deține elevul).
- Vizează clasificarea elevilor.

Modern:

- Vizează măsurarea și aprecierea competențelor (ce știe să facă elevul cu ceea ce știe).
- Vizează progresul în învățare la fiecare elev.
- Pune accent pe elementele de ordin calitativ (valori, atitudini).

Concluzii

Ancorarea școlii românești în secolul XXI presupune în mod obligatoriu utilizarea unor astfel de metode moderne. Nu este cazul să absolutizăm utilizarea acestor metode în detrimentul celor clasice. Un adevărat profesionist în predare (indiferent de disciplină) va trebui să știe să adapteze demersul didactic. Sunt lecții care în mod cert produc performanțe școlare superioare numai cu ajutorul metodelor moderne, dar sunt și lecții în care prezența acestora nu este obligatorie.

Interesul elevilor pentru lecții crește ori de câte ori sunt folosite astfel de metode în predare. Prestanța profesorului care le folosește este și ea, în mod sigur, mai ridicată.

Bibliografie:

- V. Cojocariu, *Secrete metodice în didactica preșcolară*, vol. 2, Editura C.C.D., 2006.
C. Crețu, *Psihopedagogia succesului*, Iași, Editura Polirom, 1997.
Erich Geissler, *Mijloace de educație*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997.

METODE ȘI TEHNICI MODERNE DE PREDARE- ÎNVĂȚARE A LIMBII ENGLEZE

PROF. MARIOARA CIOBANU

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Se spune că nevoia de a învăța o limbă străină este aproape atât de veche ca însăși istoria umană. Iar însușirea unei limbi se află în relație cu senzațiile și experiența, spune John Amos Comenius, profesor, educator și scriitor ceh, considerat părintele educației moderne. “Predarea trebuie să fie orală”, continuă acesta.

Metodele tradiționale de predare, caracterizate printr-o relație de autoritate și bazate pe principiul conform căruia profesorul aducea cunoștințele elevului care, se presupune, era pregătit să le primească, astăzi par nepotrivite pentru educația de masă.

Astăzi, stilul tradițional de predare nu mai reprezintă o cale eficientă de a transmite informații. Sunt dezvoltate diferite metode de predare-învățare având în minte nevoile elevului.

Un proces de predare-învățare eficient și real presupune folosirea metodologiei și pedagogiei potrivite cerințelor generației actuale de elevi, folosirea noilor tehnologii și a unui mediu educațional în continuă schimbare. Provocarea o reprezintă găsirea de noi căi de a stimula și motiva abilitățile creative ale generației actuale care are vederi asupra învățării diferite de cele pe care le aveam noi atunci când eram ca ei.

Adolescenții care intră astăzi în etapa gimnazială și liceală de învățământ provin dintr-un mediu familial care nu i-a pregătit pentru rolul de elev și care sunt tot mai expuși eșecului școlar.

Teorii educaționale actuale plasează elevul în centrul actului educațional și ne recomandă ca să pornim de la centrele de interes ale elevului pentru a reuși să-l aducem în poziția de a învăța.

Aceste teorii mediatore încearcă, de asemenea, să lupte împotriva plictiselii în școală, care se manifestă nu doar prin lipsa de interes (una din principalele cauze ale eșecului școlar), dar și prin violență. Potrivit profesorului elvețian de Istoria educației, Charles Magnin, plictiseala elevilor de astăzi vine de la pierderea înțelesului educației în societate: “Școala nu mai este necesar legitimă. Astăzi, cunoștințele sunt percepute ca fiind, mai întâi, funcționale și imediat utilizabile.”

Școala singură nu poate restabili valoarea socială a educației, totuși, poate, însă, să dea un sens nou cunoștințelor primite în școală.

Abordarea unei predări de tipul “cretă-tablă” (care a avut meritele ei), cu elevul participant pasiv, nu mai pare să fie potrivită pentru generația de astăzi. Dascălii apelează la o gamă largă de strategii ca să încurajeze participarea activă a elevului la activitățile din clasă. Să înveți prin “a face”, să aduci problemele din viața reală în sala de clasă și să ajuți elevul să descopere informația cerută ca să rezolve aceste probleme sunt metode care fac parte din abordarea învățării centrată pe elev. Profesorul ghidează și facilitează învățarea, mai degrabă

decât o controlează, ajută elevii să interpreteze, să organizeze cunoștințele, astfel ca aceștia să formeze aptitudini nu doar în conținutul studiat, ci și în învățarea propriu-zisă.

Un proces de predare-învățare activ, interactiv oferă oportunități de interacțiune profesor-elev, elev-elev și elev-resurse (studiu de caz, proiecte, jocuri de rol, excursii).

Folosirea unor metode și strategii moderne, active de predare-învățare este importantă pentru că are un mai mare impact asupra elevilor. Cărțile din care își luau informația până mai ieri sunt înlocuite astăzi cu noile resurse tehnologice pentru a crea o învățare interactivă centrată pe elev. Explicația utilizării metodelor interactive vine de la conceptul “I do and I understand” (Confucius), mai precis, cu cât consumă mai multă energie în încercarea de a controla o activitate, cu atât mai mult elevul înțelege și învață din această activitate. O altă explicație ar fi aceea că pot modela îndeaproape ceea ce vor face elevii când părăsesc școala și își aleg un loc de muncă.

Ca profesor, nu poți anticipa toate situațiile specifice cu care se vor confrunta elevii în viața lor și care le cer să se folosească de aptitudinile lor. Totuși, putem să-i ajutăm să aplice aceste competențe la maximum. Așadar, să-i ajutăm pe elevi să devină funcționali înseamnă a le crea contexte relevante, reale, interesante și motivaționale în care să poată să-și pună în practică competențele, a-i ajuta să aleagă metodele potrivite de comunicare, să devină independenți în învățare. Predarea presupune prezentarea realității, oferind elevilor oportunitatea de a câștiga experiență în practicarea diversă a unui domeniu.

Scopul este acela de a încuraja elevii să demonstreze competențele de comunicare și înțelegere, de citire și scriere în contexte variate și cu anumite scopuri. Noi trebuie să fim preocupați de dezvoltarea și recunoașterea capacității elevilor de a aplica și transfera competențe pe căi care sunt potrivite situațiilor în care se află.

În cadrul orei de Limba engleză, putem “ataca” diferite abordări de predare-învățare, utilizarea unei metode sau a alteia depinzând de abordarea aleasă. Astfel, abordări și metode moderne sugerate sunt următoarele: Abordarea centrată pe elev (Person-Centred Approach), Abordarea comunicativă (Communicative Approach), Calea tăcerii (The Silent Way), Sugestopedia (Suggestopedia), Învățarea limbii în comunitate (Community Language Learning), Metoda răspunsului fizic total (The Total Physical Response Method), Pentru a aplica diferitele strategii moderne trebuie să ne folosim de materiale, mijloace de predare moderne, cum ar fi: fișe de lucru (worksheets), imagini (pictures or flashcards), realia (“from-life” materials), povești în imagini (picture stories), postere (posters), broșuri (brochures), pliante (leaflets), CDs (muzică), DVDs (filme, reclame, desen animat), jocuri (games), poezie (poetry), dramă (plays, role-plays), proiecte (projects). Pentru un act de predare-învățare eficient este bine să alternăm tipurile de materiale de predare.

Tehnicile de predare moderne care își au temelia pe Teoria inteligențelor multiple (Howard Gardner, 1983) utilizând exerciții ce apelează la inteligența muzicală/ritmică, inteligența vizual/spațială, inteligența corporală/kinestezică, care solicită toate zonele creierului dau eficiență actului de instruire.

O altă idee inovatoare care vine în întâmpinarea dificultăților cu care ne confruntăm în contemporaneitate este predarea diferențiată (Louis Legrand, 1970) care presupune adaptarea metodelor de predare la diferitele tipuri de elevi cu scopul de a spori egalitatea șanselor și de a reduce eșecul școlar, încă determinat în mare măsură de inegalitățile sociale. Diversitatea elevilor, însă, nu este doar socială, ci și afectivă, fiind o posibilă sursă de obstacol în calea învățării. Ca urmare, reformatorii educaționali susțin cu tărie o abordare nouă și centrată pe elev a predării-învățării și o evaluare continuă și constructivă, capabilă de a sublinia progresul elevului și de a-l motiva pe acesta.

Nu în cele din urmă, dacă punând în aplicare cele de mai sus și avem în minte și cuvintele Barbarei Harrell Carson (1996): "*Elevii învață ceea ce îi interesează...*", a spus Stanford Ericksen, dar Goethe știa altceva: "*În toate lucrurile învățăm doar de la cei pe care îi iubim.*" Adăugând la acestea declarația lui Emerson: "*secretul educației constă în respectarea elevului.*", obținem următoarea formulare: "*Elevii învață ce îi interesează de la oamenii pe care îi iubesc și cărora, știi ei, le pasă de ei...*", atunci, cu siguranță, reușim să ne atingem țelul ca profesori, acela de a educa complet, fizic, mental, emoțional, moral și social copiii pentru a-i pregăti pentru roluri importante în activitățile statului și ale societății. (Howatt 1984).

Bibliografie:

- C. Cucuș, *Pedagogie*, Polirom, Iași, 1996.
H. Gardner, *Frames of Mind. The Theory of Multiple Intelligences*, Basic Books, New York, 1983.
A. Howatt, *A History of English Language Teaching*, Oxford University Press, Oxford, 1984.
J. Scrivener, *Learning teaching*, Macmillan Publishers Limited, UK, 2005.
<http://www.wku.edu/teaching/booklets/quotes.htm>.

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE

PROF. MARCELA CIOCOI

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „THEODOR COSTESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Lumea educației face față unor schimbări care ne incită să pregătim copiii, viitorii cetățeni, să trăiască într-o societate în continuă schimbare, să ocupe niște locuri de muncă încă necunoscute și să se dezvolte. Pentru a reuși ca individ în această societate schimbătoare, trebuie să se deschidă în fața posibilităților nenumărate, să adopte o mentalitate deschisă care să îi ajute să se dezvolte armonios, să își stabilească obiectivele și să și le îndeplinească.

O mentalitate deschisă ne permite:

- să ascultăm critica pentru a învăța mai mult;
- să acceptăm provocările pentru a ne depăși;
- să perseverăm în fața obstacolelor;
- să creștem efortul pentru a deveni mai bun;
- să considerăm succesul celorlalți ca o lecție pentru sine.

Nevoia de o mentalitate deschisă în procesul de învățare aduce o nouă perspectivă în întreg sistemul educațional. Pornind de la ideea că profesorii au puterea de a modela generațiile viitoare și că acestea din urmă sunt diferite față de cele ce au trecut, dialogul dintre cadre didactice și elevi trebuie schimbat.

Diferențele dintre generații reflectă realitatea distinctă în care ne-am maturizat și la care ne-am adaptat. Ca și adulți care lucrează cu elevi ce vor deveni adulții de mâine, noi trebuie să fim niște modele de mentalitate deschisă, să îi învățăm că fiecare provocare este o nouă posibilitate de a se dezvolta, că obstacolele pot fi surse pentru niște idei inovatoare, că fiecare decizie luată aduce noi posibilități, iar posibilitățile aparțin celor care visează și îndrăznesc. Copiii din ziua de astăzi au nevoia de multă libertate de exprimare, fiind foarte atrași de noua tehnologie și chiar dependenți de rețelele de socializare. Noua eră digitală determină un alt tip de abordare a fenomenului educațional prin intermediul noilor tehnologii ale comunicării și informației. Astfel s-a născut o nouă educație care poate fi definită drept pedagogie media.

Elevii zilelor noastre sunt mult mai inteligenți decât cei de aceeași vârstă din generațiile precedente. Această creștere în inteligență este numită efectul Flynn. James Flynn a fost unul dintre cercetătorii care au observat că rezultatele copiilor la testele de inteligență erau din ce în ce mai bune față de începutul secolului XX. Apare o nouă paradigmă de învățare prin care elevul nu mai este un spectator pasiv, un receptor care asimilează informația nerealizând un feed-back corespunzător, aceasta reprezentând de fapt baza unui proces educațional eficient. Astăzi, cu ajutorul noilor tehnologii, s-a creat o diversificare a mijloacelor de acces la informație. În educație realitatea formulilor de învățământ este mult mai puternic reliefată și este caracterizată de utilizarea sistemelor multimedia atât la nivel general cât și specializat.

Schimbarea mentalității curente cu o mentalitate mai deschisă ar avea cu siguranță puterea să stimuleze creativitatea și să unească interesele comune. În acest punct poate interveni procesul educațional care este cel mai important pivot al acestei schimbări de mentalitate.

Din ce în ce mai multe probleme sociale au început să apară în școală, ceea ce face ca școala să nu mai poată sta departe de comunitatea din care face parte. Timp de mai mulți ani, o echipă de cercetători condusă de J. Epstein a inițiat studii pentru a identifica premisele și modalitățile pe care trebuie să le aibă în vedere școlile pentru a dezvolta și implementa programe de parteneriat largi. Din această muncă au rezultat șase tipuri fundamentale de implicare, fiecare putând fi operaționalizat prin sute de practici la nivelul școlilor: calitatea de părinte (parenting), comunicarea între casă și școală, voluntariatul, învățarea acasă, luarea deciziilor, colaborarea cu comunitatea.

Educația are un rol esențial în dezvoltarea economico-socială sustenabilă pe termen lung. Importanța educației este demonstrată în orice moment și în orice domeniu al vieții sociale și personale. Astfel, destinul fiecărui individ, grup și fiecărei societăți în ansamblul său depinde de calitatea educației.

O abordare pedagogică diferită prin care procesul de învățare ar însemna bucurie și nu formulă științifică rigidă verificată compulsiv, ar fi primul pas către schimbare. Următorul pas ar fi nevoia de mai multă cooperare și de mai multă practică relevantă. Cu toții trebuie să învățăm la ce suntem buni cu adevărat și cum să facem să excelăm în a practica ceea ce ne place. Un alt pas către o mentalitate deschisă este luarea în considerare a faptului că a fi competitiv nu exclude cooperarea.

La fel ca și mentalitatea, educația depinde de condițiile spirituale și materiale ale societății, cu diferite caracteristici datorate istoriei sau zonelor geografice. În era Internetului, educația implică reflecții teoretice, sugestii practice și se focusează pe inteligență și creativitate. Generația nouă este definită de cuvântul „altfel”. Iar altfel înseamnă în primul rând un acces la tehnologie fără precedent. Și pentru că tehnologia este o parte atât de importantă din viețile noastre, copiii de azi se joacă mai degrabă pe computer decât în curtea școlii, 90% dintre ei folosesc Internetul, 20% au postat, la un moment dat, online filmulețe în care ei sunt starurile, 83% dorm cu telefoanele lângă ei, principala sursă de știri și de informații ajungând să fie Internetul.

Implementarea unei mentalități deschise necesită o practică regulată și dezvoltarea unei structuri de creștere a responsabilității. Profesorii sunt cei mai buni agenți ai schimbării când vine vorba de mentalitate. Educația copilului se bazează pe înțelegere și empatie. Elevul vrea să știe că profesorul îi înțelege nevoile, frământările și pasiunile. Un profesor model trebuie să știe să comunice cu elevii săi la școală, dar și în afara ei, să fie înțelegător, să găsească metode de predare atractive, să fie exigent, dar în limite rezonabile, notările sale să fie corecte, să manifeste preocupare pentru înțelegerea materiei, pentru problemele personale ale elevilor, să încerce să organizeze ieșiri cu elevii pentru a le putea descoperi și alte laturi, iar regulile pe care le stabilește pentru elevi să fie respectate și de el însuși.

În mod evident, societatea modernă reprezintă o nouă etapă în viața omului, o etapă în care creativitatea, tehnologia informației și resursele digitale joacă un rol important în numeroase activități cum ar fi comunicarea, învățarea, interacțiunea cu alte instituții. Sistemele de învățământ nu trebuie să însemne doar dobândirea de cunoștințe, ci trebuie să ajute indivizii să se dezvolte și la nivel psihologic și cognitiv.

În concluzie, sistemele de învățământ au suferit o serie de modificări în ultimul deceniu prin adaptarea la cerințele unei societăți cu caracter informațional. Sistemele de educație contemporană dezvoltă sarcina unei formări continue a omului. Este foarte important ca fiecare școală să genereze anumite forțe ale schimbării, să se reinventeze, să facă lucrurile astfel încât să îi dăruiască elevului sentimentul de a se simți în mod efectiv integrat în întregul proces educativ, să creadă că ceea ce face contează cu adevărat pentru el și pentru societatea în care se va integra ca adult.

Bibliografie:

K. R. Popper, *Societatea deschisă și dușmanii ei*, Editura Humanitas, 1993.

Mihai Golu, *Dinamica personalității*, Editura Geneze, București, 1993.

Robert Dotrens, *A educa și a instrui*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970.

<https://www.psih.uaic.ro/>.

<https://edict.ro/rolul-educatiei-in-formarea-personalitatii/>.

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE

PROF. CLAUDIA-CECILIA CIURDEA

ȘCOALA GIMNAZIALĂ CORNUȚEL,

JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN,

Realitatea este că noi suntem cu toții servitorii propriei noastre ființe, într-o anumită măsură, deoarece intrăm în această lume cu o inimă centrată pe sine. Nimeni nu este mai interesat de sine însuși mai mult decât un bebeluș. Un bebeluș nu vine acasă din spital, întrebându-se cum poate ajuta în jurul casei. Călătoria vieții este trecerea de la o inimă care se servește pe ea însăși, la o inimă care îi deservește pe alții. Deveniți adult atunci când vă dați seama că viața este despre ceea ce dați, mai degrabă decât ceea ce obțineți. Acum vă concentrați pe încurajarea inimilor celorlalți.”, James M. Kouzes.

Cu siguranță, orice profesor este de acord că este important să aibă o mentalitate deschisă față de ideile elevilor. Însă câți dintre ei chiar aplică acest concept?

Cu siguranță, orice profesor este de acord că este important să aibă o mentalitate deschisă față de ideile elevilor. Însă câți dintre ei chiar aplică acest concept? Un profesor cu o mentalitate deschisă este profesorul care cu adevărat ține cont de interesele și nevoile copilului. Cu alte cuvinte, nu atenția la predare sau la note și examene sunt cele care făuresc un profesor bun. Nici proful acela cool, care face glumițe cu elevii săi, pentru a evita să pară prea strict, nu înseamnă că are o mentalitate deschisă. Educația copilului se bazează pe înțelegere și empatie. Elevul vrea să știe că profesorul îi înțelege nevoile, frământările, pasiunile.

Eșecul este o bună metodă de învățare, dar, în general, românii nu văd lucrurile așa. Prin urmare, ce putem face pentru a privi lucrurile într-un mod mai constructiv? Ce trebuie să se schimbe în educație ca să ne ajute să ne construim o mentalitate deschisă? Încrederea. Încrederea se manifestă în esență în relații, cu ceilalți și cu noi înșine. Este o dimensiune a mentalității și anume, felul în care eu mă raportează și privesc lumea și pe cei de lângă mine. Avem o dificultate în a îi accepta și a-i vedea pe ceilalți contând la fel de mult ca noi. În esență, avem o dificultate în a ne privi și accepta pe noi înșine așa cum suntem, ca persoane în devenire și, prin urmare, și pe ceilalți. Ori de câte ori ieșim din acest cerc vicios și ne asumăm responsabilitatea pentru impactul nostru asupra celorlalți, rupem vraja acestui obicei al neîncrederii. Și de fiecare dată când îl vedem pe celălalt ca persoană, când ne pasă și vrem să fim cu adevărat de folos, construim încredere și comunitate. Credința că celălalt contează la fel de mult ca mine are implicații profunde nu doar în viața personală, ci și în cea socială. Schimbarea mentalității noastre curente de suspiciune și neîncredere și adoptarea acestei mentalități de, împreună” și, colaborare” e una din soluțiile sustenabile și transformaționale.

A avea o mentalitate închisă înseamnă că celălalt nu contează la fel ca mine, deci nevoile, greutățile, provocările sau obiectivele lui nu contează pentru mine, de fapt nici nu există, nici nu mă gândesc la ele, iar acest lucru mă invită să îl văd pe celălalt ca obiect. Obiectivizarea copiilor din jurul meu mă ține separat de ei și îmi poate justifica orice acțiune și comportament, în esență nu unește și nici nu poate stimula creativitatea și succesul comun. Atunci când avem o mentalitate deschisă, celălalt contează la fel ca mine, deci nevoile,

provocările și obiectivele lui contează, țin cont de ele atunci când îmi urmăresc propriile mele obiective, de fapt îmi transformă obiectivele personale și generează impact pentru noi și nu doar pentru mine, celălalt devine pentru mine persoană, OM. În fond, este un concept de mare bun simț și firesc uman și se regăsește în credința fundamentală – “iubește-ți aproapele ca pe tine însuși”. Azi însă, avem nevoie de instrumente și cercetare ca să ne reîntoarcem la esență și la noi înșine. De aceea, procesul educațional este cel mai important pivot al acestei schimbări de mentalitate care trebuie să înceapă de la profesori, de la oameni cu multă bucurie, entuziasm, lacrimi și chicoteli, adică un climat emoțional viu, oameni care își privesc colegii ca pe niște colegi, oameni cărora nu le este rușine să învețe, dornici să vadă cum fac alții și, nu în ultimul rând, oameni dispuși să admire și să se lase inspirați. Oamenii au nevoie să învețe cu adevărat de la cei buni, să înțeleagă în sfârșit că pedagogia este bucurie și nu formulă științifică rigidă, să învețe să gestioneze teribila lor libertate și responsabilitate de pedagogi.

De asemenea, o mentalitate deschisă înseamnă modele de competență în locul celor cognitiv-informaționale. O mentalitate deschisă e mai multă practică relevantă, un mai mare contact cu realitatea. De asemenea, ideea că oamenii trebuie tratați mai degrabă ca ființe cu scopuri decât ca mijloace făcea furori prin secolul al XVIII-lea când Kant scria *Bazele metafizicii moravurilor* și *Critica rațiunii practice*. Dar ideea unei mai mari deschideri rămâne validă. Puterea și lumina sunt în noi și fiecăruia ne stă înaintea un drum al Damascului. Dragostea, despre care Ortega y Gasset spunea atât de frumos că este un exil al sufletului către obiectul iubirii, ne stă la îndemână ca o modalitate regală spre sufletele copiilor noștri. Dacă generațiile noastre de copii vor crește cu o astfel de mentalitate, în care, a-mi păsa de ceilalți” și, a lucra împreună” sunt la loc de cinste, cu siguranță România va fi din ce în ce mai frumoasă.

Bibliografie:

- Edward Osborne Wilson, *Originile creativității umane*, București, Editura Humanitas, 2019.
Andreea Perescu, *Copii geniali*, vol. 1, București, Editura Pavcon, 2019.
Sandra Pralong, *Cum schimbam mentalitatea? 25 de ani în România*, București, Editura Polirom, 2014.

TRADIȚII ȘI INOVAȚIE ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

PROF. ÎNV. PRIMAR IONICA COJOCARU

ȘCOALA GIMNAZIALĂ CU CLASELE I-VIII PUNGHINA,

JUDEȚUL MEHEDINȚI

Societatea noastră se află într-o continuă evoluție pe toate planurile și în toate compartimentele vieții. La baza societății stă, indiferent de aria la care ne raportăm, educația. Educația a însoțit istoria omenirii de-a lungul timpului, asigurând transmiterea cunoștințelor, a deprinderilor și descoperirilor din generație în generație.

Educația trebuie să conducă la schimbarea sistemului de valori, să orienteze către libertate interioară, respect, dreptate, bunătate și compasiune, valori fundamentale ale umanității.

Un echilibru între trecutul și viitorul educației determină redefinirea țărilor acesteia și a asigura o nouă direcție instruirii, în concordanță cu complexitatea problemelor cu care se confruntă absolvenții curenți sau cei din viitor.

Inovația, tradiția și cultura sunt elementele fundamentale pe care se sprijină educația: tradiția și cultura presupun identitate, valorizare și continuitate, ele constituind punctul de pornire a inovației.

Permanenta necesitate de modernizare a învățământului românesc, de aliniere la standardele europene, face ca demersul didactic tradițional să i se imprime o direcție inovativă, constructivă, adaptată nevoilor curente. Într-o lume guvernată de viteză, copiii trebuie să fie abili, inventivi, să depășească provocările cu caracter global. În momentul când școala devine un centru de stimulare a gândirii, a învățării, atunci putem vorbi despre o formare eficientă a copiilor.

Modelul tradițional de predare nu răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe un model de învățare pasiv.

În modelul tradițional, cadrul didactic îi revine rolul major de emițător, de a transmite cunoștințe spre un receptor pasiv, determinat să memoreze, să reproducă informația.

Noul model de predare se vrea un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice. Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții, profesor-elev, elev-elev, elev-profesor.

Azi școala trebuie să includă inovația ca o componentă de bază, dar rolul tradiției nu e deloc de neglijat, unele tradiții frumoase nu fac decât să mărească farmecul unei lecții, deci și a școlii. În primul rând, tradiția de a citi o carte (un fragment) la lecție, de a o discuta ținând această carte în mână, căci răsfoitul și mirosul unei cărți au un farmec aparte, pe care nici o inovație tehnică nu o poate substitui. O carte electronică e, parcă, lipsită de suflet, iar pentru copil în formare sufletul unei cărți e cel mai important lucru. Această tradiție e demnă de urmat, nu în detrimentul inovației tehnologice, ba dimpotrivă, ca o armonioasă completare.

O altă tradiție este cea de a organiza activități extrașcolare cu elevii, pentru a-i cunoaște și în alte ipostaze. Copilul, dar și profesorul, se vor simți altfel într-o ambianță familiară. Mă refer aici la excursii, vizite la muzee, expoziții, distracții în aer liber, plimbări în grup. Activitățile extrașcolare sunt o modalitate perfectă de a schimba atitudinea elevilor față de școală, care în ultimul timp nu e prea favorabilă.

Totuși, un cadru didactic nu poate să rămână prizonierul tradiției, de aceea e oportun să țină pasul cu inovațiile în educație.

În evoluția metodelor didactice se stabilesc trei momente principale, fiecare etapa imprimând caracteristici specifice metodei didactice.

<i>Caracteristici ale metodei tradiționale</i>	<i>Caracteristici ale metodelor moderne</i>	<i>Caracteristici ale metodelor interactive</i>
pasive, verbale	sunt activ participative	integrează în activitatea de învățare metode verbale active, iconice;
transmit cunoștințe gata făcute;	au capacitatea de a mobiliza energiile elevului în direcția concentrării atenției, a interesului și curiozității pentru activitate;	stimulează participarea activă (personală) și interacțiunea cu colegii
mecanismul de învățare este memorarea;	cunoștințele sunt redescoperite, elaborate	stimulează învățarea prin cooperare
elevul este simplu receptor de informații;	elevul dobândește cunoștințe prin efort propriu;	învățarea presupune documentare, schimb de opinii, rezolvări de probleme, evaluare;
în centrul procesului instructiv educativ se află profesorul;	învățarea angajează operațiile gândirii;	

Școala trebuie să-și schimbe abordarea față de desfășurarea învățării și să utilizeze metode noi interactive care să conducă la o învățare potrivit tendințelor societății.

Exemple de metode aplicate la clasă:

Metoda Frisco care prezintă următoarele caracteristici importante:

- Elevii sunt puși să interacționeze, să se implice activ în actul de învățare.
- Este antrenantă, oferind noi alternative de învățare și valorifică potențialul uman de cunoaștere, simțire și acțiune.

Metoda Frisco, prin care elevii joacă o atitudine față de o problemă, cum ar fi în „Cățelușul șchiop”, de Elena Farago, stabilește portretele psihologice ale participanților grupelor.

Posibile reacții:

- *Optimistul* - este sigur că problema se poate rezolva: Ne ducem la doctor și îl vindecă.
- *Realistul* - caută soluții, argumente pro și contra: Îl ducem la doctor dar dacă este prea târziu și nu se poate vindeca, vom avea noi grijă de el.

- *Exuberantul* - foarte încântat de situație asigurând o atmosferă imaginativ creativă: Ce drăgălaș este, n-am mai văzut un cățel așa de frumos!
- *Pesimistul* - este sigur că problema nu se mai poate rezolva: E prea târziu! Nici n-are rost să încercăm!
- *Scepticul* - e nesigur, se îndoiește: Dacă e prea târziu? Nu cred că se mai poate face nimic!

O altă metodă este *Turul galeriei* care presupune evaluarea interactivă și profund formativă a produselor realizate de grupuri de elevi.

- În grupuri de trei sau patru, elevii lucrează întâi la o problemă care se poate materializa într-un produs (o diagramă, de exemplu), pe cât posibil pretându-se la abordări variate.
- Produsele sunt expuse pe pereții clasei.
- La semnalul profesorului, grupurile se rotesc prin clasă, pentru a examina și a discuta fiecare produs. Își iau notițe și pot face comentarii pe hârtiile expuse.
- După turul galeriei, grupurile își reexaminează propriile produse prin comparație cu celelalte și citesc comentariile făcute pe produsul lor.

Bibliografie:

Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, E.D.P., București, 1973.

Constantin Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996.

<https://iteach.ro/experiencedidactice/scoala-de-azi-intre-traditie-si-inovatie>.

Dumitru I, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

CLAUDIU CREȚU
COLEGIUL TEHNIC MOTRU
JUDEȚUL GORJ

În ceea ce privește didactica, ea este o disciplină pedagogică, o ramură a științelor educației, al cărei obiect de studiu este procesul de învățământ, ca principala modalitate de instruire și educare. Etimologia cuvântului “didactica” se afla în termenii grecești: “didaskein” = a învăța; “didaktikos” = instrucție, instruire; “didasko” = învățare, învățământ; “didactike” = arta învățării.

Etimologia cuvântului indică faptul că în sfera lui intră tot ce se referă la procesul de predare-învățare. Termenul a fost introdus în circulație de către Jan Amos Comenius (1592-1670), prin lucrarea sa “Didactica Magna”, publicată în anul 1632 în limba cehă și în anul 1657 în limba latină. În semnificația sa inițială, termenul de didactică avea înțelesul de “omnes omnia docendi artificium”, adică “arta universală de a-i învăța pe toți totul” sau “... un mod sigur și excelent de a înființa asemenea școli în toate comunele, orașele și satele oricărei țări creștine, în care tot tineretul, de ambele sexe, fără nici o deosebire, să fie instruit în științe, călăuzit spre moravuri bune și plin de evlavie, iar în acest chip să fie îndrumat în anii tinereții spre toate cele necesare vieții prezente și celei viitoare și aceasta concis, plăcut și temeinic.

Metodele didactice reprezintă un ansamblu de procedee și mijloace integrate la nivelul unor acțiuni implicate în realizarea obiectivelor pedagogice. Etimologia cuvântului delimitează semnificația termenului: metodă, în limba greacă, înseamnă cale spre (odos = cale, metha = spre).

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă legătură cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice.

O variantă de clasificare a metodelor educaționale se poate raporta la istoricul lor în procesul didactic, și anume:

- Metode tradiționale;
- Metode moderne.

Metodele tradiționale pot fi păstrate cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern. Acestea pot evolua spre modernitate în măsura în care secvențele procedurale care le compun permit restructurări inedite sau când circumstanțele de aplicare a acelei metode sunt cu totul noi. În unele metode moderne surprindem secvențe destul de tradiționale sau descoperim că variante ale acestei metode erau de mult timp cunoscute.

O metodă este considerată modernă în măsura în care cultivă însușirile fundamentale necesare omului de azi și mai ales de mâine: independență, spirit critic, gândire creatoare, aptitudini, atitudini exploratoare etc.

În ultima perioadă, metodologia didactică a înregistrat evoluții spectaculoase aliniindu-se la situațiile și exigențele noi, complexe ale învățământului contemporan. Se dorește trecerea de la didactica „tradițională” în care predarea a funcționat ca scop în sine, fiind centrată pe „transmiterea”, „expunerea”, „comunicarea” cunoștințelor, la învățământul modern care caută să păstreze un echilibru între munca individuală și lucrul în grup, să îmbine învățarea individuală cu învățarea interdependentă, prin cooperare sau colaborare, să asocieze exercițiul individual exercițiului interacțiunii cu ceilalți.

TRADIȚIONAL SAU MODERN ÎN PREDARE?

Modelul tradițional de predare nu răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe „triada învățare frontală – studiul manualului – chestionarea”, pe un model de învățare pasiv. În mod tradițional, cadrului didactic îi revine rolul major și activ în cadrul procesului didactic (cel de emițător), acela de a transmite cunoștințele spre un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze și să reproducă informația.

Noul model de învățare este un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice.

Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții: profesor – elev, elev – elev, elev – profesor, aflate în opoziție cu tipul unidirecțional profesor – elev ce caracterizează modelul standard.

Rolurile se schimbă, se întrepătrund, după cum o demonstrează Kathee Terry (1996):

Profesorul a fost...	Profesorul devine...
Sursă de informații și actor principal.	Facilitator al procesului de învățare.
Centrat pe manual.	Centrat pe realitate și pe cele mai recente surse de informare.
Coordonator al activității grupurilor de elevi.	Manager al situațiilor de învățare.
Creator de reguli pe care le impune (ce, când, cum).	Facilitează dezvoltarea structurilor de gândire care fac posibilă învățarea permanentă.
Un educator solitar.	Membri al unei comunități educaționale compuse din elevi, profesori, manageri, părinți etc.

Elevul a fost...

Un receptor pasiv.

Un executant obedient al sarcinilor stabilite de profesor.

Sclav al unui curriculum prestabilit.

Obligat să-și însușească un anumit manual.

Elevul trebuie să fie...

Participant activ la actul învățării.

Profesor al colegilor săi.

Participant la decizia privind curriculum-ul școlar.

Un permanent căutător de noi informații din surse cât mai variate.

Diferențele sunt semnificative, nu de puține ori, modelul tradițional de predare fiind identificat ca fiind unul informativ, pe când cel modern este definit ca un proces activ.

În învățământul de tip tradițional se cultivă competiția între elevi cu scopul ierarhizării acestora și activitatea individuală. Competiția stimulează efortul și productivitatea individului și pregătește elevii pentru viață, care este foarte competitivă, dar poate genera conflicte și comportamente agresive, lipsă de comunicare între colegi, marginalizarea nedreaptă a unora dintre aceștia, amplifică anxietatea și teama de eșec, cultivă egoismul.

Modelul învățământului modern face apel la experiența proprie a elevului, promovează învățarea prin colaborare, pune accentul pe dezvoltarea gândirii în confruntarea cu alții. Munca în grup stimulează interacțiunea dintre elevi, creșterea stimei de sine, încrederea în forțele proprii, diminuează anxietatea față de școală și intensifică atitudinile pozitive față de cadrele didactice. În același timp, munca în grup, prin colaborare, nu pregătește elevii pentru viața care este foarte competitivă, metodele activ – participative aplicate în activitatea pe grupe sunt mari consumatoare de timp și necesită experiență din partea cadrului didactic, iar elevilor le trebuie timp ca să se familiarizeze cu acest nou tip de învățare.

Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea. În diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoare celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi.

Bibliografie:

- L. Antonesei, *Paideia. Fundamentele culturale ale educației*, Iași Editura Polirom, 1996.
- A. Barna, *Autoeducația – Probleme teoretice și metodologice*, București, E.D. P., 1995.
- M. Bocoș, *Cercetarea pedagogică*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2003.
- V. Chiș, *Activitatea profesorului între curriculum și evaluare*, Cluj – Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2001.

PROFESORUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

EMANUELA CREȚU

**COLEGIUL NAȚIONAL „GEORGE COȘBUC”,
MOTRU, JUDEȚUL GORJ**

În secolul cu tehnologia avansată, a fi profesor este o adevărată provocare. Metodelor tradiționale s-au adăugat metodele moderne de învățare, toate acestea fiind potențate de tehnologia modernă, accesul la informație fiind mai rapid.

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului. Profesorul model, pentru a crea cadrul optim de învățare, este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Articolul analizează necesitatea implementării în activitatea instructiv-educativă a unui stil didactic modern, creativ și inovativ, care să stimuleze participarea activă și conștientă a elevilor, să-i responsabilizeze. Articolul prezintă o metodă didactică activizată pentru elevi, respectiv „Turnirul întrebărilor”, marcându-se etapele specifice desfășurării acesteia: comunicarea sarcinii de lucru, activitatea în grupuri, competiția între grupuri. Sunt evidențiate avantajele și dezavantajele acestei metode didactice. Concluzia este că stilul didactic al profesorului din societatea contemporană este bine să se centreze pe activitatea elevului, ca principal beneficiar al procesului instructiv-educativ.

Profesorul, prin întreaga sa activitate, trebuie să realizeze două mari obiective: pe de o parte informarea, transmiterea de cunoștințe, iar pe de altă parte, formarea, respectiv asigurarea condițiilor optime pentru dezvoltarea armonioasă a personalității elevilor. Activitatea instructiv-educativă a profesorului de geografie nu se poate rezuma doar la simpla desfășurare “funcționarească” a unei “zile de muncă” pe baza unui orar școlar. Ea presupune formarea și orientarea unor colective de elevi, asigurarea tuturor condițiilor necesare formării și dezvoltării fiecărui elev, în funcție de posibilitățile sale intelectuale și de cerințele sociale exprimate prin idealul educativ.

Un profesor modern nu înseamnă numai, sau în primul rând, un profesor care să folosească cele mai performanțe computere, ci un profesor foarte bine informat, cu mintea flexibilă și deschisă la nou, un profesor care să fie conștient că munca lui are misiunea să pregătească elevii pentru viață. Prin atitudinea și comportamentul său la clasă, profesorul trebuie să confere credibilitate valorilor, conținuturilor și principiilor pe care le predă, demonstrând că ele nu sunt noțiuni abstracte, ci realități valabile în lumea reală, dincolo de zidurile școlii.

Elevul trebuie să fie partenerul profesorului în procesul de investigare a realității și este evident deci, că acest tandem nu poate funcționa dacă metodele de predare folosite nu sunt acordate cu metodele de învățare ale elevului. Astfel, profesorul trebuie să își cunoască foarte bine colectivul cu care lucrează și pe fiecare elev în parte, pentru a stimula, respectiv pondera la fiecare, exact elementele care necesită respectiva intervenție, în măsura adecvată.

Înțelegându-și propriul stil didactic, profesorul face primul pas spre realizarea faptului că, nu toți elevii învață la fel și că unele probleme apar din cauza nepotrivirii stilului de predare cu stilul de învățare al elevilor cărora se adresează. “Nimic nu este mai inechitabil decât tratamentul egal aplicat celor ce nu sunt egali” spunea Vaughn. Astfel, nu există un mod bun sau rău de predare, ci un mod mai adecvat decât altul pentru anumite situații concrete. De aceea există o multitudine de metode moderne, care, îmbinate cu cele tradiționale, vin în sprijinul profesorului, care trebuie să fie o punte spre ceea ce va deveni elevul său. W. Shakespeare spunea: “știm ce suntem, dar nu ce vom deveni”.

Dintre numeroasele strategii moderne pe care profesorul de geografie le poate folosi în procesul instructiv-educativ, am ales să prezint în continuare o strategie bazată pe joc, care stimulează imaginația și creativitatea: “Turnirul întrebărilor”. Este un joc în care elevii sunt determinați să formuleze întrebări de diferite tipuri pornind de la un text științific, să coopereze, dar și să concureze. Turnirul se desfășoară în mai multe etape:

Comunicarea sarcinii de lucru. Se formează grupuri de câte patru sau șase elevi care vor concura două câte două. Grupurile concurente primesc aceleași materiale pentru documentare și aceeași temă. Două grupuri vor studia prima parte a lecției. Se stabilește o perioadă de timp pentru ca elevii să citească textul, să formuleze întrebări și răspunsuri pe baza acestuia. Aceste întrebări vor fi adresate echipei concurente, care la rândul ei va adresa întrebări.

Activitate în grupuri. Deoarece fiecare elev lucrează cu o viteză specifică, citirea textului și formularea întrebărilor se face individual. Dacă elevii au neclarități, discută problemele cu membrii grupului din care fac parte. Fiecare elev va citi întrebările formulate de către colegi, pentru a se asigura că știe să răspundă la ele.

Competiția între grupuri. Echipele concurente sunt așezate față în față. Fiecare membru al echipei numărul unu adresează o întrebare membrului numărul unu din echipa adversă. Echipa care formulează întrebările primește un punct pentru fiecare întrebare corect formulată. Dacă răspunsul primit nu este corect, alt membru al echipei va formula un răspuns, dar punctajul va fi de 0,5 puncte. Dacă echipa adversă răspunde corect la toate întrebările primite, primește un număr egal de puncte cu echipa cealaltă. După ce primele două echipe au adresat câte unul sau două seturi de întrebări, (în funcție de resursele de timp), intră în turnir celelalte echipe.

Când se organizează prima dată un astfel de turnir, permiteți elevilor să formuleze orice tip de întrebări, dar în lecțiile următoare, turnirul devine mai valoros dacă se specifică diferite cerințe în formularea întrebărilor. Deoarece la unele întrebări elevii găsesc ușor răspunsurile în text, iar la altele au nevoie să actualizeze cunoștințe mai vechi ori să facă conexiuni, interpretări, analogii, la începutul activității se specifică dacă au sau nu permisiunea de a formula întrebări al căror răspuns nu există în text. Dacă elevii adresează echipei adverse întrebări dificile în afara textului, cu scopul de a o bloca, atunci se distruge plăcerea turnirului. Dacă formulează întrebări strict legate de text, dar pe parcurs descoperă întrebări la care nu cunosc răspunsurile dar ar dori să le afle, acestea sunt adresate profesorului după concurs. În această formă de organizare a

turnirului, echipele studiază numai o parte din lecție. Pentru ca toți elevii să fie preocupați de conținutul lecției, profesorul le va cere să își noteze întrebările și răspunsurile formulate din conținutul nestudiat.

Acest turnir este organizat în etapa de realizare a sensului unui conținut necunoscut, însă se poate organiza, în aceeași formă, pentru evaluarea cunoștințelor anterioare ale elevilor dintr-o lecție sau mai multe.

Turnirul întrebărilor are mai multe avantaje: incită la analiză, la descoperirea aspectelor inedite, la competiție; fiecare elev citește textul, produce întrebări și răspunde la întrebări; elevii primesc sprijin din partea grupului în clarificarea aspectelor mai dificile; fiecare elev își asumă un anumit rol în cadrul grupului. Cu toate că forma de organizare a activității pare un joc, pentru a câștiga turnirul elevii sunt provocați să investigheze cu atenție și cu plăcere conținutul textului pentru a produce întrebări multe, variate, corecte, interesante și dificile.

Această strategie de dobândire și evaluare a cunoștințelor elevilor deplasează centrarea activității în lecție de la profesor spre elevul care învață individual, dar și prin cooperare în cadrul grupului ori prin competiție cu alte grupuri.

Există și unele dezavantaje: nu se parcurge tot textul într-o lecție în același mod, necesită resurse mari de timp, unele aspecte ale conținutului pot rămâne neclarificate. Atât această metodă, cât și altele (Scaunul interviatului, Copacul cu idei, Ciorchinele, Posterul, Eseul) pot fi adaptate în funcție de nivelul clasei, al fiecărui elev în parte, de climatul psiho-social din clasă, de particularitățile vârstei elevilor. În ceea ce privește consolidarea și evaluarea cunoștințelor noi ale elevilor, mulți profesori sunt preocupați pentru că nu există suficiente resurse de timp pentru a organiza astfel de momente în lecție.

Pentru ca profesorul să-și modernizeze stilul de predare în acord cu cerințele societății în care elevul său va trebui să se integreze, profesorul trebuie să se autoevalueze permanent, analizând dacă:

- # îi tratează pe toți elevii ca pe individualități;
- # se uită în ochii lor pentru a-i asigura de atenția și interesul său;
- # își cere scuze când face greșeli;
- # le permite elevilor să ia decizii importante în cadrul activității comune;
- # îi încurajează pe elevi să se asculte între ei;
- # zâmbește în timpul lecțiilor;
- # îi felicită pe elevi pentru rezultatele obținute.

Bibliografie:

- Maria Eliza Dulamă, *Practica pedagogică - teorie și metodologie*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2005.
- Maria Eliza Dulamă, *Modele, strategii și tehnici didactice activizante, cu aplicații în geografie*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2002.
- Liliana Stan, Valerian Dragu, Eugenia Steva, Doru Valentin Vlasov, *Elemente de didactica geografiei*, Iași, Editura Polirom, 2003.

PREDAREA LIMBII ENGLEZE, ÎNTRE ABORDĂRI CLASICE ȘI MODERNE

PROF. CRISTINA-ALINA CRIȘAN

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „THEODOR COSTESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Modul în care se predă și se învață limba engleză a cunoscut diverse abordări de-a lungul timpului, influențate de contextul social și cultural. În mod tradițional (sec. XVIII), învățarea limbii engleze se baza pe explicații ample referitoare la structura limbii și la regulile de gramatică după care aceasta funcționează. În acest caz, profesorul era actorul cel mai important în timpul orei. El era autoritatea care vorbea cel mai mult, transmitea cunoștințele necesare elevilor, hotărâ activitățile ce urmau a se desfășura în clasă, în timp ce elevii ascultau, își luau notițe și rezolvau exercițiile pe care le primeau. În afară de studierea amănunțită a regulilor de gramatică, învățarea limbii engleze presupunea și memorarea unor lungi liste de cuvinte alături de echivalențele acestora în limba elevilor, precum și traducerea unor fragmente însemnate cantitativ din limba engleză în limba cursanților.

Această abordare, inspirată din învățarea limbilor clasice, cunoscută în didactica limbii engleze drept „**metoda traducerii gramaticale**”, „**grammar translation method**”, s-a dovedit de-a lungul timpului ineficientă, întrucât elevii, puși în situații concrete, nu erau capabili să comunice, deși stăpâneau foarte bine regulile de gramatică ale limbii engleze și memoraseră liste foarte lungi de cuvinte englezești și traducerea lor. Deoarece profesorul vorbea cam tot timpul, elevilor le rămânea foarte puțin timp pentru a încerca să folosească singuri limba pe care o studiau. Ei știau foarte multe lucruri despre limba engleză, dar nu erau capabili să o folosească pentru a comunica. Faptul că profesorul transmitea o mulțime de cunoștințe și oferea explicații detaliate asupra felului în care se folosește limba engleză în diverse situații nu însemna neapărat că elevii chiar învățau să o folosească singuri. Regulile gramaticale sunt utile până într-un punct, dar cunoașterea lor nu reprezintă un scop în sine. Ele trebuie să fie niște mijloace a căror cunoaștere să faciliteze procesul comunicării. Pe lângă regulile gramaticale, elevii trebuie să fie expuși la situații concrete de comunicare și să aibă șansa de a participa ei înșiși la aceste situații.

Ineficiența metodei descrise anterior i-a determinat pe specialiștii în didactica limbii engleze să elaboreze noi metode de a studia această limbă. Printre cele mai cunoscute menționăm teoria lingvistului american Stephan Krashen. Inspirându-se din teoria behavioristă a lui Skinner, care considera că orice lucru se învață urmând schema stimul-răspuns, Stephan Krashen considera că o limbă străină este un comportament care poate fi învățat asemenea limbii materne. Aceasta metodă, folosită cu precădere între anii 1950-1960, numită în didactică „**metoda ascultare-repetare**”, „**audio-lingual method**”, se bazează pe limba vorbită. Învățarea regulilor gramaticale devine inutilă în cazul acestei noi teorii.

Profitând de dezvoltarea tehnologiei care devine din ce în ce mai accesibilă, susținătorii acestei metode introduc în clase casetofoane, televizoare, calculatoare. Elevii au șansa de a auzi vorbitori nativi și nu doar limba artificială pe care o auzeau până atunci de la profesor. Ei sunt puși să repete în cor sau individual ceea ce aud, în ideea că astfel se va forma un anumit

tip de comportament și în felul acesta limba străină va fi ușor însușită. Rolul profesorului este de a-i face pe elevi să vorbească și de a le corecta greșelile.

Avantajele majore al acestei metode sunt importante. Elevii sunt expuși la limba engleză autentică. Ei conștientizează că engleză se vorbește folosind accente, intonații, ritmuri diferite. Profesorul nu mai este autoritatea supremă a cărei misiune este doar de a transmite cunoștințe. Elevul are pentru prima dată ocazia de a se auzi vorbind engleză. Dezavantajele însă sunt evidente. Limba este scoasă din context, iar elevii tot nu sunt în stare să comunice așa cum ar trebui să o facă în situații concrete, în afara clasei.

Varianta britanică a acestei teorii americane se numește “*Presentation, Practice, Production*” („prezentare, practică, producție”). Având în vedere că limba străină se învață în context, profesorul prezintă o situație de comunicare (la magazin, la cinema, la spital etc). O dată ce elevii au fost informați referitor la situația de comunicare pe care urmează să o simuleze, profesorul le transmite cunoștințele pe care ar trebui să le folosească (cuvinte, intonație, gesturi). Ei repetă individual sau în cor. O dată ce și-au însușit cunoștințele transmise, se construiesc alte situații de comunicare similare. Spre exemplu, dacă inițial ei sunt învățați să poarte un dialog pentru a face o rezervare la un restaurant, se trece apoi la a face o rezervare la un hotel.

Cea mai nouă însă abordare, folosită frecvent astăzi în sălile de clasă este cea numită „**metoda comunicării**”, “**communicative approach**”, un termen umbrelă care însumează o multitudine de metode de predare ale limbii engleze. Având în vedere că trăim într-o societate în care comunicarea este esențială, învățarea limbii engleze este orientată în acest sens. Obținerea unui loc de muncă este condiționată în multe cazuri de abilitatea de comunica eficient în cadrul unui interviu. Succesul economic este favorizat de publicitate, tot o forma de comunicare. Exemplele sunt nesfârșite. Scopul învățării limbii engleze în acest context este de a-i face pe elevi să comunice în această limbă. Elevul nu repetă pur și simplu ceea ce aude, ci este pus în situații care îl determină să comunice (pentru a împrumuta o carte, pentru a rezolva un puzzle, pentru a cere o informație, pentru a cumpăra un cadou etc). Astfel el devine actorul principal în timpul orei. Rolul profesorului se schimbă. El nu mai este autoritatea supremă care impune activitățile la care elevii sunt obligați să participe, ci este un antrenor care îi încurajează și sprijină pe cursanți să își dezvolte capacitatea de a se exprima cursiv în limba engleză. Elevii sunt organizați în grupuri și încurajați să comunice între ei, mărindu-se astfel timpul în care vorbesc în engleză. Profesorul nu mai urmărește cu precădere corectarea greșelilor și nu îi întrerupe pe elevi, ci îi încurajează să comunice fluent. Nu se mai insistă pe regulile de gramatică, pe pronunția corectă, pe traduceri, ci pe funcțiile limbii (a saluta, a mulțumi, a face o invitație etc.), pe ceea ce este în stare să facă elevul, folosind limba. Profesorul are în vedere nu atât acuratețea limbii folosite, ci abilitatea elevului de a se descurca în situații concrete de comunicare (ce registru trebuie folosit, ce cuvinte trebuie selectate, care este tonul adecvat în diverse situații de comunicare precum o petrecere, un interviu, un discurs oficial etc).

Printre avantajele majore al acestei abordări se numără faptul că limba se învață în context, că elevii sunt puși în situații concrete de comunicare, sunt încurajați să comunice între ei și să aibă astfel încredere în ei înșiși. Dezavantajul major este că, odată neglijate greșelile în favoarea fluentei în comunicare, elevii se obișnuiesc cu structuri greșite care se corectează cu dificultate. De asemenea, de multe ori elevii folosesc limba lor atunci când nu sunt urmăriți sau se tem să nu fie ironizați de colegi pentru felul în care vorbesc limba engleză.

Exemple de activități specifice acestei abordări:

1. Elevii lucrează pe perechi. Un elev primește o poză pe care trebuie să o descrie în timp ce celălalt desenează ceea ce i se descrie. La sfârșit, cei doi compară poza și desenul.
2. Un grup de elevi urmăresc o parte dintr-un film, în timp ce alt grup urmărește altă parte a filmului. O parte a filmului rămâne nevizionată. La final, cele două grupuri de reunesc și discută pentru a recrea povestea.
3. Elevii sunt grupați câte patru. Ei trebuie să realizeze un afiș în care să prezinte un eveniment care va avea loc în orașul lor. Pentru a realiza acest afiș, ei trebuie să comunice în engleză.
4. Un elev stă în fața clasei și descrie artistul preferat, fără a-i da numele. Ceilalți îi pun întrebări la care el trebuie să răspundă doar cu da sau nu. Jocul continuă până elevii ghicesc despre cine este vorba.
5. Jocuri de rol (la gară, la cinema, la magazin).
6. Simularea unei petreceri, a unui interviu de angajare.

Fiecare abordare prezentată are avantaje și dezavantaje, lesne de înțeles. În practica la clasă, profesorii combină o mulțime de metode, adaptate particularităților elevilor pe care îi au în față, în vederea unei învățări eficiente. Ei au în vedere faptul că elevul trebuie încurajat să utilizeze cât mai mult limba engleză pentru a comunica în situații similare celor din viața reală, dar nu pot neglija în totalitate nici regulile gramaticale, acuratețea limbii folosite, corectitudinea scrisului, traducerile, mai ales având în vedere că majoritatea examenelor oficiale (bacalaureatul, examenele de admitere la facultăți de profil) presupun verificarea cunoștințelor de gramatică și redactarea unor texte în limba engleză. Ceea ce dictează alegerea unei metode sau a alteia sunt nevoile și posibilităților elevilor a căror interes trebuie urmărit cu precădere.

Bibliografie:

- Jeremy Harmer, *The Practice of English Language Teaching 5th Edition*, London, Pearson/Longman, 2015.
- Jeremy Harmer, *The Practice of English Teaching*, London, Longman, 1991.
- James Scrivener, *Learning Teaching*, London, Macmillan, 2005.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIA EFICIENTĂ

PROF. MIHAELA-CARMEN CRUCERU

COLEGIUL TEHNIC NR.2,

TÂRGU-JIU, JUDEȚUL GORJ

„Orice metodă pedagogică rezultă din întâlnirea mai multor factori și, din acest punct de vedere, educația va rămâne mereu o artă: arta de a adapta, la o situație precisă, indicațiile generale date de cărțile de metodologie.”

- Gaston Mialaret -

Drumul parcurs pentru atingerea obiectivelor educaționale constituie *metoda didactică*. Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (M. Ionescu, V. Chiș, p.126) Metoda este selectată de cadrul didactic și este pusă în aplicare în lecții sau activități extrașcolare cu ajutorul elevilor și în beneficiul acestora; presupune, în toate cazurile, o colaborare între profesor și elev, participarea lor la căutare de soluții, la distingerea dintre adevăr și eroare și care, sub forma unor variante și/sau procedee selecționate, se folosește pentru asimilarea cunoștințelor, a trăirilor valorice și a stimulării spiritului creativ.

Când se alege o metodă, se ține cont de finalitățile educației, de conținutul procesului instructiv, de particularitățile de vârstă și de cele individuale ale elevilor, de psihosociologia grupurilor școlare, de natura mijloacelor de învățământ, de experiența și competența cadrului didactic.

Considerăm că fiecare metodă, și nu mă refer doar la clasificarea în funcție de axa istorică, apare sub forma unor variante și aspecte diferite, încât, în mod difuz, în cadrul unei metode, de exemplu cea clasică, se poate naște treptat tendințe către modernism. Ele apar și se concretizează în variante metodologice compozite, prin difuziunea permanentă a unor trăsături și prin articularea a două sau mai multe metode.

Metodele didactice pot fi clasificate în:

- 1) Tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul;
- 2) Moderne: algoritmizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare(jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete.

Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii, așadar comunicarea este unidirecțională;
- sunt predominant comunicative;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final, evaluarea fiind de fapt o reproducere a cunoștințelor;
- au un caracter formal și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

Aceste metode generează pasivitate în rândul elevilor.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi, evaluarea fiind una formativă;
- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare.

Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune.

Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică.

Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor.

A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: Gândiți, lucrați în echipă, comunicați; Termeni-cheie inițiali; Știu-vreau să știu-am învățat; metoda Sinelg; metoda Mozaic; Cubul; Turul Galeriei; Elaborarea unui referat/eseu; Jurnalul în trei părți; Tehnica predicției; Învățarea în grupuri mici; Turneul între echipe; Linia valorilor.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze

în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

Elementul cheie în educație îl reprezintă elevul care trebuie să realizeze o serie de procese pentru a putea cunoaște și utiliza practic informațiile însușite. O învățare eficientă presupune mai întâi înțelegerea faptelor, analizarea acestora, formularea unor idei pe baza cunoștințelor dobândite ulterior, generalizarea și abstractizarea lor. Profesorul nu mai este cel care ține o prelegere în fața elevilor ci e mediator și îndrumător în activitatea de învățare pe care aceștia o parcurg.

Predarea se realizează prin utilizarea unor metode activ – participative care să solicite interesul, creativitatea, imaginația, implicarea și participarea elevului, în scopul însușirii unor cunoștințe care să-i folosească.

Bibliografie:

- Simona Bernat, *Tehnica învățării eficiente*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca.
I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, Iași, 2006.
M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
C. Moise, *Concepte didactice fundamentale*, Ankarom, Iași, 1996

PROVOCĂRI ÎN IMPLEMENTAREA MENTALITĂȚII DESCHISE ÎN EDUCAȚIE

PROF. MĂDĂLINA CUCĂILĂ-CIULICĂ
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „SFÂNTUL NICOLAE”,
TÂRGU-JIU, JUDEȚUL GORJ

Mentalitatea și teama de eșec ocupă primul loc în topul celor mai importante obstacole pe care trebuie să le depășească românii în activitățile zilnice. Eșecul este o bună metodă de învățare, dar, în general, românii nu văd lucrurile așa.

Prin urmare, ce putem face pentru a privi lucrurile într-un mod mai constructiv? Cum ne putem construi reziliența și, totodată, să privim eșecul mai degrabă ca pe o cale către succes? Ce rol are sistemul de învățământ în instituirea și propagarea fricii de eșec? Ce trebuie să se schimbe în educație (și cea formală, și cea non-formală) ca să ne ajute să ne construim o mentalitate deschisă? Încrederea se manifestă în esență în relații, cu ceilalți și cu noi înșine. Este ingredientul cheie care ne permite să o luăm de la capăt, să încercăm din nou chiar dacă nu am reușit din prima, iar și iar, până când reușim cu noi sau cu ceilalți. Dar ce este încrederea, dacă nu o dimensiune a mentalității și anume, felul în care eu mă raportez și privesc lumea și pe cei de lângă mine? Pentru a scăpa de acest obicei de a îi vedea pe ceilalți cu suspiciune și neîncredere, mai întâi avem nevoie să încetăm să îl hrănim zi de zi și apoi să reconstruim încrederea și reperatele.

Cum alimentăm azi teama sabotând încrederea? Criticând mai degrabă decât apreciind ceea ce e bun, comparându-ne deseori cu alții, victimizându-ne și căutând justificări în exterior, dând vina pe ceilalți, cheltuind resursele interioare pentru a demonstra și a părea altfel decât suntem, arătându-ne nemulțumirea și foarte puțin aprecierea, luând de-a gata pentru că ni se cuvine. Toate de mai sus vin dintr-o poziționare a noastră cu precădere fie sub sau deasupra celui alt. Avem o dificultate în a îi accepta și a-i vedea pe ceilalți conștient de fel de mult ca noi. În esență, avem o dificultate în a ne privi și accepta pe noi înșine așa cum suntem, ca persoane în devenire și, prin urmare, și pe ceilalți.

Ori de câte ori ieșim din acest cerc vicios și ne asumăm responsabilitatea pentru impactul nostru asupra celorlalți, rupem vraja acestui obicei al neîncrederii. Și de fiecare dată când îl vedem pe celălalt ca persoană, când ne pasă și vrem să fim cu adevărat de folos, construim încredere și comunitate. Credința că celălalt contează la fel de mult ca mine are implicații profunde nu doar în viața personală, ci și în cea socială. Colaborarea și lucrul în echipă suferă mult în România și impactul se vede clar în starea societății românești de azi, fragmentată, greu de adunat împreună pentru țeluri comune, comunități locale și naționale care se luptă între ele, fără un sens dincolo de propriile interese.

Schimbarea mentalității noastre curente de suspiciune și neîncredere și adoptarea acestei mentalități de “împreună și colaborare” e una din soluțiile sustenabile și transformaționale. Un instrument excepțional pe care îl putem folosi exact în acest sens, rodul a peste 45 de ani de cercetare, este Outward Mindset (Mentalitatea Deschisă, în traducere românească), dezvoltat

atât pentru business, cât și în mod special pentru educație de Institutul Arbinger, din SUA, lider global în schimbarea mentalității. Modelul Arbinger ne ajută să identificăm aceste două feluri de mentalitate, aceste două versiuni ale noastre mai bine zis: Outward/Deschisă și Inward/Închisă. Atunci când am o Mentalitate Închisă, celălalt nu contează la fel ca mine, deci nevoile, greutățile, provocările sau obiectivele lui nu contează pentru mine, de fapt nici nu există, nici nu mă gândesc la ele, iar acest lucru mă invită să îl văd pe celălalt ca obiect. E Vehicul dacă mă ajută să îmi ating obiectivele, Obstacol dacă se împotrivesc și Nerelevant, dacă nici nu mă ajută, dar nici nu mă încurcă. Obiectivizarea oamenilor din jurul meu (a copiilor dacă privim educațional, a votanților dacă privim electoral, a angajaților dacă privim corporatist, a familiei dacă privim personal) mă ține separat de ei și îmi poate justifica orice acțiune și comportament, în esență nu unește și nici nu poate stimula creativitatea și succesul comun. Atunci când am o Mentalitate Deschisă, celălalt contează la fel ca mine, deci nevoile, provocările și obiectivele lui contează, țin cont de ele atunci când îmi urmăresc propriile mele obiective, de fapt îmi transformă obiectivele personale și generează impact pentru NOI și nu doar pentru MINE, celălalt devine pentru mine persoană, OM. În fond, este un concept de mare bun simț și firesc uman și se regăsește în credința fundamentală – „iubește-ți aproapele ca pe tine însuși”. Azi însă, avem nevoie de instrumente și cercetare ca să ne reîntoarcem la esență și la noi înșine. De aceea, procesul educațional este cel mai important pivot al acestei schimbări de mentalitate. Dacă generațiile noastre de copii vor crește cu o astfel de mentalitate, în care” a-mi păsa de ceilalți” și” a lucra împreună” sunt la loc de cinste, cu siguranță România va fi din ce în ce mai frumoasă.

Educația are un rol important în schimbarea mentalității. Sistemul de educație românesc are rolul determinant în schimbarea acestei mentalități și vedem urmările, în adevărata lor amploare, dincolo de zidurile școlilor. Un copil învață, conform statisticilor PISA, aproximativ 20% din clasă și 80% din orice reprezintă restul: pe coridoare, din jocuri, din familie, de pe stradă, din parc, mall, autobuz, trafic și orice alte experiențe de viață. Deci, dacă noi ne concentrăm doar pe cei 20% și exclusiv academic, iată ineficiența noastră. De aceea, o Mentalitate Deschisă la profesori poate fi esența schimbării. Profesorii pot influența întreg acest mediu dacă și-ar vedea meseria și vocația în oferirea experiențelor educaționale pentru toți jucătorii educaționali din viața copiilor. Sistemul e mai mult decât Ministerul Educației și lege. Privindu-l în acest fel, îl putem transforma. Un profesor care îi vede pe copii ca pe persoane cu nevoile, durerile, bucuriile lor și care oferă experiențe de învățare care să le dea sens și să cultive măreția din fiecare, va inspira o astfel de mentalitate și la părinți și la colegii din cancelarie și la întreaga comunitate. Copiii sunt catalizatori de multă energie. Dacă hrănim cu Mentalitate Deschisă și nu cu Mentalitate Închisă, vom schimba cu siguranță mentalitatea în fiecare comunitate din jurul școlilor și deci din întreaga țară. Deci, un singur lucru dacă reușim în educație, putem schimba România: profesori cu o Mentalitate Deschisă, cărora să le pese și să cultive ce-i mai bun în ei.

Bibliografie:

Mentalitatea deschisă, Institutul Arbinger, Editura Polirom, București, 2019.
Valerica Anghelache, *Managementul schimbării educaționale*, Institutul European, București.

Sitografie:

<https://revistacariere.ro/inspiratie/mentalitate-inchisa-versus-mentalitate-deschisa-cum-scapam-de-obiceiul-de-a-i-vedea-pe-ceilalti-cu-suspiciune-si-neincredere/>, consultant în data de 03.03.2020.

<https://www.idp-romania.ro/>, consultat în data de 05.03.2020.

VIZIUNE ȘI ACȚIUNE ÎN CADRUL MENTALITĂȚII DESCHISE ÎN EDUCAȚIE

MIHAELA DANIEL

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE STEINHARDT”,
ROHIA, JUDEȚUL MARAMUREȘ**

Creșterea calității în sistemul de învățământ presupune însușirea unor repere teoretice și aplicarea acestora în dimensiuni realizate prin adaptarea curriculum-ului școlii la contextual local și la realitate. Aceste dimensiuni pot fi realizate printr-o serie de acțiuni cum ar fi: adaptările curriculare și depășirea obstacolelor în fața adaptării, parteneriate cu comunitatea, implicarea inovației și a creativității. Succesul demersurilor centrate pe adaptarea curriculară la context local depinde în mare măsură de felul în care cei care elaborează strategia școlii, reușesc să identifice nevoile, prioritățile și să valorifice specificul școlii și al comunității locale. Stimularea creativității și a inovației rămâne o condiție pentru reușita modificărilor curriculare prin încurajarea persoanelor și a grupurilor novatoare. În mod cert, în elaborarea unor strategii speciale în domeniul creativității și a inovațiilor vom întâmpina rezistență față de noutate și schimbare. În ansamblu, o soluție la faptul menționat ar fi implicarea tuturor membrilor comunității școlare în activitățile care presupun inovație și creativitate. Acțiunile care folosesc creativitatea și inovarea au la bază parteneriate, noi oferte de produse și servicii și impun dezvoltarea cadrelor didactice pentru portabilitatea conținuturilor, aplicațiilor educaționale digitale.

Educația are un rol important în schimbarea mentalității. Sistemul de educație românesc are rolul determinant în schimbarea acestei mentalități, iar puterea de a schimba România o regăsim în resursele umane ale școlii prin aducerea unei mentalități deschise și nu a unei mentalități închise în viziunea dascălului față de mintea și sufletul unui copil. În ceea ce privește profesorul cu o mentalitate deschisă, acesta își va stabili obiectivele după preocupările și provocările elevului, datorită faptului că acesta, elevul, este element de maximă importanță. Atunci când se acționează cu o mentalitate închisă, este sesizabilă distanța dintre profesor și elev, distanță care pare să nu deranjeze profesorul și mai mult să încurajeze separarea prin acțiuni și comportamente ale căror obiective nu sunt centrate pe elev. De aceea, o mentalitate deschisă regăsită în viziunea profesorului poate fi esența schimbării. Profesorii pot aduce mari schimbări în mediul școlar prin înțelegerea propriei vocații în oferirea experiențelor educaționale în viața copiilor. În literatura de specialitate, tot mai mult se accentuează necesitatea promovării educației deschise, care include și o pedagogie deschisă cu anumite componente cheie și anume: finalități deschise, evaluare deschisă și resurse educaționale deschise. Consultând site-ul www.wikipedia.ro aflăm că resursele educaționale deschise se referă la accesul deschis la resurse educaționale, facilitate de tehnologiile informației și a comunicațiilor. Resursele educaționale deschise cuprind: materialele propriu-zise alături de instrumente specializate, precum și comunitățile virtuale de instruire cu acces liber, deschis la resursele menționate.

Mediul educațional deschis se dezvoltă prin îmbogățirea cunoașterii domeniului educației și formarea permanentă a publicului prin școli deschise caracterizate de transparență și integritate. Calculatorul sau alt dispozitiv informatic nu va înlocui total acțiunea profesorului dar a ignora rolul și importanța lui înseamnă a te opune firescului. Este evidentă necesitatea accesului la educație, este evidentă necesitatea utilizării calculatorului în toate școlile, măcar pentru asigurarea reală a șanselor egale în educație. Un sistem de educație deschisă dorește eliminarea obstacolelor, ba mai mult, facilitează accesul la informație fiind conectat la tehnologie văzută ca o deschidere spre viitor, spre infiltrarea elevilor de azi în mediul profesional de mâine. În acest sens, mentalitatea deschisă devine o paralelă a conectivității și a infrastructurii TIC în școli, care nu de puține ori se găsesc la un nivel scăzut. Deschiderea educației înseamnă integrarea revoluției digitale în sistemul de educație. Tehnologiile digitale permit tuturor oamenilor să învețe, oriunde, oricând, printr-un dispozitiv și cu sprijinul oricui. Deschiderea educației va contribui la obținerea accesului la Internet și la folosirea tehnologiei informației și a comunicării pentru educație și formare în școli. Folosirea calculatorului incită la permanenta reconfigurare a imaginii pe care o avem despre domeniile cunoașterii, accesarea de surse diverse de informații ne dă nu numai un plus de cunoaștere în termeni cantitativi, dar și în termeni calitativi prin privirea conținuturilor din mai multe perspective.

Cadrul didactic cu mentalitate deschisă va sprijini orice comportament al elevului, orientându-l spre ameliorare, considerând că dincolo de orice tipologie umană vom regăsi una dintre cele opt tipuri de inteligențe. Rolul profesorului trebuie să fie acela de a-l învăța pe elev să devină OM, prin dezvoltarea unui lanț necesar de abilități. Mentalitatea deschisă în educație formează spirite creative, flexibile, tolerante, aflate într-o stare empatică, benefică muncii în echipă și nu separate. Noțiunea de mentalitate deschisă în educație devine un mod de viață, un sistem de valori și acțiuni integrate în fiecare dintre noi. Descoperind principiile predării cu o mentalitate deschisă, strategiile necesare unei predări cu o mentalitate deschisă ne dăm seama că predarea și învățarea capătă o altă perspectivă. Mentalitatea deschisă în educație devine o filozofie educațională care schimbă perspectiva în care sunt priviți copiii și care dorește implementarea propriilor principii spre a le oferi elevilor valori precum încrederea, curajul, aprecierea, inițiativa și învățarea continuă.

Bibliografie:

www.superteach.ro.

www.wikipedia.ro.

ec.europa.eu.

Adaptarea curriculumului la contextual rural/Modul de dezvoltare a cadrelor didactice,
Editura Educația 2000, București, 2005.

Utilizarea calculatorului în procesul de predare-învățare/Modul de dezvoltare a cadrelor didactice,
Editura Educația 2000, București 2005.

OPȚIONALUL MODERN ȘI ARTA COMUNICĂRII

PROF. ANA AMALIA DOBRE

COLEGIUL TEHNIC MOTRU, JUDEȚUL GORJ

Educația contemporană presupune o îmbinare eficientă între modern și tradițional, între principii, norme și inovație în educație. Dascălul modern trebuie să fie înaintea de toate un fin psiholog, un consilier în arta învățării, un bun psihopedagog și un erudit. În școlile moderne, devenite școli incluzive, dascălul trebuie să învețe să lucreze cu elevii cu dizabilități, să accepte și dacă este necesar să ceară ajutorul profesorilor de sprijin și pe cel al psihologilor școlari trimis de C.J.R.A.E.

Educația trebuie să fie deschisă tuturor, iar toleranța, respectul reciproc, socializarea elevilor sunt obiective importante pentru orice dascăl modern. Frumusețea și eficiența actului educativ încep prin exemplul personal oferit de către dascăl, adică simplitate, modestie, sociabilitate, toleranță, deschidere spre inovație și erudiție. Predarea eficientă este o artă, iar marii dascăli marchează destine, transformă elevii în intelectualii viitorului, oferă liderii lumii de mâine. Ei pot forma elevilor caractere frumoase.

În școlile contemporane, ofertele educaționale au rolul de a pune în valoare instituțiile școlare, de a veni în sprijinul elevilor, de a aduce elemente de noutate, de a diferenția școlile, de a transforma în provocări educaționale moderne, de a-i convinge pe elevi și pe părinții lor că respectiva școală este alegerea potrivită. Aceasta se poate realiza prin intermediul Curriculum-ului la decizia școlii. Opționalele de istorie ajută elevii să studieze istoria, să fie în centrul ei să o înțeleagă în calitate de participanți activi ai demersului educațional modern.

Opționalul de istorie corespunde mult cerințelor contemporane, deoarece demersul educațional este centrat pe elev. Modelele folosite sunt active și interactive, mijloacele de învățământ sunt diverse, formele de evaluare sunt multiple, locațiile sunt variate. Sursele de documentare acoperă o gamă largă, iar elevii pot contribui cu informații însușite prin propriile investigații.

Opționalele de istorie formează competențe civile și sociale, promovează valori și atitudini democratice. Activitatea profesorului se concentrează pe elevi, pe ghidarea acestuia spre propria cunoaștere, spre învățarea prin descoperire etc. Este foarte importantă structurarea corectă a informației pentru ca un elev să învețe a selecta și acumula cunoștințele de care are nevoie la examene și pentru cultura lui generală.

Profesorul facilitează elevului procesul de învățare, de cunoaștere, colaborează cu elevul pe tot parcursul desfășurării actului educațional, contribuind la formarea deprinderilor, aptitudinilor și personalității. Dascălul îl ajută să găsească cele mai bune metode pentru a înțelege, selecta și asimila informații, să-și cunoască bine și să valorifice aptitudinile, să fie deschis la schimbare, receptiv la inovație, determinând din partea elevului schimbarea mentalității, implicarea activă și responsabilă în formarea competențelor necesare pentru viitor. Profesorul devine astfel evaluator, partener, consilier, creator de situații de învățare și de curriculum.

Curriculum la decizia școlii este foarte necesar, el oferă elevilor ocazia de a studia noi discipline sau de a aprofunda informații despre disciplinele preferate. Un exemplu este opționalul „Civilizația și cultura arabilor”, cu material istoric scris obiectiv, în spiritul toleranței și respectului pentru valorile fiecărei religii. Acest opțional atipic, redactat în spiritul nondiscriminării este benefic elevilor și părinților în această perioadă agitată. Europa este tărâmul controverselor, aici există multe persoane cu idei preconcepute, antisemite și xenofobe. Astfel de idei apar mereu datorită lipsei informației reale, concrete, mai ales în mediile în care educația este deficitară sau neonazistă.

Astăzi, Franța are peste 1000 de moschee pe întregul său teritoriu. Aici trăiește o comunitate de milioane de suflete musulmane, însă cunoștințele reale ale francezilor despre cultura, istoria și religia acestei comunități sunt limitate. Tinerii musulmani din Franța respectă tot mai rar postul musulman (Ramadam), mai ales când studiază la școlile publice franceze, fiindcă interdicțiile lor alimentare sunt privite ciudat și disprețuite de colegii de alte religii. De asemenea, mulți dintre acești tineri renunță la o parte din cele cinci rugăciuni zilnice prevăzute de Coran, adică cartea sfântă musulmană pentru a evita bullying-ul.

Cultul musulman este prin definiție unul la vedere, iar retragerea în intimitate reprezintă o mare rușine, echivalentă cu rușinea creștinilor de a-și renege sfinții sau credința. Cea mai mare comunitate musulmană din România se află de veacuri în Dobrogea. Există însă mici comunități musulmane și la Craiova, București, Timișoara etc. Majoritatea musulmanilor stabiliți în orașele României după 1989 sunt doctori, ingineri, profesori, oameni de afaceri. Unii au ales cu sufletul România după terminarea studiilor, alții s-au refugiat în România din motive economice sau au cerut azil politic.

Franța, statul ce adăpostește milioane de suflete musulmane, a interzis femeilor acestei comunități religioase să poarte vălul în public, ceea ce dezonoarează femeile musulmane șiite și familiile lor și le transformă în ținte reale în țările lor de origine și nu numai. În statele musulmane conduse de dictaturi religioase șiite, nepurtarea vălului atrage condamnarea la moarte pentru aceste femei, datorită interpretării subiective a Coranului, Sunnei și Sharia de către dictaturile musulmane șiite.

Din punct de vedere educațional, opționalul „Civilizația și cultura arabă” aduce multe beneficii în școala românească. Astfel că elevii și familiile lor ar cunoaște în mod corect, obiectiv o religie și o comunitate plină de controverse pentru europeni, iar xenofobia și antisemitismul s-ar reduce sau ar dispărea. Noțiuni precum cea de djihad nu ar mai crea confuzii periculoase, s-ar face distincția între doctrina musulmană sunnită și cea siită. Acest curs exotic în școala românească ar implica activ elevii în procesul de predare-învățare-evaluare, îmbinând eficient tradiționalul și modernul în educație.

Elevii ar învăța să realizeze sondaje, chestionare, interviuri pe această temă, adesea controversată despre arabi, ar compara sursele de informații obiective, ar valorifica eficient informațiile obținute. Sondajul ar releva și atitudinea adesea confuză sau ostilă față de musulmani care pentru mulți europeni sunt doar „teroriști”. Chestionarul ar demonstra tuturor lacunele culturale și faptul că ideile preconcepute sunt greșite. Interviurile ar prezenta și versiunea invitațiilor musulmani la întrebările ce vizează chestiunile controversate și importante ale investigației.

Profesorul de istorie poate valorifica eficient cunoștințele despre lumea arabă și dezvolta competențele, spiritul civic. Beneficiarii unui astfel de opțional de istorie orientală sunt elevii și comunitatea. Toți ar depăși xenofobia și obsesia frecventă de a asocia orice musulman cu terorismul. Elevii ar înțelege și aprecia valoroasa cultură și educație arabă. Istoria contribuie mereu la formarea personalității elevilor „creează acele stări raționale și afective de care are nevoie orice ființă umană pentru a trăi și a-și valida capacitățile creatoare, în conformitate cu cerințele progresului și cu interesele societății”.

Bibliografie:

- A. A. Dobre, *Civilizația arabă între Asia și Europa. Modalități de integrare a cunoștințelor de cultură arabă în lecțiile de istorie*, Editura Sitech, Craiova, 2020.
- N. Postolache, *Didactica istoriei*, Editura Fundația „România de mâine”, București, 2008.
- O. L. Oprea, *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE

CĂTĂLIN DRAGOMIR

CLUBUL SPORTIV ȘCOLAR,

DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

„Rolul școlii nu este de a comunica știința de-a gata, ci de a-i învăța pe copii să folosească această știință, când le este necesară.”

Cu siguranță, orice profesor este de acord că este important să aibă o mentalitate deschisă față de ideile elevilor. Însă câți dintre ei chiar aplică acest concept?

Un profesor cu o mentalitate deschisă, de fapt, este profesorul care cu adevărat ține cont de interesele, obiectivele și nevoile copilului și este în stare să renunțe la obiectivele pe care și le-a propus, într-o prima fază, doar pentru a putea interacționa și a înrădăcina într-un mod cât se poate de logic toate învățămintele predate.

Cu alte cuvinte, nu atenția la predare sau la note și examene sunt cele care făuresc un profesor bun. Nici proful acela cool, care face glumițe cu elevii săi, pentru a evita să pară prea strict, nu înseamnă că are o mentalitate deschisă.

Profesorii sunt cei mai buni agenți ai schimbării când vine vorba de mentalitate. Pentru a ajunge la copii, principalul obiectiv ar trebui să fie schimbarea de mentalități în rândul profesorilor români. Este nevoie de o nouă perspectivă în educație, una bazată pe o mentalitate deschisă.

Orientările clasice privind evaluarea elevilor, în general, includ recomandări cu privire la tehnicile de utilizat de către profesori. Examinările tradiționale scrise/orale, evaluarea performanțelor elevilor la clasă, precum și evaluarea proiectelor lor sunt tehnicile cele mai frecvent recomandate. Este, de asemenea, interesant de remarcat faptul că nu poate fi făcută nici o distincție clară între orientările specifice pentru evaluarea științei și orientările generale care se aplică la toate disciplinele curriculumului; tehnicile recomandate sunt similare în ambele cazuri. Este evident că învățământul românesc are nevoie urgentă de o actualizare, nu ne mai putem permite o unitate școlară „muzeu”, orientată spre trecut, care pune accent pe cunoștințe, ci avem nevoie de o școală ce-i pregătește pe copii pentru viitor, punând accent pe competențele sociale și de comunicare.

Un învățământ modern, bine conceput permite inițiativa, spontaneitatea și creativitatea elevilor, dar și dirijarea, îndrumarea lor, rolul profesorului căpătând noi valențe, depășind optica tradițională prin care era un furnizor de informații.

În organizarea unui învățământ centrat pe elev, profesorul devine un coparticipant alături de elev la activitățile desfășurate. El însoțește și încadrează elevul pe drumul spre cunoaștere.

Profesorii trebuie să abordeze o altă perspectivă asupra educației, doar o mentalitate deschisă poate schimba (sau chiar deschide) dialogul între cadre didactice și elevi.

Un profesor un bun știe că performanța la catedră se obține printr-o adaptabilitate sporită, schimbând lecția sau activitățile spontan, pe fondul unei situații imprevizibile. Dacă

elevii par să nu înțeleagă un concept, de pildă, un profesor trebuie să identifice pe loc modalitatea mai bună prin care să-l explice.

Un profesor bun este atent la nevoile individuale ale elevilor, este foarte important ca un dascăl să descopere personalitatea și interesele fiecărui elev și să introducă în actul pedagogic acele componente distincte care să ajute cu adevărat copiii să învețe și să se dezvolte.

Educația copilului se bazează pe înțelegere și empatie. Elevul vrea să știe că profesorul îi înțelege nevoile, frământările, pasiunile, îl acceptă așa cum este el și nu va fi comparat cu alți copii „care pot mai mult”.

Fiecare copil este unic și diferit, comparațiile între aceștia nu fac altceva decât să creeze și mai multe frustrări copiilor.

Un profesor bun ar trebui să pună accent, să evidențieze în primul rând calitățile și abilitățile unui elev, să evite cât se poate scoaterea în evidență a punctelor sale slabe și a greșelilor efectuate.

Un profesor bun se menține el însuși la standardele impuse elevilor săi. El aplică reguli pe care le respectă la rândul său, pentru a consolida o legătură apropiată și sinceră cu copiii.

În prezent, în România sunt foarte puțini profesori care au înțeles că pentru a schimba ceva trebuie în primul rând să se schimbe pe ei, să-și schimbe mentalitatea, să se autoeduce pentru a avea rezultate în instruirea, modelarea, înțelegerea și acceptarea noilor generații de copii. Trebuie adoptate noi metode de predare, trebuie distrusă acea barieră de „frică” dintre profesor și elev, elevii trebuie încurajați să spună ce gândesc. Atitudinea profesorului trebuie să impună respect, nu frică.

Educația are un rol important în schimbarea mentalității. Sistemul de educație românesc are rolul determinant în schimbarea acestei mentalități și vedem urmările, în adevărata lor amploare, dincolo de zidurile școlilor. Un copil învață, conform statisticilor PISA, aproximativ 20% din clasă și 80% din orice reprezintă restul: pe coridoare, din jocuri, din familie, de pe stradă, din parc, mall, autobuz, trafic și orice alte experiențe de viață.

Deci, dacă noi ne concentrăm doar pe cei 20% și exclusiv academic, iată ineficiența noastră. De aceea, o mentalitate deschisă la profesori poate fi esența schimbării. Profesorii pot influența întreg acest mediu dacă și-ar vedea meseria și vocația în oferirea experiențelor educaționale pentru toți jucătorii educaționali din viața copiilor. Sistemul e mai mult decât Ministerul Educației și lege. Privindu-l în acest fel, îl putem transforma. Un profesor care îi vede pe copii ca pe persoane cu nevoile, durerile, bucuriile lor și care oferă experiențe de învățare care să le dea sens și să cultive măreția din fiecare, va inspira o astfel de mentalitate și la părinți și la colegii din cancelarie și la întreaga comunitate.

Orice profesor, indiferent de disciplina predată ar trebui să fie, înainte de toate, matur afectiv, deci coerent cu sine, o persoană dezirabilă social și capabilă de interacțiune educativă cu copiii și cu tinerii.

Profesorii au nevoie uneori de o privire din exterior pentru a conștientiza importanța și influența foarte mare pe care o au asupra tinerilor. Aceasta poate fi și o motivație puternică pentru a se perfecționa, pentru a evolua ei înșiși, pentru a se simți importanți prin ceea ce sunt și nu doar prin activitatea de predare.

Bibliografie:

- <https://www.aletheea.ro/cum-recunoastem-un-profesor-bun>.
<http://publications.europa.eu/resource/ellar/bae53054-c26c-4c9f-8366-5f95e2187634.0008.03/>.
<https://pressone.ro/superteach-cum-sa-schimbi-mentalitatea-profesorilor-din-romania>.
<http://www.itsybitsy.ro/ce-inseamna-o-mentalitate-deschisa-educatia-copilului/>.
<https://edict.ro/strategii-didactice-definitii-delimitari-conceptuale/>.
<https://www.idp-romania.ro/mentalitate-inchisa-vs-mentalitate-deschisa/>.
http://www.ise.ro/wp-content/uploads/2012/08/TE_2011_Responsabilitate_ed_moral_afectiva.

TRADITIONALISM ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

OANA MIHAELA DRAGOMIROIU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ BĂLVĂNEȘTI,
JUDEȚUL MEHEDINȚI

Societatea a evoluat și evoluează din cele mai vechi timpuri. Predarea trebuie să fie compatibilă cu felul de a învăța al fiecărui elev.

Fiecare elev dispune de un echilibru diferit între punctele tari și slabe în aceste domenii. Aceasta va influența la rândul ei atât preferințele lor de învățare cât și eficacitatea lor în diferite situații de învățare.

Indiferent de diferențele pe care elevii le pot prezenta, ei nu învață o idee nouă în izolare, ci se dezvoltă și își adaptează gândirea în continuu, în lumina experienței anterioare. În promovarea învățării centrate pe elev, trebuie să recunoaștem experiența anterioară individuală a elevului, și să o folosim ca pe o bază pentru a furniza noi experiențe care să-l ajute să-și dezvolte ideile și abilitățile.

Profesorul receptiv stabilește o relație și rezonanță, simțind nevoile, conflictele, speranțele și temerile neexprimate. Respectând autonomia elevului, profesorul petrece mai mult timp ajutându-l să articuleze întrebările urgente decât cerându-i răspunsurile potrivite. În cadrul unei societăți bazate pe cunoaștere, este vitală nu doar creșterea accesului la oportunitățile de învățare, ci și consolidarea motivației personale de a învăța la școală și în afara acesteia pe tot parcursul vieții.

Învățarea centrată pe elev trebuie să se concentreze asupra dezvoltării, testării și implementării materialelor, noilor metode pedagogice și strategiilor destinate să contribuie la creșterea motivației elevilor și a atractivității învățării; să consolideze dobândirea abilităților de învățare; să consolideze educația interculturală și contribuția acesteia la integrarea socială.

A le permite elevilor să controleze ritmul de studiu pare ceva haotic. Cred că este eficient acest lucru, dat fiind faptul că elevii sunt diferiți și nu învață cu toții în același ritm.

Într-o învățare centrată pe elev, rolul profesorului este de instructor, ghid, îndrumătorul care te companiază, mentor, sfătuitor, consultant, transmițător de cunoștințe, formator, supraveghetor, coordonator, cercetător critic, model, colaborator – o persoană care facilitează procesul învățării pentru elevi, încercând să descopere ce anume este interesat să învețe elevul, și determinând apoi cea mai bună modalitate de a-i pune la dispoziție elevului acele informații prin furnizarea de sisteme de cunoștințe sau materiale, care să-i dea acestuia posibilitatea să se achite mai eficient de o sarcină. Acest lucru se realizează prin ascultare, punere de întrebări, furnizare de idei, sugerarea de alternative și identificare de posibile resurse.

Organizarea clasei

Tradițional:

Asistăm la o lecție obișnuită. Elevii sunt în bănci, unii în spatele celorlalți, câte unul sau câte doi, ca pe vremea străbunicilor. Toți au privirile ațintite înaintea (acolo sunt catedra și profesorul). Asta li se cere: privirea în față.

Unde găsesc ei răspunsurile la confruntările personale? La profesor, în spatele colegului, departe de zidurile școlii?...

Modern:

- Elevii sunt pretutindeni în clasă.
- Ei se grupează / sunt grupați potrivit opțiunilor de studiu și resurselor asigurate de profesor.
- Elevii privesc unii la alții, față în față. Ei comunică. Toți au șansa dialogului efectiv.
- În parteneriat cu profesorul ei vor găsi răspunsurile...

Rolul elevului

Tradițional:

- Urmărește prelegerea, expunerea, explicația profesorului.
- Încearcă să rețină și să reproducă ideile auzite.
- Acceptă în mod pasiv ideile transmise.
- Lucrează izolat.

Modern:

- Realizează un schimb de idei cu ceilalți.
- Cooperează în rezolvarea sarcinilor de lucru.
- Exprimă puncte de vedere proprii.
- Argumentează, pune și își pune întrebări cu scopul de a înțelege.

Rolul profesorului

Tradițional:

- Expune, ține prelegeri
- Impune puncte de vedere.
- Se consideră și se manifestă “ca un părinte”.

Modern:

- Facilitează și moderează învățarea
- Ajută elevii să înțeleagă și să explice punctele de vedere.
- Este partener în învățare.

Modul de realizare a învățării

Tradițional:

- Învățarea are loc predominant prin memorare și reproducere de cunoștințe.
- Învățarea conduce la competiție între elevi, cu scopul de ierarhizare.

Modern:

- Învățarea are loc predominant prin formare de competențe și deprinderi practice.
- Învățarea se realizează prin cooperare.

Evaluarea

Tradițional:

- Vizează măsurarea și aprecierea cunoștințelor (ce știe elevul).
- Pune accent pe aspectul cantitativ (cât de multă informație deține elevul).
- Vizează clasificarea elevilor.

Modern:

- Vizează măsurarea și aprecierea competențelor (ce știe să facă elevul cu ceea ce știe).
- Vizează progresul în învățare la fiecare elev.
- Pune accent pe elementele de ordin calitativ (valori, atitudini).

Concluzii

Ancorarea școlii românești în secolul XXI presupune în mod obligatoriu utilizarea unor astfel de metode moderne. Nu este cazul să absolutizăm utilizarea acestor metode în detrimentul celor clasice. Un adevărat profesionist în predare (indiferent de disciplină) va trebui să știe să adapteze demersul didactic. Sunt lecții care în mod cert produc performanțe școlare superioare numai cu ajutorul metodelor moderne, dar sunt și lecții în care prezența acestora nu este obligatorie.

Interesul elevilor pentru lecții crește ori de câte ori sunt folosite astfel de metode în predare.

Prestanța profesorului care le folosește este și ea, în mod sigur, mai ridicată.

Bibliografie:

- V. Cojocariu, *Secrete metodice în didactica preșcolară*, vol. 2, Bacău, Editura C.C.D., 2006.♣
- C. Crețu, *Psihopedagogia succesului*, Iași, Editura Polirom, 1997.♣
- Erich Geissler, *Mijloace de educație*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1997.♣

PERSPECTIVE ASUPRA EDUCAȚIEI VIITORULUI

PROF. GABRIELA CODRUȚA DUMITRESCU

LICEUL TEHNOLOGIC „DOMNUL TUDOR”,

DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Născuți într-o eră a vitezei, elevii, atât de familiarizați cu internetul și tot felul de dispozitive smart, tind să-și piardă repede răbdarea în fața unor cadre didactice care încă se simt “inconfortabil” în era digitală. Societatea contemporană este supusă unui permanent proces de schimbare care impune în mod inevitabil ca abordarea educației, dar și cea a autoeducației, să se realizeze din perspectiva exigențelor viitorului. Din acest motiv este imperios necesar ca instituțiile în domeniu să-și modifice perspectiva asupra activității educative și să se adapteze noilor schimbări astfel încât să-i pregătească pe formabili să-și dezvolte o concepție adecvată cu privire la autoeducație și autoînvățare.

În instituțiile școlare se caută în permanență soluții la problemele cu care dascălii se confruntă în activitatea lor: programe și manuale școlare stufoase, elevi supraîncărcați din punct de vedere teoretic, dar în mare parte deficitari la zona practică, un abandon școlar în creștere din variate motive și exemplele pot continua. Într-un studiu realizat de *European Political Strategy Center* s-au identificat câteva tendințe care definesc educația viitorului.

În primul rând educația timpurie joacă un rol esențial în formarea copiilor, deoarece s-a constatat că în cadrul învățământului preșcolar se formează deprinderi pentru un stil de viață sănătos și sunt reduse costurile sociale ale sărăciei și inegalității. Mai mult, tot în învățământul preșcolar sporește cunoașterea, caracterul și abilitățile sociale, iar copiii de 15 ani care au fost la grădinița pentru un an sau mai mult, au obținut un scor mai mare la testele PISA comparativ cu colegii lor care nu au beneficiat de o astfel de educație timpurie.

Înaintând spre perioada școlarității, este necesar ca în educația viitorului învățarea să poată fi transformată într-o experiență personalizată în care fiecare abordează problemele într-un mod propriu și dobândește cunoștințe în propriul său ritm. În plus, provocările globale și locale, cum ar fi schimbările climatice, alimentația, securitatea apei și a energiei sau sănătatea, sunt din ce în ce mai complexe și necesită o abordare interdisciplinară. Aceasta este esențială pentru a înțelege cauzele și complexitatea de provocări moderne și de a dezvolta soluții inovative.

Mai mult, gândirea critică este o competență a viitorului pe care sistemele noastre educaționale trebuie să o integreze deoarece evaluarea informațiilor și cunoștințele de mass-media vor fi unele dintre cele mai importante abilități ale secolului 21 încă de la vârste foarte fragede.

Este foarte important totodată ca educabilii să realizeze necesitatea aplicării în viața de zi cu zi a conceptului de „învățare pe tot parcursul vieții”. Tranziția de la școală la viața activă este dificilă, dar Europa are cea mai educată forță de muncă din istoria sa. Aproape 40% din europeni au studii superioare, puțin peste un deceniu în urmă acest procent fiind de doar 25%. Totuși, Europa se luptă cu un nivel ridicat al șomajului în rândul tinerilor, iar tinerilor absolvenți le este mai greu decât oricând să își găsească un loc de muncă, iar atunci când o fac, profesează în domenii diferite față de cele pe care le-au studiat.

Oamenii își schimbă locurile de muncă și chiar și profesiile, mult mai des decât o generație în urmă. Muncitorul european a ajuns de la a avea un loc de muncă toată viața, la a avea chiar și mai mult de 10 locuri de muncă. Într-o societate în curs de îmbătrânire, cu forța de muncă scăzută, europenii vor trebui să lucreze mai mult. Asta înseamnă că persoanelor cu o vârstă mai mare de 40 de ani le trebuie oferite oportunități substanțiale pentru a-și actualiza abilitățile. Mai puțin de 11% din cetățenii europeni cu vârste cuprinse între 25 și 64 de ani sunt implicați în învățarea de-a lungul vieții. Investiția în acest tip de învățare este cea mai bună promisiune pentru a maximiza viitoarea capacitate de angajare. Angajatorii sunt deja cei mai mari contribuabili la învățarea în rândul adulților, iar inovarea la locul de muncă este esențială pentru dobândirea și actualizarea competențelor. De asemenea, instituțiile de învățământ trebuie să predea avantajele învățării continue și să lucreze mai atractiv și mai deschis.

Într-o lume în care aproape orice se face digital, de exemplu cumpărăturile sau plata facturilor, lipsa competențelor poate fi un dezavantaj atât la muncă, cât și în viața socială. Așa cum matematica este fundamentală pentru oricine, indiferent de profesie, și competențele digitale vor deveni necesare “supraviețuirii” în societatea de astăzi, unde conectivitatea omniprezentă constituie noul normal. Astăzi, 93% din locurile de muncă europene folosesc computerul și nu există aproape nici un loc de muncă care nu necesită abilități digitale cel puțin de bază și totuși, se dă o luptă permanent împotriva lipsei competențelor digitale ale angajaților.

Progresele tehnologice permit o revoluție a inteligenței artificiale prin care aparatele pot să învețe și să preia sarcini din ce în ce mai complexe. Deoarece oamenii se găsesc din ce în ce mai des în situația în care concurează cu roboții, sistemele educaționale trebuie să se reorienteze asupra abilităților și competențelor care au jucat un rol important la început în succesul speciei umane, cum ar fi: creativitatea, negocierea, adaptabilitatea, gândirea critică, munca în echipă, empatia și emoțiile, comunicarea interculturală.

Prin urmare, este imperios necesară o schimbare a modului de abordare a educației formale în viitor din perspectiva îmbinării tehnologiei cu competențele sociale și interculturale, căci numărul de actori care oferă noi platforme și metode de instruire a crescut, ajungându-se astfel ca învățarea oricărui lucru să fie posibilă oricând și oriunde, de pe un smartphone sau tabletă.

Bibliografie:

<https://www.edu.ro/Educatianeuneste>.

https://ec.europa.eu/10_trends_transforming_education_as_we_know_it.pdf.

<https://www.exe.org.ro/10-tendinte-pentru-educatia-viitorului>.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

PROF. AURELIA GHIDEL

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PETRE SERGESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Acțiunea definitivă a școlii românești a rămas educația, considerată un proces destinat exclusiv omului și care vizează disciplinarea și civilizarea acestuia, din perspectiva unui ideal de personalitate umană, propus și dorit chiar de societate. Ioan Cerghit definea educația din mai multe unghiuri, ca proces, prin care ființa umană este supusă unei transformări îndelungate, ca acțiune de conducere, omul devenind o ființă formată și autonomă, dar și ca acțiune socială sau ca relație desfășurată între doi poli, educatorul și cel care este educat-educabilul.

În societatea tradițională, valorile promovate de școală erau ascultarea, disciplina, supunerea față de profesor. Cadrul didactic avea o poziție privilegiată în câmpul școlar, spre deosebire de elev, văzut drept obiectiv pasiv al procesului de învățământ. Aceste coordonate se modifică în școala modernă, care pune accent pe alte valori, cum ar fi: cooperarea, competiția pozitivă și inițiativa proprie.

Dacă în învățământul tradițional, metoda predominantă de desfășurare a lecției era expunerea, pentru că oferea posibilitatea profesorului să-și etaleze bagajul de cunoștințe, astăzi se pune accent pe metode moderne, care să transforme profesorul în manager al învățării, iar elevului să i se creeze cadrul unei manifestări proprii, pentru a-și putea forma puncte de vedere personale. Însuși procesul de învățământ se îmbogățește cu o nouă latură, evaluarea, care vine să completeze predarea și învățarea, astfel încât cadrul didactic își sporește atribuțiile, dar, pe de altă parte, dă posibilitatea elevului să ia parte la instruirea proprie, profesorul coordonând acest proces.

Lecția, ca formă de bază a desfășurării instrucției și educației, devine o suită de evenimente care pot fi segmentate, fiecare având coerență și conducând elevii spre realizarea obiectivelor. Acest demers se află sub incidența unor principii didactice, care îl orientează și care vizează alegerea unor metode specifice, selectarea celor mai utile strategii. Astfel, principiul caracterului educativ al instruirii ține cont nu de cunoștințele pe care elevul le va fi asimilat la sfârșitul procesului educativ, ci de modul în care aceste cunoștințe vor fi aplicate. Tot acest principiu insistă asupra formării unor priceperi și deprinderi de muncă individuală și intelectuală, mutând accentul de pe informativ, pe formativ.

Un alt principiu este cel al însușirii conștiente și active, care se axează pe participarea efectivă a elevului asupra propriei învățări, aducându-și aportul la dobândirea noilor cunoștințe. Acest principiu presupune o apropiere între dascăl și elev, conținutul curricular fiind asimilat de elev, participând la traseul propus de dascăl și managerindu-l. Devin parteneri ai aceluiași scop: redescoperirea cunoștințelor propuse de dascăl, pe de o parte, profesorul renunță la poziția centrală care i se atribuia învățământului tradițional. În același timp, elevul este stimulat să aibă încredere în posibilitățile proprii și să-și depășească pasivismul.

Câmpul școlar educativ modern se desfășoară între două elemente care trebuie să participe în egală măsură. Profesorul, manager și formator al procesului instructiv-educativ, și

elevul, obiect și subiect al acestui proces, dobândind autonomie și formându-se în spiritul responsabilității și al culturii civice.

Învățământul tradițional-axat pe transmiterea de informații și excluzând rolul elevului ca partener al procesului instructiv-educativ, învățământul tradițional promova o învățare de menținere, așa cum o definea J. W. Botkin. Acest tip de învățare, caracteristic unei societăți tradiționale, se baza pe o simplă transmitere de cunoștințe, necesare elevilor pentru a face față unui sistem de viață cunoscut, recurent, din care inovația lipsea cu desăvârșire. Profesorul avea rolul de a facilita acest transfer de informații, neglijând funcția formativă a învățării și neacceptând intervenții ale elevilor. De altfel, se urmărea cultivarea unui spirit obedient din partea elevilor, care excludea imaginația și inițiativa.

„Prejudicata profesorului, notează Emil Stan, de cele mai multe ori, neconștientizată ca atare, era aceea că elevul nu trebuie să se miște decât în cadrele fixate și că nu are niciun cuvânt de spus în ceea ce privește dobândirea sau fixarea cunoștințelor predate. În acest context, autoritatea profesorului se întemeia pe următoarele elemente: statut, experiență, volum mai mare de experiență.

Secolul 21 a schimbat însă poziția pe care școala trebuie să o aibă. Societățile multiculturale, care pun accentul pe diversitate și pe acceptare, se lovesc de un sistem educativ rigid, în care predomină o viziune monoculturală și care nu este pregătit să se înnoiască. Strategiile didactice rămân învechite, promovând o cultură etnocentristă și ignorează valori precum toleranța, egalitatea, respectul, valori recunoscute deja de societățile democratice.

Metode de predare specifice secolului 21 sunt rezolvarea de probleme prin colaborare, IT, informații și alfabetizare de tip economic. Rolul profesorului nu mai e acela de a furniza informații, ci de a ghida, discuta, măsura progresul elevilor. Școala inovativă are săli de clasă proiectate pentru exercitarea de cunoștințe, aplicarea lor și nu doar pentru primirea lor. Primirea și aplicarea informațiilor pot avea loc în același timp și în același spațiu.

Provocările secolului 21 plasează idealul educațional pe bunătatea elevilor. Ei trebuie să fie învățăceii rezistenți, capabili să facă greșeli și să învețe din ele. Să devină independenți, să-și asume procesul de învățare, să fie flexibili, gata să utilizeze strategii de învățare care să-i ajute să navigheze și să se adapteze la o lume care se schimbă continuu și rapid.

Strategiile instruirii sunt „un mod de abordare a învățării și predării, de combinare și organizare optimă a metodelor și mijloacelor avute la dispoziție, precum și a formelor de grupare a elevilor în vederea atingerii obiectivelor urmărite” (după I. Parent și Ch. Nero, 1981).

Metodele moderne pun accent deosebit pe dezvoltarea individului în interiorul grupului. Ele contribuie la acoperirea întregii sfere de interes a persoanei educate, persoană care reprezintă resursa și creatorul de resurse pentru anii viitori.

Abilitățile ce trebuie dezvoltate în școală sunt: spiritul antreprenorial (economie, finanțe și management), lucrul în echipă (te învață să fii organizat, să accepți schimbul de idei), tehnologie (elevii să știe cum să folosească noile tehnici pentru a învăța, acra și descoperi), cetățean global (programa nu poate ignora studiul sistemelor sociale, al istoriei și economiei globale), rezolvarea problemelor (elevii trebuie ajutați să găsească singuri cele mai bune soluții), comunicarea (să învețe să vorbească fluent, să își exprime ideile liber și cu propriile argumente), inteligența emoțională (propriile sentimente trebuie conștientizate și folosite în viața socială), a fi lider (o abilitate rară pe care profesorul ar trebui să o remarce și să o încurajeze). Elevul trebuie pus mereu în situația de a judeca, a coopera, a avea păreri, a analiza răspunsurile auzite, a identifica răspunsurile corecte din care, apoi, descoperă cunoștințe noi. Un dascăl profesionist va trebui să adapteze demersul didactic astfel încât să promoveze relații cooperante și stil de lucru cooperant, gândire critică bazată pe cunoștințe academice iar elevii să poată învăța abilitățile esențiale pentru succesul în lumea de azi.

Bibliografie:

- Gabriel Albu, *În căutarea educației autentice*, Polirom, 2002.
I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Polirom, Iași, 2006.
I. Cerghit, *Perfecționarea lecției în școala modernă*, EDP-București, 1983.

PAȘI PENTRU O ȘCOALĂ PENTRU TOȚI

PROF. ÎNV. PRIMAR CAMELIA GRECU
LICEUL TEHNOLOGIC „HORIA VINTILĂ”,
SEGARCEA, JUDEȚUL DOLJ

„... Eu sunt copilul. Tu ții în mâinile tale destinul meu. Tu determini în cea mai mare măsură, dacă voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog, acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire. Educă-mă, te rog, ca să pot fi o binecuvântare pentru lume.”.

- Din *Child's Appeal*, Mamie Gene Cole –

Centrarea atenției educaționale pe grupurile vulnerabile este un indiciu al nivelului de civilizație atins de o anumită societate. În concordanță cu Convenția pentru Drepturile Copilului și recurgând la principiul nondiscriminării, drepturile copiilor trebuie respectate indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, indiferent de originea lor națională, etnică sau socială, de situația lor materială, de incapacitatea lor sau de altă situație. Educația incluzivă are ca principiu fundamental – un învățământ pentru toți, împreună cu toți.

Educația incluzivă vizează reabilitarea și formarea persoanelor cu nevoi speciale, înseamnă a oferi sprijin educațional, după nevoile acestora, în așa fel încât excluderea să nu fie necesară. Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a instituției școlare pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor copiilor din cadrul unei comunități, de interesul și disponibilitatea cadrelor didactice din școala de masă, de acceptul și susținerea părinților copiilor integrați, de implicarea întregii societăți civile, de nivelul de relațiilor ce se formează și se dezvoltă la nivelul clasei integratoare, care se bazează pe toleranță și respect față de copiii cu probleme.

Cadrul didactic trebuie să cunoască deficiențele copiilor pe care îi va primi în colectiv în scopul înțelegerii acestora și pentru a-și putea modela activitățile, în funcție de necesitățile lor, să existe o preocupare intensă pentru găsirea căilor și mijloacelor optime de intervenție educativă încă de la vârstele mici asupra unei categorii cât mai largi de populație infantilă, urmărind formarea inteligenței, personalității și a comportamentelor sociale.

Colectivul de elevi în care vor fi integrați copiii cu cerințe speciale va trebui să primească informații corecte și pozitive, sensibilizat și pregătit pentru a-i primi pe colegii cu dizabilități. Primirea în clasă a elevilor cu cerințe educative speciale, atitudinea față de ei trebuie să păstreze o aparență de normalitate, aceștia trebuie să fie tratați la fel ca ceilalți copii din colectiv. Conduita și atitudinea învățătoarei trebuie să demonstreze celorlalți copii că li se acordă școlarii cu dizabilități aceeași valoare, respectându-se principiul democratic al valorii egale. Ea trebuie să evite compătimirea, mila sau alte conduite inadecvate care pot semnifica de fapt devalorizarea copiilor cu dizabilități, trebuie să își asume rolul de moderator, să promoveze contactul direct între copii și să direcționeze întrebările și comentariile acestora către copiii cu cerințe educative speciale. De asemenea, trebuie să-i încurajeze și să-i stimuleze

ori de câte ori este nevoie, sădindu-le încrederea în forțele lor proprii, în propria reușită în acțiunile întreprinse, evidențiind unele abilități sau interese speciale lor în dezvoltarea și sprijinirea cărora trebuie implicate și familiile copiilor.

Părinții sunt parteneri la educație pentru că dețin cele mai multe informații despre copiii lor. Se urmărește informarea lor cu privire la program, la conținuturile și metodele didactice, dar presupune și ședințe cu aceștia, participarea lor la diverse activități în care sunt implicați proprii lor copii. Angajarea și responsabilizarea familiei în educația copiilor este fundamentală pentru reușită.

Bibliografie:

- Revista *Învățământul școlar în mileniul III*, Editura Reprograph, Craiova, 2005.
Ecaterina Vrășmaș, „Introducere în educația cerințelor speciale”, Editura Credits, București, 2004.
Traian Vrășmaș, *Învățământul integrat și/sau incluziv*, Editura Aramis, București, 2001.
Traian Vrășmaș, *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București, 2004.

PART-TIME, UN JOB LA ÎNCEPUT DE CARIERĂ

CARMEN LAURA GULIȚĂ

**COLEGIUL NAȚIONAL ECONOMIC „THEODOR COSTESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Potrivit art. 103 din *Codul Muncii*, salariatul cu fracțiune de normă (part-time) este salariatul al cărui număr de ore normale de lucru, calculate săptămânal sau ca medie lunară, este inferior numărului de ore normale de lucru al unui salariat cu normă întreagă comparabil. Codul Muncii spune că o persoană dobândește capacitatea de muncă la împlinirea vârstei de 16 ani. Se poate încheia un contract de muncă și la împlinirea vârstei de 15 ani, dar cu acordul părinților sau al reprezentanților legali, pentru activități potrivite cu dezvoltarea fizică, cu aptitudinile și cunoștințele fiecăruia. Condiția este să nu fie pusă în pericol sănătatea, dezvoltarea și pregătirea profesională. În continuare, până la împlinirea vârstei de 18 ani poate lucra maximum 6 ore pe zi dar, nu mai mult de 30 de ore pe săptămână.

Pentru un elev licean care își face temele zi de zi, își petrece de obicei timpul liber în fața televizorului sau schimbând mesaje cu prietenii, găsirea unui loc de muncă part-time poate aduce mai multe beneficii.

În primul rând îl învață să fie responsabil. Cu cât vârsta, la care elevul își îndeplinește cu succes sarcinile de lucru, este mai fragedă, cu atât elevul este mai pregătit pentru viitor.

În al doilea rând, un job part-time va demonstra maturitate și conștiințiozitate, calități foarte importante și de apreciat pe viitorul apropiat sau cel îndepărtat. Ocupantul va descoperi cum să își organizeze timpul cât mai eficient, împărțindu-l în timp de studiu, activități extracurriculare și ore de muncă.

Nu este atât de important unde lucrează sau unde face voluntariat ca licean de 16 ani pe cât de important este să facă ceva prin care să se evidențieze, să demonstreze etica la locul de muncă și o pasiune reală pentru ceva.

Există mai multe motive pentru care un elev dorește să ocupe un job part-time. Cel mai atractiv este că, se obțin bani de buzunar și nu în ultimul rând, că se obține experiență. Indiferent de motivul care îl determină să facă aceste alegeri noi, sunt bine de știut avantajele și dezavantajele unui job part-time. Evident, principalul avantaj al unui job part time este venitul suplimentar care poate ajuta un elev să ducă o viață confortabilă. Iată ce avantaje aduce acest tip de job:

- programul flexibil: în comparație cu un job full-time pentru care muncești nouă ore pe zi, când optezi pentru unul part-time, munca va fi de aproximativ patru ore; astfel, va rămâne mai mult timp pentru propria persoană;
- câștigi experiență dacă decizi să faci o schimbare în carieră: dacă vrei să te specializezi într-un alt domeniu, poți începe cu un job part-time; astfel, vei căpăta cunoștințe și experiență, care îți vor fi utile în viitor;
- există posibilitatea de a trece la un post full-time: dacă angajatorul observă că te descurci foarte bine, îți va oferi șansa de a lucra cu normă întreagă; astfel, vei putea să câștigi mai mult și să devii din ce în ce mai bun în domeniul ales.

Deoarece un job part-time implică mai puține ore de muncă, salariul va fi pe măsură, deci mai mic în comparație cu cel full-time. În plus, mai sunt câteva dezavantaje cum ar fi:

- poate fi un job temporar: multe dintre joburile part-time sunt și sezoniere (promoter, împărțit pliante), deci nu ai o sursă sigură de venit pe o perioadă îndelungată;
- pot să apară probleme de integrare în colectiv: pentru că ai programul scurt, nu vei avea timp să formezi relații strânse cu restul colegilor;
- poți fi nevoit să ai un program atipic de muncă: se caută angajați care să lucreze atât seara cât și noaptea; iar cei care se știu că nu pot fi productivi la ore nocturne este de preferat să evite astfel de joburi.

Dintre cele mai căutate joburi part-time în timpul liceului se numără:

Lucrător la fast-food. În cadrul unui restaurant fast-food există mai multe joburi: în bucătărie, la casierie sau chiar ca manager. Majoritatea lanțurilor comerciale acceptă elevi fără experiență pe care să îi învețe meseria de la zero. Avantajul este că există șansa să avansezi și să capeți cunoștințe care îți vor fi utile și pentru viitoarele joburi – capacitatea de a lucra în echipă, de a interacționa cu clienții și de a respecta termene limită. Salariul pornește de la cel minim pe economie și va crește pe măsură ce vei avansa.

Curier. Poți lucra în domeniul livrărilor atât pentru o firmă de curierat, cât și pentru restaurante care oferă opțiunea de livrare la domiciliu. Vei avea un avantaj dacă ai permis de conducere, dar te poți descurca și pe scuter sau bicicletă. Pentru a obține un astfel de job este necesar să te poți orienta bine în spațiu și să cunoști orașul în care urmează să livrezi. Vei câștiga un salariu echivalent cu cel minim pe economie, care va fi suplimentat de bacșișuri.

Promoter pliante. Este primul job pe care îl au majoritatea elevilor, deoarece nu ai nevoie deloc de experiență și trebuie doar să împarți pliante pe stradă sau să le pui în cutiile poștale. Ești plătit pe oră și după numărul de materiale distribuite, deci trebuie să fii pregătit să muncești în orice condiții, pentru a obține venituri decente. Așadar, dacă diminețile geroase de iarnă te fac să fii imposibil de scos din casă, aceasta nu este o variantă pentru tine.

Avantajul major al acestui tip de job este că îți poți face propriul program. Plata pe oră începe de la 10 lei pe oră și variază în funcție de fiecare firmă.

Agent vânzări. Pentru a fi un agent de vânzări bun, trebuie să te pricepi să vorbești cu oamenii și să îi convingi să cumpere un anumit produs. Există multe oferte de joburi part-time în domeniul cosmeticelor și chiar al imobiliarelor. Ca agent imobiliar va trebui să prezinți oferte de apartamente și case celor interesați să le cumpere sau să le închirieze. Salariul pornește de la cel minim pe economie, dar vei câștiga în plus și din comisioane.

Este foarte important de știut că nu contează numai experiența la un loc de muncă ci, sunt la fel de importante activitățile extrașcolare atât în cadrul cât și în afara educației formale. Joburile part-time, cele de sâmbătă și cele de sezon, demonstrează angajatorului că ești o persoană de încredere și că ai potențial deoarece arată că poți lucra în echipă cât și independent. Ocuparea unui loc de muncă part-time pe perioada liceului ajută la înțelegerea valorii banilor și a faptului că nu este atât de important numărul lor cât modul în care îi folosești pentru consum propriu sau investești în viitor.

Bibliografie:

- Bozgan Vasile, Sârbu Adela, *Economia întreprinderii și elemente de legislație*, Editura Economică Preuniversitaria, București, 2001.
- Gary Jones, *Primii pași în afaceri*, Editura Teora, București, 1997.
- Codul Muncii actualizat 2020, <https://www.codulmuncii.eu/titlu-2/capitol-8/>.
- Capitolul VIII, *Contractul individual de muncă cu timp parțial*.
<https://cariera.ejobs.ro/locuri-de-muncă-2019/>.

JOCUL DIDACTIC ÎN PROCESUL INSTRUCTIV-EDUCATIV

PROF. LUMINIȚA ELENA HARCĂU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALICE VOINESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

În perspectiva societății actuale, caracterizată de un progres accelerat și de permanente mutații în sfera mentalităților (și aceasta deoarece informația se uzează extrem de rapid), științele educației tind să-și redefinească statutul.

În literatura de specialitate, jocul este definit și explicat în moduri foarte diferite; tot atât de diferite sunt și funcțiile și sensurile care-i sunt atribuite.

Incluse în activitatea didactică, elementele de joc imprimă acesteia un caracter mai viu și atrăgător, aduc varietate și o stare de bună dispoziție, de veselie și de bucurie, de divertisment și destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii. Metoda jocurilor este prezentată pe două categorii: jocurile didactice sau educative și jocurile simulative.

Jocurile didactice sau educative asigură îmbinarea între elementele distractive și cele de învățare, cele din urmă ocupând însă locul predominant.

- ❖ După conținutul și obiectivele urmărite, ele pot fi clasificate în: jocuri senzoriale (vizual-motorii, tactile, auditive), jocuri de observare a naturii (mediului înconjurător), de dezvoltare a vorbirii, de asociere de idei și de raționament, jocuri matematice, jocuri de construcții tehnice, jocuri muzicale, jocuri de orientare, jocuri de sensibilizare (de deschidere) pregătitoare pentru înțelegerea unor noi noțiuni, jocuri aplicative, jocuri demonstrative, jocuri de creație, jocuri de fantezie, de memorie, jocuri simbolice, jocuri de îndemânare (de exerciții simple, de mișcare).
- ❖ După materialul folosit, jocurile didactice pot fi: jocuri cu materiale, jocuri orale, jocuri cu întrebări, jocuri-ghicitori, jocuri de cuvinte încrucișate.

Experiența profesorilor arată că jocul didactic se poate utiliza în orice etapă a învățării, după obiectivele stabilite, într-un mod echilibrat însă. Abuzul, ca și excluderea lui duc la rezultate extreme - dezorganizare, rămânere la concret sau oboseală intelectuală, distragerea atenției. Rolul profesorului în joc este de coordonator, căci el deține elementele de bază: obiectivele, regulile, realizarea, sinteza, integrarea în ansamblul lecției.

Jocurile simulative au o alta semnificație, ele oferind veritabile ocazii de antrenament pentru îndeplinirea unor roluri reale în viață. Ele se prezintă sub forma jocurilor de rol (dramatizări), contribuind la înțelegerea directă a unor situații problematice, a unor concepții, atitudini, cauze.

Chiar dacă are caracter intuitiv, prin transpunerea în rol, elevul aprofundează noțiuni, formulează aprecieri, își manifesta creativitatea și își poate ameliora propria conduită.

Ca și în cazul celorlalte metode active, profesorul își pune o suită de întrebări în acest sens: ce obiective poate satisface din cele ale lecției, ce text este potrivit, ce situații reale să surprindă, cum să dramatizeze, cum să distribuie rolurile, cum și când să integreze în lecție, cât timp, care este rolul său.

În practica curentă, profesorul utilizează citirea pe roluri, dar aici urmărește aspecte legate de calitățile citirii, în primul rând, rareori insistând și asupra celorlalte aspecte implicate.

Jocul de rol constituie o situație de învățare și toți cei implicați trebuie să urmărească aspectul vizat, nu spectacolul; rolul având scopul de a evidenția concret însușiri, stări, conduite, explicații, care trebuie învățate, deci evaluate ulterior, integrate în sistemul de cunoștințe, deprinderi, atitudini.

În opinia noastră profesorul nu poate lăsa la libera improvizație a elevului înțelegerea și interpretarea rolului, insistând chiar pe pregătirea lui. Iar în caz de neînțelegere, rolurile pot fi reinterpretate, inversate, dezvoltate unele aspecte, comentate, încât jocul de rol apare combinat cu alte metode - explicația, demonstrația, exercițiul, problematizarea, cu mijloace de învățământ, cu formele de organizare - frontală, în perechi sau în grup.

Metoda jocurilor valorifică avantajele dinamicii de grup. Interdependențele și spiritul de cooperare, participarea efectivă și totală la joc angajează atât elevii timizi cât și pe cei mai slabi, stimulează curentul de influențe reciproce, ceea ce duce la creșterea gradului de coeziune în colectivul clasei, la creșterea spiritului de competitivitate precum și la întărirea unor calități morale (răbdare și tenacitate, respect pentru alții, stăpânirea de sine, cinstea, autocontrolul) și la dobândirea unor comportamente legate de îndeplinirea unor viitoare funcții sau responsabilități socio-profesionale; în sens mai larg, cultivă activismul, spiritul critic, aptitudinea de a face față unor situații conflictuale, inițiativa și spiritul de răspundere.

Bibliografie:

Constantin Cucos, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998.

Elena Joița, *Didactică aplicată*, Editura "Gheorghe Alexandru", Craiova, 1994.

Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.

METODE EDUCATIONALE INOVATIVE

PROF. MIHAELA HUIDU

**COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE ȚIȚEICA”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

“Organizarea activității școlare fie în formă frontală ori colectivă (de muncă Cu întregul colectiv al clasei, al anului de studiu etc.), fie în echipe (microgrupuri) sau individuală, ori combinatorie, ca cea sugerată de Experimentul team teaching (bazată, între altele, pe o grupare flexibilă și Mobilă a elevilor cu treceri de la activități cu grupuri mari, la acțiuni în Grupuri mici, omogene și apoi la activități individuale) reclamă în mod Inevitabil o metodologie adecvată acestor forme organizatorice.”

- Ioan Cerghit -

Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. Ele sunt totodată mijloace prin care se formează și se dezvoltă priceperile, deprinderile și capacitățile elevilor de a acționa asupra naturii, de a folosi roadele cunoașterii transformând exteriorul în facilități interioare, formându-și caracterul și dezvoltându-și personalitatea.

Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii caracterului activ al metodelor de învățământ, în aplicarea unor metode cu un pronunțat caracter formativ, în valorificarea noilor tehnologii instructionale (e-learning), în contaminarea și suprapunerea problematizării asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

Cerința primordială a educației progresiviste, cum spune Jean Piaget, este de a asigura o metodologie diversificată bazată pe îmbinarea activităților de învățare și de muncă independentă, cu activitățile de cooperare, de învățare în grup și de muncă interdependentă.

Deși învățarea este eminentă o activitate proprie, ținând de efortul individual depus în înțelegerea și conștientizarea semnificațiilor științei, nu este mai puțin adevărat că relațiile interpersonale, de grup sunt un factor indispensabil apariției și construirii învățării personale și colective.

Învățarea în grup exersează capacitatea de decizie și de inițiativă, dă o notă mai personală muncii, dar și o complementaritate mai mare aptitudinilor și talentelor, ceea ce asigură o participare mai vie, mai activă, susținută de foarte multe elemente de emulație, de stimulare reciprocă, de cooperare fructuoasă.

Specific metodelor interactive de grup este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente. Acest tip de interactivitate determină identificarea subiectului cu situația de învățare

în care acesta este antrenat, ceea ce duce la transformarea elevului în stăpânul propriei transformări și formări. Metodele interactive urmăresc optimizarea comunicării, observând tendințele inhibitorii care pot apărea în interiorul grupului.

Interactivitatea presupune atât cooperarea – definită drept forma motivațională a afirmării de sine, incluzând activitatea de avansare proprie, în care individul rivalizează cu ceilalți pentru dobândirea unei situații sociale sau a superiorității – cât și *competiția* care este o “activitate orientată social, în cadrul căreia individul colaborează cu ceilalți pentru atingerea unui țel comun” (Ausubel, 1981). Ele nu se sunt antitetice; ambele implică un anumit grad de interacțiune, în opoziție cu comportamentul individual.

În condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate. Interacțiunea stimulează efortul și productivitatea individului și este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare. Există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității, iar subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual. În acest fel se dezvoltă capacitățile elevilor de a lucra împreună ce se constituie într-o componentă importantă pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare.

Avantajele interacțiunii:

- în condițiile îndeplinirii unor sarcini simple, activitatea de grup este stimulativă, generând un comportament contagios și o strădanie competitivă; în rezolvarea sarcinilor complexe, rezolvarea de probleme, obținerea soluției corecte e facilitată de emiterea de ipoteze multiple și variate;
- stimulează efortul și productivitatea individului;
- este importantă pentru autodescoperirea propriilor capacități și limite, pentru autoevaluare;
- există o dinamică intergrupală cu influențe favorabile în planul personalității;
- subiecții care lucrează în echipă sunt capabili să aplice și să sintetizeze cunoștințele în moduri variate și complexe, învățând în același timp mai temeinic decât în cazul lucrului individual;
- dezvoltă capacitățile elevilor de a lucra împreună - componentă importantă pentru viață și pentru activitatea lor profesională viitoare;
- dezvoltă inteligențele multiple, capacități specifice inteligenței lingvistice (ce implică sensibilitatea de a vorbi și de a scrie; include abilitatea de a folosi efectiv limba pentru a se exprima retoric, poetic și pentru a-și aminti informațiile), inteligenței logice-matematice (ce constă în capacitatea de a analiza logic problemele, de a realiza operații matematice și de a investiga științific sarcinile, de a face deducții), inteligența spațială (care se referă la capacitatea, potențialul de a recunoaște și a folosi pattern-urile spațiului; capacitatea de a crea reprezentări nu doar vizuale), inteligența interpersonală (capacitatea de a înțelege intențiile, motivațiile, dorințele celorlalți, creând oportunități în munca colectivă), inteligența intrapersonală (capacitatea de autoînțelegere, autoapreciere corectă a propriilor sentimente, motivații, temeri), inteligența naturalistă (care face omul capabil să recunoască, să clasifice și să se inspire din mediul înconjurător), inteligența morală (preocupată de reguli, comportament, atitudini);
- stimulează și dezvoltă capacități cognitive complexe (gândirea divergentă, gândirea critică, gândirea laterală – capacitatea de a privi și a cerceta lucrurile în alt mod, de a relaxa controlul gândirii);

- munca în grup permite împărțirea sarcinilor și responsabilităților în părți mult mai ușor de realizat;
- timpul de soluționare a problemelor este de cele mai multe ori mai scurt în cazul lucrului în grup decât atunci când se încearcă găsirea rezolvărilor pe cont propriu;
- cu o dirijare adecvată, învățarea prin cooperare dezvoltă și diversifică priceperile, capacitățile și deprinderile sociale ale elevilor;
- interrelațiile dintre membrii grupului, emulația, sporește interesul pentru o temă sau o sarcină dată, motivând elevii pentru învățare;
- lucrul în echipă oferă elevilor posibilitatea de a-și împărtăși părerile, experiența, ideile, strategiile personale de lucru, informațiile;
- se reduce la minim fenomenul blocajului emoțional al creativității;
- grupul dă un sentiment de încredere, de siguranță, antrenare reciprocă a membrilor ce duce la dispariția fricii de eșec și curajul de a-și asuma riscul;
- interacțiunea colectivă are ca efect și “educarea stăpânirii de sine și a unui comportament tolerant față de opiniile celorlalți, înfrângerea subiectivismului și acceptarea gândirii colective”.

Învățământul modern preconizează o metodologie axată pe acțiune, operatorie, deci pe promovarea metodelor interactive care să solicite mecanismele gândirii, ale inteligenței, ale imaginației și creativității. “Activ” este elevul care “depune efort de reflecție personală, interioară și abstractă, care întreprinde o acțiune mintală de căutare, de cercetare și redescoperire a adevărilor, de elaborarea a noilor cunoștințe.

“*Activismul exterior*” vine deci să servească drept suport material “*activismului interior*”, psihic, mental, să devină un purtător al acestuia.” (Ioan Cerghit).

Valențele formativ-educative care recomandă aceste metode interactive inovative ca practice de succes atât pentru învățare cât și pentru evaluare, sunt următoarele:

- ❖ stimulează implicarea activă în sarcină a elevilor, aceștia fiind mai conștienți de responsabilitatea ce și-o asumă;
- ❖ exersează capacitățile de analiză și de luare a deciziilor oportune la momentul potrivit, stimulant inițiativa tuturor elevilor implicați în sarcină;
- ❖ asigură o mai bună punere în practică a cunoștințelor, exersarea priceperilor și capacităților în variate contexte și situații;
- ❖ asigură o mai bună clarificare conceptuală și o integrare ușoară a cunoștințelor asimilate în sistemul noțional, devenind astfel operaționale;
- ❖ unele dintre ele, cum ar fi portofoliul, oferă o perspectivă de ansamblu asupra activității elevului pe o perioadă mai lungă de timp, depășind neajunsurile altor metode tradiționale de evaluare cu caracter de sondaj și materie și între elevi;
- ❖ asigură un demers interactiv al actului de predare-învățare-evaluare, adaptat nevoilor de individualizare a sarcinilor de lucru pentru fiecare elev, valorificând și stimulând potențialul creativ și originalitatea acestuia;
- ❖ descurajează practicile de speculare sau de învățare doar pentru notă.

Bibliografie:

- I. Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și complementare – Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, 2002.
- Sorin Cristea, *Dicționar de termeni pedagogici*, 1998.
- H. Gardner, *Teoria inteligențelor multiple*, Editura Sigma, 2005.
- Crenguța Oprea, *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, 2006.

O „SOCIETATE DESCHISĂ”?

PROF. NICOLAE-CRISTIAN ISOP

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „PAMFIL ȘEICARU”,

ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Discernământul elevului: unde începe, unde se termină?

Având în vedere că minorul (elevul) se prezumă a avea discernământ începând cu vârsta de 14 ani, pe cale de consecință putând, fie și parțial, să-și dea seama de realitățile înconjurătoare, se pune întrebarea: ce modele găsește în viață, în societate, în tot ceea ce îl înconjoară? Care sunt criteriile axiologice pe baza cărora își va emite judecățile proprii de valoare, care sunt valorile pe care le va avea în decursul vieții? Fundamentul educației și comportamentului minorilor (elevilor) se formează din triunghiul părinți-școală-societate. Dacă o singură „latură” a acestui triunghi lipsește sau este, la un moment dat, ruptă, atunci putem spune că s-a eșuat în atingerea țelului pentru care se luptă: un om moral, un cetățean util societății sale. Fiecare latură a „triunghiului social” este egal importantă, fiecare dintre aceste lături completând-o pe cealaltă, astfel familia este completată de școală, școala este completată de societatea în care se trăiește.

Ce se poate oferi unui tânăr aflat în mijlocul atâtor tentații, înconjurat de schimburi de idei și replici din care nu știe ce să aleagă? Ce criterii morale pot sta la baza „construcției” caracterului unui suflet aflat la început de drum, criterii care să-i ofere un traseu cât de cât rectiliniu în viață? Aceleași criterii și „jaloane” care au stat la baza formării părinților și profesorilor? Dar dacă există o „fraktură” în construcția socială ce se vrea a fi legătura dintre părinți și școala? Dacă setul de valori al părinților este total opus de ceea ce încearcă școala, în ansamblul ei, să ofere ca set de valori? Aducerea la numitor comun a posibilităților, inerente aș putea spune, dintre părinți și profesori, atât cât se poate, trebuie să țină seama de factorii socio-psihici de dezvoltare a minorului (elevului), de mediul familial, de apartenența la anumite grupuri și mentalități care pot fi nocive pentru minor (elev), care-l pot înstrăina de societate și de setul de valori unanim acceptate.

O societate este suma membrilor săi, iar o societate este, de asemenea, formatoare de caractere. Dar ce fel de societate este aceea în care axele de valori sunt răsturnate, în care binele a ajuns rău, iar minorul (elevul) are traseele vieții complet răsturnate? Desigur, o societate fără baza, o societate care nu poate să ofere minorului (elevului) niște repere morale corecte. Asistăm zilnic, pe aproape toate canalele mass-media, la o răsturnare de precepte și valori, la o întoarcere cu 180 de grade a ceea ce s-a vrut și s-a reușit până acum. O mentalitate deschisă nu înseamnă neapărat o mentalitate în care trebuie acceptat absolut totul, în care, în numele libertății de exprimare, se pot comite abuzuri și pervertii suflete, care să fărâme triunghiul familie-școală-societate, fără a ține seama de specificul și caracteristicile ce compun un popor trăitor într-un anumit areal. „Hiper-democratizarea”, exacerbarea anumitor libertăți, pot duce, fără îndoială, la derapaje grave în constructul social.

O societate, oricât de deschisă s-ar clama că este, trebuie să aibă anumite opreliști, restricții, care să inducă minorului (elevului) sentimentul corectitudinii și greșelii, să îi formeze deprinderi care să-l ghideze în viață, fără abateri de la traseu, fără derapaje, de orice natură, fără „libertăți” prost asumate și înțelese. O mentalitate deschisă la noul științei, la noul capacității de empatizare, a sufletului, o mentalitate „burete” care să absoarbă ceea ce este moral, frumos și drept, iată ce înseamnă o mentalitate corectă și corect educată. Și părinții, și profesorii și societatea au datoria morală să ghideze minorul (elevul) spre cunoaștere, adevăr, frumos și bine, înlăturând din fața lui toate „tentațiile” lumii înconjurătoare, „tentații” dăunătoare verticalizării ulterioare a componentelor societății.

O societate ce nu se pilonează pe cele expuse mai sus este o societate ce trebuie regândită, o societate fără criterii morale adecvate, în care „triunghiul” a fost rupt, iar axele morale pierdute. Iată, deci, ca o societate, oricât de deschisă și „modernă” ar fi, nu poate să funcționeze fără perceptive morale transmise și transmisibile noilor generații, fără ca să avem anumite criterii axiologice care să ne arate granița dintre ceea ce este bine și ceea ce este rău.

Școala, ca factor pregătitor pentru viață și societate, are rolul ei bine stabilit, fiind, în anumite perioade de viață ale minorului (elevului) cea care trebuie să-i dezvolte capacitățile creatoare, să-i dea „aripi” ca să poată înțelege ceea ce se întâmplă cu el, cu lumea lui, cu traseul ulterior. Școala, ca fundament al viitoarelor conștiințe, poate să reușească sau să eșueze, dar are obligația să încerce să traseze anumite „jaloane” minorilor (elevilor) prin care să le prezinte ambele fațete ale societății, dirijând elevii spre acea latură care să poată să-i facă cetățeni capabili și utili, să poată discerne binele de răul existent, să-i facă să înțeleagă „derapajele” societății.

EDUCAȚIA NONFORMALĂ ÎN CONTEXTUL ÎNVĂȚĂRII

PROF. LILIANA ISTODOR

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Educația nonformală alături de *educația formală* și *educația informală* reprezintă ansamblul acțiunilor și al influențelor pedagogice desfășurate, succesiv sau simultan, în cadrul activității de formare-dezvoltare a personalității umane.

Clasificarea formelor educației poate urma o traiectorie socială polară, care reflectă gradul de organizare și eficacitate pedagogică angajat, prin modalități variate:

- a) la nivel instituțional:
 - educația formală;
 - educația nonformală.
- b) la nivel noninstituțional:
 - educația informală.

Educația nonformală este definită astfel:

- educația primită în afara școlii sau în afara anilor afectați prin statutul școlarității („Dictionarul intonațional al educației”);
- educația care are loc în afara școlii - de exemplu, prin influența mediului familial, al grupurilor de prieteni și al mediului de viață (Terry G. Page et al., 1977);
- educația urmărită în afara sistemului școlar, într-o manieră regulată sau intermitentă; educația nonformală poate fi considerată ca un ansamblu de mijloace extrașcolare de a dobândi cunoștințele generale sau calificări profesionale („Terminologia învățământului tehnic și profesional, 1978);
- orice activitate educativă structurată într-un cadru nonșcolar (diferite organizații ale tinerilor, cluburi, asociații diverse, ONG-uri etc.) („Vocabularul educației”, 1979).

Educația nonformală are un caracter mai puțin formal, dar cu același rezultat formativ. Acțiunile educative, care sunt plasate în cadrul acestui tip de educație, sunt flexibile și vin în întâmpinarea diferitelor grupuri sociale, particular pentru fiecare persoană.

Educația nonformală sprijină, direct și indirect, acțiunile și influențele sistemului de învățământ prin *două circuite pedagogice* principale:

- A) *Un circuit pedagogic situat în afara clasei:*
 - cercuri pe discipline de învățământ, cercuri interdisciplinare, cercuri tematice/transdisciplinare;
 - ansambluri sportive, artistice, culturale etc;
 - întreceri, competiții, concursuri, olimpiade școlare.

B) *Un circuit pedagogic situat în afara școlii:*

- activități perișcolare – organizate special pentru valorificarea educativă a timpului liber;
- cu resurse tradiționale: excursii, vizite, tabere, vizionări de spectacole (teatru, cinema etc.) și de expoziții etc;
- cu resurse moderne: instruire asistată pe calculator, cu rețele de programe nonformale etc.

Exemple de programe sau de activități de educație nonformală

1. *Activități directe în sprijinul instruirii elevilor:*

- activități individuale:
 - consultația;
 - antrenamentul.
- activități de grup:
 - meditația;
 - cercul pe materii;
 - vizita de lucru.

2. *Activități directe în sprijinul educării elevilor:*

- formarea competențelor de organizare:
 - atribuirea de sarcini;
 - organizarea clasei de elevi.
- acțiuni unidisciplinare:
 - excursia de studiu;
 - concursul școlar, olimpiade;
 - sesiuni de comunicări științifice.
- activități pluri și interdisciplinare:
 - cercurile extracurriculare (tehnologic, cultural, ecologic, sportiv, umanitar);
 - serbările școlare;
 - competiții culturale;
 - competiții sportive;
 - expoziții școlare;
 - ateliere teoretice și practice (pictură, muzică, fotografie, teatru, IT);
 - tabere școlare;
 - cluburi școlare.
 - jocuri interculturale, jocuri de cooperare.

3. *Activități indirecte în sprijinul educării:*

- comemorări sau festivități;
- școala părinților;
- ședința cu părinții;
- invitați - personalități, reprezentanți ai unor instituții culturale, sportive, medicale, organizații socio-profesionale.

4. *Activități indirecte în sprijinul instruirii:*

- amenajarea unor spații destinate unei discipline: punctul, colțul, centrul, atelierul disciplinei.

Limitele educației nonformale reflectă fluiditatea structurilor organizatorice focalizate în prea mare măsură asupra obiectivelor pe termen scurt și asupra „libertății” metodologice a educatorilor.

Ele comportă, astfel, *trei riscuri pedagogice majore:*

- promovarea unui activism de suprafață dependent doar de îndeplinirea obiectivelor concrete;
- avansarea unui proiect dependent doar de mijloacele tehnice disponibile, care pot dezechilibra corelația funcțională dintre subiectul și obiectul educației;
- neimplicare totală ci doar de suprafață a celor care îndrumă aceste activități.

Educația nonformală oferă un câmp motivațional mai larg și mai deschis procesului de formare-dezvoltare a personalității elevului, având o capacitate rapidă de receptare a tuturor influențelor pedagogice informale, aflate, altfel, într-o expansiune cantitativă greu controlabilă.

Bibliografie:

- Dicționar de pedagogie*, red. Viorel Nicolescu, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
- G. Văideanu, *UNESCO – 50*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1996.
- A. Toffler, *Război și anti-război. Supraviețuirea în zorii secolului XXI*, București, Antet, 1995.

INTEGRAREA INSTRUMENTELOR TIC ȘI A NOILOR TEHNOLOGII INFORMAȚIONALE ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

ALEXANDRU ISTODOR

CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI

Tehnologiile informaționale descoperă noi orizonturi pentru a simplifica viața noastră. Datorită limbajelor și tehnicilor moderne de programare, sunt create programe puternice ce asigură o funcționalitate perfectă a calculatoarelor, a tehnologiilor informaționale și comunicaționale.

Însă care este istoria acestora?

Cum au apărut și s-au dezvoltat?

La ce anume pot toate acestea servi?

Cum aceste aparate electronice ne pot simplifica serviciul, învățământul, guvernarea etc?

Introducerea în școală a tehnologiei educaționale bazate pe TIC are un puternic impact asupra strategiilor didactice și a dezvoltării unor forme de organizare a instruirii care nu sunt posibile cu ajutorul metodelor și mijloacelor tradiționale. Actul învățării nu mai este considerat a fi efectul demersurilor profesorului, ci rodul unor interacțiuni ale elevului cu cel care conduce învățarea, cu calculatorul, cu sursele de informare puse la dispoziție (Internet, enciclopedii, etc.).

Transformarea calculatorului într-un adevărat mijloc de muncă și instruire, a condus la constituirea unui mediu informatizat, determinat de știința prelucrării automate a informațiilor, mediu care mijlocește utilizarea pe scară largă a calculatoarelor și a mijloacelor multimedia. Rezultatele din domeniul informaticii și al echipamentelor hardware obligă societatea să țină seama că nu pot fi obținute progrese în domenii precum industrie sau servicii, atâta timp cât educația rămâne la nivelul metodelor utilizate cu 25 de ani în urmă.

În acest sens, utilizarea resurselor TIC în cadrul disciplinelor informatice se poate îmbunătăți calitativ și se poate extinde, deoarece există surse de finanțare care sprijină acest efort, dar mai ales pentru că:

- există resurse hardware și software, inclusiv pentru elevii cu cerințe speciale;
- profesorii de informatică au pregătirea necesară pentru a utiliza resursele existente dar și pentru a elabora noi resurse software;
- există free software, dedicat pentru e-learning;
- există platforme de învățare puse la dispoziția cadrelor didactice;
- există posibilitatea accesării informațiilor specifice fără constrângeri temporale;
- există o disponibilitate a elevilor pentru utilizarea tehnologiilor moderne.

Avantaje:

Nivelul performanței școlare depinde de metodele de predare/evaluare aplicate. Se constată o creștere a calității instruirii, în cazul în care metodele tradiționale se înlocuiesc sau se completează cu metode moderne, care implică noile tehnologii. Se constată o creștere în acest caz a nivelului performanțelor școlare și motivației pentru învățare. Utilizarea TIC în demersul didactic constituie o formă adecvată și firească în care elevii sunt pregătiți pentru a se integra într-o societate informatizată, asigurând un avantaj major, atât pentru cadrele didactice cât și pentru elevi.

Limite:

Ca orice domeniu care presupune existența unor avantaje, utilizarea TIC în educație și implicit în formarea competențelor generale la disciplinele informatice, are limitele ei:

- reduce capacitatea de exprimare verbală prin pierderea obișnuinței discuțiilor, a argumentării și contraargumentării;
- costuri ridicate pentru achiziționarea licențelor software;
- nivelul slab al utilizării tehnologiilor informaționale îl pun pe profesor în situații problemă;
- necesitatea unei administrări profesionale a resurselor utilizate;
- scăderea capacității de atenție și concentrare în cazul utilizării produselor software cu un grad scăzut de interactivitate;
- decalajul temporal între oferta software și integrarea în procesul didactic, principala cauză fiind lipsa de finanțare;
- uzura morală rapidă a sistemelor.

Integrarea instrumentelor hardware

Principalele categorii de instrumente hardware utilizate în instruire sunt:

- echipamentele de prezentare;
- echipamentele de stocare;
- echipamentele specializate.

Referindu-ne doar la categoria echipamentelor de prezentare, aici avem: monitoare video, ecrane de proiecție, proiectoare multimedia, table interactive. Acestea asigură perceperea vizuală și sonoră pasivă sau interactivă a datelor în format digital pentru auditoriul individual sau de grup.

• *Ecrane de proiecție:*

- Ecran de proiecție *trepied* – ecran ideal pentru prezentări și proiecție cinema, foarte mobil și ușor de folosit, înălțimea pânzei de proiecție este reglabilă și în partea superioară și pe partea inferioară.
- Ecran de proiecție *pentru perete* - este un ecran care poate fi utilizat pentru aplicații ca prezentări sau proiecții cinema. Ecranul dispune de un toc de dimensiuni reduse, care poate fi instalat pe perete sau tavan. Extinderea pânzei de proiecție se face prin roll-up manual.
 - *Proiectoarele multimedia* - pot proiecta imagini video pe un ecran. Gama largă de echipamente permite alegerea proiectorului în funcție de criteriile tehnice principale: rezoluție, luminozitate, contrast, greutate!
 - *Tablele interactive* - oferă avantajul scrierii pe suprafața de lucru cu ajutorul oricărui element care are capacitatea de a exercita presiune (chiar și cu degetul), dar păstrează în același timp și celelalte elemente definitorii: manevrabilitate; ușurința de utilizare;

soft perfect adaptat pentru procesul instructiv educativ; precizie și rezoluție înaltă; comunicare rapidă și efect interactiv.

Avantaje:

- sunt sisteme interactive cu care se operează ușor, având în vedere că se poate lucra doar cu atingerea degetului (nu necesită pixuri speciale);
- includ soft specializat pentru prelucrarea materialelor.

Sistemul conține:

- tabla;
- sistem de montare de perete;
- cablu USB de conexiune;
- markere;
- CD ce conține: driver, soft interactiv, ghid de montare și ghid de instalare a driver-ului și a softului interactiv.

Aplicațiile de simulare, cum ar de exemplu: Laboratorul virtual de Informatică și Tehnologia Informației și a Comunicațiilor <http://lab.infobits.ro/>, conține bibliotecă virtuală, ușor accesibilă, ce oferă articole și materiale practice în format PDF din categoriile: Informatică pentru liceu, Informatică pentru gimnaziu, Medii de programare, Pachete de instalare, Programare web.

Integrarea TIC va asigura crearea unui mediu de învățare în vederea creșterii accesului la educație de calitate și formării unor competențe cheie și profesionale, care să faciliteze integrarea pe piața muncii.

Bibliografie:

- Galina Braguța, *Tehnologii Informaționale*, pag. 42, Chișinău, 2013.
<http://www.elearning.ro/cisco-in-educatia-preuniversitara>.
<http://www.jurnalul.ro/stiinta-tehnica/tehnica/windows-netmeeting-9990.html>.
<http://www.scribub.com/stiinta/informatica/Proiectarea-organizarea-si-des163245154.php>.
http://www.elearning.ro/resurse/EduTIC2009_Raport.pdf.

CADRUL DIDACTIC ȘI EDUCAȚIA DE CALITATE

PROF. ÎNV. PRIMAR ROZALIA LAZAR

ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIREȘU MARE,

JUDEȚUL MARAMUREȘ

O metaforă des utilizată atunci când se vorbește despre educație și formare se referă la lumină și iluminare.

Educația înseamnă iluminarea ființei, dumerire, scoatere la suprafață a adevărului, înțelegere și revelare. Prin educație, omul se eliberează de întunericul din el și din jurul său, intrând în sfera luminii adevărului, a binelui, a dreptății, într-un cuvânt, a valorii.

Metafora este clar explicitată în filosofia antică, dar primește o consistență cu totul deosebită în creștinism. „Educația este cea mai mare și mai grea problemă ce i s-a dat omului spre rezolvare”.

Până la a-și da cu părerea învățătorii și profesorii despre cum este bine să fie crescut un copil, se ocupă de el părinții, frații sau bunicii. Oricât de sofisticate ar fi prescripțiile profesioniștilor, nu se poate nega valoarea primelor orientări, emise în cadrul intim, familial. Oricât de amplă și de sofisticată ar fi educația realizată de către școală, nu se pot neglija în nici un caz, cei șapte ani de acasă...”.

Calitatea educației reprezintă ansamblul caracteristicilor unui furnizor și ale programului acestuia prin care sunt îndeplinite așteptările beneficiarilor și standardele de calitate”. (Dogaru M., 2011, p.6)

Calitatea educației arată nivelul de dezvoltare a unei comunități, a unei națiuni, ceea ce înseamnă că are la bază cultura, tradițiile și valorile unei națiuni, pe care urmărește să le promoveze prin politicile și strategiile dezvoltării sociale și economice durabile.

Educația este importantă atât pentru elevi (beneficiarii direcți), cât și pentru comunitate, societate etc.; elevilor trebuie să li se asigure o educație de calitate, într-un învățământ cu instituții performante, dotate corespunzător cu bază materială modernă, adaptată noilor tendințe și cerințe ale societății, cu cadre didactice bine pregătite etc. Pentru că elevii de azi vor deveni adulții responsabili de mâine care vor dezvolta și perpetua cultura și valorile societății lor.

Pentru a obține o educație de calitate, toți factorii principali implicați (ministerul educației, managerii instituțiilor de învățământ, cadrele didactice, elevii, părinții) trebuie să fie permanent activi, să colaboreze, să se susțină reciproc. Astfel:

- Ministerul educației trebuie să asigure o reformă de calitate care să răspundă exigențelor societății din toate punctele de vedere.
- -Managerii instituțiilor de învățământ trebuie să asigure resursele, baza logistică, condițiile pentru o educație de calitate, să realizeze comunicarea internă și externă la nivelul școlii etc.
- -Cadrele didactice să asigure o activitate didactică centrată pe elev și adecvată noilor cerințe ale societății, să se perfecționeze continuu.
- Elevii să se pregătească continuu, să se implice activ și responsabil în propria educație, să participe la viața școlii, și nu în ultimul rând.

- Părinții care trebuie să comunice permanent cu copilul și cu cadrele didactice, să se implice în viața școlii.

În această lucrare mă voi opri doar asupra unui factor esențial al educației și anume, cadrul didactic/dascălul/educatorul și cum acesta poate realiza educație de calitate. “Complexitatea atribuțiilor pe care le îndeplinește și rolul de conducere pe care îl exercită în desfășurarea activităților didactice atribuie profesorului însușirea de principală resursă umană a activității de instrucție și educație”.

Cadrul didactic are în primul rând rolul de a organiza și conduce activitatea didactică. Acesta asigură activitatea centrată pe elev prin documente, prin metode și mijloace didactice moderne (brainstormingul, problematizarea, jocul didactic, lucrul pe grupe etc. Utilizarea laptopului, internetului, prezentări PowerPoint, prezi etc), prin lecții interdisciplinare, transcurriculare care să îi atragă pe elevi, să le stârnească curiozitatea pentru a descoperi singuri, pentru a le dezvolta creativitatea etc. Elevii fiind atrași de materia respectivă, vor deveni pasionați, vor dori să cunoască mai mult, o parte din ei vor participa la concursuri, unde vor obține performanțe. Pentru a fi în temă cu toate noutățile și cerințele societății, cadrele didactice trebuie să se perfecționeze continuu prin obținerea gradelor didactice, prin participarea la diverse cursuri, prin realizarea de parteneriate, proiecte, activități extrașcolare etc. Obținerea gradelor didactice presupune experiență în predare, cercetare, pregătire științifică și pedagogică de calitate, continuă cu cele mai recente informații, metode, mijloace etc. Aceasta în general este continuată cu perfecționarea realizată prin cursuri.

De asemenea, un învățământ de calitate presupune ca dascălul să realizeze și încheierea unor parteneriate/proiecte cu diverse instituții care să înlesnească procesul educativ, făcându-l mult mai atractiv prin schimbul de experiență cu alte școli, alte instituții, prin activitățile diverse, deosebite, noi, creative. Alte exemple de activități extrașcolare foarte apreciate, foarte atractive pentru elevi realizate de cadrele didactice sunt: taberele, excursiile, vizitarea muzeelor, vizionarea pieselor de teatru, spectacol, balet, film (mai nou 4DX), mai nou participarea la sesiuni de comunicări etc., activități care îi ajută să dobândească o privire de ansamblu asupra societății, să relaționeze, să aplice cunoștințele în practică, să vorbească în public, să învețe să-și gestioneze emoțiile etc.

În concluzie, un cadru didactic pentru a asigura o educație de calitate trebuie să aibă calități pedagogice desăvârșite, o bună pregătire de specialitate, pentru a-i putea conduce prin diverse metode, mijloace, parteneriate, proiecte, activități etc., pe elevi pas cu pas, treptat, spre a-i pregăti pentru sarcinile prezente și de viitor ale societății, fiind astfel mesagerul unor valori sociale, al unui ideal de viață.

Bibliografie:

Mariana Dogaru, Adriana Dumitru, *Inovație și performanță în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice din mediul urban și rural.*

Modulul 6, *Calitate în educație*”, București, 2011.

Dan Potolea, *Pregătirea psihopedagogică*, Editura Polirom, București, 2008.

RELAȚIA DINTRE INTELIGENȚA EMOȚIONALĂ ȘI CREATIVITATE

PROF. ÎNV. PREȘCOLAR CARMEN-ALINA LICAN
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR.21,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

De-a lungul timpului specialiștii au elaborat mai multe teorii asupra conceptului de creativitate. Astfel J.P. Guilford concepe creativitatea ca o etapă a învățării, transferabilă și în alte domenii de activitate, iar Nednik consideră creativitatea un proces de organizare și transformare a unor elemente asociative în combinații noi pe baza gândirii. Creativitatea nu înseamnă doar receptarea și consumul de nou, ci în primul rând crearea noului. După C. Rogers adaptarea creativă naturală pare a fi singura posibilitate prin care omul poate ține pasul cu schimbarea caleidoscopică a lumii sale. În condițiile ratei actuale a progresului științei, tehnicii și culturii, un popor cu un nivel scăzut al creativității, cu o cultură limitată nu va putea rezolva eficient problemele cu care se confruntă. Dacă oamenii nu vor realiza idei noi și originale în adaptarea lor la mediu, atunci popoarele lor nu ar mai fi competitive în plan internațional.

Viața modernă, cu schimbările socioeconomice și micșorarea depozitului de resurse convenționale, impune dezvoltarea creativității și punerea ei în slujba progresului uman și bunăstarea materială și spirituală a omenirii. Rolul cel mai important în depistarea, stimularea și finalizarea creativității îl ocupă școala. Astfel școala contemporană trebuie să fie centrată pe elev, oferindu-i posibilitatea de dezvoltare la maxim a capacităților și aptitudinilor creatoare prin procesul învățării. Cercetările în domeniul creativității au arătat că există interacțiune între creativitate, inteligență, randament școlar, conținutul învățământului și rezultatele învățării. Arthur Koestler spunea că „Creativitatea este un proces de învățare aparte, la care elevul și profesorul sunt una și aceeași persoană” fapt ce demonstrează că fiecare cadru didactic are azi o mare responsabilitate în procesul de învățământ, în sensul că e obligat să le ofere elevilor posibilitatea dobândirii unei experiențe sociale și constructive noi, bazată pe cooperare și colaborare în rezolvarea problemelor vieții, ca să poată să-și asigure conviețuirea într-o lume pașnică.

Empatia este abilitatea de a te transpune în locul unei alte persoane. Empatia nu este echivalentă cu identificarea cu o altă persoană, situație în care se preia modul ei de gândire, de relaționare atitudinală, emoțională și comportamentală. Empatia este abilitatea de a înțelege modul în care gândește, simte și se comportă o altă persoană. Empatia este atitudinea de a fi “cu” persoana și nu “ca” persoana cealaltă. Un indicator al empatiei este sentimentul elevului că este înțeles și acceptat.

Empatia nu trebuie confundată cu mila sau compasiunea față de o altă persoană în dificultate. Nimănui nu îi face plăcere să fie compătimit, chiar dacă sentimentul este sincer. Empatia înseamnă “a fi alături” de persoană, atitudine care facilitează exprimarea emoțiilor, convingerilor, valorilor și îmbunătățește comunicarea dintre profesor și elev.

Empatia se dezvoltă prin însușirea abilităților de comunicare verbală și nonverbală, urmărind câteva sugestii:

- utilizarea foarte rară a întrebărilor închise care împiedică comunicarea: ex. “De ce ai făcut...?”;
- utilizarea întrebărilor deschise care facilitează comunicarea: “Ai putea să-mi spui mai multe despre acel eveniment...?”;
- ascultarea interlocutorul sau interlocutorilor;
- evitarea moralizării interlocutorul: “Nu este bine ce ai făcut”;
- evitarea întreruperilor în timpul conversației: “Părerea mea este că...”;
- etichetarea este o barieră în dezvoltarea unei relații empatică, distorsionează înțelegerea: “Ești cam nereserios/distrat/superficial...”;
- evitarea feed-back-urilor negative: “Rezultatul tău este nesatisfăcător”;
- utilizarea sugestiilor constructive: “Data viitoare va fi mai bine dacă vei face...”;
- evitarea criticii sarcastice: “Ești ridicol...”.

Modalități de îmbunătățire a comunicării empatică:

- oferirea de răspunsuri scurte, clare și acurate;
- acordarea unui timp de gândire înainte de a da un răspuns;
- focalizarea pe mesajele transmise de elevi;
- utilizarea unei tonalități potrivite a vocii; un ton plictisit sau dimpotrivă, prea intens, comunică mesajul că este neimportant pentru tine sau iritant;
- evitarea în răspuns a clișeelelor de genul “Multora li se întâmplă să aibă dificultatea asta.”; prin această exprimare comunicăm de fapt elevilor că preocuparea lor pentru problemă nu este atât de importantă;
- empatia nu este simpatie; într-o relație de simpatie ne place persoana și avem tendința de a o favoriza, de a-i acorda o atenție sporită.

Gândirea creatoare a elevilor se dezvoltă în instituția de învățământ prin creșterea exigenței față de capacitățile lor, fără a distanța însă prea mult exigențele față de posibilități. Cerința principală trebuie să vizeze nu reproducerea fidelă a textelor sau explicațiilor date la lecție, ci stimularea independenței și originalității gândirii, căutarea activă de soluții și răspunsuri, experimentarea, chestionarea etc. În școală elevii ridică adeseori întrebări. Între întrebare și răspuns este util să se ducă o mică discuție de tip euristic cu elevul, care să-i dea cât mai mult posibilitatea să contribuie la găsirea răspunsului, pe baza experienței și a cunoștințelor sale.

Una din greutățile principale pe care le întâlnesc elevii la toate nivelele învățământului este detașarea dintr-un obiect a componentelor esențiale de cele neesențiale. Din acest motiv, activitatea de generalizare și abstractizare este influențată de flexibilitatea gândirii, de capacitatea de a renunța la ipotezele infirmate de experiență. S-au elaborat numeroase metode și procedee menite să ușureze procesul de conceptualizare la elevi. Aceste metode trebuie să aibă în componență și mijloacele de învățământ adecvate.

Creativitatea nu se poate realiza numai prin educarea gândirii. Un rol important revine factorilor motivaționali. Mulți autori consideră că motivația este o componentă vitală a creativității. În școală, motivația principală, o constituie pentru majoritatea elevilor, obținerea unor note mari, dar și satisfacția multor elevi de a descoperi noutăți, fapte și idei noi.

Scopul oricărei educații creative este acela “de a da elevului posibilitatea să folosească din plin întregul său potențial” (Landau, E., 1979), iar “discrepanța dintre capacitatea creativă înăscută și performanțele creative ale unui elev poate fi atenuată printr-o educație bine orientată”, de la o învățare necreativă la o învățare creativă (Parnes .S. J., 1962).

În activitatea noastră nu trebuie să uităm că: "Niciodată nu este prea devreme pentru începerea educării creativității; activitatea creatoare nu ar trebui să fie îngrădită de nici un fel de restricții, limitări, critici" - V. Lowenfeld.

Bibliografie:

- C. Andre, *Cum să ne exprimăm emoțiile și sentimentele*, Trei, București, 2008.
- C. Baylon, X. Mignot, *Comunicarea*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2000.
- R. Bar-On, D. A. Parker James, *Manual de inteligență emoțională*, Curtea Veche, colecția Biblioterapia, 2012.
- R. Capotescu, *Stresul ocupațional. Teorii, modele, aplicații*, Lumen, Iași, 2006.
- I. Dumitru, *Personalitate – atitudini și valori*, Editura de Vest, Timișoara, 2004.
- D. Goleman, *Inteligența emoțională*, Curtea Veche, București, 2001.
- R. Lazarus, *Emoție și adaptare*, Trei, București, 2011.
- M. Luca, *Personalitate și succes profesional*, Universitatea Transilvania, Brașov, 2003.

PROFESORUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

PROF. CONSILIER ȘCOLAR CRISTIAN MATEI

C.J.R.A.E. MEHEDINȚI

Profesorul inovativ în actualitatea școlii românești începe cu democratizarea educației și educația părinților. Evoluțiile rapide din viața socială generează o cerere de continuare a proceselor de reînnoire a cunoștințelor, deprinderilor și valorilor pe durata vieții. Din perspectiva unei analize sistemice educația părinților apare ca o dimensiune a educației permanente și desigur, a educației adulților.

Cuvântul “*educație*” este de origine latină, derivă din substantivul “*educatio*” care înseamnă creștere, hrănire, cultivare. În esența ei, educația ne apare, astfel, ca fiind o activitate de conducere destinată formării și dezvoltării personalității umane. Educația hrănește spiritele elevilor cu noi cunoștințe, ce sunt nevoite să țină mereu pasul cu evoluția tehnologiei moderne.

Educația permanentă este un proces de perfecționare a dezvoltării personale, sociale și profesionale pe durata întregii vieți a indivizilor, cât și a colectivității lor. Aceasta este o idee comprehensivă și unificatoare care include învățarea formală, nonformală și informală pentru dobândirea și îmbogățirea unui orizont de cunoaștere care să permită atingerea celui mai înalt nivel de dezvoltare posibil în diferite stadii și domenii ale vieții”. (R. H. Dave, 1991, p.47-48).

Nu putem stimula motivațiile de învățare ale elevilor și de participare la programe educaționale fără strategii care să se întemeieze pe cunoașterea nevoilor lor reale, specifice, de educație.

Accelerarea transformărilor sociale, democratice, emanciparea femeii (la preocupările materne și gospodărești adăugându-se preocupările profesionale și de studiu), modificarea statutului copilului, dispersia familiei, progresele sociologiei și psihologiei, precum și alte cauze au dus la înțelegerea faptului că orice sistem de educație rămâne neputincios dacă se izbește de indiferența sau de opoziția părinților. Școala capătă astfel o misiune suplimentară.

Modificarea pe care au suferit-o, în curs de o generație sau două, relațiile dintre părinți și copii, dintre adulți și tineri, apare mai vădită în considerația pentru copil ce “are semnificația de recunoaștere intimă și profundă a valorii persoanei copilului și de încredere în potențialul lui de dezvoltare.” (P. Osterrieth, 1973, p.70).

Pentru îndeplinirea funcției fundamentale a familiei - de securizare a copilului - și a rolului său socializator, aculturat și individualizator, finalitatea definitivă a educației părinților devine formarea conștiinței educative a părinților, a necesității unui efort conștient pe măsura evoluției nevoilor (inclusiv de educație) ale copilului.

Relația familie-școală apare justificată în măsura în care restabilește încrederea colectivității în instituția educativă.

Orientarea prospectivă a educației

Epoca contemporană impune o schimbare radicală a acestei epoci, deoarece” pentru prima dată în istorie, educația își propune în mod conștient să pregătească oamenii pentru tipuri de societate care încă nu există.” (E. Faure, 1974, p.54). Este vorba de caracterul prospectiv al educației, care presupune raportarea permanentă a ei nu numai la condițiile și cerințele prezente ale societății, ci și la cele de viitor.

Această orientare a fost caracterizată de R. Dotrens drept o “a doua revoluție coperniciană în educație”, în raport cu prima care, pornind de la datele psihologiei, a preconizat organizarea acțiunii educaționale în conformitate cu particularitățile psihice ale copilului.

Orientarea prospectivă a educației este consecința firească a ritmului accelerat de evoluție și transformare a istoriei. A-l educa pe om pentru a face față cerințelor viitorului, pentru a putea înfrunța și răspunde unor situații imprevizibile, amplifică funcția educației ce vizează integrarea activă în viața socială. Pentru ca pedagogia să poată inventa căile și modalitățile educării prospective a omului, ea are nevoie de un model prospectiv al acestuia.

De aici rezultă necesitatea unei “antropologii prospective” care să fundamenteze un asemenea model (G. Berger, 1973, p.58). Orientarea prospectivă presupune revizuirea unor obiective și stabilirea unei noi ierarhii în interiorul lor, pe prim plan impunându-se educarea capacității de adaptare continuă la schimbare.

Societatea viitoare în care “mașinile se vor ocupa de fluxul materialelor fizice, iar oamenii, de fluxul informațiilor și cugetare” impune ca obiectiv fundamental învățământului acela de a “de a spori capacitatea de adaptare a individului, pentru ca acesta să se poată adapta repede și ușor la noutatea permanentă.” (A. Toffler, 1973, p.389-390).

Caracterul prospectiv al educației impune, deci, orientarea ei tot mai insistentă spre cerințele viitoare ale societății prin pregătirea omului pentru a face față impactului schimbării cu care se confruntă neîntrerupt.

Concluzii:

Profesorul inovativ în actualitatea școlii românești este imperios necesar să posede o mentalitate deschisă în educație, să fie mereu deschis la nou, la progresul socio-cultural continuu pe care îl traversează societățile umane.

Profesorul modern va recurge la un proces de optimizare care se realizează prin metodele de predare adecvate, care să dea randamentul maxim. Iar această alegere de către profesor presupune cunoașterea unei serii de factori/cerințe cum ar fi: nivelul ontogenetic la care operează, specificul disciplinei pe care o predă, conținutul temei/lecției predate. Așa dar, în acest caz, optimizarea este o problemă de opțiune, iar opțiunea presupune ca profesorul să aibă cunoștințe de psihologie.

Profesorul inovativ găsește mereu metode creative, prin care să stimuleze curiozitatea elevilor și dorința de a cunoaște mereu lucruri noi și utile timpurilor contemporane.

Bibliografie:

- P. Osterrieth, *Copilul și familia*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973.
H. H. Stern, *Educația părinților în lume*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1972.
Ioan Nicola, *Tratat de pedagogie școlară*, Editura Aramis, București, 2003.

FORME DE INTEGRARE A COPIILOR ROMI ÎN MEDIUL ȘCOLAR ȘI REALIZAREA DE ACTIVITĂȚI REMEDIALE LA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

PROF. ȘTEFAN MAZILU
LICEUL TEHNOLOGIC ARDUD,
JUDEȚUL SATU MARE

Liceul Tehnologic Arduđ este o unitate complexă care școlarizează elevi, începând de la nivelul preșcolar, până la cel liceal.

În ultimii ani s-a observat creșterea semnificativă a populației școlare de etnie romă și totodată a dificultăților de integrare în mediul școlar. Principalele probleme au izvorât din tendințele de segregare, decizia părinților de etnie română/maghiară de a-și integra copiii în alte medii școlare care nu au în colectivitate copii de etnie romă, abandonul școlar timpuriu și absenteismul destul de ridicat.

De-a lungul timpului, la nivelul catedrei de limba și literatura română s-a căutat realizarea și implementarea unui set de măsuri menite a conduce spre o bună pregătire a copiilor romi mai ales în perspectiva examenelor naționale: pregătirea suplimentară sau lucru diferențiat.

O bună oportunitate a fost cuprinderea unității școlare în proiectul ”Pași strategici pentru îmbunătățirea accesului la educație a copiilor romi”, cofinanțat de Fondul Social European prin Programul Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013” Investește în oameni”, coordonat de Centru Romilor pentru Intervenție Socială” Romani Criss”.

Implementarea proiectului la nivel de unitate școlară a durat trei ani de zile, iar cadrele didactice de limba și literatura română au avut sarcina de a organiza activități care să urmărească următoarele componente:

- Desegregarea în educație (Aici practic au fost realizate activități didactice comune de limba și literatura română, secția maghiară - secția română. Pentru elevi a fost un bun prilej de a se cunoaște, de a socializa, de a învăța lucruri noi și de a învăța).
- Interculturalitate în educație (Aici au fost abordate diverse teme care au vizat elemente de interculturalitate – valori promovate în literatura română, literatura romani, literatura maghiară, literatura universală).
- Elaborarea de planuri privind accesul egal la educație (Aici au fost realizate planuri remediate la limba și literatura română, au fost realizate mijloace didactice adaptate la subiecți pentru o mai bună desfășurare a actului instructiv-educativ, au fost realizate activități comune elevi romi-elevi de la secția română, s-a realizat pregătirea suplimentară a elevilor în vederea examenelor naționale).

De asemenea s-a realizat o foarte bună implementare a prevederilor OMEN 1540/2007:

Art. 1 (1) Prezentul ordin are ca obiectiv prevenirea, interzicerea și eliminarea segregării, văzută ca formă gravă de discriminare, cu consecințe negative asupra accesului egal al copiilor la o educație de calitate.

(2) Pentru atingerea acestui obiectiv, se interzice, începând cu anul școlar 2007-2008, formarea claselor I și a V-a segregate, având preponderent sau numai elevi romi.

(3) Prevenirea și eliminarea segregării școlare se fac în conformitate cu Metodologia prevăzută în Anexa 1, care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. Demersurile Ministerului Educației, Cercetării și Tineretului privind interzicerea, prevenirea și eliminarea segregării se înscriu în procesul de implementare a Strategiei Guvernului de îmbunătățire a situației romilor și au în vedere principiile prevăzute în documentele menționate în Anexa 2. Anexa 2 face parte integrantă din prezentul ordin.”

Astăzi nu mai este ni vreo problemă cu segregarea copiilor romi la nivelul unității școlare.

Însă dificultățile de integrare rămân mai ales datorită faptului că populația școlară în rândul copiilor romi este în continuă creștere de la an la an. Sunt dificultăți cu prezența acestora la cursuri, dar prezența unui mediator școlar ajută mult la rezolvarea problemelor. Totodată sunt în continuare aplicate măsurile din proiectul european, care s-au dovedit deosebit de benefice.

Bibliografie:

OMEN nr. 1540/2007.

Diana Csorba, *Management educațional - studii și aplicații*, Editura Universitară, București, 2012.

Florica Orțan, *Management educațional*, Editura Universității din Oradea, 2003.

Lect. Univ. Dr. Renata Marinela Pop, *Managementului proiectării didactice. Activitate de anticipare și pregătire a activității didactice* (suport de curs).

Maria Tereza Pirău, *Introducere în pedagogie*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2008.

Alois Gherguț, *Managementul general și strategic în educație – Ghid practic*, Editura Polirom, 2007.

TRADIȚIONAL SAU MODERN?

PROF. ELENA MUNTEANU

COLEGIUL NAȚIONAL „MIRCEA ELIADE”,

REȘIȚA, JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

Se spune că profesia nu ți-o alegi, ci te alege ea pe tine. Așa s-a întâmplat și în cazul meu, când părinții mei au dorit, în pura tradiție pre-decembristă, să urmez cursurile unui liceu de tradiție la o secție ce pregătea chimiști de frunte. Însă viața a vrut altceva cu mine, așa că am absolvit cu brio ca șefă de promoție o secție umanistă, urmând să-mi aleg pe viitor meseria de profesor, ceea ce sunt cu mândrie și astăzi. A fost o muncă asiduă, pe băncile unei școli de prestigiu, care mi-a dezvoltat competențele necesare meseriei alese.

Drumul nu a fost ușor, ci presărat cu provocări de tot felul, însă dragostea față de limbile străine m-a ajutat să înving toate obstacolele și să îmi încep cariera de dascăl cu succes. Toată lumea este de acord că școala în perioada comunismului a fost grea și dură. Confirm pe deplin acest lucru, fiind în clasa a noua la Revoluția din 1989, deci trecând prin școala primară și gimnazială până atunci, însă eu consider că tocmai această rigoare și disciplină m-au format ca adult responsabil. Personal, nu am reproșuri de niciun fel la adresa dascălilor mei, care au fost – căci mulți nu mai sunt printre noi, și sunt profesioniști în adevăratul sens al cuvântului. Deși la vârsta senectuții, când doar nepoții mai alină din suferințele de tot felul, aceștia și-au păstrat o ținută morală ireproșabilă și astăzi, ceea ce cam lipsește la tânăra generație de azi. Deși lipseau calculatorul, imprimanta, videoproiectorul, tableta, telefonul și Internetul, școala s-a desfășurat în bune condiții și am reușit chiar să ajung la Olimpiada Națională de istorie, la Scornicești, prin muncă și dragoste față de această materie, dar mai ales față de doamna profesoară. Uniforma, cordeluța, numărul matricol, chiar și carnetul de elev, toate au contribuit la conturarea noastră ca elevi. Dintre toate acestea, doar uniforma mai reușește să dezvolte un spirit de mândrie și de apartenență, Adult fiind, am realizat că modul în care un dascăl reușește, cu mijloace minimale, să te motiveze în studiul unei materii, este esențial pentru succesul aceluși copil.

Astăzi avem tehnologia la picioarele noastre, însă slaba dotare a școlilor românești împiedică folosirea acestora la capacitatea dorită. Există școli în secolul 21 care nu au apă curentă, grupuri sanitare adecvate, cum să mai cerem acces la internet sau laboratoare fonice pentru studiul limbilor străine? Personal, consider că datoria fiecărui dascăl este să asigure toate aceste condiții, chiar și prin mijloace proprii, fiind necesar, ce-i drept, un efort financiar considerabil, ceea ce nu este tocmai pe placul tuturor. Făcând parte din corpul metodiștilor ISJ Caraș-Severin, am avut ocazia să cunosc realitățile din școlile caraș-severinene, și de multe ori am rămas surprinsă, în mod plăcut, de dăruirea și hărnicia cadrelor didactice care, cu resurse proprii, au dotat școlile respective cu cele necesare desfășurării activității didactice în condiții optime. Astăzi, nu mai putem concepe școala în termenii de altădată, cu cordeluță, număr matricol pe umăr, cu uniforma obligatorie și hainele de șoim și de pionier. Acum avem libertatea de a alege ce purtăm la școală, zeci de auxiliare la alegere, proiecte europene și platforme online

internaționale. Totul se desfășoară în mediul virtual și explozia de informații generează un boom de activități, proiecte și evenimente conexe.

Personal, am avut oportunitatea de a participa la un proiect internațional Erasmus, de schimburi culturale, în calitate de parteneri, cu un liceu privat din Briouze, Franța, ocazie cu care am avut șansa de a descoperi realitățile școlii franceze, de a participa efectiv la orele de curs ale acestora și de a face comparații. Trebuie să recunosc faptul că ceea ce am văzut m-a copleșit, însă recunosc faptul că acele lucruri nu puteau să fie realizate fără fondurile necesare, fiind vorba de un liceu privat. Însă lucrurile esențiale au rămas în minte: uniforma obligatorie, cu însemnele liceului, ceea ce constituia o mândrie pentru purtătorii acesteia, accentul pus pe munca practică, existând laboratoare la toate materiile studiate, unde elevii aveau parte de activități practice zi de zi, dotarea excepțională a acestora, clădiri impecabile, săli mari și luminoase, cantină și săli de sport moderne, internat în incinta școlii, pentru elevii veniți din afară, profesori dedicați și deosebit de activi. Însă un lucru esențial m-a frapat, pe mine, dascălul de limba engleză. Aceștia nu stăpâneau deloc această limbă, chiar și profesorul lor, de altfel unul dintre cele mai dedicate cadre didactice, făcea greșeli mari de limbă. Însă dedicarea lui, dorința de cunoaștere și de descoperire de noi identități culturale și de schimb de experiență au făcut ca toate aceste lucruri să fie depășite și puse în umbră de restul, mult mai important pentru ei.

Cred cu tărie că școala românească este puternică, dornică de cunoaștere, însă prea axată pe tot ce înseamnă tehnologie și internet. Copiii au uitat să citească o carte. Deschid repede o pagină web și citesc rezumatul. Un mare lingvist american, Howard Gardner, spunea că elevii intră în școală ca un mare semn de întrebare și ies din aceasta ca un punct..., cu alte cuvinte, aceștia își pierd curiozitatea inițială deoarece nu își mai regăsesc interesele în noianul de materii inutile pe care trebuie să le studieze în mod obligatoriu sau chiar la nivel de performanță. Vor mai trece mulți ani și multe guverne, care vor impune fiecare strategia lui, neexistând o coerență în a stabili un demers pe termen lung, pornind de la începutul unui ciclu de învățământ, în ceea ce privește soarta tinerilor ce intră azi pe băncile școlii și care nu știu de pe ce manuale vor studia la anul, ce materii vor mai studia, ce profesori vor veni în locul celor actuali, dacă școala lor se va desființa sau nu, dacă, dacă... Totuși un adevăr dăinuie pentru mine: dascăli adevărați, dedicați, există și astăzi, sunt acolo, la datorie, înfruntă cu stoicism greutățile și schimbările prea dese. Ei sunt aici, lângă mine, mă ajută moral să trec și eu peste ele. Însă cea mai mare bucurie sunt zâmbetul și îmbrățișările elevilor mei, precum și nelipsitul „We love you, teacher!”, ce îmi fac mereu ziua mai bună și mă determină să nu renunț niciodată!

EDUCAȚIE ȘI INTERCULTURALITATE

PROF. SIMONA NEACȘU

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Într-o perioadă în care unul dintre cuvintele foarte des utilizate este schimbarea, valorile pe care vechii greci își întemeiau existența - Adevăr, Bine, Frumos - rămân totuși de o indubitabilă actualitate. Evoluțiile istorice le-au adăugat însă și altele menite să fortifice nucleul tare al cadrului valoric pe care se construiește actualul model cultural european; aceste noi valori sunt legalitatea, libertatea, egalitatea, fraternitatea/solidaritatea și sentimentul creștin al sacralului.

În societatea modernă, diversitatea - în sens larg – indiferent dacă este de natură culturală sau lingvistică – poate fi pusă pe seama a doi factori importanți: intensificarea migrației și noile tehnologii de informare și comunicare.

Interculturalitatea în educație a devenit o realitate care trebuie fructificată în școală. Pluralitatea culturală pune nu doar problema apărării diferențelor, ci și a dialogului cultural, fiecare dintre noi trebuind să contribuie la îmbogățirea experienței umane. Multiculturalitatea nu este dușmanul universalismului european, ci o altă formă a lui.

Educația interculturală permite structurarea unei identități culturale deschise, având ca scop: îndrumarea tinerilor pentru a asimila o cultură în perspectivă antropologică; înțelegerea punctului de vedere al altuia prin poziționarea relativistă; legitimarea identității culturale, împiedicând sacralizarea; asigurarea respectului diferențelor, dar în cadrul unor sisteme de atitudini reciproce.

Interculturalismul implică înțelegerea, aprecierea și valorizarea culturii proprii, la care se adaugă respectul bazat pe o informare autentică și pe construirea curiozității față de cultura etnică a celuilalt. Interculturalitatea este un proces ce se produce la intersecția dintre culturi, nefiind un scop în sine, dar care poate deveni o finalitate atunci când sunt sesizate transformările nefirești sau comportamentele nefaste la acest nivel de intersecție a culturilor.

Fenomenul educațional, în general, și educația interculturală, în special, reprezintă una dintre cele mai importante pârgii de restructurare a societății românești, în vederea angrenării cu succes a acesteia în procesul deosebit de complex al integrării europene. În privința obiectivelor specifice ale educației interculturale, ele se referă la trei nivele interrelaționate și de egală importanță: dobândirea de cunoștințe privind cultura în general și impactul acesteia asupra comportamentelor individuale și de grup, privind propria cultură/propriile culturi și privind alte culturi; dezvoltarea de deprinderi legate de viață într-o societate multiculturală/interculturală (conștientizarea propriilor determinări culturale, stereotipuri și prejudecăți, identificarea acestora la ceilalți, capacitatea de a relativiza punctele de vedere, abilități comunicaționale și relaționale); formarea de atitudini, cum ar fi: respectul pentru diversitatea culturală, pentru identitatea culturală, refuzul discriminării și intoleranței.

Constantin Cucos spunea: „Educația interculturală vizează o abordare pedagogică a diferențelor culturale strategice prin care se iau în considerație specificitățile spirituale sau de alt gen (diferențe de sex, diferența socială sau economică), evitându-se pe cât posibil riscurile ce decurg din schimburile inegale dintre culturi sau, și mai grav, tendințele de atomizare a culturilor.”

În privința interculturalității, rolul școlii este de a-i învăța pe tineri cum să conviețuiască într-o lume marcată de diferențe lingvistice și culturale, prin acceptarea acestora, dar și prin identificarea și însușirea valorilor care îi unesc. Cum poate școala să abordeze și să se implice activ în problematica păstrării identității în cadrul mai larg, aparent contradictoriu, al toleranței față de diversitatea culturală? Este educația aptă să joace un rol hotărâtor în reconcilierea acestor concepte?

Educația multiculturală în societatea modernă nu este numai o chestiune de descoperire a bogăției și varietății de aspecte de această natură în cadrul clasei de elevi. Copiii pot proveni din medii culturale diferite, dar de asemeni și profesorii, școala și comunitatea. Toleranța față de aspectele mai puțin cunoscute și căutarea celor complementare trebuie să devină atitudini esențiale, care să stea la baza noului curriculum al sec. al XXI-lea. Identificarea valorilor comune poate deveni o sarcină dificilă dacă nu este însoțită de recunoașterea beneficiilor care decurg din această diversitate.

Școala poate deține un rol major în păstrarea spiritului de libertate și toleranță al tinerei generații. Într-o lume marcată de diferențe culturale și lingvistice, școala trebuie să îi învețe pe tineri să conviețuiască într-o societate deschisă și liberă, fundamentată pe autoritatea valorilor împărtășite. Înțelegerea și însușirea concepției conform căreia interculturalitatea înseamnă demnitate și respect acordate individului devine, astfel, o necesitate. Oamenii ca ființe raționale pot dezvolta aceste valori numai folosindu-le, exprimându-le și explorându-le împreună, ca membri ai unei comunități caracterizate prin diversitate. Valorile idealurilor democratice și ale toleranței față de diferențe sunt mult mai ușor de conștientizat atunci când sunt rezultate din experiență mai degrabă decât din instrucție formală. Cercetările din domeniul științelor sociale demonstrează că tinerii expuși interacțiunilor inter-etnice au o mai mare capacitate de a identifica valorile comune între diverse grupuri, de a recunoaște faptul că și conflictele pot produce valori atunci când sunt abordate corespunzător și de a se angaja mai activ în promovarea înțelegerii și colaborării inter-etnice. Mai mult, aceștia demonstrează o implicare mai puternică în problemele comunității și în acțiuni de voluntariat și sunt mult mai dispuși să-și desfășoare activitatea în medii sociale diverse din punct de vedere etnic.

În această direcție, scopul procesului educativ modern este formarea elevilor pentru realitățile complexe și diverse ale societății, prin dezvoltarea abilităților de recunoaștere, valorificare și achiziționare de cunoștințe provenite din orizonturi culturale eterogene. Țelul esențial este dezvoltarea unui respect fundamental pentru moduri de viață și procedee de a munci și de a învăța diferite. Valorificarea diversității trece dincolo de simpla toleranță față de variate medii și concepții; ea recunoaște, apreciază și facilitează procesele implicate în explorarea și descoperirea a ceea ce nu este familiar, înlesnind o gamă variată de maniere de a gândi și de a comunica. Mai mult decât atât, valorificarea diversității conduce la întărirea relațiilor în cadrul comunității și mărește posibilitățile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă. Aceștia vor învăța să înțeleagă și să respecte oameni și puncte de vedere diferite de ale lor, deoarece aceasta este lumea în care ei vor trăi și își vor desfășura activitatea.

Prin formarea gradată a unei astfel de atitudini va crește și flexibilitatea legată de abordarea și însușirea noilor experiențe educaționale. Diversitatea stimulează gândirea critică și acesta este un fapt deosebit de important în societatea contemporană, unde inovația se bazează în primul rând pe colaborare. Însușirea abilităților de a „naviga” într-un „ocean” de diferențe culturale este o necesitate pentru orice persoană într-o lume al cărei liant îl constituie tehnologia

și dezvoltarea facilităților de a călători și de a comunica. Schimbul real de idei – cheia inovației și a progresului – solicită sensibilitate și înțelegerea punctelor de vedere, a valorilor și a ideilor celorlalți.

Pentru a conchide, latura interculturală a unui proces educativ de calitate joacă un rol deosebit de important în societatea modernă prin capacitatea sa de a îmbogăți creativ sistemul general de valori, dar și prin abilitatea de a împărtăși în mod efectiv aceste valori cu cei din jurul nostru. Acest fenomen va avea o consecință logică și necesară: dezvoltarea inevitabilă a unor relații bazate pe toleranță, înțelegere și flexibilitate între cetățenii lumii de azi.

Bibliografie:

- Cucoș C., *Dimensiuni culturale și interculturale*, Iași, Editura Polirom, 2000.
Educație interculturală, Revista DIDACTICA PRO, nr. 4-5 (20-21), 2003, Chișinău.
Educație pentru toleranță, Revista DIDACTICA PRO, nr. 4 (26), 2004.

EDUCAȚIA - ÎNTRE TRADIȚIONALISM ȘI MODERNISM

PROF. CARMEN-MARIA NEAGOE

LICEUL TEHNOLOGIC TURCENI,

JUDEȚUL GORJ

Educația este o acțiune specific umană, care își schimbă finalitățile, conținuturile și funcțiile odată cu schimbările societății însăși, pe care o influențează la rândul ei. Fenomenul educațional reprezintă acel fenomen complex prin care se transmite experiența de la înaintași la urmași și prin care se asigură continuitatea istorică a generațiilor. Prin educație se realizează procesul de ridicare a omului de la starea sa de natură la cea de cultură, din ins biologic individul devine o ființă socială moderată cultural.

Educația tradițională a încetățenit ideea că puntea de contact între subiectul cunoscător și lumea externă o realizează percepția, cunoașterea fiind reductibilă la simpla înregistrare prin simțuri, individul având în consecință o atitudine pasivă, având doar calitatea de receptor.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

Învățarea nu constă în simpla învățare a informațiilor provenite din contactul cu stimulii de mediu. Nu este suficient să-l punem pe elev în contact direct cu lucrurile pentru ca acesta să desprindă din ele informația relevantă din punct de vedere științific. Realitatea externă nu-și dezvăluie proprietățile și legile sale decât dacă este explorată, investigată de către subiectul cunoscător. Orientările moderne în psihologie pun la baza însușirii cunoștințelor acțiunea în dubla ei ipostază: aceea de acțiune externă, obiectuală și cea de acțiune mentală.

Pornind de la aceste orientări își croiește drum o nouă didactică și anume didactica modernă, o didactică a metodelor activ-participative, în care elevul nu mai este un simplu receptor de informație, ci subiect al cunoașterii și acțiunii. Elevul știe, stăpânește cu adevărat anumite cunoștințe doar atunci când reușește să le aplice, când poate opera cu ele nu numai în situații tip, dar mai ales în condiții variate. Prin urmare, întreaga informație și cultură dobândite în școală trebuie să aibă o tentă aplicativă.

Termenul de *modern* este folosit în educație, de obicei, pentru a releva situația avansată a prezentului în relație cu trecutul care a fost depășit prin dezvoltare. Pentru unii, modernitatea este opusă practicilor tradiționale și se caracterizează prin schimbare, inovație și dinamism. În societățile moderne, cunoașterea e echivalentă cu știința și e importantă în sine. Oamenii caută căile optime pentru a dobândi cunoaștere, știință din cât mai multe domenii, considerând că

astfel vor fi recunoscuți drept persoane educate. Educația modernă are în vedere niște educatori care să fie aceia care ușurează cunoașterea și participă la construirea cunoașterii. Cunoașterea se realizează pentru că este utilă. Relațiile educator- educat sunt deschise, bazate pe sprijin reciproc, pe dialog constructiv și pe cooperare. Această viziune promovează colaborări strânse ale școlii cu comunitatea educativă presupunând reîntoarcerea elevilor către lume, promovând investigațiile, interogațiile, discuțiile. Se renunță la control, punându-se accent pe proces.

Făcând o paralelă între didactica tradițională și cea modernă, putem rezuma următoarele:

- în timp ce didactica tradițională consideră percepția drept sursă a cunoștințelor, didactica modernă consideră acțiunea externă și mentală drept sursă a acestor cunoștințe, percepția fiind doar un moment al acțiunii;
- didactica tradițională pune accent pe transmiterea de cunoștințe gata făcute, cea modernă pune accent pe latura formativă și educativă a învățării, pe cultivarea creativității;
- în didactica tradițională predomină informația livrescă, orientarea intelectualistă; didactica modernă pune în centrul atenției îmbinarea instruirii cu activități aplicative și de investigație;
- elevul este privit ca obiect al educației de către didactica tradițională, în didactica modernă el devine și subiect al educației. Pe primul plan stă cunoașterea cucerită prin efort propriu.

Școala și oamenii ei se află acum la granița dintre modernism și postmodernism. Într-o societate postmodernistă, cunoașterea trebuie să fie funcțională, utilă; înveți nu doar pentru a ști și a stoca o serie de informații din diferite domenii, pentru a demonstra "cât de educat ești", ci înveți pentru a face, a folosi ceea ce știi, pentru a aplica ceea ce ai acumulat, în folosul tău și al celorlalți. A ști ce să faci cu ceea ce ai învățat este dezideratul major al educației postmoderniste.

A trăi astăzi înseamnă a evolua, a deveni fără ați abandona propria personalitate. De aici imperativul corelării educației pentru schimbare ca pregătire anticipativă și ca asimilare a ritmurilor alerte cu formarea încrederii în propriile resurse și în continuitate. Astfel, școlii îi revine rolul de a înarma tinerii cu simț critic, cu capacitatea de a înțelege și răspunde adecvat diverselor provocări din partea societății, de a deveni tot mai mult agenți ai propriei formări. Ei trebuie să-și organizeze, să-și structureze singuri cunoașterea, să descopere singuri, având formată judecata și responsabilitatea viitoare.

Bibliografie:

- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
I. Jinga, E. Istrate, *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 1998.
V. Marcu, L. Filimon, *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Universității din Oradea, 2003.

IMPORTANȚA JOCULUI ÎN ACTIVITATEA DIDACTICĂ

PROF. SIMONA NECȘOIU

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Educația are un rol important în schimbarea mentalității. Sistemul de educație românesc are rolul determinant în schimbarea acestei mentalități și vedem urmările, în adevărata lor amploare, dincolo de zidurile școlilor. Un copil învață, conform statisticilor PISA, aproximativ 20% din clasă și 80% din orice reprezintă restul: pe coridoare, *din jocuri*, din familie, de pe stradă, din parc, mall, autobuz, trafic și orice alte experiențe de viață.

„Învățătura” nu reprezintă doar cunoștințele predate la catedră, procesul de învățare este mult mai complex, el înseamnă și joc, greșală și descoperire de sine, în cadrul acesteia jocul poate avea semnificația unei activități de profundă seriozitate, nu numai prin scopul urmărit ci și prin desfășurarea lui.

Jocul este o acțiune deosebit de importantă, dat fiind faptul că prin intermediul acestuia, copilul încearcă să înțeleagă lumea în care trăiește și în care este nevoit să interacționeze. Pentru el, jocul este mijlocul prin care își poate exprima gândurile și sentimentele, activitatea prin care poate a percepe prezentul și trecutul și se pregătește pentru anii viitori.

Jean Piaget arată că nivelul de dezvoltare al copiilor se reflectă în activitatea de joc, iar activitatea ludică asigură în mare măsură dezvoltarea cognitivă. În urma teoriei sale, literatura de specialitate a abundat în teorii cu privire la latura formativă a jocului.

Psihologul American Jerome Bruner consideră jocul ca principal mijloc al achizițiilor cognitive sau al deprinderilor fizice. Activitatea de joc este bazată pe experimentarea unor acțiuni restrânse, care mai târziu vor fi combinate cu o deprindere complexă de nivel superior.

În timpul jocului, copilul învață și se formează, el exercită o acțiune modelatoare.

O importantă și complexă funcție a jocului este aceea de a pregăti copilul pentru viață. Voința, perseverența, stăpânirea de sine, răbdarea, atenția, respectul față de ceilalți, responsabilitatea, cinstea, curajul, necesare fiecărei persoane, sunt trăsături de personalitate ce pot fi formate de la vârstele mici prin joc.

Nu sunt de neglijat nici valorile formative ale jocului. Prin natura lui, jocul dezvoltă spiritul de observație și de investigație; dezvoltă gândirea logică și creativă, cultivă imaginația, formează conduita morală, dezvoltă memoria etc. La toate aceste contribuții pe care le aduce jocul în dezvoltarea copilului, am adăuga faptul că indiferent de tipul său, este acela care atenuază oboseala.

De-a lungul timpului, au fost evidențiate numeroase valori ale jocului. Cu ajutorul jocului, copilul are posibilitatea să desfășoare activități în sensul identității personale, învață să rezolve problemele reale de viață. Prin intermediul jocului didactic se activează vocabularul, se dezvoltă vorbirea copiilor, se corectează deficiențele de exprimare și se formează

deprinderea de exprimare corectă, coerentă și în propoziții logice, se dezvoltă inventivitatea, inițiativa, flexibilitatea gândirii. Copilul își dezvoltă spiritul de observație, precum și potențialul biopsihic.

Vorbind despre importanța jocului, Verza arată că „jocul capătă roluri psihologice tot mai complexe: funcții formative, funcții de relaxare, funcții de facilitare a adaptării copiilor la aspectele mai complexe ale mediului înconjurător, funcții de umanizare, constituind o preparare a copilului pentru viață, funcții de dezvoltare psihofizică și de satisfacere a trebuinței de activitate etc.” (Verza, 2000, p. 124)¹.

Jocul didactic are un rol bine definit în procesul instructiv-formativ. Există o mare varietate de jocuri didactice, unele inspirate din jocurile spontane ale copiilor, dar urmărind obiective intelectuale, motrice, de repetare a unor cunoștințe însușite sau exersare a unor deprinderi. Jocul didactic stimulează interesul copiilor și angajarea plenară în activitate.

Jocul didactic implică o serie de procese psihice: limbajul, memoria, gândirea, voința, atenția, spiritul de observație, imaginația: „jocul este o activitate de gândire, întrucât este orientat spre rezolvarea de probleme, spre găsirea căilor în vederea depășirii unor obstacole, acțiunea și cuvântul constituind principalele mijloace ale jocului” (Neveanu, 1978, p. 396)².

Prin joc, se dezvoltă copilului procesele psihice intelectuale: gândirea, memoria, imaginația; percepțiile de formă, culoare, mărime, distanță, greutate.

Jocul didactic este o formă de activitate accesibilă prin care se realizează o parte din sarcinile instructiv-educative ale activităților extrașcolare sau lecțiilor din școală, într-o atmosferă distractivă, antrenantă și motivantă: „încorporate în activitatea didactică, elementele de joc imprimă un caracter mai viu și mai atrăgător, aduc varietate și o stare de bună dispoziție, de veselie și de bucurie, de divertisment și de destindere, ceea ce previne apariția monotoniei și a plictiselii, a oboselii” (Cerghit, 1980, p. 240)³.

Unele jocuri didactice oferă posibilitatea tratării diferențiate a copiilor. Sunt jocuri și exerciții distractive care solicită diverse soluții de rezolvare. Elevii cu posibilități mai mari vor găsi o varietate de căi, soluții mai ingenioase, iar cei cu posibilități mai reduse vor fi ajutați să nu se descurajeze. Jocurile realizate prin muncă independentă permit formarea unei imagini clare asupra lacunelor copiilor sau a progreselor înregistrate, ajutând astfel la preîntâmpinarea rămânerii în urmă la învățatură și stimularea unor aptitudini.

În literatura de specialitate, jocurile didactice au fost clasificate în funcție de mai multe criterii. Unul dintre criterii, îl constituie scopul educațional. În funcție de acesta, jocurile se pot clasifica în:

- ✓ jocuri de mișcare; scopul acestora este de a dezvolta copiilor calitățile, priceperile și deprinderile motrice;
- ✓ jocuri senzoriale;
- ✓ jocuri intelectuale (jocuri pentru exersarea pronunției corecte, jocuri de atenție și orientare spațială, jocuri pentru dezvoltarea memoriei și a gândirii, jocuri de expresie afectivă (Dumitru, Dumitru, 2013)⁴.

Ultima clasificare ne aduce în prim plan jocurile care ajută la dezvoltarea memoriei și gândirii.

Jocul satisface în cel mai înalt grad nevoia de mișcare și de acțiune a copilului. În joc, copiii născocesc, modifică realitatea, ca urmare își vor dezvolta capacitatea de inventivitate.

¹ Verza, E., Verza F. E., (2000). *Psihologia vârstelor*. București: Editura: Pro Humanitate;

² Neveanu, P. (1978). *Dicționar de Psihologie*. București: Editura Albatros;

³ Cerghit, I. (1980). *Metode de învățământ*- Ediția a II-a revăzută și adăugită. București: Editura Didactică și Pedagogică;

⁴ Dumitru, A., Dumitru V. G. (2013). *Jocuri didactice pentru formarea și dezvoltarea unor competențe la elevii din clasele ciclului primar*. București: Editura Corint Educațional;

Încercând să rețină regulile unui joc, copiii își amplifică posibilitățile memoriei; conformându-se acțional regulilor jocului, respectându-le – ei se dezvoltă sub raportul activității voluntare, își formează însușirile voinței; răbdare, perseverența, stăpânirea de sine. Tot în joc sunt modelate însușirile și trăsăturile de personalitate: respectul față de alții, responsabilitatea, cinstea, curajul, corectitudinea sau, poate, opusul lor.

Organizarea rațională a unui joc didactic exercită o influență prielnică ritmului de desfășurare a acestuia.

Etape în organizarea jocului didactic (Ezechil, Păiși, 2011, p. 152-154)⁵:

- ✓ organizarea bazei materiale a jocului;
- ✓ precizarea conținutului și sarcinilor jocului;
- ✓ stabilirea regulilor jocului, explicarea și demonstrarea lor;
- ✓ stabilirea etapelor jocului (acțiunile de joc) și demonstrarea lor;
- ✓ controlul rezolvării independente și corecte a sarcinilor jocului și a respectării regulilor de joc;
- ✓ aprecierea finală a desfășurării jocurilor și a rezultatelor obținute;
- ✓ eventuale îndrumări pentru continuarea jocului în alte împrejurări și pentru imaginarea unor variante ale jocului.

Pentru proiectarea, organizarea și desfășurarea jocului didactic, profesorul va ține seama de pregătirea, organizarea jocului, respectarea secvențelor, ritmul și strategia jocului, precum și de varietatea elementelor de joc. De asemenea, fiecare copil în parte va trebui motivat, în scopul activizării lui depline.

Ecaterina Vrășmaș arată că profesorul trebuie să aibă în vedere următoarele:

- ✓ să aleagă acele activități care corespund nivelului de dezvoltare a copilului;
- ✓ să aibă o mare flexibilitate în alegerea metodelor de interacțiune cu copilul, urmărind de fapt independența acestuia și nu tutela modelului;
- ✓ să laude și să încurajeze pozitiv eforturile copilului și când el nu reușește;
- ✓ să creeze o legătură afectivă de comunicare cu copilul, prin atenție și concentrare asupra activității comune;
- ✓ să încurajeze jocuri diferite pentru copil;
- ✓ să asigure un mediu pregătit și comod pentru copil;
- ✓ să exprime prin gesturi și mimică plăcerea acțiunii comune cu copilul;
- ✓ să nu ceară copilului petrecerea unui interval de timp prea lung, ci atât cât este posibil, cu creșteri ale timpului de concentrare (Vrășmaș, 1999, p. 128)⁶.

Jocul stimulează creșterea capacității de a trăi din plin, cu pasiune, fiecare moment, organizând tensiunea proprie acțiunilor cu finalitate realizată, având funcția de o mare și complexă „școală a vieții”. Este modalitatea naturală prin care copiii exprimă ceea ce gândesc, ceea ce trăiesc sau simt la un moment dat; este metoda pe care majoritatea copiilor o folosesc pentru a înțelege lumea, pentru a înțelege trecutul și a se pregăti pentru viitor.

Făcând din învățarea prin jocurile didactice un stil obișnuit de lucru cu copiii, pedagogii pot constata nu numai progrese la învățatură, mai ales cu cei ce au un ritm lent de lucru, ci și o participare voluntară tot mai deschisă a elevilor la lecție, un interes sporit și o evidentă plăcere pentru lecțiile în care ei așteaptă jocuri de destindere.

⁵ Ezechil, L.; Păiși-Lăzărescu, M.(2011). *Laborator preșcolar-ghid metodologic*. București: Editura V&Integral.

⁶ Vrășmaș, E. (1999). *Educația copilului preșcolar*. București: Editura Pro Humanitate;

Bibliografie:

- I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980.
- A. Dumitru, V. G. Dumitru, *Jocuri didactice pentru formarea și dezvoltarea unor competențe la elevii din clasele ciclului primar*, Editura Corint Educațional, București, 2013.
- L. Ezechil, M. Păiși-Lăzărescu, *Laborator preșcolar-ghid metodologic*, Editura V&Integral, București, 2011.
- P. Neveanu, *Dicționar de Psihologie*, Editura Albatros, București 1978.
- E. Verza, F. E. Verza, *Psihologia vârstelor*, Editura: Pro Humanitate, București, 2000.
- E. Vrăsmaș, *Educația copilului preșcolar*, Editura Pro Humanitate, București, 1999.

DASCĂLUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

PROF. ÎNV. PRIMAR CRISTINA-NORICA NISTORESCU

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 1,
BUMBEȘTI-JIU, JUDEȚUL GORJ**

„Când învățătorul reunește în inima sa dragostea de profesie și dragostea de elevi, putem spune că este un învățător desăvârșit.”
- Lev Tolstoi -

În viziunea lui J. H. Pestalozzi educația trebuie să ajute natura umană să se dezvolte respectând particularitățile individuale. Rolul educației este de a stimula impulsul de afirmare, adică de a activa dezvoltarea, de a face ca, „ochiul să vrea să vadă, urechea să vrea să audă, piciorul să vrea să meargă, iar mâna să apuce... La fel inima vrea să creadă și să iubească, spiritul vrea să gândească”.

Profesia de dascăl este cea mai nobilă profesie din lume, ea modelează destine și deschide drumuri, dar pentru a fi un dascăl de succes trebuie să fii pasionat, să iubești copiii și să ai tu însuși standarde înalte.

Lumea exterioară își imaginează că un dascăl bun este cel care dovedește calmitate infinită, este echidistant față de toți elevii, nu are prejudecăți, are răspuns la toate întrebările elevilor, nu greșește niciodată, este foarte ordonat, liniștit, adică un om mult mai bun decât majoritatea oamenilor.

În acest moment al dezvoltării societății, trebuie reconsiderate competențele unui dascăl bun, el trebuie să fie eficient când pășește pe poarta școlii și pe ușa sălii de clasă. Trebuie tot timpul să joace rolul de „actor” – toate problemele din viața personală să le lase la ușa clasei și să fie mentor și prieten pentru elevii săi. Dacă elevii s-au schimbat, și dascălii trebuie să se schimbe, să se adapteze noilor necesități ale acestora, să rezolve problemele de indisciplină, lipsa de interes pentru învățatură, lipsa de încredere în forțele lor, teama de a veni la școală, să impună elevilor, părinților și comunității întregi respectul față de dascăli și față de activitatea didactică, care în ultimul timp și-a estompat culorile, fiind zugrăvită mai mult în culori sumbre, culori cenușii.

Învățătorul nu uită niciodată că trebuie să zâmbească. Zâmbetul și râsul întăresc sistemul imunitar, apără de boli, inspiră idei, atrag prietenii și înfrumusețează viața. Dacă zâmbește, zâmbetul se va întoarce aproape mereu.

De aceea, măiestria unui dascăl eficient constă în construirea unei relații eficiente între el și elevii săi. Aceasta trebuie să se concretizeze în aspecte precum: tratarea diferențiată a copiilor, permițându-le acestora să-și manifeste unicitatea, individualitatea, creativitatea; oferirea unei satisfacții mutuale, ceea ce înseamnă că nu trebuie să împlinească nevoile unui

copil în defavoarea altuia; crearea sentimentului de interdependență, elevul manifestându-se liber, fără să se afle sub lupa imensă a ochiului vigilent al dascălului, pregătit doar pentru sancționare; existența sentimentului reciproc de respect și de grijă a unuia față de celălalt; transparența activității didactice, sinceritatea celor doi poli ai clasei: elev-profesor.

Criticile, dezaprobările, avertizările trebuie înlocuite cu sfaturi, alternative la soluțiile găsite de elevi, pentru ca ei să se simtă apreciați, înțeleși, încurajați să se bizuie pe forțele proprii, căci numai prin eforturi susținute de fiecare în parte se poate ajunge acolo unde îți stabilești ținta. Ascultarea activă este la fel de importantă ca și colaborarea cu familia, pentru a cunoaște personalitatea complexă a copilului, pentru bunul mers al actului educațional.

În ziua de astăzi, dascălul trebuie să-și joace foarte bine rolul pe scena școlii deoarece rolurile sale sunt multiple: expert al actului de predare-învățare-evaluare, agent motivator, lider, consilier, model, profesionist reflexiv, manager.

Misiunea dascălului din prezent este una nu tocmai ușoară, deși este tratată cu superficialitate și cu prejudecăți de societatea noastră românească.

Un dascăl bun este acea persoană care dovedește, în egală măsură, umanism (în general) și dragoste de copii (în special), spirit de obiectivitate, dreptate, principialitate, cinste, curaj, corectitudine, răbdare, optimism, modestie, fermitate, stăpânire de sine. La acestea se adaugă toate calitățile aptitudinale (empatică, organizatorică, tact pedagogic, măiestrie pedagogică). Un dascăl care dovedește măiestrie pedagogică este mai mult decât un reputat profesionist, este artistul desăvârșit în meseria lui.

Mi-aduc aminte cu plăcere de vorbele unui profesor „voi veți fi adevărați brutari ce veți modela mințile copiilor”.

Dascălul este asemeni unei lumânări ce arde, împrăștie lumină în jurul său pentru a-i lumina pe alții dar în același timp se și topește adică se dăruiește în totalitate, în mod dezinteresat. Dascălul este oaza de verdeață într-un deșert nesfârșit sau sarea în bucate. Într-un cuvânt dascălul este cel care are conștiința responsabilității și a misiunii sale.

Învățăm mereu și niciodată nu vom ști tot! Talentul de dascăl ne permite să le insuflăm copiilor dorința de a ști, curajul de a spune ce gândesc, puterea de a gândi drept, de a nu judeca pe nimeni și puterea de a schimba în bine lumea din jurul lor. Talentul de a fi dascăl ne ajută să gestionăm situațiile critice, să îndrumăm cu dăruire copiii către excelență sau copiii cu nevoi speciale. Latura umană subiectivă și fragilă trebuie cunoscută și stăpânită. Munca în educație înseamnă acumulare de tensiune, presiune, concentrare, stres, înseamnă responsabilitate pentru o clasă întreagă de elevi dar și pentru fiecare elev în parte, responsabilitate în fiecare oră, în fiecare pauză, la fiecare activitate extrașcolară. Impactul factorului uman, cu toate consecințele ce decurg din aceasta, nu este deloc neglijabil în această profesie. Suntem oameni, avem suflet și facem această meserie din pasiune, din dorința de a lăsa moștenire urmașilor dragostea de carte, corectitudinea, seriozitatea, dorința de a fi mai bun, de a reuși. Învățătorul este cel care contribuie la educația pentru o viață de calitate a unui individ și a colectivității. Promovează încrederea, respectul reciproc, gândirea pozitivă, adoptă idei și atitudini democratice. Probează calități umane, profesionale și etice. Recunoaște și pune în valoare aspectele pozitive și rezultatele elevilor, îi sprijină în eforturile lor și le insuflă încredere în forțele proprii.

În anii de activitate la catedră am învățat că unde e mintea, acolo e și comoara. Ceea ce facem pentru noi înșine moare odată cu noi. Ceea ce facem pentru alții și pentru lumea întreagă rămâne și este nemuritor.

Modelați personalități și suflete!

Îndrumați copiii pe drumul cel bun al vieții și veți rămâne nemuritori!

Fiți dascăli cu adevărat!

Iar dacă la sfârșitul fiecărei zile de școală te privești în oglindă și vezi portretul dascălului mai sus prezentat, poți spune cu mândrie: Misiune îndeplinită! Continuă!

Bibliografie:

- I. Jude, *Educație și socializare*, Editura Academiei Române, București, 2008.
I. Gr. Șerban, *Învățătorul și copiii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975.
Elena Truță, Sorina Mardar, *Relația profesor-elevi*, Editura Aramis, București, 2007.

METODA DIDACTICĂ, ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN, ÎN ACTUL DE PREDARE – ÎNVĂȚARE

PROF. ÎNV. PRIMAR ALINA IULIANA OLARIU

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ CERNEȚI,
JUDEȚUL MEHEDINȚI**

În pedagogie, metoda devine o „cale” necesară pentru dobândirea cunoștințelor și capacităților proiectate la nivelul obiectivelor procesului de învățământ prin valorificarea principiilor specifice de proiectare și de realizare a activității didactice, în termeni de comunicare – cunoaștere – creativitate.

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, în strânsă legătură cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice.

O variantă de clasificare a metodelor educaționale se poate raporta la istoricul lor în procesul didactic, și anume:

- Metode tradiționale;
- Metode moderne.

Metodele tradiționale pot fi păstrate cu condiția reconsiderării și adaptării lor la exigențele învățământului modern. Acestea pot evolua spre modernitate în măsura în care secvențele procedurale care le compun permit restructurări inedite sau când circumstanțele de aplicare a acelei metode sunt cu totul noi. În unele metode moderne surprindem secvențe destul de tradiționale sau descoperim că variante ale acestei metode erau de mult timp cunoscute.

O metodă este considerată modernă în măsura în care cultivă însușirile fundamentale necesare omului de azi și mai ales de mâine: independență, spirit critic, gândire creatoare, aptitudini, atitudini exploratoare etc..

În ultima perioadă, metodologia didactică a înregistrat evoluții spectaculoase aliniindu-se la situațiile și exigențele noi, complexe ale învățământului contemporan. Se dorește trecerea de la didactica „tradițională” în care predarea a funcționat ca scop în sine, fiind centrată pe „transmiterea”, „expunerea”, „comunicarea” cunoștințelor, la învățământul modern care caută să păstreze un echilibru între munca individuală și lucrul în grup, să îmbine învățarea individuală cu învățarea interdependentă, prin cooperare sau colaborare, să asocieze exercițiul individual exercițiului interacțiunii cu ceilalți.

Modelul tradițional de predare nu răspunde noilor tendințe în didactica modernă, fiind fondat pe „triada învățare frontală – studiul manualului – chestionarea”, pe un model de învățare pasiv. În mod tradițional, cadrului didactic îi revine rolul major și activ în cadrul procesului didactic (cel de emițător), acela de a transmite cunoștințele spre un receptor aproape pasiv, determinat să memoreze și să reproducă informația.

Noul model de învățare este un model activ și presupune implicarea directă a elevului în procesul de dezvoltare a capacităților de învățare, în asimilarea cunoștințelor și dobândirea gândirii critice.

Acest model impune în activitatea la clasă un nou tip de relaționare pe mai multe direcții: profesor – elev, elev – elev, elev – profesor, aflate în opoziție cu tipul unidirecțional profesor – elev ce caracterizează modelul standard.

Rolurile se schimbă, se întrepătrund, după cum o demonstrează Kathee Terry (1996).

Diferențele sunt semnificative, nu de puține ori, modelul tradițional de predare fiind identificat ca fiind unul informativ, pe când cel modern este definit ca un proces activ.

În didactică sunt încercări de a prezenta raportul între procesul de învățare activ și procesul de învățare pasiv ca reflex al raportului teoretic – practic, informal – formativ. În lumina celor afirmate putem spune că activ – pasiv în procesul de învățare nu se identifică cu teoretic – practic și nici cu informal – formativ, ci aceste atribute ale profesorului se completează, se influențează, se suprapun în combinații metodice mai mult sau mai puțin reușite.

În învățământul de tip tradițional se cultivă competiția între elevi cu scopul ierarhizării acestora și activitatea individuală. Competiția stimulează efortul și productivitatea individului și pregătește elevii pentru viață, care este foarte competitivă, dar poate genera conflicte și comportamente agresive, lipsă de comunicare între colegi, marginalizarea nedreaptă a unora dintre aceștia, amplifică anxietatea și teama de eșec, cultivă egoismul.

Modelul învățământului modern face apel la experiența proprie a elevului, promovează învățarea prin colaborare, pune accentul pe dezvoltarea gândirii în confruntarea cu alții. Munca în grup stimulează interacțiunea dintre elevi, creșterea stimei de sine, încrederea în forțele proprii, diminuează anxietatea față de școală și intensifică atitudinile pozitive față de cadrele didactice. În același timp, munca în grup, prin colaborare, nu pregătește elevii pentru viața care este foarte competitivă, metodele activ – participative aplicate în activitatea pe grupe sunt mari consumatoare de timp și necesită experiență din partea cadrului didactic, iar elevilor le trebuie timp ca să se familiarizeze cu acest nou tip de învățare.

Metodele de învățământ bine alese și aplicate duc la realizarea obiectivelor informaționale și formative ale lecției și ale activităților extrașcolare.

Nicolae Iorga aprecia că „metoda cea mai bună are valoarea pe care i-o dă omul care o întrebuițează. Ea nu are valoare generală *democratică*, prin care orice minte omenească ajunge a nimeri pe același la aceeași siguranță în țintă. Iar valoarea omului care întrebuițează metoda atârână, desigur și de o anume inteligență, care nu e apanajul oricui, dar atârână și de mijloacele pe care i le pune la îndemână numai cultură generală, multilaterală, dând trei virtuți fără care nici știința în cel mai înalt sens al cuvântului nu se poate. Aceste trei virtuți sunt: orizont, disciplină și omenie”. În școlile din România se practică în proporție mai mare modelul tradițional față de cel modern, ținându-se spre implementarea celui din urmă, dar fără anularea primului, ci realizarea unei simbioze structurale între cele două. Modelul modern nu va putea supraviețui fără fundamentul celui tradițional.

Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea. În diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoare celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi.

Bibliografie:

- I. Cerghit, *Metode de învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1980.
- I. Cerghit, I. Neacșu, I. O. Dobridor, *Prelegeri pedagogice*, Iași, Editura Polirom.
- S. Cristea, 2002, *Dicționar de pedagogie*, Chișinău, Editura Educațional, 2002.
- M. Ionescu, *Demersuri creative în predare și învățare*, Cluj-Napoca, Editura Universității Clujeană, 2002.
- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Cluj- Napoca, Editura Dacia, 2004.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

ÎNV. PANESCU MIHAELA
ȘCOALA GIMNAZIALĂ NR. 3,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

*Eu sunt copilul.
 Tu ții în mâinile tale destinul meu.
 Tu determini, în cea mai mare măsură, dacă
 Voi reuși sau voi eșua în viață! Dă-mi, te rog,
 Acele lucruri care să mă îndrepte spre fericire!
 Educă-mă, te rog, ca să pot fi o
 Binecuvântare pentru lume!*

- din *Child's Apples*, Mamie Gepe Cole -

Privită sub raport funcțional și structural, metoda poate fi considerată drept un model sau un ansamblu organizat al procedeelelor sau modurilor de realizare practică a operațiilor care stau la baza acțiunilor parcurse în comun de profesori și elevi și care conduc în mod planificat și eficace la realizarea scopurilor propuse.” (I. Cerghit).

Înțelegând prin metodă de învățământ o cale, un drum de străbătut deopotrivă de elevi și profesori, prin care, conform unor principii (principii didactice) dar și unor legi (legile învățării) se îndeplinesc obiectivele instruirii, adică se însușesc de către elevi anumite cunoștințe de bază și se formează anumite capacități intelectuale și convingeri în vederea integrării progresive în societate.” (Ion Berca).

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (M. Ionescu, V. Chiș, p.126).

Dacă în învățământul tradițional, principalele metode le constituie conversația, expunerea, demonstrația, metodele centrate pe profesor, transmiterea de cunoștințe, pasivitatea elevilor, învățământul modern solicită aplicarea metodelor active și interactive, a celor care dezvoltă gândirea critică. Fundamentul pentru un nou cadru de predare-învățare îl constituie proiectul, *Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice*” - proiect inițiat în România în anul 1996 prin fundația pentru o Societate Deschisă și devenit un program de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și universitar, care promovează metode

activizatoare, cu rol esențial în dezvoltarea personalității beneficiarului prin învățarea acestuia să gândească critic. Aplicarea acestor metode care generează învățarea activă și prin care elevii sunt inițiați în gândirea critică nu este simplă ci necesită timp, răbdare, exercițiu și este de preferat să se facă de la vârste fragede, la toate disciplinele, însă cu măsură. Acestea trebuie să fie selectate și utilizate în mod riguros, creativ, în funcție de obiectivele propuse, de specificul grupului educațional și nu trebuie să constituie un trend sau un moft al cadrului didactic. Metodele active și interactive au multiple valențe formative care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativității, implică activ elevii în învățare, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei și opinii proprii argumentate, de a le comunica și celorlalți, de a sintetiza/esențializa informațiile, se bazează pe învățarea independentă și prin cooperare, elevii învață să respecte părerile colegilor.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare și democrație face parte din gama noilor educații, care reprezintă cel mai pertinent și mai util răspuns al sistemelor educative la imperatiile generate de problematica lumii contemporane. Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: Gândiți, lucrați în echipă, comunicați; Termeni-cheie inițiali; Știu - vreau să știu - am învățat; metoda Sinelg; metoda Mozaic; Cubul; Turul Galeriei; Elaborarea unui referat/eseu; Jurnalul în trei părți; Tehnica predicției; Învățarea în grupuri mici; Turneul între echipe; Linia valorilor.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

V. Guțu oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;

- sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii;

- sunt predominant comunicative, verbale și livrești;
- sunt orientate, în principal, spre produsul final;
- au un caracter formal, sunt rigide și stimulează competiția;
- stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
- relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.

La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:

- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
- sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;

- sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
- sunt orientate spre proces;
- sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi;

- stimulează motivația intrinsecă;
- relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională și educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura esențial înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar. Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme, evidențierea modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și respectul dintre învățător - elev/elevi, elev - elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri. Dintre dezavantaje putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Bibliografie:

- Ioan Jinga, Elena Istrate, *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 2001.
 Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1973.
 Constantin Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996.
 Chereja Florica, *Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar*, Editura Humanitas Educațional, București 2004.
 V. Guțu, *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999.
 M. Ionescu, I Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.

METODA PROIECTELOR DE GRUP

PROF. ÎNV. PRIMAR LUMINIȚA PAVĂL
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „MIHAIL SADOVEANU”,
FĂLTICENI, JUDEȚUL SUCEAVA

Trăim într-o lume în rapidă schimbare, de un dinamism rar întâlnit în istorie, o lume complexă, nesigură pentru că este în continuă schimbare. În acest context școala nu poate face altceva decât să-i pregătească pe elevi pentru lumea în schimbare, formându-le capacități, deprinderi și competențe care să le permită să-și găsească locul și menirea într-un sistem flexibil și dinamic.

Norme culturale elaborate de Scoll și Fink, care influențează schimbarea:

1. „Lucrăm împreună pentru reușită”
2. „Fiecare are ceva de oferit”
3. „Suntem mândri de ce am reușit și ne simțim bine împreună”

Metoda proiectelor de grup se bazează pe învățarea prin cooperare, învățarea unii de la alții; se renunță la activitatea de rutină, care este nelimitată în timp și produce o schimbare lentă; facilitează sudarea colectivului de elevi; impune participarea tuturor elevilor;

Necesitatea introducerii metodei proiectelor de grup în cadrul sesiunilor de formare

- formabilii au posibilitatea de a învăța de la ceilalți;
- comportamentul formabililor este mai ușor de modificat în și prin grup;
- motivarea superioară a formabililor prin și pentru comunicare și interacțiune socială;
- dezvoltarea personală- mai ales în plan atitudinal: respectul, toleranța, flexibilitatea;
- facilitarea integrării competențelor formate sau dezvoltate în activitatea reală;
- deciziile luate în cadrul grupului sunt respectate mai mult decât deciziile individuale.

Definiția proiectului: inițiativă în cadrul căreia resurse umane, materiale și financiare sunt organizate într-o nouă modalitate, pentru a atinge un obiectiv bine determinat.

Proiectul de grup este un proces care constă într-un set de activități desfășurate într-o perioadă de timp determinată, planificate și controlate, de către un grup de persoane, care lucrează împreună și care au drept scop realizarea unui produs comun întregului grup.

Probleme care pot fi generate în activitatea de grup

- „Gândire de grup” - posibilitatea alterării eficienței grupului pentru a păstra cadrul normativ existent.
- „Lene socială” - scăderea performanțelor individuale - realizarea sarcinilor și rezolvarea problemelor fiind lăsate pe seama grupului, scade implicarea individuală.
- Ineficiența grupului în decizii rutiniere sau luate sub presiunea timpului.
- Oamenii se comportă diferit în grupuri diferite.
- Conservatorismul și înclinarea grupului spre compromis.
- Lucrul cu indivizii dominanți sau, dimpotrivă foarte retrași.

- Dificultatea unor persoane de a lucra în grup.
- „Sindromul Apollo”: subperformanța grupului format din membri selecționați pentru gândirea lor critică, din cauza tendinței distructive caracteristică acestor persoane.
- Mitul „grupului de clone” - tentația unor formatori de a forma grupuri din persoane asemănătoare lor.

Tipuri de proiecte de grup:

- ◆ *Proiecte - temă acasă:* necesită mai mult timp pentru a fi realizate, echipa trebuie să aibă un șef;
- ◆ *proiecte realizate pe o unitate didactică:* echipele au efectiv mic (2-4 copii), echipele nu au nevoie de șef;

Proiecte - etape de realizare

1. Se stabilește tema generală a proiectelor
2. Se construiesc echipele
3. Se alege șeful echipei
4. Se dau temele pentru fiecare echipă în parte
5. Se stabilesc regulile pentru munca în echipă:
 - să accepte rolul de leader sau de simplu participant;
 - să înțeleagă că fiecare va fi leader la un proiect viitor;
 - să se tolereze între ei; fiecare are ceva de oferit,
 - toți participă la realizarea proiectului (fiecare cu cât poate);
 - șeful nu conduce, ci doar adună ideile, finalizează proiectul și se ocupă de promovarea imaginii acestuia;
 - proiectul nu este al unei singure persoane, ci al echipei,
 - proiectul trebuie finalizat în timp limită.
6. Se stabilește ziua limită și timpul alocat prezentării (2-3 minute)
7. Prezentarea proiectelor
8. Alegerea proiectului câștigător și recompensa
9. Expoziția cu proiecte / turul galeriei

Modalități de construire a echipelor

I. După preferințe: Prin numirea șefilor de echipă de către cadrul didactic, iar șefii își aleg pe rând echipa;

II. Cadrul didactic formează grupurile după anumite criterii:

- prin numărătoare (elevii numără din 4 în 4, apoi se grupează elevii care au același număr);
- prin alegerea unor bilețele cu simboluri distincte (elevii cu același simbol formează o echipă);
- prin metoda puzzle: elevii extrag bilete cu părți dintr-o imagine, apoi încearcă să-și găsească imaginea din care fac parte. În felul acesta se construiește o echipă.

Proiecte de grup realizate într-o oră de curs – caracteristici:

- nu are nevoie de șef de echipă;
- echipele au maxim 4 elevi;
- toate etapele realizării unui proiect se realizează într-o singură oră de curs;
- temele de proiect să fie alese bine, astfel încât să poată fi realizate într-o singură oră.

Sugestii pentru realizarea eficientă a unui proiecte grup la clasele primare:

- Alegerea temei proiectului de grup să fie în concordanță cu puterea de înțelegere a copilului și să corespundă nevoilor lui de cunoaștere.
- Construirea echipelor să fie bine făcută și să se dea autonomie echipei în realizarea temei.
- Copiii din cadrul unei echipe să fie implicați toți, fără excepție. Fiecare participă cu ce poate și cu cât poate.
- Fiecare echipă are un șef, care va coordona întreaga activitate.
- Produsul obținut (rezultatul muncii în echipă) este prezentat de către șeful echipei.
- Produsul obținut nu este meritul unui singur elev, ci al întregii echipe. Recompensa aparține de asemenea întregii echipe.
- Alegerea proiectului câștigător se face prin votul elevilor, nu prin simpla decizie a învățătorului.
- Elevii dintr-o echipă nu au voie să-și voteze proiectul lor, ci să aleagă unul din celelalte.

Sugestii pentru realizarea eficientă a unui proiect de grup în cadrul sesiunilor de formare

- Îmbunătățirea comunicării: încurajarea discuțiilor individuale și în grup, furnizarea informațiilor la timp și complet;
- Asigurarea cooperării: deplasarea nivelului de control, ajutor autentic.
- Armonizarea obiectivelor sesiunii de formare cu necesitățile grupului și cele individuale.
- Remedierea imediată a deficiențelor.
- Respectarea cerințelor grupului.
- Vor fi monitorizate și evaluate activitățile de grup, atât în planul sarcinii cât și în cel al proceselor de grup.
- Trebuie oferite permanent feed-bak și încurajări grupurilor în legătură cu activitatea desfășurată.
- Trebuie alocat suficient timp pentru realizarea proiectului de grup.
- Proiectul va fi evaluat în cadrul activității de debriefing, prin care se asigură:
 - relevarea a ceea ce s-a întâmplat în grup;
 - descrierea relațiilor din cadrul grupului;
 - descrierea progresului realizat în planul dezvoltării competențelor „țintă” dar și al modului de relaționare în cadrul grupului.

Avantajele și dezavantajele folosirii metodei proiectelor de grup

Avantaje:

- dezvoltă învățarea prin cooperare;
- răspunde nevoilor de cunoaștere și autoinformare ale copiilor;
- dezvoltă încrederea în forțele proprii;
- dezvoltă spiritul competitiv;
- facilitează comunicarea;
- dezvoltă abilitatea de promovare a imaginii;
- permite sudarea colectivului;
- dezvoltă toleranța între semeni;
- impune participarea tuturor elevilor;
- formează deprinderi elementare de lucru;
- creează o atmosferă plăcută de învățare.

Dezavantaje:

- necesită comunicare între elevi în timpul orelor de curs (lucru mai puțin acceptat de cadrele didactice);
- poate crea conflicte între membrii unei echipe (cadrul didactic trebuie să medieze conflictul).

Evaluare

- Evaluarea activității de grup
- Evaluarea proiectelor realizate

Evaluarea activității de grup

Orice proiect de grup necesită un “debriefing” (comentariu final), prin care se asigură:

- relevarea a ceea ce s-a întâmplat în grup din punctul de vedere al sarcinii de lucru;
- descrierea relațiilor din cadrul grupului: cum s-a structurat, cum a fost condus, cum s-a realizat comunicarea, dacă a participat toată lumea, dacă au existat conflicte...;
- descrierea stărilor afective manifestate de către participanți în timpul activității de grup;
- atenuarea tensiunilor apărute;
- descrierea progresului realizat în planul dezvoltării obiectivelor propuse, dar și al modului de relaționare în cadrul grupului.

Chestionar pentru evaluarea gradului de participare la activitatea de grup

1. Pe cine din grup ți-a plăcut să-l ascuți? De ce?
2. Cine din grup nu ți-a plăcut? De ce?
3. Cu cine nu ai dori să mai colaborezi la un proiect viitor? De ce?
4. Cu cine ai dori să mai colaborezi la un proiect viitor? De ce?
5. Ce moment al activității de grup ți-a plăcut cel mai mult?

Evaluarea proiectelor de grup

Există mai multe modalități de a evalua un proiect de grup:

- Formatorul (cadrul didactic) evaluează fiecare proiect în parte.
- Participanții aleg proiectul câștigător.
- Numirea unei comisii externe care să evalueze și să aprecieze proiectele realizate.
- Turul galeriei.

Bibliografie:

- C. A. Carnall, *Managing Change in Organisations*, 1990, New York.
M. Fullan, *The new meaning of Educational Change*, 1991, London.

CLASIC ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE – METODE ȘI TEHNICI INTERACTIVE DE GRUP

PROF. LETIȚIA-PARASCHIVA PETRESCU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Una din provocările deja lansate în societatea contemporană este necesitatea regândirii școlii, a educației formale, alături de cea nonformală și informală, în variatele lor forme de articulare. Ca subsistem al macrosistemului de educație, sistemul școlar, prin oferta sa educativă, contribuie la structurarea traiectelor de (auto) formare și (auto) dezvoltare a personalității individului, pregătindu-l pentru a fi un beneficiar pretențios al educației permanente.

În abundența informațională cu care societatea actuală se confruntă, sistemul educațional are dificilul rol de a forma personalități care să știe să discearnă informația prețioasă de cea excedentară, de a extrage esențialul din general. Astfel, în educație a apărut termenul de „educație modernă”. Termenul de *modern* este folosit în educație, de obicei pentru a releva situația avansată a prezentului în relație cu trecutul care a fost depășit prin dezvoltare. Pentru unii, *modernitatea* este opusă practicilor tradiționale și se caracterizează prin schimbare, inovație și dinamism. Școala și oamenii ei se află acum la granița dintre modernism și postmodernism. În societățile moderne, cunoașterea e echivalentă cu știința și e importantă în sine. Oamenii caută căile optime pentru a dobândi „cunoaștere”, „știință” din cât mai multe domenii, considerând că astfel vor fi recunoscuți drept persoane educate. Într-o societate postmodernistă, cunoașterea trebuie să fie funcțională, utilă; înveți nu doar pentru „a ști” și a stoca o serie de informații din diferite domenii, pentru a demonstra cât de „educat ești”, ci, înveți pentru „a face”, pentru „a folosi” ceea ce ști, pentru „a aplica” ceea ce ai acumulat, în folosul tău și al celorlalți. A ști ce să faci cu ceea ce ai învățat este dezideratul major al educației postmoderniste.

Pedagogia postmodernistă are în vedere niște *educatori* care să fie aceia care ușurează cunoașterea și participă la construirea cunoașterii. *Cunoașterea* se realizează pentru că este utilă. Relațiile educator-educat sunt deschise, bazate pe sprijin reciproc, pe dialog constructiv și pe cooperare. Această viziune promovează colaborări strânse ale școlii cu comunitatea educativă presupunând reîntoarcerea elevilor către lume, promovând investigațiile, interogațiile, discuțiile. Se renunță la control, punându-se accent pe proces. Profesorul este animator, moderator.

Activismul elevului implicat de strategiile folosite de către cadrul didactic în desfășurarea activității de predare-învățare se constituie ca un imperativ al orientării postmoderniste în educație. Școala postmodernistă trebuie să știe cum să motiveze pe elev să învețe și cum să faciliteze procesul învățării, organizând și dezvoltând strategii de lucru interactive, punând accentul pe utilitatea cunoștințelor și pe necesitatea însușirii lor pentru a se descurca în viață. Agenții educaționali trebuie să fie interesați de ceea ce-și doresc elevii să

începe și de ceea ce pot să facă cu aceste cunoștințe. Rolul profesorului este nu de a îndopa elevii cu diverse cunoștințe, ci de a le arăta ce au de făcut cu acestea.

Școala postmodernistă promovează *învățarea prin cooperare* ca formă superioară de interacțiune psihosocială, bazată pe sprijin reciproc, pe toleranță, pe efort susținut din partea tuturor, îndreptat către același scop. *Motivația* este rezultatul acțiunii conjugate a tuturor membrilor ce urmăresc un destin comun. Atenția este îndreptată asupra procesului de elaborare împreună, prin colaborare, a demersurilor de realizare a sarcinii. Este împărtășită părerea că toți pot oferi alternative valoroase de soluționare a problemei, dacă le sunt oferite premisele necesare și sunt ajutați. *Evaluarea* urmărește acordarea ajutorului imediat, având o funcție mai mult corectivă, ameliorativă, decât de sancționare, ducând la reducerea stresului. Ea se realizează prin raportarea la progresul individului și are în vedere atât participarea fiecărui membru la procesul elaborării în comun cât și rezultatele echipei.

Analizând poziția cadrului didactic în fața problemelor instruirii și ale învățării, profesorul Ioan Neacșu afirmă că „educatorii sunt solicitați astăzi, în mod continuu, să promoveze învățarea eficientă. Și nu orice învățare eficientă, ci una participativă, activă și creativă.”

Leția de predare-învățare devine astfel “o *aventură a cunoașterii*” în care copilul participă activ, după puterile proprii, întâlnind probleme și situații dificile, examinându-le și descoperind soluții plauzibile. Rolul profesorului constă mai mult în cel de stimulare și dirijare, iar motivația activității reiese din *participarea entuziastă a cadrului didactic*. Elevul e implicat atât în procesul de predare, de învățare și de evaluare, iar disciplina devine autodisciplină a muncii și interesului, asigurată de satisfacția cooperării. *Conduita creativă a cadrului didactic* este unul din factorii care asigură dezvoltarea potențialului creativ al elevilor. Predarea, ca proces creativ, presupune ca profesorul să medieze între elev și lumea cel înconjoară. El trebuie nu numai să organizeze spațiul și activitatea, ci și să participe alături de elevi la elaborarea cunoștințelor; să servească drept model în legăturile interpersonale și să încurajeze interacțiunile cooperante dintre elevi.

Metodele de învățământ reprezintă căile folosite în școală de către profesor în a-i sprijini pe elevi să descopere viața, natura, lumea, lucrurile, știința. “Calitatea pedagogică a metodei didactice presupune transformarea acesteia dintr-o *cale de cunoaștere* propusă de profesor într-o *cale de învățare* realizată efectiv de preșcolar, elev, student, în cadrul instruirii formale și nonformale, cu deschideri spre educația permanentă.” (Sorin Cristea). Dezideratele de modernizare și de perfecționare a metodologiei didactice se înscriu pe direcțiile sporirii *caracterului activ al metodelor de învățământ*, în aplicarea unor metode cu un pronunțat *caracter formativ*, în valorificarea noilor *tehnologii instructionale* (e-learning), în contaminarea și suprapunerea *problematizării* asupra fiecărei metode și tehnici de învățare, reușind astfel să se aducă o însemnată contribuție la dezvoltarea întregului potențial al elevului.

Metodologia diversificată, îmbinarea dintre activitățile de cooperare, de învățare în grup, cu activitățile de muncă independentă reprezintă o cerință primordială în educația postmodernistă. Specific *metodelor interactive de grup* este faptul că ele promovează interacțiunea dintre mințile participanților, dintre personalitățile lor, ducând la o învățare mai activă și cu rezultate evidente.

Aceste metode interactive de grup se pot clasifica după funcția lor didactică, în *metode de predare-învățare interactivă* – metoda predării/învățării reciproce (Reciprocal teaching – Palinscar); metoda Jigsaw (Mozaicul); citirea cuprinzătoare; cascada (Cascade); metoda învățării pe grupe mici – STAD (Student Teams Achievement Division); metoda turnirurilor între echipe – TGT (Teams/Games/Tournaments); metoda schimbării perechii (Share-Pair Circles); metoda piramidei; învățarea dramatizată. *Metodele de fixare și sistematizare a cunoștințelor și de verificare* cuprind harta cognitivă sau harta conceptuală (Cognitive map,

Conceptual map), matricele, lanțurile cognitive, fishbone maps (scheletul de pește), diagrama cauzelor și a efectului, pânza de păianjen (Spider map – Webs), tehnica florii de nufăr (Lotus Blossom Technique), metoda R.A.I., cartonașele luminoase. Cele mai cunoscute și mai folosite metode sunt cele de **rezolvare de probleme prin stimularea creativității** – brainstorming; starbursting (Explozia stelară); metoda Pălăriilor gânditoare (Thinking hats – Edward de Bono); caruselul; multi-voting; masa rotundă; interviul de grup; studiul de caz; incidentul critic; Phillips 6/6; tehnica 6/3/5; controversa creativă; fishbowl (tehnica acvariului); tehnica focus grup; patru colțuri (Four corners); metoda Frisco; sinectica; buzz-groups; metoda Delphi.

Prin *metoda predării/învățării reciproce* elevii sunt puși în situația de a fi ei înșiși profesori și de a explica colegilor rezolvarea unei probleme. Astfel copiii sunt împărțiți pe grupe de câte patru, în care fiecare are un rol bine definit: unul este rezumator – cel care face un scurt rezumat al textului citit, unul este întrebătorul grupului – cel care pune întrebări clarificatoare (unde se petrece acțiunea, de ce personajul a reacționat așa, ce sentimente îl stăpâneau pe..., ce înseamnă...), altul este clarificatorul – el trebuie să aibă o viziune de ansamblu și să încerce să răspundă întrebărilor grupului, iar cel de-al patrulea copil este prezicătorul – cel care își va imagina, în colaborare însă cu ceilalți care va fi cursul evenimentelor. Metoda este foarte potrivită pentru studierea textelor literare sau științifice. Elevii aceleiași grupe vor colabora în înțelegerea textului și rezolvarea sarcinilor de lucru, urmând ca frontal să se concluzioneze soluțiile. Grupele pot avea texte diferite pe aceeași temă, sau pot avea fragmente ale aceluiași text. Ei pot lucra pe fișe diferite, urmând ca în completarea lor să existe o strânsă colaborare, sau pot lucra pe o singură fișă, pe care fiecare să aibă o sarcină precisă.

Avantajele acestei metode de lucru sunt indiscutabile: stimulează și motivează, ajută elevii în învățarea metodelor și tehnicilor de lucru cu textul, tehnici de muncă intelectuală pe care le poate folosi apoi și în mod independent, dezvoltă capacitatea de exprimare, atenția, gândirea cu operațiile ei și capacitatea de ascultare activă, stimulează capacitatea de concentrare asupra textului de citit și pricepera de a de a selecționa esențialul.

Bibliografie:

Stoica Marin, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru.
Cucoș Constantin, Bălan Bogdan, Carmen Crețu, *Psihopedagogie*, Editura Polirom.

TIPARUL MENTALITĂȚII DESCHISE ÎN EDUCAȚIE

PROF. MIRELA PETRUȚ

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ION POP RETEGANUL”,
SÎNCEL, JUDEȚUL ALBA**

A fi deschis nu înseamnă că profesorii trebuie să adopte un anumit comportament prestabilit. Mai degrabă, înseamnă că atunci când ei văd nevoile, provocările, dorințele elevilor, cele mai eficiente metode de adaptare a eforturilor lor apar pe moment. Își reglează în mod normal comportamentul ca răspuns la nevoile celorlalți.

Un profesor care îi vede pe copii ca pe persoane cu nevoile, durerile, bucuriile lor și care oferă experiențe de învățare care să le dea sens și să cultive măreția din fiecare, va inspira o astfel de mentalitate și la părinți și la colegii din cancelarie și la întreaga comunitate.

Persoanele cu o mentalitate deschisă văd dincolo de ei înșiși, descoperind nevoile celor din jurul lor.

Pentru a munci cu o mentalitate deschisă, este nevoie ca profesorii să-și asume răspunderea, nu doar pentru ceea ce fac, ci și pentru impactul avut.

Deși scopul transformării mentalității este să îi faci pe toți să se deschidă unul către celălalt, realizarea acestui scop nu este posibilă decât dacă elevii sunt gata să își deschidă mentalitatea față de alții fără nicio așteptare ca ceilalți să-și schimbe, la rândul lor gândirea.

O mentalitate deschisă îi face pe oameni deschiși, curioși și atenți. Reacția celorlalți va depinde în cea mai mare măsură de ceea ce vor vedea la mine.

O persoană cu mentalitatea deschisă stârnește o mentalitate deschisă și la cei din jur. O asemenea persoană e preocupată de impactul pe care alții îl au asupra sa, nu de impactul său asupra lor.

Atunci când am o mentalitate deschisă, celălalt contează la fel ca mine, deci nevoile, provocările și obiectivele lui contează, țin cont de ele atunci când îmi urmăresc propriile mele obiective, de fapt îmi transformă obiectivele personale și generează impact pentru *NOI* și nu doar pentru *MINE*, celălalt devine pentru mine persoană, *OM*. În fond, este un concept de mare bun simț și firesc uman și se regăsește în credința fundamentală – “iubește-ți aproapele ca pe tine însuși”. Azi însă, avem nevoie de instrumente și cercetare ca să ne reîntoarcem la esență și la noi înșine. De aceea, procesul educațional este cel mai important pivot al acestei schimbări de mentalitate.

Tiparul mentalității deschise este acesta: să îi vezi pe alții, să îți ajustezi eforturile și să evaluezi impactul.

În ceea ce privește construirea mentalității deschise, orientarea pe succes – concentrarea pe un rezultat într-un mod care ține cont de ceilalți – este cea care accelerează lucrurile.

Atunci când au o mentalitate deschisă, liderii îi pun pe oameni în situația de a fi pe deplin responsabili. Capacitatea de a vedea și de a răspunde nevoilor și dorințelor celorlalți este ca un mușchi care, nelucrat fiind, s-a atrofiat și a murit.

Eficiența leadership-ului meu se măsoară nu prin ceea ce eu sunt capabil să realizez, ci prin lucrurile pe care cei pe care îi conduc sunt capabili să le înfăptuiască.

Schimbarea de mentalitate a unei persoane sfârșește cu adevărat prin a insufla schimbarea și în rândul celorlalți.

Numai deschiderea către nevoile și obiectivele celorlalți, ca și punerea verbului “a da” înaintea verbului “a lua”, va conduce echipa către succes.

Bibliografie:

Mentalitatea deschisă. Privește dincolo de tine, Institutul Arbinger, IDP, 2016.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

PROF. ÎNV. PREȘCOLAR LOREDANA POMAGA-GIOSU

GRĂDINIȚA CU PROGRAM NORMAL BOLBOȘI,

JUDEȚUL GORJ

Iluminarea ființei, scoaterea la suprafață a adevărului, înțelegerea și relevarea, toate acestea construiesc EDUCAȚIA. Omul se eliberează de întunericul din el și din jurul său, intrând în sfera luminii adevărului, a binelui, a dreptății, a valorii, prin EDUCAȚIE. ”Educația este cea mai mare și cea mai grea problemă care i s-a dat omului spre rezolvare”. În România, sistemul de învățământ contemporan se caracterizează prin deschidere și dinamism față de nou, dezvoltându-se în același timp cu cerințele societății moderne în care trăim – cu progres economic, cultural, dar mai ales științifico-tehnic.

Actualmente, modernizarea învățământului vizează toate componentele procesului de învățământ, începând cu conținutul și continuând cu metodele, mijloacele și formele de organizare. De altfel, este important faptul că folosim la clase, în aproape toate activitățile, video-proiectorul.

Deoarece nu există clar delimitat un ”prag” unde se termină tradiționalul și unde începe modernul, între învățământul tradițional și cel modern nu poate exista o opoziție.

Bineînțeles, în cazul în care se dorește atingerea unui nivel optim în proiectarea și realizarea unei activități educaționale, se va pune accent pe felul cum se desfășoară aceasta și implică probleme organizatorice, procedurale și materiale. Apare astfel termenul de „tehnologie didactică”, care acceptă două puncte de vedere – primul se referă la ansamblul mijloacelor audio-vizuale ce se utilizează în practica educativă, iar al doilea se referă la ansamblul structural al metodelor, mijloacelor de învățământ, al strategiilor de organizare a predării-învățării, puse în aplicație, în strânsă corelare cu obiectivele pedagogice, conținuturile transmise, formele de realizare a instruirii și modalitățile de evaluare.

Se constată că noile tehnologii au produs schimbări, modificări în toate domeniile și era de așteptat ca la un moment dat, acest progres să influențeze și procesul de predare-învățare. Astfel, elevii și preșcolarii sunt nevoiți să învețe să gestioneze un număr important de informații, să le analizeze, să ia decizii, să-și dezvolte cunoștințele pentru a face față provocărilor tehnologice actuale.

În școlile din România, se practică într-o proporție mai mare, modelul tradițional față de cel modern. Aspectul-cheie în educație îl reprezintă elevul/preșcolarul care trebuie să realizeze o serie de procese pentru a putea cunoaște și utiliza practic informațiile însușite. Învățarea eficientă presupune mai întâi înțelegerea faptelor, analizarea acestora, formularea unor idei pe baza cunoștințelor dobândite ulterior, generalizarea și abstractizarea lor.

Procesul de învățământ trebuie să fie înainte de toate eficient. Această eficiență este influențată de mai mulți factori – stilul de predare și atitudinea elevilor față de stilul folosit, respectiv de metodele aplicate în cadrul lecțiilor. Din punctul meu de vedere, nu este suficient să știi să comunici și nici să cunoști bine elevii. Să fii profesor sau altfel spus, meseria de profesor, al cărei câmp lexical cuprinde noțiuni precum – tact pedagogic, stăpânire de sine, răbdare, dăruire, dragoste față de profesie, vocație, măiestrie pedagogică, ”metodă”, nu ține nici

de tradiționalism, nici de modernism, ci de stilul propriu de predare. Pentru a caracteriza un profesor bun, folosim cuvinte precum simpatii, capacitatea de a sesiza și înțelege nevoile și problemele elevilor, de a se identifica cu ei, adaptându-și comportarea didactică și afectivă la nevoile lor. O relație de simpatie veridică între elevi și profesor, se creează, ținând cont de anumite calități, respectiv – interesul față de copii și dorința de a-i ajuta să se pregătească pentru viață, pasiunea pentru meserie, echilibru sufletesc, sinceritate, competență profesională și o concepție pedagogică modernă.

Adaug, totodată faptul, că, în plus, față de cel clasic, profesorul modern adoptă cu plăcere modelul comunicării multidireționale – stil de comunicare la care profesorul va ajunge treptat, în funcție de maturitatea intelectuală a elevilor și de pregătirea lor pentru cercetare și dialog, creând în același timp o relație de simpatie, de respect și încredere între el și elevi, pe de altă parte.

Există desigur o diferență între clasic și modern care este remarcată și în notele dominante ale personalității profesorului în predare – înainte era vorba de un stil extremist (doar el era în centrul atenției, exagerând diferențele dintre elevi și strategiile specifice), acum, stilul are la bază inițiativă în acțiune, stimulare, obiectivare, organizare și flexibilitate. Profesorul modern are o tipologie care este configurată prin metode esențiale, un stil aparte de reușită. Actul de predare, în trecut, era centrat pe profesor, minimizând rolul elevului, în prezent stilul de predare s-a îmbunătățit, fiind centrat pe elev, favorizând comunicarea interactivă (elev-grup, elev-elev, profesor-elev, grup- profesor).

În prezent, strategiile de predare urmăresc folosirea celor mai adecvate metode și procedee de predare, corelate mijloacelor de învățământ moderne, în baza alternării, îmbinării formelor de organizare existente.

În altă ordine de idei, dacă realizăm o analiză succintă a metodelor utilizate în formele tradiționale și moderne de învățare, se identifică diferențe remarcabile țin cee ce privește esența folosirii acestora, activitatea copiilor și activitatea cadrului didactic. Altfel spus, în formele tradiționale, activitatea este centrată pe profesor (cadru didactic), el constituind sursa unică de informații, comunicarea este unidirecțională și se realizează prin transmitere de cunoștințe, evaluarea constă dintr-o simplă reproducere, activitatea se bazează pe impunerea autorității cadrului didactic și se constată un grad crescut de pasivitate al elevilor. Comparativ cu metodele tradiționale, cele interactive sunt centrate pe elev și pe activitate, au la bază comunicarea multidirecțională, pun accent pe dezvoltarea gândirii, pe formare de aptitudini, deprinderi. De asemenea, evaluarea, comparativ cu metodele tradiționale, este una formativă și încurajează participarea copiilor, inițiativă și pune accent pe creativitate.

Conchid prin faptul că nu metoda nepotrivită este dușmanul profesorului, ci automatizarea metodei bune.

Bibliografie:

- Cucoș Constantin, *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, București, Editura Polirom, 1998.
Cristea Sorin, *Pedagogie*, vol. II, Pitești, Editura Hardiscom, 1997.

PROFESORUL FACILITATOR

ADRIANA VIORICA POP

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE STEINHARDT”,
ROHIA, JUDEȚUL MARAMUREȘ**

Școala este cea mai importantă instituție de cultură și educație, principalul pilon pe care se structurează caracterul viitorului om. Profesorul facilitator colaborează la formarea acesteia, găsește împreună cele mai bune criterii și metode în toate școlile. A forma oameni înseamnă a forma caractere, a modela conștiințe. Materialul uman este cel mai greu de modelat. A lucra cu omul înseamnă a lucra cu sufletul și cu mintea lui, dar și a lupta cu moștenirea ereditară nonconformistă. Modelarea minții cere timp, efort, răbdare și perseverență. Fiecare este un unicat, pe care trebuie să-l înveți să se integreze în societate, acolo unde se potrivește cel mai bine. Modelarea caracterelor cere oameni de caracter.

Nu poți educa un om dacă nu ești tu însuși educat, iar educația nu se poate face cu calculatorul. Trebuie mult suflet, înțelegere, bunăvoință și răbdare, ceea ce o mașină nu are. Dacă instruirea nu trece prin inimă este seacă, fără putere, neproductivă este ca memorarea fără logică. Diferența între tocilar și elevul inteligent este că primul doar memorează, iar celălalt gândește și simte ceea ce citește, dar gândește și la ce-i poate fi de folos ceea ce a citit.

Fiecare om are un talent, doar că unii au norocul să-l descopere, iar alții nu. Asta ar trebui să facă școala, în special profesorul, indiferent de timp și loc, să fie “lumânarea” care să ardă veșnic, pentru a arăta fiecărui copil calea de urmat în viață, iar sfătuitoarea să fie dascălul.

Profesorul trebuie să evolueze de la tipul autoritar, birocratic, la cel modern, în care singura autoritate să fie profesionalismul, deciziile să fie luate în comun, elevii să fie stimulați să participe la decizii, pentru a-i forma în consens cu cerințele viitorului.

Profesorul facilitator este deschis la schimbare, este receptiv la nou, acest lucru facilitând schimbarea mentalităților. Profesorul facilitator are un rol deosebit de important în educarea și formarea elevilor, este important să acorde șanse egale tuturor și să le exemplificăm, să le explicăm pentru a favoriza și a facilita procesul de învățare. Rolul profesorului nu trebuie să se reducă la a transmite informații, cunoștințe, iar cel al elevului la a asculta și a asimila informații. Profesorul trebuie să fie mai mult un organizator al situațiilor de învățare și un element de conexiune între elev și societate, care mediază și facilitează accesul la informație. Profesorul facilitator ajută, înlesnește cumulusul informației, elevii sunt “dirijați” spre cunoaștere, în acest caz profesorul devine puntea de legătură între elev și informație.

Pentru a facilita procesul de învățare este nevoie ca profesorul să-i motiveze pe elevi. Rolul profesorului devine acela de a media între standardele exterioare, predeterminate și nevoile elevului, activate de contextul educațional, în primul rând de relația cu profesorul. Profesorul trebuie să formeze o echipă, să devină facilitator, îndrumător al acestora, fără însă a se limita la transmiterea de informații și evaluarea cantitativă a elevilor. De fiecare dată când profesorul se comportă calm și asertiv cu elevii are mai multe șanse de a reduce comportamentele inadecvate, cazul unui comportament favorabil, facilitator rezultatele pozitive, dezirabile sunt progresive și pe termen mult mai mare. Gibbs (1992) consideră că

profesorul facilitator “oferă elevilor o mai mare autonomie și un control sporit cu privire la disciplinele de studiu, la metodele de învățare și la ritmul de studiu”. Această perspectivă subliniază caracteristicile fundamentale ale învățării centrate pe elev, promovând ideea că elevilor trebuie să li se ofere un control sporit asupra învățării prin asumarea responsabilității cu privire la: ceea ce se învață, modul cum se învață și de ce, momentul când se învață.

Atunci când profesorul are un comportament dezirabil, facilitator, atunci când empatizează și comunică cu elevii rezultatele elevilor vor fi mult mai bune, iar această relație profesor-elev va contribui la aceste rezultate. Singurul risc care ar putea să împiedice profesorul facilitator la atingerea obiectivelor ar putea fi în primă fază un eventual comportament indezirabil din partea unor elevi mai rebeli. Dar, cred că datorită manierei profesorului de a aborda această problemă și a modului său de a acționa este posibilă rezolvarea prin găsirea unei soluții cât mai optime.

Este foarte important ca profesorul să-i ajute într-un mod cât mai corespunzător, facilitator, relaxant pe elevi, nu manipulându-i sau inhibându-i. Comportamentul eficient al profesorilor este legat de înțelegerea față de semeni. Așa cum recomandă și Garden, profesorul trebuie să fie deschis și preocupat de problemele elevilor, să fie atent cu elevii menținându-le și încurajându-le în același timp individualitatea.

Profesorul nu are doar rolul de facilitator, ci și de comunicator, colaborator implicând activ pe cel ce învață. Se pot utiliza metode ca: observația, munca independentă, experimentul, simularea, problematizarea, jocul de rol, exercițiul discuțiilor în grup care stimulează gândirea critică, învățarea prin proiecte, studiul de caz, brainstormingul etc. Aceste metode se caracterizează prin faptul că:

- sunt centrate pe elev și pe activitate;
- pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- încurajează participarea elevilor, creativitatea, inițiativele;
- determină un parteneriat profesor – elev;
- au un puternic accent formativ, nu informativ;
- presupun folosirea unui limbaj simplu, accesibil;
- adaptează metodele de lucru la nivelul clasei.

Atmosfera creată în clasă de către profesor constituie un factor care influențează comportamentul de învățare al elevului, înlesnește procesul educativ. Instaurarea unui climat favorabil unei conlucrări fructuoase între profesor și elevi, a unui climat caracterizat printr-o tonalitate afectivă, pozitivă, de exigență și înțelegere, de responsabilitate asumată, reprezintă o condiție principală ce trebuie realizată în lecție. Profesorul trebuie să ofere posibilitatea elevilor de a-și spune părerea într-o atmosferă neautoritară, promovând o atitudine deschisă, prietenoasă, elastică, pozitivă și receptivă, apreciind ideile bune. El îngăduie elevului să-și manifeste curiozitatea, indecizia, interesul pentru schimbul de informații.

Climatul spornic de lucru este facilitat de faptul că profesorul tratează de fiecare dată întrebările elevilor cu interes, respectă opiniile celorlalți, întărește constant convingerea elevilor că pot emite idei valoroase, antrenându-i în procesul de evaluare, comunicându-le criteriile de evaluare și oferindu-le timpul necesar exersării propriilor capacități. Pentru a stimula, a facilita activismul și creativitatea elevului, profesorul însuși trebuie să fie un tip creativ și activ, să manifeste un comportament și o atitudine pozitivă în acest sens.

Instruirea interactivă redimensionează rolurile și ipostazele cadrului didactic. Transmiterea de informații nu trebuie să constituie ținta profesorului, nu este important „un cap bine umplut, ci un cap bine făcut” Acesta trebuie să creeze oferte de stimulare și de diferențiere a propriilor structuri cognitive ale elevului; structuri cognitive construite și angajate în cadrul procesului de învățământ, în spiritul paradigmei curriculumului prin activități de instruire, proiectare simultan la nivelul interdependențelor dintre acțiunile de predare-învățare-evaluare.

Bibliografie:

- C. Danielson, *The Many Faces of Leadership. Educational Leadership*, 2007.
- C. Harrison, J. Killion, *Educational Leadership*, vol. 65, nr. 1, 2007.
- Dorina Sălăvăștru, *Psihologia educației*, Iași, Editura Polirom, 2004.
- Emil Stan, *Pedagogie postmodernă*, Iași, Editura Institutul European, 2004.
- M. Coleman, P. Earley, *Leadership and Management in Education. Culture, change and context*, Oxford University Press, 2005.
- K. B. Everard, G Morris, I. Wilson, *Effective School Management*, 4th Edition. SAGE Publication Ltd. London, 2004.
- H. Tomlinson, *Educational Leadership. Personal growth for professional development*, 2nd Edition, SAGE Publication Ltd. London, 2004.

MESERIA DE PROFESOR

PROF. ÎNV. PRIMAR LUCIA POP
ȘCOALA GIMNAZIALĂ MIREȘU MARE,
JUDEȚUL MARAMUREȘ

Meseria de profesor este o meserie deosebit de importantă, aceea care asigură formarea și pregătirea personalității tinerelor generații și pregătirea lor profesională în cadrul instituțiilor de învățământ, strâns legate de viață, de activitatea socio-profesională, morală și cetățenească.

Lumea contemporană evoluează într-un ritm alert, astfel pregătirea dobândită inițial de către un profesor nu este suficientă pe parcursul întregii cariere profesionale. În cadrul activității didactice, profesorul este nevoit să-și actualizeze și să-și îmbunătățească permanent propriul nivel de cunoștințe, precum și tehnicile de predare. Se impune crearea unui echilibru între competența în specialitate și competența didactică.

Specificul și complexitatea muncii pe care o desfășoară un profesor impune o serie întreagă de calități. Profesorul își asumă o multitudine de sarcini printre care: proiectarea, managementul și organizarea activităților de învățare, consilierea psiho-educatională, managementul clasei de elevi, comunicarea cu elevii, părinții și colegii, dezvoltarea profesională de-a lungul vieții, participarea la perfecționarea procesului educațional și a inovațiilor din școală, oferirea de servicii educaționale pentru comunitate. Profesorul își asumă deci o multitudine de sarcini, a căror realizare este dependentă de personalitatea lui. În școală, profesorul este conducătorul activității didactice care se desfășoară în vederea realizării obiectivelor prevăzute în documentele școlare. În calitate de expert al actului de predare-învățare el este factorul decizional privitor la tot ceea ce se întâmplă în procesul de învățământ, declanșează și întreține interesul, curiozitatea și dorința pentru activitatea de învățare, conduce grupul de elevi, este un prieten și confident al elevilor, un substitut al părinților, oferă afecțiune, sprijin în ameliorarea stărilor de anxietate, este un observator sensibil al comportamentului elevilor, prin întreaga sa personalitate, prin acțiunile, comportamentul său este un exemplu pozitiv pentru elevi, se străduiește tot timpul să înțeleagă și să reflecteze asupra întâmplărilor inedite din clasă, să studieze și să analizeze fenomenele psihopedagogice cu care se confruntă, supraveghează întreaga activitate din clasă, asigură consensul cu ceilalți profesori, cu părinții și cu ceilalți factori ai educației.

În acest sens, în exercitarea acestei profesii un rol deosebit îl au anumite componente ale personalității: cultura profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale. Pentru ca anumite cunoștințe să fie transmise de la o persoană la alta și acceptate, trebuie întotdeauna ca între ele să existe un schimb afectiv format din încredere și dispoziție receptivă din ambele părți.

Activitatea profesorului nu se mărginește la transmiterea de informații sau de cunoștințe. Prin metodologia de aplicare a curriculumului național, i se cere educatorului din învățământ să creeze activități de învățare adecvate obiectivelor proiectate, ținând seama, desigur, de natura subiectului lecției și de particularitățile clasei sau ale grupeii de elevi. Ideea nu este nouă în pedagogie, însă rolul profesorului este mai recent, el fiind astăzi formulat explicit și specificat în documentele de proiectare didactică. Evident, cu cât situațiile de învățare vor fi mai bine

alese sau imaginate de profesor, cu atât mai interesantă și mai eficace în planul învățării va fi activitatea de instruire.

Funcția deținută de profesor își va păstra esența, aceea de sursă a răspunsurilor la întrebările puse de elev în legătură cu lumea. Mai mult în societățile moderne se resimte din ce în ce mai mult necesitatea ca procesul de învățare-predare să ajute la formarea deprinderilor individuale și simțului responsabilității prin autoanaliză încât să le permită elevilor dezvoltarea capacității de a anticipa schimbările din jur și de a se adapta la ele.

Profesorul este cel care imprimă un sens și o finalitate educativă tuturor premiselor și condițiilor, obiective și subiective, participante și implicate în procesul de învățământ. El este cel care, prin personalitatea sa amplifică valențele educative ale cunoștințelor. Rolul conducător al profesorului în activitatea didactică rămâne una din coordonatele de bază ale misiunii sale.

Eficiența actului educațional este o rezultată a interacțiunii tuturor factorilor și condițiilor care concură la desfășurarea sa. Acțiunea educațională se realizează în concordanță cu anumite principii și valori pedagogice. Personalitatea educatorului reprezintă acel filtru care imprimă direcții și finalități nuanțate întregului demers didactic.

Multiplele sarcini pe care le are de îndeplinit în școală și societate impun, ca o primă coordonată a pregătirii sale, un larg orizont cultural, cuprinzând cunoștințe din diverse domenii ale științei, tehnicii și culturii, dublat de o bază filosofică menită să-i asigure o viziune de ansamblu asupra lumii. Profesorul trebuie să fie la curent cu cele mai recente descoperiri, cu discuțiile și controversele ce au loc în diverse domenii. Pregătirea de specialitate reprezintă, de fapt, suportul principal al autorității și prestigiului său în fața elevilor.

În concluzie, profesorul nu mai este cel care ține o prelegere în fața elevilor ci e mediator și îndrumător în activitatea de învățare pe care aceștia o parcurg. Predarea se realizează prin utilizarea unor metode activ – participative care să solicite interesul, creativitatea, imaginația, implicarea și participarea elevului, în scopul însușirii unor cunoștințe care să-i folosească.

Bibliografie:

- Ioan Nicola, *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 1994.
Liviu Antonesei, *Paideia, fundamentele culturale ale educației*, Editura Polirom, Iași, 1999.
Carmen Crețu, *Curriculum diferențiat și personalizat*, Editura Polirom, Iași, 1998.
Miron Ionescu, *Demersuri creative în predare și învățare*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2000.

ROLUL PROFESORULUI INOVATIV ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL ROMÂNESC

PROF. LOREDANA POPA

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE GRECESCU”/
GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 29,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Educația se prezintă astăzi ca o misiune complexă, provocată de rapidele schimbări sociale, economice și culturale. Misiunea sa specifică rămâne formarea integrală a persoanei umane. Copiilor și tinerilor trebuie să li se garanteze posibilitatea de a dezvolta în mod armonios propriile capacități fizice, morale, intelectuale și spirituale; ei trebuie să fie ajutați să dobândească un simț ridicat de responsabilitate, să învețe folosirea corectă a libertății și să participe activ la viața socială.

Învățământul românesc se caracterizează prin forme incipiente ale inovației, dar care, printr-o intervenție susținută atât din interiorul sistemului cât și din afara acestuia, are șanse să devină o constantă a sistemului.

În secolul cu tehnologia avansată, a fi profesor este o adevărată provocare.

Studiile asupra inovației în învățământ pun accent deosebit pe rolul personalului didactic în procesul de inovație, pe caracteristicile, comportamentele pe care trebuie să le aibă acesta.

Deși este vorba despre perspective de abordare diferite, observăm că principalele caracteristici ale unui cadru didactic inovator, identificate de către specialiști în domeniul educațional, sunt cooperarea, colaborarea, încrederea în ceilalți, dorința și voința de a inova.

Metodelor tradiționale s-au adăugat metodele moderne de învățare, toate acestea fiind potențate de tehnologia modernă, accesul la informație fiind mai rapid.

Metodele inovative de învățare sunt modalități moderne de stimulare a învățării și dezvoltării personale încă de la vârstele timpurii, sunt instrumente didactice care favorizează interschimbul de idei, de experiențe, de cunoștințe, asigurând perfecționarea și optimizarea demersului educațional.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Astfel metodele inovative trebuie adaptate, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Pentru ca inovațiile la nivel de conținut și cele de la nivel de structură și organizare a învățământului să poată fi transpuse în practică și să conducă la rezultate durabile este nevoie de susținere din partea cadrelor didactice.

Pornind de la acest fapt, putem înțelege cât de importantă este tema relației dintre profesor și elev, cât de vital este modul profesorului de a se face credibil.

De multe ori elevii așteaptă de la profesorul lor, nu atât un „profesionist” în materie de predare, dar mai ales un mod de „a fi”, pentru că misiunea unui profesor nu este numai de a

atinge obiective didactice sau de a efectua o normă didactică, dar mai ales aceea de a intra în relație cu elevul, ajutându-l în drumul lui de formare pentru viață. Este o misiune pe cât de fascinantă, pe atât de complexă și dificilă.

Profesorul inovativ, pentru a crea cadrul optim de învățare, este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului.

Aceasta dovedește că inovația în învățământ ține prea puțin, sau deloc de vechimea în activitate a cadrelor didactice sau de disciplina predată, de nivelul de învățământ la care predau etc.

Formarea unei culturi școlare favorabile inovației are la bază și motivația profesională a cadrelor didactice.

Motivația și satisfacția în muncă a cadrelor didactice reprezintă una dintre temele de interes pentru cercetători, pentru că s-a constatat că reușita educațională a elevilor/copiilor depinde, într-o foarte mare măsură, de tipul de motivație al cadrelor didactice, de gradul de satisfacție profesională.

Numeroase cercetări au demonstrat că atunci când cadrele didactice prezintă un nivel înalt de motivație profesională de natură intrinsecă (adică sunt motivați mai degrabă de realizările, rezultatele activității didactice, decât de beneficii exterioare muncii lor, precum salariul, prestigiul social) investesc mai mult în activitatea lor, dau dovadă de mai multă creativitate și eficiență în rezolvarea problemelor.

Un aspect adesea subliniat în lucrările pe tema inovației în învățământ este acela că mai mult decât structura și organizarea învățământului sau conținutul acestuia, ceea ce trebuie inovat sunt mentalitățile profesorilor și stimularea implementării strategiilor inovative în activitatea didactică.

Un profesor inovativ nu înseamnă numai, sau în primul rând, un profesor care să folosească cele mai performante computere, ci un profesor foarte bine informat, cu mintea flexibilă și deschisă la nou, un profesor care să fie conștient că munca lui are misiunea să pregătească elevii pentru viață.

Prin atitudinea și comportamentul său la clasă, profesorul trebuie să confere credibilitate valorilor, conținuturilor și principiilor pe care le predă, demonstrând că ele nu sunt noțiuni abstracte, ci realități valabile în lumea reală, dincolo de zidurile școlii.

Elevul trebuie să fie partenerul profesorului în procesul de investigare a realității și este evident deci, că acest tandem nu poate funcționa dacă metodele de predare folosite nu sunt acordate cu metodele de învățare ale elevului.

Astfel, profesorul inovativ trebuie să își cunoască foarte bine colectivul cu care lucrează și pe fiecare elev în parte, pentru a stimula, respectiv pondera la fiecare, exact elementele care necesită respectiva intervenție, în măsura adecvată. Pentru a reuși să fii un profesor bun este necesar să te adaptezi nevoilor elevilor actuali.

Înțelegându-și propriul stil didactic, profesorul face primul pas spre realizarea faptului că, nu toți elevii învață la fel și că unele probleme apar din cauza nepotrivirii stilului de predare cu stilul de învățare al elevilor cărora se adresează.

Nu există un mod bun sau rău de predare, ci un mod mai adecvat decât altul pentru anumite situații concrete. De aceea există o multitudine de metode moderne, care, îmbinate cu cele tradiționale, vin în sprijinul profesorului, care trebuie să fie o punte spre ceea ce va deveni elevul său. Ar fi de dorit ca învățarea să fie centrată pe elevi, iar profesorii să devină îndrumători ai elevilor.

Profesorul inovativ trebuie să fie un model pentru elevi, să fie corect, să fie capabil să dăruiască și să aibă răbdare, să motiveze, să știe să asculte și să dea dovadă de înțelepciune, să scoată în evidență calitățile și nu defectele, să evidențieze progresul și să nu eticheteze.

Un cadru didactic eficient se pliază pe nevoile elevului, adâncește calitățile, talentele și pasiunile acestuia, elimină imperfecțiunile caracterului și modelează când este nevoie orice aspect corijabil.

Profesorul inovativ este acela care indiferent de numărul generației pe care o are sub aripa sa, reușește să transmită dorința și setea de cunoaștere în fiecare zi și în fiecare oră petrecută cu elevii săi.

Profesorul copiilor secolului XXI trebuie să țină cont nu doar de evoluția educației formale, dar și de modul în care se desfășoară educația nonformală și informală și să intervină cu măiestrie acolo unde educația și rezultatele acesteia se abat de la bunul lor mers.

Bibliografie:

M. Miclea, L. Vlăsceanu, D. Potolea, P. Petrescu (coord.), *Nevoi și priorități de schimbare educațională în România – fundament al dezvoltării și modernizării învățământului preuniversitar*.

2006, www.edu.ro/index.php/genericdocs/8246.

C. Cucoș, *Educația: iubire, edificare, desăvârșire*, Iași, Editura Polirom, 2008.

I.- O. Pânișoară, *Profesorul de succes*, Iași, Editura Polirom, 2009.

ROLUL STRATEGIILOR INTERACTIVE DE ÎNVĂȚARE

PROF. DAN-FLORENTIN RĂDUCAN

LICEUL TEHNOLOGIC „DECEBAL”,

DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Imperativul calității în educație obligă la o reconsiderare a demersului educațional al profesorului, astfel încât strategiile didactice elaborate să fie centrate pe învățare și, respectiv, pe cel care învață. Pentru a asigura dezvoltarea și valorificarea resurselor lor cognitive, afective și acționale, pentru a-i „instrumenta” în vederea adaptării și inserției optime în mediul socio-profesional, este esențială construirea unor strategii didactice bazate pe acțiune, aplicare, cercetare, experimentare. Astfel, li se va crea elevilor ocazia de a practica o învățare de calitate, de a realiza achiziții durabile, susceptibile de a fi utilizate și transferate în diverse contexte instructionale și nu numai. Beneficiind de o îndrumare competentă, având suportul unor profesori care îi respectă și sunt interesați continuu de ameliorarea nivelului lor de achiziții și competențe, elevii vor avea posibilitatea să realizeze obiectivele învățării și să finalizeze cu succes această activitate. În plus, și șansele lor de reușită socială vor spori considerabil.

Strategiile didactice interactive promovează o învățare activă, implică o colaborare susținută între elevi care, organizați în microgrupuri, lucrează împreună pentru realizarea unor obiective prestabilite. Cadrul didactic plasează accentul nu pe rolul de difuzor de mesaje informaționale, ci pe rolurile de organizator, facilitator și mediator al activităților de învățare.

Demersul didactic este conceput astfel încât nu îl mai are în centru pe profesor, ci pe elev. Rolul profesorului rămâne unul capital, însă, renunțând la vechile practici educaționale rigide și uniforme, el devine organizator al unui mediu de învățare adaptat particularităților și nevoilor beneficiarilor, facilitând procesul învățării și dezvoltarea competențelor. Proiectând și realizând activități de predare-învățare-evaluare bazate pe strategii didactice interactive, cadrul didactic oferă elevilor multiple ocazii de a se implica în procesul propriei formări, de a-și exprima în mod liber ideile, opiniile și de a le confrunța cu cele ale colegilor, de a-și dezvolta competențele metacognitive. Percepția cadrului didactic asupra elevilor suportă deci transformări radicale: imaginea elevului - receptor pasiv de informații, de cunoștințe „prefabricate” este înlocuită cu imaginea elevului activ, motivat să practice o învățare autentică, să-și formeze competențe specifice de procesare a informațiilor, de generare de noi cunoștințe, de aplicare a acestora în diferite contexte etc.. Ceea ce reprezenta un obiectiv fundamental al educației școlare - transmiterea, respectiv acumularea de cunoștințe - trece în plan secund atunci când se dorește promovarea, la acest nivel, a unei culturi a calității. Acum, accentul este plasat pe modul în care informațiile asimilate sunt prelucrate, structurate, interpretate și utilizate în situații variate. Astfel elevii dobândesc competențe solide, dar și încrederea că acestea se vor dovedi operaționale și le vor servi în mod autentic în diverse contexte de viață.

Strategiile didactice interactive au un rol determinant în activitatea instructiv-educativă, fiind prezente în toate etapele conceperii și realizării efective a acesteia:

- a) proiectării, atunci când profesorul, raportându-se la celelalte componente ale procesului de învățământ (obiective, conținuturi, timp, forme de organizare etc.), elaborează strategia didactică optimă;
- b) în faza de desfășurare efectivă;
- c) a activității – strategia didactică devine un instrument concret care permite realizarea obiectivelor propuse;
- d) în faza (auto) evaluării, alături de alte componente ale procesului de învățământ, strategia didactică devine “obiect” al evaluării profesorului, apreciindu-se, în funcție de rezultatele obținute, calitatea acesteia și gradul de corespondență cu finalitățile, conținutul, formele de organizare a procesului de învățământ.

Implementarea unui sistem de management al calității în învățământul preuniversitar reclamă deci necesitatea organizării unui mediu de învățare stimulat, „interactiv”, care să faciliteze participarea elevilor la procesul propriei formări.

Strategiile didactice interactive au efecte formative evidente, aspect care nu exclude și posibilitatea manifestării unor limite ale acestora, în condițiile în care profesorul nu deține solide competențe de aplicare a acestora în practica educațională.

Practicile educative de predare activizată și de stimulare a potențialului creativ al elevului/studentului se înscriu în dezideratele pedagogiei moderniste și postmoderniste, de cooperare și reflexie asupra învățării. Specific instruirii interactive este interrelația de învățare care se stabilește atât între elevi și profesori cât și între elevi și elevi.

Munca activă și creativă a elevului are la bază procedee de construcție a cunoașterii, de restructurare a ideilor, de regândire a gândirii, metacogniția. Însușirea strategiilor metacognitive are în vedere reflectarea din partea elevului asupra propriei identități, ca subiect al învățării, efectuând analize de nevoi și așteptări educaționale proprii intereselor sale, în concordanță cu particularitățile și posibilitățile cognitive, practice și efort intelectual și fizic de care dispune. Metacogniția presupune în plus analiza gradului de dificultate a sarcinilor de învățare și a strategiilor oportune de rezolvare eficientă a acestora.

Învățarea învățării – deziderat al educației postmoderniste – presupune interactivitate și creativitate în adoptarea unor strategii care să solicite implicarea în sarcină și o atitudine metacognitivă de învățare și cunoaștere, precum și interesul de a te perfecționa continuu. Atitudinea activă și creatoare a elevilor este o consecință atât a stilului de predare al profesorului cât și a obișnuinței elevului de a se raporta la sarcină.

Prin felul în care solicită răspunsuri la o problemă, prin felul în care organizează activitățile de informare și de formare ale elevilor/studentilor, prin accentul pe care îl pune pe dezvoltarea proceselor cognitiv-aplicative etc., profesorul influențează comportamentul activ și creativ al elevului.

Bibliografie:

- Ioan Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii*. Editura Aramis, București, 2002.
- Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*. Editura Polirom, Iași, 2004.
- Ioan Cerghit, Ioan Neacșu, Ion Negreț Dobridor, Ion Ovidiu Pânișoară, *Prelegeri pedagogice*. Editura Polirom, Iași.
- Sorin Cristea, *Teorii ale învățării. Modele de instruire*. Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2005.

COPILĂRIA – LEAGĂNUL EDUCAȚIEI

PROF. MIHAELA-EUGENIA ROMAN

**COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE ȚIȚEICA”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Scopul educației este să înlocuiască o minte goală cu una deschisă.
- Malcolm S. Forbes -

În acest articol doresc să aduc în prim plan câteva aspecte pe care le-am întâlnit de-a lungul vieții mele, în special, în activitatea de profesor.

În general, când ne vorbim la educația primită de un copil ne gândim la educația primită de la “parteneriatul” familie-școală uitând, deseori, câteva aspecte foarte importante din pregătirea tânărului pentru viață, pentru formarea lui într-un adult responsabil: societatea, mass-media, anturajul și, nu în ultimul rând, autoeducația.

În acest articol mă voi baza pe exemple și voi trece totul prin filtrul și experiența de viață proprie, privind cu ochii de profesor. Aceste exemple nu sunt unice că tip pentru aforismele enunțate.

„Omul poate deveni om numai prin educație. El nu e nimic decât ceea ce face educația din el.” (Immanuel Kant)

Acum câțiva ani am văzut o scenă care mi-a rămas minte. Un copil, nu cred că avea mai mult de 13 ani, a alunecat pe dig, a căzut și a început să plângă. Era însoțit de un alt tânăr de aproximativ 17-20 de ani, probabil fratele lui. Acesta din urmă, a început să țipe și să-l împingă, să treacă prin același loc până reușește să nu mai alunece. Nu l-a interesat nici cele câteva persoane ce se adunaseră în jurul lor, nici vocea timidă care-i spunea să lase copilul în pace. E adevărat, de cele mai multe ori e bine să perseverezi până reușește, dar, oare, e bine să perseverezi într-o greșală sperând ca la un moment dat o să obții un alt rezultat? Sau e mai bine ca să analizezi situația și dacă există o altă cale, poate mai ușoară, să verifici această cale? Ce a învățat acel copil și care a fost impactul psihologic asupra lui având în vedere că erau într-un loc public? Oare, acest copil, la rândul lui, va arăta empatie, va fi un bun coleg sau va dezvolta, mai degrabă, o atitudine violentă față de cei mai slabi ca el?

„Orice om capătă două feluri de educație: una pe care i-o dau alții, alta, mult mai însemnată, pe care și-o dă el însuși.” (Samuel Smiles)

Din momentul în care acasă unii profesori sau profesorii (implicit școala) sunt bârfeți arătându-se un vădit dezechilibru în special când se mai pot “pipera” bârfele cu ceva aspecte ce provin din viața privată a profesorului, copilul va începe să dezvolte la școală o oarecare antipatie față de educația primită și să aibă un comportament nepotrivit. Dacă acest lucru este întărit și de alți factori care intervin în educație, tânărul, va dezvolta o atitudine potrivnică față de cunoștințele primite de la profesor/profesori.

În astfel de cazuri degeaba o să-i spună un profesor că nu e frumos să scuipi pe stradă dacă familia sau anturajul l-a învățat contrariul. Până când nu va învăța pe propria-i piele acest

lucru, deseori trecând prin situații jenante, tânărul va continua să scuipe pe stradă. Din păcate, de cele mai multe ori acest lucru nu se întâmplă, lucrurile merg înainte pe principiul “fiecare cu treaba lui”, oamenii își fac o părere iar “omul care a devenit” trebuie să suporte consecințele ignoranței, neînțelegând de unde i se trage sau cum să-și regleze comportamentul. La rândul lui, sunt șanse mari să dea copiilor lui același tip de educație.

„Tot ceea ce n-avem de la naștere și de care avem nevoie când suntem mari, ne este dat prin educație. Această educație ne vine de la natură, de la oameni sau de la lucruri.” (Jean Jacques Rousseau)

Omul nu se naște educat, educația se formează. Unii copii se nasc în medii ostile, trec prin situații grele la vârste fragede. Se spune că greutățile ne întăresc. Deseori întâlnim la acești tineri un grad mai ridicat de empatie, sunt mai dornici să ajute, înțeleg mai ușor situații ce țin mai mult de viața adultului. Însă, tot în această categorie găsim multe victime ale bullying-ului dezvoltate asupra lor de copii sau adulți. Deși copii obișnuiți cu greul, în fața agresiunilor fizice și verbale, ei aleg să se închidă în ei și să nu ceară ajutorul. Cui ar trebui să ceară ajutorul? Sunt ei, oare, conștienți că pot cere ajutorul sau se gândesc, mai degrabă că vor pica în cealaltă latură, cea în care sunt văzuți ca turnători și lucrurile s-ar putea complica pentru ei? Cum ar trebui să reacționeze copiii, în special cei de vârste fragede, când li se spune de către alți copii sau adulți ceva de genul: “tatăl tău v-a părăsit pentru că ești urât și că mă-ta e o...”, “părintele tău e la pușcărie pentru că...”, “mai bine te-ai duce și tu lângă... în groapă”, “pomaniagiule, aveți noroc că nu vă dă afar’ din casă că-i e milă de voi”... din păcate, de cele mai multe ori, asemenea comportamente sunt rezultatul a ceea ce se vorbește de față cu copiii în familii, unde lipsește empatia sau este simulată, unde copiii învață mai degrabă violența (indiferent de tipul ei) în loc să întindă sau să aprecieze o mână de ajutor. În multe cazuri se așteaptă soluția salvatoare de la școli, dacă se poate chiar de la psihologul școlar. Dar fără consimțământul părinților, fără a se asculta toate părțile interesate, fără a se putea găsi o soluție de compromis, puterea “școlii” este foarte limitată. Și atunci ne punem întrebarea: cum vor fii influențați acești copii din punct de vedere psihologic?

„Educația este o metodă prin care cineva capătă un nivel mai ridicat de prejudecăți” (Laurence J. Pete)

Toată viața învățăm. Asimilăm noi cunoștințe, aprofundăm, ne formăm deprinderi, priceperi și competențe dar, mai ales, învățăm să judecăm. Astfel, devenim judecători, deseori parțiali, trecând totul prin filtrul nostru fără a avea cunoștințe de fapte, adevăruri, fără a asculta, imparțial, toate părțile implicate. De exemplu, în multe cazuri cei mai mulți oameni când află despre un cuplu că s-a despărțit atribuie vina femeii pentru că “nu a știut să-l țină lângă ea” sau “nu a știut să-și țină gura și-l toca toată ziua”, “nu a fost destul de supusă” etc. Când sunt implicați și copii, lucrurile tind să se complice. Dacă adulții nu se unesc în a gestiona situația cu bine vizavi de copil, dacă nu-i explică cum stau lucrurile și că nu e vina lui, dacă continuă să folosească copilul ca “o minge de ping-pong” în problemele lor, dacă în fața copilului e discutat și “judecat” celălalt părinte, sau sunt discutați bunicii, etc. Copilul este foarte afectat, se poate închide în el, începe să se ascundă, să-și schimbe comportamentul, anturajul și poate, în unele cazuri, să devină victima bullying-ului. Copilul își va însuși noțiunile pe care le dorește, filtrează informațiile prin cunoștințele ce le are până la momentul respectiv, se lasă influențat de factori externi, nu mai este îndeajuns de ghidat în... dar ajunge și să judece, mai târziu - mai ales la perioada pubertății, adolescenței - mai aspru unul dintre părinți. De multe ori copilul uită că și adulții au dreptul la fericire, devine egoist, consideră că părinții ar fii trebuit să stea împreună de dragul lui.

„Natura ne face asemănători. Educația ne deosebește.” (Confucius)

La naștere suntem egali. Apoi, intervin alți factori care ne influențează viața, personalitatea, modul de a gândi și de a reacționa.

Cum am putea să obținem de la copiii răspunsuri despre viața lor astfel încât să luăm din timp măsurile care considerăm că se impun în formarea copiilor? De exemplu, “cum a fost azi la școală?” și să-l ascultăm, cu interes, când povestește... eventual putem cere, mai pe larg, să ne povestească anumite amănunte. Nu e recomandat să folosim întrebări la care să putem obține răspunsuri închise de genul “da/nu”, lucruri ce nu sunt benefice într-o comunicare părinte-copil. Contează foarte mult reacția părintelui la ceea ce-i povestește copilul. Reacții de genul “îi arăt eu lui/ei”, “vede el/ea cine e mai tare”... nu sunt benefice. Copiii vor învăța că problemele lor vor fi rezolvate de persoanele care-i sunt apropiate, va învăța să distorsioneze adevărul în speranța unei răzbunări mai rapide sau mai satisfăcătoare, vor învăța cu greu să-și asume răspunderea faptelor lor, vor avea dificultăți în a lupta cinstit pentru a obține ceva, etc. Ce impresie, ce impact psihologic au elevii unei clase când un părinte intra peste profesor, face gălăgie, îl înjură, îl lovește... pentru că i-a dat copilului o notă mică sau pentru că i-a făcut o observație? Sau... că vine la școală să bată un copil care “nu a primit o educație cum trebuie acasă” și care “s-a dat mare în fața copilului lui”? Poate deveni, acest părinte, un exemplu de comportament?

Ca să nu uităm de cazurile în care părinți ai elevilor din liceu au spus profesorilor că educația copilului lor trebuie făcută la școală, de profesori, că ai lor copii stau mai mult la școală decât acasă? Întrebarea care se pune este care mai este rolul părinților în această situație în care ei pretind ca străinii trebuie să le facă educație copiilor, de parcă-și trimit copiii la “școala de dresaj” ca pe câini?

Distincția de “om ales” sau “îl alegi dintr-o mie”... se capătă printr-o educație aleasă. Copilul trebuie ghidat de mic, comportamentul și viața lui socială urmărite cu atenție și intervenit din timp acolo unde este nevoie. Copilul nu este “prietenul părintelui” ci imaginea părintelui!

Webgrafie:

<https://laurentiumihai.ro/>

<https://www.diane.ro/>

ROLUL ȘI LOCUL PROFESORULUI DE EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

PROF. MIHAELA ROMAN

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „CONSTANTIN NEGREANU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Crezul profesorului de educație fizică trebuie să-l constituie creșterea unor generații de elevi sănătoși, integrați social, obișnuiți cu practicarea exercițiilor fizice în timpul liber, capabili să desfășoare activități eficiente în școală și în afara ei. Noțiunea de rol este strâns legată de cea de statut, între persoane existând relații de reciprocitate și de complementaritate.

Învățământul românesc cunoaște un important proces de reformă, conceput cu scopul de a-l compatibiliza cu sistemul de învățământ european.

Această compatibilizare vizează atât structura sistemului de învățământ și modificarea duratei anilor de studii pe care elevii trebuie să îi parcurgă în mod obligatoriu, cât și finalitățile urmărite în procesul de învățământ.

Acestor aspecte li se adaugă cele legate de conținutul instruirii și posibilitatea de a asigura nu numai un învățământ unitar, ci și unul care să permită delimitarea unor trasee particulare de instruire. Acestor transformări este chemată să răspundă și educația fizică – disciplină prezentă în planurile de învățământ ale tuturor ciclurilor de studii.

Educația fizică are un caracter preponderent formativ, vizând pregătirea subiecților pentru viață și punând accent pe dezvoltarea fizică armonioasă, dezvoltarea calităților motrice de bază necesare în existența cotidiană, pe capacitatea de transfer a deprinderilor motrice dobândite în lecție în viața de zi cu zi, ca și pe dezvoltarea trăsăturilor de personalitate.

Concepția despre educație fizică reprezintă valorificarea conceptului de educație fizică, prin aplicarea lui la condițiile concrete ale anumitor societăți. Ea ilustrează sistemul de gândire în care se încadrează conceptul, precum și notele care îi diferențiază conținutul, dar mai ales finalitățile. În România, expresia acestei concepții se materializează în „Legea educației fizice și sportului”. Conform acestui document” prin educație fizică și sport se înțelege toate formele de activitate fizică menite, printr-o participare organizată sau independentă, să exprime sau să amelioreze condiția fizică și confortul spiritual, să stabilească relații sociale civilizate și să conducă la obținerea de rezultate în competiții de orice nivel. Practicarea educației fizice și sportului este un drept al persoanei, fără nici o discriminare, garantat de stat, iar autoritățile administrative și instituțiile sportive au obligația de a sprijini educația fizică, sportul pentru toți și sportul de performanță și de a asigura condițiile de practicare a acestora”. O atenție specială se acordă persoanelor cu deficiențe fizice, senzoriale și psihice, necesității de recuperare și de (re) inserție socială.

Educația fizică, privită ca mod de viață, îmbunătățește condiția unei națiuni, aceasta devenind mai capabilă să se exprime, să exploreze și să se dezvolte într-o relație echilibrată cu mediul în care trăiește. Educația fizică se adresează, simultan, corpului și psihicului, deoarece persoana se deplasează, gândește, simte, se exprimă etc. Ea este, de fapt, o educație prin mișcare.

Datorită complexității sale educația fizică trebuie definită din mai multe perspective: a teoriei acțiunii, ca activitate motrică-biologică, a didacticii, ca proces instructiv-educativ, a teoriei sistemelor, ca sistem de concepte și acțiuni, a managementului educației, ca formă de organizare, a sociologiei, ca factor de integrare socio-culturală.

Educația fizică tradițională, asimilată pedagogiei tradiționale, pedagogiei performanței constă în strategiile de aplicare practică a cunoștințelor. Concepția umanistă subliniază dezvoltarea sinelui prin acțiune și ca mijloc de dezvoltare echilibrată și integrată a personalității umane.

Volumul muncii prestate de profesorul de educație fizică și sport este stabilit prin „normarea cadrelor didactice”. Statutul psiho-social al profesorului de educație fizică și sport este influențat, în mare măsură, de activitatea extraclasă, în cadrul unor acțiuni organizate cu elevii: excursii, drumeții, tabere, competiții sportive școlare etc., deci acțiuni care se situează în sfera extracurriculară.

Crezul profesorului de educație fizică trebuie să-l constituie creșterea unor generații de elevi sănătoși, integrați social, obișnuiți cu practicarea exercițiilor fizice în timpul liber, capabili să desfășoare activități eficiente în școală și în afara ei.

Profilul moral al profesorului de educație fizică este comun cu cel al oricărui educator, care trebuie să fie cinstit, corect, obiectiv, înțelegător etc., și, în plus, trebuie să manifeste atașament față de copii și de educația acestora, să îi încurajeze în efectuarea exercițiilor dificile, să nu fie distant, cu aere de superioritate, să nu fie discriminativ etc., atribute care sunt cuprinse în codul deontologic al profesiei.

Rolul are un sens larg, profesorul de educație fizică respectând anumite cerințe, aducându-și contribuția la relația comportamentală, de exemplu, prin atașamentul față de elevi, prin exactitate și fidelitate.

Rolurile se află în strânsă corelare și implică coraportarea mai multor indivizi. Rolul profesorului depinde de relația cu elevii, cu părinții, cu dirigințele, cu medical.

Rolul profesorului se poate modifica în momentul în care intervin schimbări în oricare dintre relațiile existente. Important este să nu intervină conflicte de rol, mai ales între profesor și elev.

Bibliografie:

- I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- S. Cristea, *Dicționar de termeni pedagogici*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998.
- A. Dragnea, A. Bota, M. Stănescu, S. Teodorescu, S. Șerbănoiu. Tudor, *Educație Fizică și Sport*, Editura FEST, București, 2006.
- S.-F. Todea, *Teoria Educației Fizice și Sportive*, Editura Fundației România de Mâine, București, 2008.
- N. Vințanu, *Teoria Educației Școlare*, Editura Zerana Flores, București, 2008.

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBA FRANCEZĂ

PROF. AURORA ROTARIU
LICEUL TEHNOLOGIC „DIERNA”,
ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Cadrul European Comun de Referință pentru Limbi recomandă exploatarea media în ora de limbă franceză urmărind descriptorii de competențe ascultare, citire, exprimare orală participare la conversație și scriere pentru cele 4 niveluri A1(nivel introductiv sau de descoperire), A2 (nivel intermediar sau de supraviețuire), B1 (nivel prag sau de trecere) și B2 (nivel avansat sau independent). Cadrul european ne pune la dispoziție un dispozitiv pentru a evalua precis nivelul unei resurse pedagogice, iar suporturile media exploatate în ora de franceză trebuie să respecte aceste criterii de nivel.

Ținând cont de atuurile, dar și de limitele folosirii documentului media, profesorul poate să dinamizeze ora de limbă franceză prin activități destinate să faciliteze predarea-învățarea limbii franceze. Media nu poate fi exploatată la întâmplare, profesorul este cel care transformă aceste documente ne-pedagogice (în funcționarea lor inițială) în instrumente didactice și pedagogice performanțe și autentice. În principiu, media este un mijloc de difuzare de informații (precum presa, radio, televiziunea și chiar e-media), folosit pentru a comunica cu un număr mare de persoane. Media de învățământ reprezintă, prin urmare, toate suporturile – presă, radio, televiziune, film și Internet – suporturi autentice sau concepute în scopuri didactice care servesc procesului de predare-învățare sau autoînvățare, un ansamblu de documente și activități organizat în funcție de un obiectiv de predare sau de învățare.

Educația media discutată din două perspective: educația față de media și educația prin mijloacele media. Specialiștii lumii moderne, definesc sintagma *education aux medias* ca o practică și un proces educativ destinate să permită membrilor unei colectivități să participe într-un mod creativ și critic (la nivelul producerii, distribuirii și prezentării) la utilizarea mass-mediei tehnologice și tradiționale pentru a dezvolta și elibera indivizii și colectivitatea și a democratiza comunicarea. În cadrul conceptului *education aux medias*, mass-media devine obiectul de studiu, suportul autonom de cunoștințe, scopul fiind inițierea elevilor în folosirea rațională, în limbajul mediatic și funcțiile mediaticice. Tot acești specialiști continuă să explice că prin *education par les medias* se înțelege utilizarea filmelor, emisiunilor radio și TV, a ziarelor, articolelor de revistă, afișe publicitare ca auxiliare de predare-învățare. Educația prin mass-media face trimitere la o pedagogie de susținere în care producțiile mediaticice sunt în serviciul învățământului.

Valorizarea media ca suporturi pedagogice permite profesorilor de limbă franceză să îmbine metodele tradiționale cu cele moderne, trezind dorința elevilor de a învăța. Media aduce un progres pedagogic în învățarea limbii franceze. Mass-media este principalul furnizor de documente autentice, ceea ce favorizează accesul la actualitate. Suporturile media își găsesc cu succes locul în predarea și învățarea limbii franceze, ajutându-i pe elevi să-și dezvolte competențele necesare pentru a vorbi această limbă. Dintre competențe, importante sunt cele de comunicare, dar și competențele lingvistice și culturale, dat fiind faptul că media difuzează

implicit și valori culturale. Alegerea documentelor media pentru a fi exploatate în clasă depinde de mai multe criterii, dintre care nivelul, vârsta și nevoile de învățare ale elevilor. Analiza manualele școlare propusă în ultimul capitol nu a urmărit să neghe rolul acestora în transmiterea de cunoștințe și dezvoltarea de competențe, ci să evidențieze faptul că profesorul poate ieși din sfera lor propunând și alte activități prin care să lucreze mai ales înțelegerea orală, dar și celelalte competențe. Partea practică a lucrării arată că este posibil să exploatăm diverse documente media în scop didactic, contribuind la eficientizarea procesului de învățământ.

Bibliografie:

- Cadre Européen Commun de Référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer, Division des langues vivantes, Strasbourg, 2000, Editions Didier, 2001.
- Aude Chauvet, Isabelle Normand, Sophie Erlich, Référentiel de programmes pour l'Alliance française élaboré à partir du Cadre Européen Commun, CLE International, Paris 2008.
- Kit pédagogique pour une utilisation de documents audiovisuels dans les cours de français, TV5Monde, RFI, Le ministère des Affaires étrangères et européennes, CLEMI, 2010.
- F. Balle, Médias et société: presse audiovisuelle, télécommunication 6e, Montchrestien, 1992.
- Carry Balzagette, Evelyne Bevort, Josiane Savino, L'éducation aux médias dans le monde, Clemi Unesco, 1992.
- Michel Boiron, Le rôle des médias dans le renouvellement de la pédagogie de l'enseignement des langues, article disponible sur le site apff.fi/wp-content/uploads/2012/06/Le-r%C3%B4le-des-m%C3%A9dias-Michel-Boiron2.pdf.
- Michel Boiron, Renouveler la pédagogie du français avec les médias, Le français dans le monde, no. 381, mai-juin 2012.
- Michel Boiron, Apprendre et enseigner avec TV5 Monde, article sur le site www.tv5monde.com/TV5Site/enseignants.
- Michel Boiron, Documents télévisuels en classe, document disponible sur www.leplaisirdapprendre.com.
- Isabelle Barrière, Hélène Emile, Frédérique Gella, Les TIC, des outils pour la classe, PUG, 2011.
- Henri Besse et Sophie Moirand, Audio-visuel et enseignement du Français, Langue française, Larousse, 1999.

CLASIC ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

PROF. ÎNV. PRIMAR BIANCA ALISA RUȘETELU

ȘCOALA GIMNAZIALĂ CERNEȚI,

JUDEȚUL MEHEDINȚI

Una din provocările deja lansate în societatea contemporană este necesitatea regândirii școlii, a educației formale, alături de cea nonformală și informală, în variatele lor forme de articulare. Ca subsistem al macrosistemului de educație, sistemul școlar, prin oferta sa educativă, contribuie la structurarea traiectelor de (auto) formare și (auto) dezvoltare a personalității individului, pregătindu-l pentru a fi un beneficiar pretențios al educației permanente.

Pedagogia postmodernistă are în vedere niște *educatori* care să fie aceia care ușurează cunoașterea și participă la construirea cunoașterii. *Cunoașterea* se realizează pentru că este utilă. Relațiile educator-educat sunt deschise, bazate pe sprijin reciproc, pe dialog constructiv și pe cooperare. Această viziune promovează colaborări strânse ale școlii cu comunitatea educativă presupunând reîntoarcerea elevilor către lume, promovând investigațiile, interogațiile, discuțiile. Se renunță la control, punându-se accent pe proces. Profesorul este animator, moderator.

Eficiența procesului de învățământ este influențată de mai mulți factori: stilul de predare și atitudinea (reacția) elevilor față de stilul folosit, respectiv de metodele aplicate în cadrul lecțiilor.

În ceea ce mă privește, consider că nu este suficient să știi ce să comunici și nici să cunoști bine elevii. Meseria de profesor, al cărei câmp lexical cuprinde noțiuni precum: tact pedagogic, stăpânire de sine, răbdare, dăruire, dragoste față de profesie, vocație, măiestrie pedagogică, „metodă”, nu ține nici de tradiționalism, nici de modernism, ci de stilul propriu de predare. Un profesor bun se caracterizează prin simpatii, capacitatea de a sesiza și înțelege nevoile și problemele elevilor, de a se identifica cu ei, adaptându-și comportarea didactică și afectivă la nevoile lor. Pentru a crea relația de simpatie autentică între el și elevi, profesorului îi sunt necesare unele calități: interesul față de copii și dorința de a-i ajuta să se pregătească pentru viață, pasiunea pentru meserie, echilibru sufletesc, sinceritate, competență profesională și o concepție pedagogică modernă.

În plus, consider că, față de cel clasic, profesorul modern adoptă cu plăcere modelul comunicării multidirecționale – stil de comunicare la care profesorul va ajunge treptat, în funcție de maturitatea intelectuală a elevilor și de pregătirea lor pentru cercetare și dialog, creând în același timp o relație de simpatie, de respect și încredere între el și elevi, pe de o parte, și între elevi, pe de altă parte.

Diferența dintre clasic și modern este remarcată și în notele dominante ale personalității profesorului în predare: înainte era vorba de un stil extremist (doar el era în centrul atenției, exagerând diferențele dintre elevi și strategiile specifice); acum, stilul are la bază inițiativă în acțiune, stimulare, obiectivare, organizare și flexibilitate. Tipologia profesorului modern este configurată prin metode esențiale, un stil aparte de reușită. Dacă în trecut actul de predare era

centrat pe profesor, minimizând rolul elevului, în prezent stilul de predare s-a îmbunătățit, fiind centrat pe elev, favorizând comunicarea interactivă (elev-grup, elev-elev, profesor-elev, grup-profesor). Astăzi, strategiile de predare urmăresc folosirea celor mai adecvate metode și procedee de predare, corelate mijloacelor de învățământ moderne, în baza alternării, îmbinării formelor de organizare existente.

Realizând o analiză succintă a metodelor utilizate în formele tradiționale și cele moderne de învățare se constată diferențe remarcabile în ceea ce privește esența utilizării acestora, activitatea copiilor și activitatea cadrului didactic. Astfel în formele tradiționale, activitatea este centrată pe profesor (cadru didactic), el constituind sursa unică de informații, comunicarea este unidirecțională și se realizează prin transmitere de cunoștințe, evaluarea constă dintr-o simplă reproducere, activitatea se bazează pe impunerea autorității cadrului didactic și se constată un grad crescut de pasivitate al elevilor.

În comparație cu metodele tradiționale, cele interactive sunt centrate pe elev și pe activitate, au la bază comunicarea multidirecțională, pun accent pe dezvoltarea gândirii, pe formare de aptitudini, deprinderi. Evaluarea, spre deosebire de metodele tradiționale, este una formativă și încurajează participarea copiilor, inițiativa și pune accent pe creativitate.

Metodele de învățământ bine alese și aplicate duc la realizarea obiectivelor informaționale și formative ale lecției și ale activităților extrașcolare. Nicolae Iorga aprecia că „metoda cea mai bună are valoarea pe care i-o dă omul care o întrebuințează. Ea nu are valoare generală *democratică*, prin care orice minte omenească ajunge a nimeri pe același la aceeași siguranță în țintă. Iar valoarea omului care întrebuințează metoda atârână, desigur și de o anume inteligență, care nu e apanajul oricui, dar atârână și de mijloacele pe care i le pune la îndemână numai cultură generală, multilaterală, dând trei virtuți fără care nici știința în cel mai înalt sens al cuvântului nu se poate. Aceste trei virtuți sunt: orizont, disciplină și omenie”.

În școlile din România se practică în proporție mai mare modelul tradițional față de cel modern, ținându-se spre implementarea celui din urmă, dar fără anularea primului, ci realizarea unei simbioze structurale între cele două. Modelul modern nu va putea supraviețui fără fundamentul celui tradițional.

Profesorul trebuie să deprindă măiestria de a le combina și a le demonstra eficiența și aplicabilitatea. În diverse experiențe de învățare, înclinând balanța în favoare celui modern, mult mai ușor acceptat de elevi.

Bibliografie:

- I. Dumitru, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.
- V. Guțu, *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999.
- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- V. Marcu, L. Filimon, *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Universității din Oradea, 2003.

STRATEGII ÎN IMPLEMENTAREA MENTALITĂȚII DESCHISE

CRINA SĂLNICEAN

**COLEGIUL NAȚIONAL „MIHAI EMINESCU”,
BAIA MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ**

Școala este instituția cu un rol decisiv în educația tinerilor, în transmiterea valorilor culturale, civice și morale, în conturarea unor premise pentru viitoarele schimbări sociale. Impactul școlii în formarea tinerilor este foarte mare și se concretizează în dezvoltarea cognitivă, în educația intelectuală, morală, civică și afectivă a acestora, punând accentul pe formarea completă a personalității lor.

Ideal ar fi ca orice profesor, indiferent de disciplina predată, să fie capabil să interacționeze educativ cu elevii săi. În acest sens, cadrele didactice au nevoie de o privire din exterior ca să conștientizeze influența foarte mare pe care o au asupra tinerilor. Aceasta poate deveni o puternică motivație pentru a se perfecționa, pentru a se autodepăși, pentru a evolua, pentru a deveni importanți nu doar prin activitatea de predare, ci mai ales prin ceea ce sunt, prin felul de a interacționa cu cei din jur, prin conduita adoptată la orele de cursuri și în abordarea unor activități extrașcolare de interes pentru tineri.

În societatea actuală, este important ca orice profesor să aibă o mentalitate deschisă față de ideile elevilor, să țină cont de interesele, obiectivele și nevoile acestora, să fie capabil să renunțe la principalul lui obiectiv de educație, predarea-învățarea-evaluarea. Conceptul de mentalitate deschisă pornește de la ideea că: „**celălalt contează la fel de mult ca și mine**”. Un profesor cu mentalitate deschisă nu este persoana care se axează numai pe predare sau este atentă la note și examene, la performanțele elevilor pe care îi coordonează, nici persoana aceea cool, care își permite, din când în când, să facă glume cu elevii săi, din dorința de a evita să pară prea strict. Mentalitatea deschisă a unui cadru didactic se bazează pe capacitatea acestuia de a înțelege și de a empatiza cu elevii, pe răbdarea de a le asculta convingerile sau temerile, de a-i susține în alegerile făcute, de a nu-i judeca atunci când greșesc luând unele decizii sau de a le da sfaturi în privința orientării spre anumite meserii. Aceștia doresc să știe că profesorul de la catedră le înțelege nevoile, frământările, idealurile, pasiunile, că le va fi aproape și îi va susține în situații dificile.

Profesorul cu mentalitate deschisă știe să-și apropie elevii, el devenind prietenul, confidentul lor, o persoană cu care se poate comunica ușor, fără a avea rețineri. Pentru a cultiva mentalitatea deschisă, profesorul trebuie să își facă din ea un stil de viață, să-și înțeleagă rolul în cadrul societății, al familiei și al instituției în care lucrează, să descopere cum poate optimiza impactul strategiilor folosite în relaționarea cu ceilalți, să inițieze un program de transformare personală, să învețe să lucreze în echipă cu elevii pe care îi coordonează ținând cont de timpul și de resursele limitate de care dispune la fiecare oră de curs.

Pentru a-și putea schimba mentalitatea, profesorul are nevoie de un program de învățare experiențială care să ofere cunoștințe și instrumente practice, simple și clare, de ambiție și dorința de a se reinventa. În acest sens, fiecare cadru didactic poate crea mici ateliere,

workshop-uri în care va descoperi tipul de mentalitate aplicat, închisă sau deschisă, va înțelege impactul negativ al mentalității sale în relațiile tensionate și în rezultatele slabe ale elevilor săi, în lipsa de performanțe școlare și astfel va învăța cum să își antreneze mentalitatea deschisă.

Consider că se pot folosi anumite strategii pentru îmbunătățirea mentalității deschise, precum: conștientizarea rolului pe care fiecare îl are în societate, atenție la cei asupra cărora are impact mentalitatea deschisă, reinventarea locului de muncă, a sălii de clasă, regândirea strategiilor didactice adoptate, responsabilitatea asumată, eficiența metodelor activ-participative corelate interdisciplinar, încurajarea colaborării la orele de cursuri, stimularea spiritului de echipă, atitudinea pozitivă menită să-i încurajeze pe elevi să preia inițiativa, să răspundă provocărilor, să-și întărească încrederea în sine, să abordeze și să rezolve conflicte pentru armonizarea relațiilor interumane de la nivelul unei clase de elevi, al unei instituții sau al oricărei comunități în care trăiește o persoană.

În consecință, toate aceste strategii amintite mai sus pot permite oricărui profesor să exploreze, să conștientizeze ce anume trebuie să schimbe în modul său de a gândi, de a acționa, de a se comporta, de a comunica și de a colabora cu cei din jurul său. Prin această disponibilitate de a se schimba, el dovedește o mentalitate deschisă.

Bibliografie:

Program formare *Mentalitatea deschisă în educație* (www.superteach.ro).

STIMULAREA INOVAȚIEI ÎN EDUCAȚIE

PROF. ANCA-HORTENZIA SĂVESCU

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „DIMITRIE GRECESCU”/

GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 29,

DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Ca în multe alte domenii sau sectoare în care se manifestă inovația și la nivelul sistemului de învățământ accepțiunile sub care circulă aceasta sunt numeroase.

Definiția considerată punctul de referință pentru toți cei care analizează tema inovației în învățământ este cea a lui Huberman, publicată în 1973 – „o inovație este o ameliorare măsurabilă, deliberată, durabilă și puțin probabil să se producă frecvent”.

Același Huberman diferențiază între inovații care introduc schimbări tehnice (TIC), inovații de natură conceptuală (noi cursuri, noi programe educaționale, metode de învățământ) și inovații care introduc schimbări în relațiile interpersonale (Huberman, 1973, apud Béchar, 2001).

Pentru alți autori, inovația în învățământ este o activitate deliberată, care urmărește introducerea unei noutăți într-un context dat și este pedagogică pentru că își propune ameliorarea substanțială a pregătirii elevilor printr-o situație de interacțiune și interactivitate (Béchar și Pelletier, apud Béchar, 2001).

Astăzi, influența internetului asupra conținutului învățământului reprezintă preocuparea majoră a oamenilor școlii și nu numai.

Tinerii petrec din ce în ce mai mult timp în fața calculatorului și a televizorului decât în școală, iar acest lucru trebuie utilizat în favoarea educării populației: organizarea unor cursuri/ore prin intermediul televiziunii, internetului, utilizarea acestuia ca metodă didactică.

Inovația în învățământ poate acționa și ca mod de rezolvare a unor probleme la care sunt expuși tinerii de azi: dezvoltarea științei și tehnologiei are atât pentru individ cât și pentru societate în ansamblu avantaje considerabile, însă și riscuri majore, precum izolarea indivizilor, dezvoltarea unor relații de comunicare artificiale. Introducerea TIC în procesul de învățare poate atenua parțial aceste probleme.

Un alt element supus inovării îl reprezintă tipul de competențe ce urmează a fi formate la indivizi într-o societate în care frontierele în fața circulației persoanelor, lucrătorilor nu mai există.

Descentralizarea sistemului de învățământ a permis introducerea disciplinelor opționale, a curriculumului la decizia școlii, demers prin care oferta educațională este adaptată nu numai nevoilor individului, ci și comunității.

Pentru a ajunge la rezultate durabile, orice inovație are nevoie de un mediu educațional favorabil, adică de relații de cooperare, colaborare, încredere și ajutor reciproc între cei care formează mediul educațional.

Altfel spus, inovația este cea care aduce noutate, iar continuitatea este reprezentată de mediul, cultura organizațională.

Raportându-ne la situația internațională, se poate afirma că inovația la nivelul sistemului de învățământ din România este extrem de limitată ca intensitate, arie de acoperire, rezultate obținute.

Inovația urmărește identificarea de soluții, oportunități, strategii, prin care idealul educațional să fie atins.

Reforma învățământului românesc vizează asigurarea unui tratament egal în fața educației tuturor indivizilor, indiferent de particularitățile psihofizice, intelectuale, socio-familiale, economice, etnice, religioase sau de altă natură.

Tratarea egală a indivizilor poate genera, uneori, inegalități în fața educației – indivizii aparținând minorităților naționale se pot confrunta cu dificultăți în înțelegerea conținutului manualelor, cei care prezintă diferite forme de handicap au nevoie de suport tehnic sau intelectual, indivizii care au părăsit prematur sistemul pot decide la un moment dat să revină în sistem pentru să-și continue școlarizarea etc.

La aceste probleme inovația poate identifica soluții la nivel de conținut, organizare, finanțare etc.

De asemenea, diferența dintre reformă și inovație în învățământ este dată și de faptul că, în timp ce prima este impusă de la nivel central – de sus în jos – și are de la început un grad mare de generalitate, cea de-a doua, inovarea, poate pleca de la nivelul unei instituții de învățământ, de la nivelul unui colectiv didactic, cercetători, grup de parteneri în problematica educației – de jos în sus – și abia după ce-și dovedește eficiența este preluată la un nivel mai larg.

Inovația reprezintă un proces de învățare, de achiziționare de noi cunoștințe, de noi moduri de a lucra, fapt pe care personalul didactic, elevii și părinții acestora, alte autorități în experimentează deja.

La nivel de structură și organizare au apărut modificări esențiale: învățământul privat la toate nivelurile sale, profiluri, specializări noi, specifice economiei de piață (educația antreprenorială, managementul), învățământ în limbile minorităților naționale, învățarea pe tot parcursul vieții etc.

Un alt aspect important îl constituie legislația învățământului, care a fost adaptată și completată în acord cu realitățile și exigențele societății cunoașterii.

Procesul de reformă este unul dificil, de lungă durată și numeroase studii și cercetări au subliniat faptul că la nivelul societății noastre se manifestă deja o anume oboseală, un „stres al reformei”. Aceleași studii evidențiază faptul că relațiile dintre cadrele didactice, dintre acestea și elevi s-au îmbunătățit, comunicarea și cooperarea fiind cele care i-au ajutat să facă față procesului de reformă.

Sistemul de învățământ românesc trebuie să se concentreze într-o mai mare măsură asupra dezvoltării unor programe educaționale specifice pentru diferite categorii de populație, de la persoane cu dizabilități, la minorități etnice, indivizi superior dotați, până la posibilitatea includerii în sistemul de învățământ a tuturor celor care doresc să-și perfecționeze, să-și completeze pregătirea școlară.

De asemenea, se apreciază că procesul de inovare are mai multe șanse de reușită într-un sistem descentralizat decât într-unul centralizat și datorită faptului că descentralizarea permite, prin transferul de responsabilități, implicarea directă a unei diversități de actori în procesul educațional (ONG, asociații ale părinților, reprezentanți ai mediului economic etc.), schimbarea modului de lucru, participarea directă în procesul decizional etc.

Un alt mod de stimulare a inovației constă în recompensarea muncii în echipă. În prezent, la nivelul sistemului de învățământ din România personalul didactic, dar și elevii sunt evaluați, recompensați în funcție de activitatea individuală. Munca în echipă, implicarea în diverse programe, proiecte educaționale nu este recompensată în vreun fel și, deci, nu este

atrăgătoare pentru indivizi. În aceste condiții nici motivația profesională și nici satisfacția în muncă nu sunt mari, fapt care împiedică formarea unei culturi școlare favorabile inovației.

Inovația solicită un număr mare și divers de actori, pentru că procesul de inovare presupune achiziționarea de noi cunoștințe, noi puncte de vedere, perspective diferite asupra aceluiași aspect, negociere, conciliere etc.

Bibliografie:

- J. Hassenforder, *Inovația în învățământ*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1976.
Octavian Mândruț, *Curriculum și didactică. Dimensiuni inovative actuale*, „Vasile Goldiș” University Press, Arad, 2013.

ROLUL ACTIVITĂȚILOR EXTRAȘCOLARE - STUDIU DE SPECIALITATE -

PROF. ÎNV. PRIMAR NICOLETA SCURTU
ȘCOALA PRIMARĂ BĂLĂCEȘTI, JUDEȚUL GORJ

Școala își propune să formeze multilateral personalitatea elevilor, să-i pregătească pentru viață, ținând seama mai ales de perspectivele viitorului previzibil, acordând atenția cuvenită bogăției de forme, pe care se structurează comunicarea umană, contemporană.

Diversificarea procesului de învățământ este o problemă importantă, modernă a școlii românești. Această diversificare favorizează cuprinderea în programele școlare a unei cantități sporite de informații în scopul unei instruirii complexe, creând implicit premise optime pentru dezvoltarea capacităților intelectuale ale elevilor.

În acest scop, un mijloc de înlăturare a obstacolelor întâlnite de elevi în cadrul procesului instructiv-educativ, mi s-a părut realizarea unui opțional în cadrul ariei curriculare "LIMBĂ ȘI COMUNICARE opțional numit TRAISTA FERMECATĂ.

În cadrul acestuia, am realizat pe parcursul clasei a IV a o serie de conținuturi cu rol formativ, care i-au atras pe elevi în mod plăcut.

Ținând seama și de faptul că numărul orelor de limba și literatura română la clasele I-IV nu poate fi considerat suficient față de volumul cunoștințelor și varietatea aplicării acestora, dar și de faptul că unele obstacole, care apar pe parcursul predării-învățării sunt dificil de depășit sau timpul nu permite un demers complex pentru înlăturarea lor, se simte nevoia unor activități în afara clasei, în special pentru acei elevi, care manifestă interes deosebit pentru creația literară.

Activitatea cea mai frumoasă care se poate desfășura în afara clasei o constituie cercurile pentru elevi.

Acestea contribuie la descoperirea și stimularea talentelor aptitudinilor copiilor, pentru anumite activități ce presupun:

- dezvoltarea gândirii creatoare;
- educarea elevilor pentru utilizarea interesantă a timpului liber;
- inițierea lor în sarcini de muncă și responsabilități;
- dezvoltarea inițiativei și independenței în acțiune;
- satisfacerea nevoilor de activitate și a tendințelor de autoformare;
- stabilirea tuturor tipurilor de activitate.

O caracteristică a cercurilor este aceea că urmăresc relevarea și stimularea dezvoltării înclinațiilor, intereselor și aptitudinilor elevilor.

Din cauză că în lecții, activitatea are un caracter frontal de masă și uniform, acestea nu pot crea condiții satisfăcătoare pentru manifestarea inițiativei și a creativității elevilor. Pe de altă parte, conținutul activităților de cerc este în mare măsură determinat de performanțele și opțiunile elevilor.

Conținutul lecțiilor este stabilit de programele de învățământ având caracter obligatoriu.

Tematica cercului poate cuprinde activități ca:

- „Vei putea scrie frumos, adevărat și convingător numai despre ceea ce cunoști”;
- „Lasă imaginația să zboare”;
- „Găsește versurile potrivite și continuă poezia”;
- „Versuri închinare mamei”;
- „Expresii poetice”;
- „Înainte de a scrie, gândește!”;
- „Un basm”;
- „Un oraș al viitorului”
- etc.

În încheiere doresc să exprim câteva puncte de vedere legate de activitatea cercului literar.

1. Activitățile în cadrul cercului literar trebuie să fie variate.

O parte din ele se pregătesc și se desfășoară în cadrul școlii.

Altele au loc în afara ei (concursurile literare), constituind în mare parte modalități de stimulare a elevilor pe linia unor eforturi depuse în crearea unor texte literare deosebite.

2. Succesul activității din cerc depinde într-o mare măsură și de pregătirea elevilor în cadrul orelor de clasă.

Activitatea desfășurată în cadrul acestui cerc literar, alături de educația formală și informală, îi ajută pe elevi să comunice mai ușor, corect, să capete curaj în a-și exprima gândurile, sentimentele, pentru a-și susține punctul de vedere.

Spiritul de observație, gândirea, exprimarea se pot forma și dezvolta în cadrul unui proces educativ de durată, din care fac. Parte și aceste activități.

Exercițiile de compoziție, indiferent de tip sunt chemate să contribuie efectiv la pregătirea pentru integrarea socială, pentru împlinirea personalității elevilor.

Bibliografie:

Marin Călin, *Teoria și metateoria acțiunii educative*, Editura Aramis, București, 2003.

PROFESORUL INOVATIV ȘI FORMAREA COMPETENȚEI DE COMUNICARE

SIMONA GABRIELA SERDAN

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „ALICE VOINESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Societatea contemporană impune modernizarea sistemului de învățământ, prin schimbarea priorității dinspre latura informațională achiziționată de elevii implicați în procesul educațional, spre latura competențelor deținute care ar favoriza adaptarea acestora la mediul în continuă schimbare al societății actuale, cele de comunicare bucurându-se de un rol semnificativ în asimilarea, acomodarea și echilibrarea personalității, în vederea afirmării per ansamblu.

Modul de a privi societatea actuală drept o societate a cunoașterii, aduce în prim-plan schimbări în domeniul educației, noutăți științifice sau nu, susținute sau nu prin studii cu mare impact, dând naștere unor teorii și curente care influențează calitatea sistemului educativ. În această categorie includem *competențele*, cu formele lor – cheie sau de bază, generale sau specifice, profesionale sau transversale – temă care a lansat chiar o *pedagogie a competențelor* în literatura de specialitate.

Calitatea formării competențelor de comunicare influențează dinamica activității de comunicare în următoarele etape ale vieții, în general. Se urmărește în mod constant ca beneficiarul actului educațional să poată lua și aplica unele decizii independente, să relaționeze și să comunice eficient și, în final, să opteze, prin activarea filtrului propriu, la valorile fundamentale ale sistemului social (care definesc elementele constitutive ale statului și ale societății democratice).

Specialiștii în domeniu s-au preocupat de teoria potrivit căreia curriculumul și manualele școlare pot facilita dezvoltarea acestor competențe, întrebându-se, totodată, dacă acestea pot fi dezvoltate în practică și în ce măsură.

Formarea competenței de comunicare implică trei componente: lingvistică – înțelegerea și folosirea elementelor de lexic, a convențiilor lingvistice și de sintaxă, sociolingvistică – cunoașterea regulilor sociale ale limbajului, a componentelor nonverbale și a referințelor culturale și pragmatică – folosirea diferitelor tehnici pentru a depăși lipsurile din limbaj, planificarea-evaluarea eficienței comunicării, obținerea fluentei conversaționale. Corelarea acestor componente are o mare contribuție la dezvoltarea integrală a personalității și identității elevului. Acesta este unul dintre motivele pentru care studiul personalității elevului este necesar, profesorul având nevoie de înțelegerea nevoilor, motivațiilor și particularităților copiilor.

Nu mai puțin importantă în dezvoltarea competențelor de comunicare este alegerea temei de lucru pentru elevi pentru ca aceștia să fie motivați – alegerea de teme actuale, din aria domeniului lor de interes, folosirea mijloacelor moderne de prezentare, selectarea temelor simple pentru a fi efectuate acasă cu ușurință și a nu fi demotivați și demoralizați. Totodată este importantă și diversificarea sarcinilor de lucru pentru stimularea copiilor.

Un exemplu de bună practică aplicat la clasa a V-a, într-o activitate de recapitulare a competențelor de comunicare ar putea fi activitatea de recapitulare pentru unitatea de învățare 1, intitulată „Despre mine. Selfie” (manual, Editura Art).

Conținuturile recapitulate:

- Textul literar/nonliterar – noțiuni și scriere;
- Tema. Planul simplu de idei;
- Identitatea personală. Emoțiile;
- Roluri în comunicare;
- Vocabular: cuvântul, sinonimele, antonimele, câmpul lexical.

Vom „înființa” o firmă de exercițiu, intitulată „Despre noi. Selfie-ul clasei noastre”. Scopul acestei firme este de a crea un poster/afiș care să promoveze imaginea colectivului de elevi la ora de limba română.

Elevii vor fi „angajați” în departamente diferite, în funcție de preferințele pentru lectură, preocupările personale din timpul liber și competențele formate.

Departamentul de resurse umane „angajează” elevii care s-au remarcat prin competențele de comunicare, departamentul secretariat include elevii care s-au remarcat prin competențe de scriere a unui text literar/nonliterar, departamentul marketing – elevii remarcați printr-un vocabular bogat, departamentul vânzări - elevii remarcați prin abilitatea schimburilor de idei (vânzare-cumpărare a ideilor principale extrase din experiențele povestite de colegi), departamentul de contabilitate include elevii care „contabilizează” corectitudinea exprimării, a relatării, sentimentele, emoțiile trăite de povestitori, etc., departamentul de informatică include elevi cu competențe digitale.

Textul-suport pe care se bazează recapitularea este experiența personală din cadrul orelor de limba română.

Demersul didactic va începe cu o discuție despre cuvântul „selfie”: etimologie, sensuri, sinonime, câmp lexical pentru a înțelege ce ne trebuie pentru a face un selfie.

Elevii care se „angajează” să relateze cel mai interesant eveniment petrecut la ora de limba română, sunt înscriși la departamentul de resurse umane care le dă un bilet de ordine, astfel încât, să știe când le va veni rândul să povestească. Se stabilește un număr maxim de povestitori (maxim cinci elevi) și o limită de timp (maxim șapte minute).

În timpul relatării, intervine departamentul de marketing, care, prin întrebări ajutătoare, conturează momentul de maxim interes (punctul culminant al relatării) care atrage atenția ascultătorilor, ca o reclamă. Acest moment este notat de departamentul secretariat și contabilizat de departamentul contabilitate, privind reușita sau nereușita creării suspansului în momentul povestirii.

La sfârșitul celor cinci relatări, începe negocierea ideilor principale extrase de departamentul de vânzări, făcându-se o ierarhie valorică a acestora pentru a se stabili care vor fi promovate. Se admite și reformularea acestor idei, dacă este cazul.

Intervine departamentul TIC ce realizează posterul/afișul cu ajutorul calculatorului, prin inserarea unei fotografii de grup la care se adaugă, ideile principale selectate și reformulate ca titluri.

Așadar, evoluția societății noastre depinde de sistemul de învățământ și de modul în care acesta formează oameni, de competențele deținute de aceștia. Și de aici, rezultă motivul principal pentru care societatea în care trăim, învățăm și muncim ne impune nouă, pedagogilor, obiectivul formării unui tânăr capabil să se adapteze, să îndeplinească și să răspundă tuturor așteptărilor acesteia. Competența de comunicare este una dintre capacitățile intelectuale cele mai importante necesare unei bune relaționări în viață.

Bibliografie:

- V. Chiș, *Pedagogia contemporană, pedagogia pentru competențe*, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2005.
- O. Ciobanu, *Comunicare didactică*, Editura A.S.E., București, 2003.
- C. Cucuș, *Pedagogie*, Ediția II, Editura Polirom, Iași, 2006.
- I. Dafinoiu, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași, 1999.
- Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a – a VIII-a.
Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației naționale nr. 3393/28.02.2017, MINISTERUL
EDUCAȚIEI NAȚIONALE, București, 2017.

EDUCAȚIE, MENTALITATE ȘI CULTURĂ ÎN ERA INTERNETULUI

MARIANA SPIRIDON

CASA CORPULUI DIDACTIC MEHEDINȚI

De-a lungul istoriei s-a constatat că dezvoltarea omului și a civilizației a fost strâns legată de educație, mentalitate și cultură, văzute atât la nivel individual, cât și la nivel colectiv sau chiar global. Fiecare popor, dar și fiecare individ își are propria mentalitate și cultură, care-l conturează ca o entitate distinctă.

Mentalitatea reprezintă felul particular de a gândi al unei persoane sau al unei colectivități, ca factor important uneori, mult mai important, decât ar părea la prima vedere, care poate influența semnificativ modul de reacție, într-un context bine definit: *perioadă istorică, delimitare geografică, grad de civilizație* etc. Mentalitatea este dependentă, pe lângă epoca istorică, aria geografică, religie, dezvoltarea economico-socială, de gradul de pregătire și de cultură dobândit la nivel individual și colectiv, ceea ce face ca mentalitatea să fie influențată de factori diverși. Odată ce a fost dobândită, mentalitatea se modifică mai lent, în raport cu alte însușiri.

Fiecare epocă istorică s-a caracterizat printr-un anumit tip de mentalitate: mentalitatea erei sclavagiste, mentalitatea feudală, mentalitatea capitalistă, mentalitatea comunistă, mentalitatea societății informaționale.

Mentalitatea, diferă de la o generație la alta, ceea ce conduce și la conflictul dintre generații. Un exemplu elocvent privind mentalitatea din societatea actuală, cea marcată de tehnologiile informației și telecomunicațiilor, este introducerea cardului, ca modalitate de plată pentru salarii și pensii, achitare de taxe, efectuarea plăților pentru cumpărături și servicii etc. Dacă majoritatea celor din tânăra generație au acceptat cu ușurință utilizarea cardurilor, inclusiv pentru efectuarea tranzacțiilor prin mediul Internet, cei mai mulți din generația a treia nu pot fi convinși să primească pensia pe card sau să folosească un card cu bandă magnetică sau un smartcard. Chiar și în cazul în care drepturile salariale sunt date pe card, există încă mulți, care își scot banii pentru a putea să folosească modalitatea tradițională de plată (cash).

Reiese că, în cadrul societății bazate pe cunoaștere, ce caracterizează sec. al XXI-lea, prioritățile trebuie să vizeze și formarea unei noi mentalități, cea informațională, care este focalizată pe informație digitală și comunicare electronică. Prin trecerea de la un tip de societate la alta, se produc mutații semnificative și în ceea ce privește mentalitatea, iar cei care și-o modică mai repede se pot adapta mai ușor noii societăți. Cu siguranță, un nou mod de gândire caracterizat în primul rând prin adaptabilitate, nu se poate forma de la sine, automat și rapid. De aceea, construirea mentalității informaționale poate fi formulată ca obiectiv în zona factorilor de care depinde aceasta. Dacă momentul istoric, spațiul geografic, religia, dezvoltarea economică sunt date obiective, gradul de pregătire și cultura, în sensul acumulării, posesiei de cunoștințe variate în diverse domenii, se formează și se dezvoltă.

Prin urmare, schimbări ale mentalității se produc și prin *educație*, care înseamnă creștere, dezvoltare, cultivare, având ca menire pregătirea omului ca element activ al vieții sociale, un fenomen social, specific uman, care a apărut odată cu societatea, dintr-o necesitate proprie a acesteia și a evoluat odată cu ea.

Ca și în cazul mentalității, educația diferă în funcție de condițiile materiale și spirituale ale societății, prezentând particularități în funcție de perioada istorică, de aria geografică etc. Prin succesiunea în timp, au evoluat și mecanismele, conținutul și finalitatea educației, ca proces complex de formare, la nivel individual și colectiv, a membrilor societății.

Societatea postmodernă, când se afirmă un nou model cultural, reprezintă un context nou în care trebuie regândit *idealul pedagogic* actual. Elaborarea acestuia a presupus sintetizarea a două modele de proiectare. Primul, *modelul social* privește două tipuri de societate: o societate închisă, caracterizată prin tendința de reproducere a stării existente, care elimină competiția valorică, și o societate deschisă, caracterizată prin tendința de depășire a stării actuale, care promovează competiția după criterii relevante social. Al doilea, *modelul psihologic*, vizează două tendințe de organizare a personalității: o personalitate reproductivă care receptează pasiv influențe externe și o personalitate creativă care receptează activ influențele externe. Omul, nefiind nici o entitate total pasivă, nicio ființă cu un activism supranatural, idealul pedagogic al erei informaționale va viza formarea personalității creatoare și autonome, adaptabilă la condiții de schimbare inovatoare rapidă, specifice societății postindustriale de tip informațional.

Educația a fost definită din antichitate și până în epoca modernă. Astfel, referindu-se la educație, Platon arăta că este „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele”, iar Aristotel accentua faptul că „educația trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”. În epoca iluministă, Jean-Jacques Rousseau considera că „Educația negativă presupune înlăturarea oricărui obstacol din calea dezvoltării firești, totul trebuind lăsat să se producă de la sine fără nicio intervenție”. Filosoful german Immanuel Kant făcea următoarea afirmație, privind educația: „este plăcut să ne gândim că natura omenească va fi mai bine dezvoltată prin educație și că se poate ajunge a i se da o formă care să-i convină cu deosebire. Aceasta ne descoperă perspectiva fericirii viitoare a neamului omenesc”.

Astăzi, pedagogia, ca știință a educației, definește acest concept fundamental în funcție de repere metodologice de ordin social, psihologic și, integrator, psihosocial, și privește educația ca produs – ca produs al societății moderne, caracterizată de generalizarea utilizării calculatoarelor și a resurselor digitale, educația familială prezintă ca *particularitate folosirea de către copii a tehnologiilor informatice și a Internetului*, încă din primii ani de viață. Omenirea a evoluat, creând, pe lângă bunuri materiale, valori reprezentând cultura universală, valori care au fost transmise și îmbogățite din generație în generație. În fiecare epocă, oamenii au avut o anumită educație, mentalitate și cultură. În era Internet, acestea prezintă caracteristici specifice, datorate utilizării, la nivel global și individual, a tehnologiei informației și telecomunicațiilor, a resurselor digitale și serviciilor oferite de mediul Internet și societatea bazată pe cunoaștere marchează trăsăturile specifice pentru omul modern, care trăiește și muncește în societatea bazată pe cunoaștere.

Bibliografie:

S. Cristea, *Dicționar de pedagogie*, Editura Pedagogică, București, 1998.

M. Ionescu, *Didactica modernă*, Cluj-Napoca, 1995.

M. Golu, *Dinamica personalității*, Editura Geneze, București, 1993.

PROFESORUL INOVATIV ÎN ȘCOALA ROMÂNEASCĂ

PROF. MARIȚA STAN-ERIMESCU

CLUBUL COPIILOR CARANSEBEȘ,

JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

Profesiunea didactică este asociată cu câteva categorii fundamentale de roluri, acceptate de majoritatea sistemelor de formare a profesorilor: proiectare, managementul și organizarea activităților de învățare, consiliere psiho-educatională, managementul clasei de elevi, comunicare cu elevii, părinții și colegii, dezvoltare profesională de-a lungul vieții, participare la perfecționarea procesului educațional și a inovațiilor din școală, oferirea de servicii educaționale pentru comunitate etc.

Inovația urmărește identificarea de soluții, oportunități, strategii, prin care idealul educațional să fie atins.

Reforma învățământului românesc vizează asigurarea unui tratament egal în fața educației tuturor indivizilor, indiferent de particularitățile psihofizice, intelectuale, sociofamiliale, economice, etnice, religioase sau de altă natură. Tratarea egală a indivizilor poate genera, uneori, inegalități în fața educației.

Inovația în învățământ poate și trebuie să fie susținută și stimulată, atât prin măsuri care să acționeze din interiorul sistemului, cât și din afara lui.

- inovația propune o ameliorare care poate fi măsurată (creșterea nivelului de educație al populației, a ratei de participare școlară, a rezultatelor, performanțelor educaționale obținute de elevi la diferite examene, teste naționale sau/și internaționale etc.);
- inovația trebuie să fie durabilă (descentralizarea învățământului);
- inovația trebuie să fie o acțiune deliberată, care să contribuie la reușita școlară a unui număr cât mai mare de indivizi (prelungirea duratei obligatorii de școlarizare, care reușește să mențină în sistem.

Sistemul de învățământ românesc trebuie să se concentreze într-o mai mare măsură asupra dezvoltării unor programe educaționale specifice pentru diferite categorii de populație, de la persoane cu dizabilități, la minorități etnice, indivizi superior dotați, până la posibilitatea includerii în sistemul de învățământ a tuturor celor care doresc să-și perfecționeze, să-și completeze pregătirea școlară.

Învățământul românesc se caracterizează prin forme incipiente ale inovației. În prezent, la nivelul sistemului de învățământ din România personalul didactic, dar și elevii/studentii sunt evaluați, recompensați în funcție de activitatea individuală. Munca în echipă, implicarea în diverse programe, proiecte educaționale nu este recompensată în vreun fel și, deci, nu este atrăgătoare pentru indivizi. În aceste condiții nici motivația profesională și nici satisfacția în muncă nu sunt mari, fapt care împiedică formarea unei culturi școlare favorabile inovației.

Școala românească trebuie să iasă din normele stricte ale ideii de transfer de cunoștințe către elevi, idee care încă mai stă că temei de bază a tot ceea ce școala face sau trebuie să facă. Școala să fie locul unde elevii primesc informații, dar accentul să nu cadă pe dimensiunea informativă, ci din ce în ce mai mult pe formare, integrare, relaționare.

Profesorii pot face foarte mult pentru stimularea creativității elevilor. Cercetările pe această temă au arătat că atitudinea pozitivă a profesorului față de creativitate este unul dintre cei mai importanți factori care facilitează creativitatea. O primă condiție a dezvoltării creativității elevului este ca profesorul să știe ce înseamnă a fi creativ, să aibă cunoștințe de bază despre creativitate, despre psihologia creativității, despre posibilitățile de dezvoltare a acestuia în procesul de învățământ. E necesar a se respecta personalitatea creatoare a elevului.

Elevii trebuie să-și poată manifesta liber curiozitatea și spontaneitatea. Profesorul trebuie să dirijeze situațiile-problemă astfel încât să se întrețină o atmosferă permisivă a unor relații, dar să nu se exagereze nici prin autoritarism.

În activitatea de predare-învățare profesorul trebuie să fie creativ, să dovedească flexibilitate intelectuală. Acest lucru va fi simțit de elevi și le va stârni o atenție sporită, le va determina o curiozitate. Un asemenea profesor va fi privit cu ochi admirativi de elevi.

Orientând activitatea elevilor, profesorul îi încurajează să descopere cunoștințele, să rezolve probleme, dar și să formuleze, ei înșiși, probleme. Învățarea pe bază de probleme, învățarea prin descoperire sau învățarea prin descoperire dirijată reprezintă forme ale unei învățări de tip euristic prin care profesorul stimulează creativitatea elevilor. Acest tip de învățare nu numai că duce la formarea unui stil creativ de rezolvare a situațiilor - problemă, dar are efecte și asupra formării personalității elevilor. Elevii se obișnuiesc să abordeze fără teamă problemele, să le analizeze și să le rezolve. Sunt stimulați să devină curioși și deschiși, să îndeplinească cu plăcere sarcinile.

Profesorului îi revine sarcina de a selecta metodele, moderne sau tradiționale, care vor fi folosite eficient în lecțiile de dobândire de noi cunoștințe și în lecțiile de evaluare a cunoștințelor și abilităților.

Profesorul inovativ oferă un flux permanent de cunoștințe. El devine un mediator între copil și realitate și nu va mai fi doar o sursă directă de informație. Prin inovație se presupune a promova strategii și metode de predare activă și de a dezvolta interesul elevilor pentru cunoaștere și înțelegere. Pentru aceasta este necesar să utilizăm toate mijloacele care ne stau la dispoziție: video, audio, calculator, internet, experiment real sau virtual.

Noul profesor va pune bazele unui proces educativ care se bazează pe:

- un mediu de lucru bazat pe încredere, șanse de dezvoltare profesională, practici de învățare intercollegială și cercetare în colaborare;
- gradul de pregătire, angajament și profesionalism al profesorilor și sprijin pentru implicarea lor în activități de colaborări, reflecție și perfecționare;
- o viziune comună asupra progresului școlii, însoțită de strategii și planuri de acțiune interne detaliate;
- elevi angajați activ în procesul de schimbare;
- deschidere către comunitățile locale și parteneriate mai ample.

Profesor creator de educație promovează activități și practici didactice eficiente și valabile în structurarea competențelor, abilităților, aptitudinilor și atitudinilor elevilor săi, inspiră și sprijină.

Bibliografie:

- A. Baban, *Consiliere școlară*, Editura Psinet, Cluj-Napoca, 2001.
 A. Cosmovici, *Psihologie școlară*, Editura Polirom, Iași.
 M. Miclea, L. Vlăsceanu, D. Potolea, *Nevoi și priorități de schimbare educațională în România – fundament al dezvoltării și modernizării învățământului preuniversitar*, 2006.

PARALELĂ ÎNTRE METODELE TRADIȚIONALE ȘI MODERNE UTILIZATE ÎN PREDARE

PROF. STELIANA-DANIELA STĂNCHESCU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ, PAMFIL ȘEICARU”,
ORȘOVA, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Activitatea instructiv-educativă se desfășoară în baza unor finalități, este pusă în practică prin intermediul unui sistem de metode și procedee, apelează la o serie de mijloace tehnice de realizare, iar rezultatele sunt verificate și evaluate prin strategii specifice. Curriculum-ul școlar integrează toate aceste componente, dintre care o poziție centrală revine metodelor care fac posibilă atingerea finalităților educaționale.

Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”. Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”. (M. Ionescu, V. Chiș, p. 126).

Din punct de vedere executiv, operației îi corespunde un procedeu, acțiunii o anumită metodă, iar activității o metodologie. Procedeele pot fi considerate tehnici mai limitate de acțiune care reprezintă un mod concret de valorificare a metodei. Metoda se poate defini ca o acțiune comună a binomului profesor-elev pentru informarea și formarea elevului, în timp ce metodologia didactică reprezintă ansamblul metodelor și procedeele folosite în învățământ.

Între elementele constitutive ale procesului instructiv-educativ se stabilește o relație de interdependență, în care metodelor didactice le revine o importanță deosebită. În conformitate cu principiile didacticii moderne, se acreditează ideea transformării elevului în subiect al acțiunii instructiv-educative și implicării sale active în realizarea acestui proces. Elevii prezintă particularități psihoindividuale, astfel încât se impune utilizarea unei game cât mai ample de metode de predare care să le valorifice potențialul. Semnificația metodelor depinde, în cea mai mare măsură, de utilizator și de contextul în care este folosită. Metodele tradiționale, expozitive ori frontale lasă impresia că nu ar mai fi în conformitate cu noile principii ale participării active și conștiente a elevului. Acestea pot însă dobândi o valoare deosebită în condițiile unui auditoriu numeros, având un nivel cultural care să-i asigure accesul la mesajul informațional transmis raportat la unitatea de timp.

Metodologia didactică actuală este orientată către implicarea activă și conștientă a elevilor în procesul propriei formări și stimularea creativității acestora. În acest context, prefacerile pe care le cunosc metodele de învățământ cunosc câteva direcții definitorii. Relația dinamică-deschisă constă în raporturile în schimbare ce se stabilesc între diferitele metode. Diversitatea metodelor este impusă de complexitatea procesului de învățare, fiecare metodă trebuie să fie aleasă în funcție de registrul căruia i se raportează. Amplificarea caracterului formativ al metodelor presupune punerea accentului pe relațiile sociale pe care le are elevul în procesul de culturalizare și formare a personalității. Reevaluarea permanentă a metodelor tradiționale vizează adaptarea lor în funcție de necesități și raportarea lor la evoluția științei.

Metodele de predare-asimilare pot fi clasificate în:

1. Tradiționale: expunerea didactică, conversația didactică, demonstrația, lucrul cu manualul, exercițiul.
2. Moderne: algoritimizarea, modelarea, problematizarea, instruirea programată, studiul de caz, metode de simulare (jocurile, învățarea pe simulator), învățarea prin descoperire.

Principala metodă de educare a gândirii în învățământul tradițional o constituie expunerea profesorului, completată cu studiul individual al elevului. Această metodă a fost criticată, susținându-se că ea nu favorizează legătura cu practica. Lipsa de legătură cu realitatea vine de la atitudinea elevilor: ei asistă pasiv la expunere, pe care știu că trebuie să o repete. Cealaltă metodă tradițională, convorbirea cu întreaga clasă, antrenează mai mult participarea elevilor, dar elevii sunt ghidați, nu știu ce se urmărește. Așadar, forma clasică a învățământului dezvoltă puțin gândirea elevilor.

La începutul secolului XX s-au preconizat diverse moduri de organizare a învățământului, denumite scoli active, în care accentul cade pe studiul individual efectuat de elevi. Modul nou, activ, de organizare a învățământului se dovedește superior, dar solicită mult timp. Odată cu desconggestionarea programelor școlare în cadrul reformei învățământului, se va începe și activizarea predării în școala românească.

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare și democrație face parte din gama noilor educații, care reprezintă cel mai pertinent și mai util răspuns al sistemelor educative la imperativele generate de problematica lumii contemporane. Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot deveni coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație. În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului participativ înseamnă pasul de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Principalul avantaj al metodelor activ-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a construi argumente suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor. Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: Gândiți, lucrați în echipă, comunicați; Termeni-cheie inițiali; Știu-vreau să știu-am învățat; metoda Sinelg; metoda Mozaic; Cubul; Turul Galeriei; Elaborarea unui referat/eseu; Jurnalul în trei părți; Tehnica predicției; Învățarea în grupuri mici; Turneul între echipe; Linia valorilor.

Pentru ca învățarea prin cooperare să se bucure de un real succes, se impune respectarea unor reguli. Literatura de specialitate relevă faptul că, pentru ca elevii să fie dispuși să lucreze în echipă, se impune respectarea a două condiții: asigurarea unui climat pozitiv în clasă; formularea unor explicații complete și corecte asupra sarcinii de lucru, astfel încât aceasta să fie înțeleasă de toată lumea.

În vederea asigurării unui climat pozitiv în sala de clasă este necesar ca elevii să aibă impresia că au succes în ceea ce fac. Factorii care asigură succesul într-o clasă sunt: formularea de expectanțe pozitive față de elevi; utilizarea unor strategii de management educațional eficient; stabilirea de obiective clare și comunicarea acestora elevilor; valorificarea la maxim a timpului destinat predării; evaluarea obiectivă.

Eficiența muncii în grup depinde de claritatea explicației pentru sarcinile de lucru. Profesorii trebuie să ofere explicații cât mai clare și să se asigure că ele au fost corect înțelese de către elevi.

V. Guțu oferă o imagine fidelă asupra antitezei care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în predare. Metodele tradiționale au următoarele caracteristici:

- pun accentul pe însușirea conținutului, vizând, în principal, latura informativă a educației;
 - sunt centrate pe activitatea de predare a profesorului, elevul fiind văzut ca un obiect al instruirii;
 - sunt predominant comunicative, verbale și livrești;
 - sunt orientate, în principal, spre produsul final;
 - au un caracter formal, sunt rigide și stimulează competiția;
 - stimulează motivația extrinsecă pentru învățare;
 - relația profesor-elev este autocratică, disciplina școlară fiind impusă.
- La polul opus, metodele moderne se caracterizează prin următoarele note:
- acordă prioritate dezvoltării personalității elevilor, vizând latura formativă a educației;
 - sunt centrate pe activitatea de învățare a elevului, acesta devenind subiect al procesului educațional;
 - sunt centrate pe acțiune, pe învățarea prin descoperire;
 - sunt orientate spre proces;
 - sunt flexibile, încurajează învățarea prin cooperare și capacitatea de autoevaluare la elevi;
 - stimulează motivația intrinsecă;
 - relația profesor-elev este democratică, bazată pe respect și colaborare, iar disciplina derivă din modul de organizare a lecției.

Din toate cele menționate rezultă faptul că profesorul trebuie să-și schimbe concepția și metodologia instruirii și educării, să coopereze cu elevii, să devină un model real de integrare socioprofesională și educație permanentă, să se implice în deciziile educaționale, să asigure un învățământ de calitate. Pregătirea managerială a profesorului, însușirea culturii manageriale, nu numai cea tradițională psihopedagogică și metodică, pot asigura esențial înțelegerea și aplicarea relației autoritate-libertate, ca nou sens al educației, prin predare-învățare și rezolvarea altor situații din procesul educațional școlar.

Profesorul nu va putea dezvolta elevul pentru și prin libertatea rațională și creativă, dacă el însuși nu o cunoaște, nu o înțelege, nu are un comportament de om liber. Reconsiderarea relației autoritate-libertate, orientarea prioritară spre elev, spre obiectivele formativ-educative au generat și o altă alternativă în sistemul concepțiilor educaționale - perspectiva umanistă asupra educației. Excesul de control dăunează conduitei firești, valorile morale trebuie să joace un rol mai important, omul trebuie format pentru schimbare, afirmarea sa trebuie să fie liberă și constructivă.

Bibliografie:

- Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.
- C. Cuceș, (coordonator), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom, București, 1998.
- Dumitru, *Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă*, Editura de Vest, Timișoara, 2001.
- V. Guțu, *Dezvoltarea și implementarea curriculumului în învățământul gimnazial: cadru conceptual*, Grupul Editorial Litera, Chișinău, 1999.
- M. Ionescu, I. Radu, *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2001.
- V. Marcu, L. Filimon, *Psihopedagogie pentru formarea profesorilor*, Editura Universității din Oradea, 2003.

ROLUL PROFESORULUI MANAGER

CLAUDIA ȘALAPA

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ PADEȘ,
JUDEȚUL GORJ**

Profesorul ocupă un loc important în activitatea educațională deoarece contribuie la formarea personalității elevilor, la conduita lor în societate, la formarea lor ca indivizi și cetățeni etc. A fi educator nu înseamnă a exercita o meserie, înseamnă a împlini o meserie, a face un apostolat.

Există mai multe tipuri de profesori:

Profesorul care conduce în mod dominator, iar în clasă se instituie un climat de autoritate exclusiv în baza statutului său.

Profesorul care se integrează, cooperează cu clasa, motivează, sprijină, atunci când elevii dovedesc spontaneitate.

Profesorul integrat care acceptă trăirile, încurajează, pune întrebări, stimulează participarea, sprijină și folosește ideile elevilor, ia decizii curente împreună cu elevii, pe când profesorul dominator se concentrează și asupra propriilor idei, dă indicații, critică, așteaptă ascultarea necondiționată.

În timpul predării–învățării–evaluării, *profesorul*, instruieste”, conduce interacțiunile în clasă, modul de înțelegere și învățare prin indicații, atenționări, demonstrații, asigurarea condițiilor, oferirea punctelor de sprijin aprobări și dezaprobări, stimulări, completări, reactualizări, exemplificări, explicații, comentarii, etc.

Împreună cu elevii, *profesorul* poate îmbina tipurile de decizii (prezentate la activitatea decizională) dacă dovedește flexibilitatea necesară față de proiectul inițial și a format la elevi deprinderile, capacitățile necesare într-un act decizional.

Profesorul are rolul cel mai interactiv în clasă: creează un climat adecvat, inițiază, orientează, solicită, antrenează, exemplifică, critică.

Profesorul structurează, organizează forma și conținutul activității în clasă, modul de desfășurare a interacțiunilor, dar poate și delega responsabilități elevilor în rezolvarea unor decizii, sarcini.

În interacțiune, *profesorul* folosește cel mai des operația de solicitare a elevilor pentru a provoca dialoguri, comunicarea, răspunsuri pe care le comentează, stimulează, optimizează, dezvoltă (în grup).

Profesorul utilizează mai ales evaluarea pozitivă, răspunsurile negative fiind corectate în sens stimulat, de căutare împreună a soluțiilor adecvate și cu antrenarea grupului.

Profesorul nu numai că provoacă interacțiunea, dar o și structurează, orientează, menține tonusul, întărește comportamentele pozitive, asigură climatul de comunicare, participare, cooperare.

Discursul *profesorului* influențează interacțiunea, prin operațiile logice pe care le conține și le provoacă: definire, desemnare, clasificare, comparare, deducție, explicare, evaluare, afirmare de opinii, dirijarea înțelegerii, gestionarea metodică a mijloacelor specifice, evitarea rutinei în modul de conducere și manifestarea atitudinii, sugerare și sprijinire a fluentei și originalității ideilor.

Rolurile manageriale ale cadrului didactic:

- 1) *Planificare:* activitățile cu caracter instructiv și educativ, determină sarcinile și obiectivele pe variate niveluri, își structurează conținuturile esențiale și alcătuiește orarul clasei, etc.
- 2) *Organizare:* activitățile clasei, fixează programul muncii instructiv-educative, structurile și formele de organizare.
- 3) *Comunicare:* informațiile științifice, seturile axiologice sub forma mesajelor, stabilește canalele de comunicare și repertoriile comune.
- 4) *Conducere:* activitatea desfășurată în clasă direcționând procesul asimilării dar și al formării elevilor prin apelul la Normativitatea educațională. Durkheim definește conduita psiho-pedagogică a educatorului prin intermediul noțiunii de „dirijare” care facilitează construcția sentimentelor și a ideilor comune.
- 5) *Coordonare:* în globalitatea lor activitățile instructiv-educative ale clasei, urmărind în permanență realizarea unei sincronizări între obiectivele individuale ale elevilor cu cele comune ale clasei, evitând suprapunerile ori risipa și contribuind la întărirea solidarității grupului.
- 6) *Îndrumare:* elevii pe drumul cunoașterii prin intervenții punctuale adaptate situațiilor respective, prin sfaturi și recomandări care să susțină comportamentele și reacțiile elevilor.
- 7) *Motivare:* activitatea elevilor prin formele de întăriri pozitive și negative; utilizează aprecierile verbale și reacțiile nonverbale în sprijinul consolidării comportamentelor pozitive.
- 8) *Consiliere:* elevii în activitățile școlare dar și în cele extrașcolare, prin ajutorare, prin sfaturi, prin orientarea culturală și axiologică a acestora. Un aport deosebit îl are intervenția educatorului în orientarea școlară și profesională dar și în cazurile de patologie școlară.

Formal, profesorului i se atribuie roluri, în raport cu activitatea sa instructiv – educativă, cu ipostazele aferente rezolvării diferitelor obiective sau funcții pe care le ocupă și de care răspunde: el este privit ca profesor de o anumită specialitate, ca diriginte – consilier, ca metodist, director, responsabil de catedra metodică, cerc pedagogic, membru al consiliului profesoral sau de administrație, responsabil al unui cabinet de specialitate, lider al unui grup de lucru în școală, șef – membru al unui proiect de cercetare complexă, delegat de către conducere în rezolvarea unei sarcini, inspector școlar, animator cultural, membru în asociații științifice, cercetător – practician, formator – metodist.

Stimularea intereselor și a talentelor ca și încurajare de orice gen a creațiilor, trebuie să caracterizeze întreaga activitate a profesorului, dovedindu-și astfel angajarea și responsabilitatea față de colectivitate.

Implicarea profesorului în diferite activități cultural-educative și politico-ideologice constituie o dovadă a înțelegerii superioare a rolului său social, acționând ca un agent al transformărilor sociale.

ÎN LOC DE CONCLUZII

- Fii un model pentru elevii tăi în gestionarea situațiilor de criză, dezamăgiri și frustrări!
- Fii tu însuși, egal și original!
- Fii consecvent și realist!
- Fii destul de matur ca să admiți că ai greșit și că poți să ceri, uneori, chiar și scuze!
- Fii drept, fără discriminări și favoritisme!
- Fii atent la capcana cuvintelor aspre și critice!
- Fii un bun și activ ascultător al problemelor elevilor tăi!
- Fii mereu organizat în fapte și cuvinte!
- Fii un partener pentru părinții elevilor tăi!

Bibliografie:

Adina Glava, *Repere psihopedagogice în conturarea comportamentului disciplinat în clasa de elevi*, în *Studii de pedagogie aplicată*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca 2000.

Emil Stan, *Managementul clasei*, Editura Aramis Print, București, 2003.

O. Pânișoară, *Profesorul de succes*, Editura Polirom, 2009.

MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIE

VICTORIA-GINA ȚANDĂRĂ

ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE COSTESCU”,

BOLBOȘI, JUDEȚUL GORJ

Consider că fac parte din rândul cadrelor didactice interesate permanent de dezvoltarea profesională căutând mereu modalități de formare (cursuri, cărți, simpozioane, webinare etc.) ajutându-mă să mă transform, să-mi modelez mentalitatea și stilul profesional.

Noi, cadrele didactice, trebuie să fim permanent un izvor de energie, protectorii elevilor noștri ce trebuie educați cu dragoste, iar mentalitatea noastră să fie deschisă la tot ce este nou, să fim mereu atenți la tot ce se întâmplă în jurul nostru, fără să-i judecăm pe elevi, să-i încurajăm mereu și să-i sprijinim în toate problemele pe care le au gășind întotdeauna soluții. Cadrele didactice să ne dorim să descoperim metodele și instrumentele concrete prin care putem schimba în mod pozitiv viziunea asupra predării-învățării-evaluării și modul de a relaționa cu elevii, părinții și societatea.

După suspendarea cursurilor am continuat școală în mediul online lucrând pe o platformă a Ministerului Educației. Pentru început am resimțit stresul privind adaptarea curriculei la predarea online, dar am reușit să-l gestionez gășind soluții. Lucrând în mediul rural am întâmpinat dificultăți cu elevii privind conexiunea la internet, lipsă mijloacelor de comunicare sau dificultății ale elevilor în folosirea tehnologiei. Dar până la urmă în centrul atenției mele fiind elevul am reușit să trec peste toate obstacolele.

Consider că predarea online în aceste momente de pandemie este benefică tuturor: elevilor, părinților, cadrelor didactice, dar și întregii societăți fiind modalitatea cea mai bună ce se pliază perfect situației actuale în care ne aflăm.

Însă majoritatea elevilor și cadrelor didactice ne dorim o dată cu încetarea pandemiei să ne întoarcem în siguranță din nou la școală, să relaționăm direct unii cu alții și să ne bucurăm din nou de tot ce ne înconjoară.

O MENTALITATE DESCHISĂ ÎN EDUCAȚIA COPILULUI

PROF. ÎNV. PREȘCOLAR ALINA-MIHAELA TOMA

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ HUSNICIOARA,
JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Cu fiecare început de an școlar, cu toții sperăm să vedem o schimbare pozitivă în sistemul de învățământ. Ne dorim ca copiii să meargă cu drag la grădiniță, școală și să fie încântați de lucrurile noi pe care le descoperă. Din păcate, de obicei, trecem prin același calvar: frica de teste și note, apatie în fața educatoarelor și a profesorilor și teme repetitive, multe și plictisitoare.

Este nevoie de o nouă perspectivă în educație, una bazată pe o mentalitate deschisă.

Mentalitatea deschisă în educație - primul pas în pregătirea generațiilor tinere pentru realitatea secolului 21.

Profesorii care modelează copiii. Ce pot face mai bine? Cum pot modela generațiile viitoare? Ce au nevoie copiii de la ei?

O mentalitate deschisă poate schimba (sau chiar deschide) dialogul între cadre didactice și elevi.

Un profesor cu o mentalitate deschisă, de fapt, este profesorul care cu adevărat ține cont de interesele, obiectivele și nevoile copilului și este în stare să renunțe la obiectivul lui de educație.

Cu alte cuvinte, nu atenția la predare sau la note și examene sunt cele care făuresc un profesor bun. Nici profesorul acela care face glumițe cu elevii săi, pentru a evita să pară prea stric, nu înseamnă că are o mentalitate deschisă.

Educația copilului se bazează pe înțelegere și empatie. Elevul vrea să știe că profesorul îi înțelege nevoile, frământările, pasiunile.

Nevoi actuale și nevoi potențiale

Una din problemele dificile cu care se confruntă proiectantul/managerul școlar este de a stabili raportul între ceea ce trebuie și poate să realizeze sistemul sau instituția de învățământ în prezent în funcție de nevoile și resursele de bază care funcționează la un moment dat și nevoile viitoare de educație care, în prezent, sunt în stare potențială sau latentă.

Nevoile actuale de educație sunt nevoi care apar și se impun pe termen scurt drept condiții ale desfășurării procesului de învățământ și ale funcționării instituției școlare, fiind nevoile în baza cărora se definesc obiectivele educaționale se stabilesc conținuturile și metodele de predare/învățare.

Nevoile potențiale de educație sunt acele nevoi care nu se impun pe termen scurt, dar pot și trebuie să fie anticipate pe baza tendințelor sesizabile pe plan socio-economic și educațional, precum și acele nevoi care sunt formulate în prezent, dar cu o scadență la termenul la care sistemul/instituția de învățământ le poate satisface.

Învățarea centrată pe elev e concentrată în principal asupra satisfacerii nevoilor elevilor. Aceasta nu este o metodă de predare, ci o abordare de predare extinsă.

Rolul elevilor

- o mai mare autonomie
- responsabilitatea elevilor
- să devină manipulatori activi de cunoștințe

Învățarea centrată pe elev merge mult mai departe și le oferă elevilor o mai mare autonomie.

Profesorii, în învățarea centrată pe elev nu le spun elevilor pur și simplu să meargă și să învețe ceea ce vor să învețe. Le oferă un nivel corespunzător de îndrumare și orientare când încep și continuă să-i sprijine pe măsură ce învață. În învățarea centrată pe elev accentul se pune pe a-l face pe elev responsabil pentru propriul proces de învățare. Elevii au o influență mai mare asupra tuturor aspectelor legate de ce anume urmează să învețe și de modul în care o vor face. În viață în general, atunci când avem o libertate mai mare, aceasta atrage după sine o responsabilitate mai mare. Aceasta se aplică și în cazul elevilor și al învățării centrate pe elev.

Elevii își dovedesc responsabilitatea mai mare devenind căutători activi de cunoaștere. Ei nu se mai bazează pe profesorul care să le deschidă mintea și să le-o umple cu cunoștințe în timp ce stau pasivi în sala de clasă. Ei folosesc posibilitățile de învățare care li se oferă, caută alte modalități de învățare, iar dacă aceasta nu dă rezultate, cer ajutorul și îndrumarea profesorilor - însă nu pur și simplu pentru răspunsuri de-a gata.

Faptul că elevii au anumite preferințe de învățare nu înseamnă că acelea sunt singurele abordări care trebuie să fie folosite cu ei. Uneori trebuie să fie expuși unor experiențe diferite și obligați să lucreze în modalități diferite, astfel încât să se dezvolte ca indivizi care sunt capabili să acționeze într-o serie de contexte.

“Profesorul receptiv... stabilește o relație și rezonanță, simțind nevoile, conflictele, speranțele și temerile neexprimate. Respectând autonomia elevului, profesorul petrece mai mult timp ajutându-l să articuleze întrebările urgente decât cerându-i răspunsurile potrivite.” Peter Senge.

Merită a fi observat că adoptarea unor abordări centrate pe elev nu înseamnă ca profesorul să piardă controlul și nici nu înseamnă să renunțe la responsabilitate.

Rolul profesorilor

Profesorul devine o resursă. El poate împărtăși acest rol cu maiștrii, bibliotecarii, directorii centrelor de resurse, cu cei responsabili pentru oferta IT și cu persoanele din afara școlii, precum agenții economici.

Activitatea profesorului în învățarea centrată pe elev:

- înlocuirea prelegerilor cu învățarea activă;
- integrarea programelor de învățare în ritm propriu;
- organizarea unor situații cooperante în grup;
- în ultimă instanță, considerarea elevului drept responsabil.

Multe din schimbările intervenite în activitățile întreprinse de profesori reflectă pur și simplu schimbările în ceea ce vor face elevii. Un bun exemplu este înlocuirea prelegerilor cu învățarea activă.

Calculatorul este foarte util atât elevului cât și profesorului însă folosirea acestuia trebuie realizată astfel încât să îmbunătățească calitativ procesul instructiv-educativ, nu să îl îngreuneze. Calculatorul trebuie folosit astfel încât să urmărească achiziționarea unor cunoștințe și formarea unor deprinderi care să permită elevului să se adapteze cerințelor unei

societăți aflată într-o permanentă evoluție. Acesta trebuie să fie pregătit pentru schimbări, să le întâmpine cu entuziasm nu cu frică și rezistență. Dacă elevii sunt orientați cu încredere spre schimbare, ei vor simți nevoia de a fi instruiți cât mai bine pentru a face față noilor tipuri de profesii. Eșecul în dezvoltarea capacității de a reacționa la schimbare poate atrage după sine pasivitatea și alienarea. Profesorul trăiește el însuși într-o societate în schimbare și, din fericire, în prima linie a schimbării, astfel încât va trebui să se adapteze, să se acomodeze, să se perfecționeze continuu. Deci, introducerea în școală a Internetului și a tehnologiilor moderne duce la schimbări importante în procesul de învățământ.

Utilizarea calculatorului are numeroase avantaje:

1. Stimularea capacității de învățare inovatoare, adaptabilă la condiții de schimbare socială rapidă.
2. Consolidarea abilităților de investigare științifică.
3. Conștientizarea faptului că noțiunile învățate își vor găsi ulterior utilitatea.
4. Creșterea randamentului însușirii coerente a cunoștințelor prin aprecierea imediată a răspunsurilor elevilor.
5. Întărirea motivației elevilor în procesul de învățare.
6. Stimularea gândirii logice și a imaginației.
7. Introducerea unui stil cognitiv, eficient, a unui stil de muncă independentă.
8. Instalarea climatului de autodepășire, competitivitate.
9. Mobilizarea funcțiilor psihomotorii în utilizarea calculatorului.
10. Dezvoltarea culturii vizuale.
11. Formarea deprinderilor practice utile.
12. Asigurarea unui feed-back permanent, profesorul având posibilitatea de a reproiecta activitatea în funcție de secvența anterioară.
13. Facilități de prelucrare rapidă a datelor, de efectuare a calculelor, de afișare a rezultatelor, de realizare de grafice, de tabele.
14. Asigură alegerea și folosirea strategiilor adecvate pentru rezolvarea diverselor aplicații.
15. Dezvoltă gândirea astfel încât pornind de la o modalitate generală de rezolvare a unei probleme elevul își găsește singur răspunsul pentru o problemă concretă.
16. Asigură pregătirea elevilor pentru o societate bazată pe conceptul de educație permanentă (educația de-a lungul întregii vieți).
17. Determină o atitudine pozitivă a elevilor față de disciplina de învățământ la care este utilizat calculatorul și față de valorile morale, culturale și spirituale ale societății.
18. Ajută elevii cu deficiențe să se integreze în societate și în procesul educațional.

În secolul cu tehnologia avansată, a fi profesor este o adevărată provocare. Metodelor tradiționale s-au adăugat metodele moderne de învățare, toate acestea fiind potențate de tehnologia modernă, accesul la informație fiind mai rapid.

Procesul de formare interactiv presupune acțiune atât din partea profesorului cât și din partea elevului. Profesorul model, pentru a crea cadrul optim de învățare, este necesar să țină cont de anumite criterii în aplicarea metodelor moderne de învățare, cum ar fi: competențele ce urmează a fi dezvoltate la elevi, nivelul intelectual și capacitățile elevilor, resursele materiale accesibile și gradul de complexitate al conținutului. Astfel metodele inovative trebuie adaptate acestor criterii, pentru ca procesul instructiv-educativ să se desfășoare într-un cadru activ-participativ, de stimulare a învățării.

Metodele inovative presupun o învățare prin comunicare, prin colaborare, care produce o confruntare de idei, opinii și argumente, creează situații de învățare centrate pe disponibilitatea și dorința de cooperare a copiilor, pe implicarea lor directă și activă, pe influența reciprocă din interiorul microgrupurilor și interacțiunea socială a membrilor unui grup.

Pentru ca profesorul să-și modernizeze stilul de predare în acord cu cerințele societății în care elevul său va trebui să se integreze, profesorul trebuie să se autoevalueze permanent, analizând dacă:

- îi tratează pe toți elevii ca pe individualități;
- se uită în ochii lor pentru a-i asigura de atenția și interesul său;
- își cere scuze când face greșeli;
- le permite elevilor să ia decizii importante în cadrul activității comune;
- îi încurajează pe elevi să se asculte între ei;
- zâmbește în timpul lecțiilor;
- îi felicită pe elevi pentru rezultatele obținute.

Bibliografie:

- F. Voiculescu, *Analiza resurse-nevoi și managementul strategic în învățământ*, Editura Aramis, București, 2004.
- WYG International Ltd (IMC Consulting Ltd), *Învățarea centrată pe elev. Ghid pentru profesori și formator*.
- Eficiența utilizării TIC în procesul instructiv-educativ*, Conferința Națională de Învățământ Virtual, ediția a IV-a, 2006.
- <http://www.scoalaargeseana.ro/didactica-magna/1758-stilul-didactic-creativ-si-inovativ-al-profesorului-de-geografie>.

MODELUL TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT ROMÂNESC

PROF. ANAMARIA TOMA

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE STEINHARDT”,
ROHIA, JUDEȚUL MARAMUREȘ**

„Orice metodă pedagogică rezultă din întâlnirea mai multor factori și, din acest punct de vedere, educația va rămâne mereu o artă: arta de a adapta, la o situație precisă, indicațiile generale date de cărțile de metodologie.”

- Gaston Mialaret -

Pentru a atinge un nivel optim în proiectarea și realizarea unei activități educaționale, se pune accent pe felul cum se desfășoară aceasta și implică probleme organizatorice, procedurale și materiale. Astfel apare termenul de „tehnologie didactică”, care acceptă două puncte de vedere; primul se referă la ansamblul mijloacelor audio-vizuale ce se utilizează în practica educativă, iar al doilea se referă la ansamblul structural al metodelor, mijloacelor de învățământ, al strategiilor de organizare a predării-învățare, puse în aplicație, în strânsă corelare cu obiectivele pedagogice, conținuturile transmise, formele de realizare a instruirii și modalitățile de evaluare. Drumul parcurs pentru atingerea obiectivelor educaționale constituie metoda didactică. Etimologic, termenul metodă provine din grecescul „methodos”, care înseamnă „drum spre”.

Metodele de învățământ pot fi definite ca „modalități de acțiune cu ajutorul cărora, elevii, în mod independent sau sub îndrumarea profesorului, își însușesc cunoștințe, își formează priceperi și deprinderi, aptitudini, atitudini, concepția despre lume și viață”.

Metoda este selectată de cadrul didactic și este pusă în aplicare în lecții sau activități extrașcolare cu ajutorul elevilor și în beneficiul acestora. Ea presupune, în toate cazurile, o colaborare între profesor și elev, participarea lor la căutare de soluții, la distingerea dintre adevăr și eroare și care, sub forma unor variante și/sau procedee selecționate, se folosește pentru asimilarea cunoștințelor, a trăirilor valorice și a stimulării spiritului creativ. Când se alege o metodă, se ține cont de finalitățile educației, de conținutul procesului instructiv, de particularitățile de vârstă și de cele individuale ale elevilor, de psihosociologia grupurilor școlare, de natura mijloacelor de învățământ, de experiența și competența cadrului didactic.

O metodă se definește prin predominanța unor caracteristici la un moment dat, caracteristici ce se pot metamorfoza astfel încât metoda să fie satisfăcătoare într-o clasă, complementară sau chiar contrară. Astfel, o metodă tradițională poate evolua spre modernitate, în măsura în care secvențele procedurale care le compun îngăduie restructurări inedite sau când circumstanțele de aplicare a acelei metode sunt cu totul noi.

În unele metode moderne surprindem secvențe destul de tradiționale sau descoperim că variante ale acestei metode erau de mult cunoscute și aplicate. Considerăm că fiecare metodă, și nu mă refer doar la clasificarea în funcție de axa istorică, apare sub forma unor variante și

aspecte diferite, încât, în mod difuz, în cadrul unei metode, de exemplu cea clasică, se poate naște treptat tendințe către modernism. Ele apar și se concretizează în variante metodologice compozite, prin difuziunea permanentă a unor trăsături și prin articularea a două sau mai multe metode.

O variantă de clasificare a metodelor educaționale se poate pronunța în jurul axei istorice: metode clasice, tradiționale (modelul clasic) și metode moderne (modelul modern).

MODEL DE REALIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL TRADIȚIONAL	MODEL DE REALIZARE A ÎNVĂȚĂRII ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL MODERN
<ul style="list-style-type: none"> • memorarea și reproducerea cunoștințelor transmise de cadrul didactic; • competiția cu scop de ierarhizare; • comunicare unidirecțională; • se poate realiza și individual. <p style="text-align: center;">AVANTAJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stimulează productivitatea; • promovează aspirații mai înalte; • pregătește elevii pentru viața competitivă. <p style="text-align: center;">LIMITE</p> <ul style="list-style-type: none"> • generează conflicte, agresivitate; • lipsa comunicării și a încrederii; • amplifică teama de eșec, egoismul. 	<ul style="list-style-type: none"> • apel la experiența proprie; • promovează învățarea prin colaborare; • comunicare multidirecțională; • încurajează participarea copiilor, inițiativa, creativitatea; • dezvoltă gândirea critică în confruntări. <p style="text-align: center;">AVANTAJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • stimulează argumentarea unei opinii; • cooperarea în rezolvarea sarcinilor și problemelor de lucru (de învățare); • inițiativă și spirit întreprinzător; • cutezanța, asumarea riscurilor, implicare personală, gândire liberă, creativă, critică.
EVALUAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL TRADIȚIONAL	EVALUAREA ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL MODERN
<ul style="list-style-type: none"> ➤ măsurarea și aprecierea cunoștințelor (ce știe elevul); ➤ accent pe aspectul cantitativ (cât de multă informație deține elevul). 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ măsurarea și aprecierea capacităților (ce știe și ce poate să facă elevul); ➤ accent pe elementele de ordin calitativ (sentimente, atitudini etc).

Bibliografie:

- Cucoș Constantin, *Educația. Iubire, edificare, desăvârșire*, Editura Polirom, Iași 2008.
 Joița Elena (coordonator), E. Frăsineanu, M. Vlad, V. Ilie, *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Editura Arves, Craiova, 2003.
 Marin Stoica, *Pedagogie și psihologie*, Editura Gheorghe Alexandru, 2005.

ROLUL METODELOR DE INSTRUIRE ÎN DEZVOLTAREA MOTIVATIONAL ATITUDINALĂ A PREȘCOLARULUI

PROF. ÎNV. PREȘCOLAR MIHAELA ALINA TRUSCULOIU
ȘCOALA GIMNAZIALA „DIMITRIE GRECESCU”,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Metodele interactive de grup implică mult tact din partea dascălilor deoarece trebuie să-și adapteze stilul didactic în funcție de tipul de copil: timid, anxios, agresiv, acaparator, nerăbdător, pentru fiecare gășind gestul, mimica, interjecția, întrebarea, sfatul, orientarea, lauda, reținerea, aprecierea, entuziasmul în concordanță cu situația de moment.

Situațiile de învățare rezolvate prin metode interactive de grup dezvoltă copiii gândirea critică deoarece ei exersează gândirea analitică și înțeleg că atunci când analizează un personaj, comportamentul unui copil, o faptă, o acțiune, un eveniment, ei analizează comportamentul, acțiunea, fapta, nu personajul din poveste sau copilul, adultul.

Metodele învață copiii că un comportament întâlnit în viața de zi cu zi poate fi criticat și să învățăm cum să-l evităm. Ei aduc argumente, gășesc soluții, dau sfaturi din care cu toții învață. Este însă importantă alegerea momentului din lecție, dintr-o zi, personajul- copil și fapta lui deoarece ele reprezintă element cheie în reușita aplicării metodei și nu trebuie să afecteze copilul. Tocmai acesta este element forte al metodelor care folosesc în dezbateri comportamente reale, cotidiene.

După fiecare metodă aplicată se pot obține performanțe pe care copiii le percep și-i fac responsabili în rezolvarea sarcinilor de lucru viitoare. Copiii înțeleg și observă că implicarea lor este diferită, dar, încurajați, își vor cultiva dorința de a se implica în rezolvarea sarcinilor de grup. Grupul înțelege prin exercițiu să nu-și marginalizeze partenerii de grup, să aibă răbdare cu ei, exersându-și toleranța reciproc. Aplicarea metodelor din timp, diversitate de idei, angajare în acțiune, descoperirea unor noi valori, responsabilitate didactică, încredere în ceea ce s-a scris și în capacitatea profesorului de a aplica creator pentru eficientizarea procesului instructiv-educativ. În cadrul fiecărei metode copiii primesc sarcini de învățare.

Acestea sunt foarte diferite de la o metodă la alta, încât explorează o mare varietate de capacități. Sarcinile de lucru trebuie să îndeplinească anumite condiții:

- să fie transmis timpul alocat sarcinii de lucru;
- să fie descrisă gradual;
- să fie legată de viața reală;
- să ofere posibilitatea copiilor de a se autoevalua, corecta, de a comunica cu colegii;
- în formularea întrebărilor să se folosească taxonomia lui Bloom.

Dacă sarcina de învățare este clară, concisă, rezolvarea va fi rapidă, eficientă prin implicarea întregului grup, care, în astfel de situații, își coordonează acțiunile, se ajută reciproc, se încurajează, negociază soluțiile individuale. Metodele ajută copiii să-și formeze

personalitatea, sa se cunoască, să-și descopere stilul propriu de gândire și acțiune, să și-l modeleze. (Mazălu, A.)

Metode clasice vs. metode moderne

Metodele și mijloacele didactice tradiționale și-au arătat de-a lungul timpului neajunsurile, lipsurile și o eficiență medie, chiar scăzută atunci când discutăm de performanțele școlare absolute. Datorită condițiilor de viață din perioada interbelică și chiar comunistă numeroase unități școlare s-au sprijinit pe acest mod de realizare a educației școlare, perpetuându-se în același timp într-un mod nesănătos absolutismul didactic de cele mai multe ori proclamat și întru chipat de cadre didactice slab pregătite, dar existând și numeroși profesori deosebit de pregătiți care prin virtutea evenimentelor au adoptat un stil autoritar având la bază exemplul propriu.

Observăm astfel că într-un mod de netăgăduit relația dintre profesor și elev este o relație a tipului de învățământ pus în discuție, deși se cunosc atașamente și afectivități deosebite, relații de prietenie impresionante elev-profesor încă din antichitate sau Evul Mediu. Cu un rol deosebit în dezvoltarea individuală sau de grup, după cum remarca și André de Peretti, învățarea are ca rol deosebit relația dintre elevi și profesori și lumea exterioară (André de Peretti, pag.45, 1996).

Rigorismul învățământului românesc, tradițional, bazat în forma lui cea mai extremă pe climatul glacial al relației profesor – elev, pe stilul autoritar promovat de cadrul didactic, pe prezentarea neînsuflețită sau unilaterală a faptelor, fără existența unui dialog real profesor – elev sau a pluralismului opiniilor, de asemenea printr-o evaluare scrisă sau orală rigidă fără ajustări sau compromisuri a fost în măsură într-un mod neașteptat, am spune, să aducă succese importante pe calea achizițiilor și cunoștințelor elevilor, făcând cunoscută școala românească în epoca interbelică și comunistă în întreaga lume.

Ar fi interesant de studiat sau de analizat efectul acestei strategii în plan didactic știut fiind faptul că în acele timpuri societatea era „tributară” domeniului autoritar fără de care până în zilele noastre fiecare stat se simte amenințat. Răceala prezentării faptelor sau încorsetarea exprimării și creativității juvenile sau adolescente este antiteză însă majorității indicațiilor și opiniilor de top ale pedagogilor zilelor noastre.

Rămân însă indispensabile o parte a acestor metode clasice sau tradiționale prin profunzimea lor aplicabilitate practică și prin rezultatele oferite. Din acest punct de vedere putem admite necesitatea unei coexistențe sau coabitări a metodelor și mijloacelor clasice, tradiționale cu cele moderne. Constatându-se acest fapt numeroase lucrări din străinătate și din România scot în evidență diferitele roluri ale acestei importante manifestări didactice, a acestei inflorescențe metodologice. Metodele tradiționale, clasice sunt acceptate unanim ca fiind cele cu un pronunțat caracter oral ca și: povestirea, explicația și prelegerea școlară, lucrul cu manualul, exercițiul. Ele pot să apară în formă „pură”, dar recent se împletește cu alte metode mai moderne ca și conversația sau demonstrația în funcție de contextul în care este utilizată. (Cucoș, C., pag. 348, 2009).

Metodele activ-participative pun accent pe învățarea prin cooperare, aflându-se oarecum în antiteză cu metodele tradiționale de învățare. Educația pentru participare și democrație face parte din gama noilor educații, care reprezintă cel mai pertinent și mai elocvent răspuns al sistemelor educative la imperativele generate de problematica lumii contemporane.

Prin participare, elevii își pot exprima opțiunile în domeniul educației, culturii, timpului liber, pot fi coparticipanți la propria formare. Elevii nu sunt doar un receptor de informații, ci și un participant activ la educație.

În procesul instructiv-educativ, încurajarea comportamentului creativ înseamnă pasul deosebit de la „a învăța” la a „învăța să fii și să devii”, adică pregătirea pentru a face față

situațiilor, dobândind dorința de angajare și acțiune. Avantaj al metodelor active-participative îl reprezintă implicarea elevilor în actul didactic și formarea capacității acestora de a emite opinii și aprecieri asupra fenomenelor studiate. În acest mod, elevilor le va fi dezvoltată o gândire circumscrisă abilităților cognitive de tip superior, gândirea critică. Aceasta reprezintă o gândire centrată pe testarea și evaluarea soluțiilor posibile într-o situație dată, urmată de alegerea rezolvării optime pe baza argumentelor. A gândi critic înseamnă a deține cunoștințe valoroase și utile, a avea convingeri raționale, a propune opinii personale, a accepta că ideile proprii pot fi discutate și evaluate, a nu fi suficiente propriilor opinii, a participa activ și a colabora la găsirea soluțiilor.

Principalele metode de dezvoltare a gândirii critice sunt: Gândiți, lucrați în echipă, comunicați; Termeni-cheie inițiali; Știu-vreau să știu-am învățat; metoda Sinelg; metoda Mozaic; Cubul; Turul Galeriei; Elaborarea unui referat/eseu; Brainstormingul, Jurnalul în trei părți; Tehnica predicției; Învățarea în grupuri mici; Turneul între echipe; Linia valorilor, Metoda Philips 6-6 etc.

Bibliografie:

- M. Bocoș, *Cercetarea pedagogică. Suporturi teoretice și metodologice*. Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2003.
- M. Bocoș, *Teoria și metodologia curriculum-ului. Suport de curs pentru anul I, specializările "Pedagogie" și "Pedagogia învățământului primar și preșcolar"*, Cluj-Napoca, 2016.
- I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Ed. a IV a, Iași, Editura Polirom, 2006.
- R. V. Ciomag, *Atitudinea- trăsătură caracterială important în obținerea performanțelor sportive*, Revista de Psihologie, vol. IV, nr. 1, 2012.
- C. Cucos, *Psihopedagogie*. Iași: Editura Polirom, 2009.
- I. Maciuc, *Clasic și modern în pedagogia actuală. Tratat*, Craiova, Editura Sitech, 2007.

STRATEGII DE ÎNVĂȚARE RECIPROCĂ

PROF. FLORENTINA VASILCANU

COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE ȚIȚEA”,

DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI

Conceput inițial cu elevii de clasa a șaptea, predarea reciprocă a fost demonstrată ca fiind o practică eficientă de predare într-o varietate de situații, de nenumărați cercetători (Coley, DePinto, Craig & Gardner, 1993; Kelly, Moore & Tuck, 2001; Palincsar & Brown, 1984; Palincsar & Klenk, 1992; Rosenshine & Meister, 1994).

Învățarea reciprocă (Palincsar & Brown, 1984) este o strategie ghidată care încurajează elevii să dezvolte abilitățile întâlnite în mod automat la elevii eficienți (rezumă, pun întrebări, clarifică, pot anticipa și răspund la cerințe). Educația reciprocă se referă la o activitate instructivă în care elevii devin profesori în sesiuni de activități în grupuri mici. Profesorii modelează, apoi ajută elevii să învețe, ghidează discuțiile în grup folosind patru strategii: rezumând, generând întrebări, clarificând și predicând. Cum funcționează predarea reciprocă? În primul rând, o modalitate prin care elevii sunt pregătiți să utilizeze învățământul reciproc:

1. Se stabilesc grupuri de câte patru elevi.
2. Se stabilește rolul unic al fiecărei persoane: cel care sumarizează, cel care pune întrebări, cel care clarifică, cel care anticipează.
3. Elevii sunt rugați să citească enunțul problemei. Totodată, elevii sunt încurajați să folosească strategii de luare a notițelor, cum ar fi sublinierea selectivă sau desene/construcții geometrice, pentru a-i ajuta să se pregătească mai bine pentru rolul lor în discuție.
4. Elevul care sumarizează va sublinia ideile cheie din enunț.
5. Elevul care pune întrebări va adresa apoi întrebări cu privire la părți neclare, informații relevante, conexiuni cu alte concepte deja învățate.
6. Clarificatorul va lămurii părțile confuze și va încerca să răspundă la întrebările adresate.
7. Elevul care anticipează poate oferi predicții despre metodele alese pentru rezolvare.
8. Rolurile din grupuri se schimbă apoi și se reia activitatea de rezolvare a cerinței următoare.
9. Pe tot parcursul procesului, rolul profesorului este de a ghida și de a susține capacitatea elevilor de a utiliza cele patru strategii cu succes în cadrul grupului mic.

Când se predă un nou concept de matematică, profesorul poate folosi această strategie pentru a ajuta elevii să înțeleagă modul de rezolvare a unui anumit tip de problemă. De exemplu, elevii pot examina o singură întrebare și anticipatorul poate prezice cum să rezolve, adică răspunsul direct sau pașii. Cel ce pune întrebări poate chestiona, de exemplu: ce strategie vom folosi pentru a rezolva problema, cum vom justifica, de ce credeți că acesta este răspunsul și alte întrebări ca acestea. Cel ce clarifică va soluționa părțile care au rămas neînțelese și va încerca să răspundă la întrebările care au fost puse. Cel ce sumarizează va justifica răspunsul și va explica procesul pentru a obține răspunsul. Profesorii pot folosi această strategie și pentru a discuta metoda științifică sau demonstrațiile. În acest caz, anticipatorul va prezice rezultatul

(face o ipoteză), cel ce pune întrebări poate chestiona: cum am măsurat acest lucru, cât de mult am adăugat, de ce am făcut acest lucru etc. Cel ce clarifică se va adresa părților confuze și va încerca să răspundă la întrebările adresate. Elevul care rezumă va justifica răspunsul și va explica metodele de lucru folosite pentru a obține răspunsul final.

Atribuirea a patru roluri și concentrarea asupra rezolvării sarcinilor le permite elevilor să învețe foarte mult prin această activitate.

De ce să folosim predarea reciprocă? Încurajează elevii să facă apel la propriul proces de gândire, îi ajută pe elevi să învețe să se implice activ și să le monitorizeze înțelegerea pe parcursul diferitelor etape de rezolvare, învață elevii să pună întrebări și să facă problema mai ușor de înțeles.

Rutinele reciproce de predare îi obligă pe elevi să răspundă, chiar dacă, la nivelul lor, nu sunt încă experți. Dar pentru că elevii răspund, profesorul are ocazia să-și evalueze competența și să ofere feedback adecvat. În acest fel, procedura oferă elevilor posibilitatea de a-și dovedi nivelul de competență, un nivel care, în multe proceduri, este mascat de tendința elevilor de a nu răspunde până când se apropie de competența deplină.

Frumusețea predării reciproce stă în faptul că este o strategie de predare versatilă, care poate fi folosită pentru mai multe subiecte diferite. Această metodă este concepută pentru a oferi elevilor abilități de gândire mai profunde, pe care le pot aplica în toată învățarea lor.

Când elevii studiază concepte noi, învățarea semnificativă se realizează atunci când găsesc și vizualizează legăturile dintre un context nou învățat și ceea ce deja știu. Modelul Teaching-With-Analogies (Predarea cu Analogii) promovează învățarea conceptuală deoarece încurajează elevii să construiască legături între cunoștințele și experiențele familiare din trecut și contexte și probleme noi. În acest caz, profesorii ar trebui să încerce să selecteze analogii care împărtășesc multe caracteristici similare cu conceptul țintă. În general, cu cât sunt mai multe trăsături comune, cu atât mai bună este analogia. O altă implicație este că profesorii trebuie să verifice dacă elevii nu și-au format concepții greșite. O modalitate de a face acest lucru este de a adresa întrebări concentrate asupra caracteristicilor care nu sunt împărtășite între conceptul analog și cel țintă. Alt mod de a face acest lucru este de a cere elevilor să-și genereze propriile analogii și să indice unde nu mai funcționează analogiile. Analogia deschide calea pentru extinderea conceptului într-o unitate de instruire și predarea unui model mental mai sofisticat.

Pentru ca analogiile să fie folosite ca un instrument eficient în repertoriul unui profesor, cunoașterea funcției pedagogice este esențială. În cea mai elementară formă, cunoștințele cadrelor didactice despre analogii ar trebui să includă: adecvarea analogului la țintă (grupul de elevi), amplexarea fenomenului de analogie dinspre profesor spre elev și cea generată de elevi.

Analogiile pot servi ca "modele mentale" timpurii pe care elevii le pot folosi pentru a forma înțelegeri limitate, dar semnificative, ale unor concepte complexe. Analogiile pot juca un rol important în a ajuta elevii să-și construiască propriile cunoștințe, un proces care este încurajat în standarde și în concordanță cu o viziune constructivă a învățării. Pe măsură ce studenții se dezvoltă cognitiv și își însușesc mai multe competențe, ei vor evolua dincolo de aceste analogii simple, adoptând modele sofisticate și mai puternice. Acest lucru este deosebit de important în învățarea în care conexiunile sunt construite între contexte științifice familiare și non-intuitive.

Este bine cunoscut faptul că metodele de predare tradiționale și pasive nu se potrivesc stilurilor de învățare ale multor elevi care au nevoie de o abordare mai interactivă. Acest lucru poate provoca frustrare și niveluri scăzute de încredere și face procesul de predare mai dificil pentru profesori. Învățarea reciprocă, totuși, arată încrederea în abilitățile elevilor, permițându-le să fie responsabili de sarcinile lor de lucru. Solicitându-i pe elevi să-și asume diferite roluri, aceștia trebuie să lucreze împreună, ceea ce face ca învățarea și înțelegerea proprie să se

îmbunătățească semnificativ. De asemenea, predarea reciprocă oferă elevilor șansa de a-și construi abilități și experiențe pe termen lung. Elevii câștigă încredere de la asumarea diferitelor roluri atribuite de către profesor și învață cele patru strategii-cheie care conduc la înțelegere. Elevii învață, de asemenea, leadership, teamwork, negociere, ascultare și capătă abilități de colaborare; toate acestea sunt esențiale pentru o carieră de succes mai târziu în viață.

Bibliografie:

- I. Cerghit, *Sisteme de instruire alternative și complementare – Structuri, stiluri și strategii*, Editura Aramis, 2002.
- Lucia Crișan, *Cadrul didactic. Didactica disciplinelor. Metode, procedee educaționale și noi tehnologii*, Noiembrie 2009.
- Crenguța Oprea, *Strategii didactice interactive*, Editura Didactică și Pedagogică, 2006.

ROLUL CERCULUI EXTRAȘCOLAR ÎN EDUCAȚIA NON-FORMALĂ A TINERILOR

PROF. DIANA VENCZEL
COLEGIUL TEHNIC „AUREL VLAICU”,
BAIA MARE, JUDEȚUL MARAMUREȘ

A îndemna elevii să cunoască realitatea ce ne înconjoară, înseamnă înainte de toate, a-i ajuta să găsească contactul cu lumea obiectelor și fenomenelor reale.

Experiența proprie care derivă din contactul direct sau indirect cu substitutele realității, constituie una din principalele surse de obținere a acestor cunoștințe. A se pregăti pentru viață, înseamnă că viața școlară să fie activă, să manifeste o largă deschidere spre activități care atrag spre creația valorilor materiale, spirituale și experiențele vieții socio-culturale. Astfel învățarea prin acțiune devine nu numai slogan, ci un mod de învățare.

În condițiile în care știința devine tot mai mult practică, și învățământul trebuie să țină pasul cu această tendință, prin aplicarea în practică a cunoștințelor teoretice, este momentul să „învățăm ca să acționăm” (Schwarz).

Din acest motiv, învățământul zilelor noastre amplifică și accentuează învățarea prin acțiune. În această optică, elevii încă de la vârste fragede urmează să stăpânească nu numai cunoștințe științifice ci și deprinderi practice de acțiune comportamente adecvate de muncă, care le vor fi utile pe tot parcursul vieții lor ulterioare.

Sub aspect metodologic, în situația în care viitorul va da o mai mare importanță disciplinelor comportamentale, tehnice, pare firesc ca ponderea metodelor să o dețină metodele acționale, cele care vizează formarea și dezvoltarea capacităților psiho-motorii a deprinderilor practice de muncă.

Un alt factor determinant este acela că societatea se confruntă cu prezența unui număr impunător de copii și tineri marginalizați, cu probleme de sănătate, care consumă alcool, substanțe narcotice. Acești copiii și tineri se confruntă cu dificultăți de a-și valorifica la maxim potențialul de dezvoltare (fizic, socio-emoțional, intelectual), își petrec într-un mod defectuos timpul liber.

Un pas spre soluționarea problemelor existente ar fi un astfel de cerc extrașcolar, ca o alternativă, ca o posibilă activitate viabilă a tânărului.

Cercul extrașcolar reprezintă astfel o activitate plăcută, prin care adolescentul își perfecționează abilitățile, își descoperă noi aptitudini, și poate noi pasiuni.

Activitățile extrașcolare au menirea de a valorifica timpul liber al elevilor într-un mod plăcut și util, de a-l transforma într-o sursă educațională, civilizatoare.

Astfel, activitățile extrașcolare contribuie la:

- adâncirea și completarea procesului de învățământ;
- la dezvoltarea înclinațiilor și aptitudinilor elevilor;
- la organizarea rațională și plăcută a timpului lor liber.

Ele prezintă unele particularități prin care se deosebesc de activitățile din cadrul lecțiilor. Acestea se referă la conținutul activităților, durata lor, la metodele folosite și la formele de organizare. Conținutul nu este ales de programa școlară, ci de către cadrele didactice, în funcție de interesele și dorințele elevilor.

Având un dinamism atractiv, elevii participă într-o atmosferă de voie bună și optimist, cu însuflețire și dăruire, la astfel de activități.

Sistemul activităților extrașcolare din liceu se proiectează pentru un an de studii, dar adeseori se modifică pe parcurs, dat fiind faptul că astfel de activități se pot modifica pe tot parcursul anului, funcție de ideile frumoase și interesante cu care vin elevii.

Redau mai jos, un proiect de cerc extrașcolar care îmbină discipline ca matematica, fizica și astronomia și care se poate aplica în orice an școlar.

CERCUL DE ȘTIINȚE APLICATE - astronomie

Studiul astronomiei comportă studiul unor obiecte din curriculum liceal cum ar fi: matematica, fizica, informatica, geografia, filosofia. Astfel, datorită caracterului interdisciplinar pe care îl are astronomia și datorită interesului crescut al elevilor de a cunoaște tainele universului este util ca o serie dintre întrebările elevilor despre univers să-și găsească răspuns în cadrul organizat al unui cerc ca cel propus aici. Pe de altă parte, acest cerc de științe acoperă într-o oarecare măsură curiozitatea nativă a elevilor la această vârstă a întrebărilor.

Obiectivul general

Este inițierea elevilor interesați de studiul astronomiei și apoi dezvoltarea competențelor în domeniul științelor exacte, astfel ca pentru cei interesați poate să fie un punct de plecare pentru studii avansate din învățământul superior.

Obiective de referință:

- Să efectueze observații astronomice, măsurători și experimente.
- Să utilizeze transferul de informație prin trimiteri interdisciplinare.
- Să realizeze și să interpreteze corect schițe la scară.
- Să utilizeze informația disponibilă în biblioteci virtuale, pe Internet, soft educațional, atlase astronomice, hărți stelare.
- Să se deprindă cu desfășurarea activității în echipă.

Teme propuse pentru cerc:

Unitatea de învățare	Conținuturi
1. Elemente de astronomie (4 ore)	1.1. Ce este astronomia 1.2. Ramuri ale astronomiei – astrofizica 1.3. Scurt istoric al astronomiei
2. Universul (8 ore)	2.1. Materia – componentă a universului 2.2. Originea și evoluția universului 2.3. Radiația cosmică 2.4. Radiația cosmică
3. Forțe care guvernează Universul (8 ore)	3.1. Forța gravitațională 3.2. Legile Newtoniene ale gravitației 3.3. Forța electromagnetică 3.4. Particule elementare 3.5. Forța nucleară slabă 3.6. Forța nucleară tare
4. Elemente de Cosmologie (11 ore)	4.1. Galaxia. Tipuri de galaxii 4.2. Calea Lactee 4.3. Sistemul Solar. Legile lui Kepler 4.4. Teoria lui Copernic 4.5. Pământul și atracția gravitațională 4.6. Sistemul Stelar
5. Instrumente astronomice (4 ore)	5.1. Principii de funcționare 5.2. Luneta astronomică 5.3. Radiotelescopul 5.4. Spectrograful astronomic

Societatea modernă prin dinamismul său, prin flexibilitatea sa, deschiderea spre inovații solicită un model al personalității umane care ar fi capabilă să facă față cerințelor secolului XXI care s-a anunțat ca un mileniu al schimbărilor continue. Educația devine astfel imboldul progresului social, menită să formeze generații tinere capabile să asigure în continuare un nivel de bunăstare a vieții, o interacțiune socială sporită, condiții optime pentru dezvoltarea umană.

Bibliografie:

- O. Petrovanu, M. Minteanu, *Experimente chimice și lucrări practice de cerc pentru gimnaziu*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
I. Cerghit, *Metode de învățământ*, Editura Polirom, București, 2006.
www.didactic.ro

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

RALUCA-DIDA VERDEȘ

***GRĂDINIȚA CU PROGRAM PRELUNGIT NR. 21,
DROBETA TURNU SEVERIN, JUDEȚUL MEHEDINȚI***

Odată cu evoluția societății, educația și-a multiplicat neconținut formele de organizare. Factorilor educativi tradiționali li s-au adăugat alții noi precum biserica, instituțiile de cultură, mass-media, diferite centre de agrement, adică toți aceia care asigură educația non-formală.

În eforturile de modernizare a învățământului românesc în grădiniță și școli se promovează strategii noi în acord cu tendințele actuale europene care să schimbe mentalitatea privind concepția copilului ca membru al Comunității Europene.

Grădinița oferă cadrul propice pentru învățarea între tradițional și modern prin amenajarea eficientă a spațiului educațional și permanenta preocupare a educatoarei de îmbinare a strategiilor moderne, ludic-acțional care ajută copiii să învețe mai profund, cultivând relațiile bazate pe respect reciproc și colaborare constructive. Tehnicile de învățare prin cooperare implică strategii de atribuire a unor roluri active copiilor, pentru ca aceștia să se sprijine reciproc în procesul de învățare.

În sala de grupa am delimitat sectoarele de activități în două zone: cea liniștitoare (sectorul știință, artă, bibliotecă, jocurile de masa) și cea de mișcare (construcții, jocuri de rol, apă și nisip).

Nu mai este suficient să li se prezinte copiilor date intuitive sau verbale, pentru ca ei să le înregistreze și să le interiorizeze, în scopul de a le reda fidel; este nevoie de interacțiuni cognitive, sociale, prin intermediul cărora copii să înțeleagă scopul, rezultatele și utilitatea procesului pe care-l parcurg: acela de dobândire nu numai de noi informații, dar și de formare de atitudini și comportamente; acesta este, de fapt, învățarea.

Desigur, învățarea implică atât individualizarea, cât și competiția, fiecare având rolul sau formativ. Alături de acestea, strategia învățării prin cooperare, implică:

- stimularea interacțiunii dintre copii;
- depunerea unui efort mai intens de către copii în procesul de învățare;
- stimularea inteligenței interpersonale;
- dezvoltarea abilităților de comunicare;
- încurajarea comportamentelor de facilitare a succesului celorlalți;
- dezvoltarea gândirii critice.

Învățarea nu poate fi concepută, în contextul actual, fără cooperare: pot colabora 3-4 copii într-un grup, 20 copii dintr-o grupă, dar pot conlucra și copii din grupe și grădinițe diferite, în proiecte comune. Deci, a coopera înseamnă a lucra împreună pentru un scop comun, presupunând un schimb activ de idei, înseamnă a dezvolta componenta socială a personalității copiilor.

Conștientizarea copiilor preșcolari să lucreze în echipă reprezintă o tehnică binecunoscută pentru promovarea învățării active și a unei bune pregătiri pentru integrarea

școlară, știut fiind faptul ca abilitatea de-a lucra împreună a devenit apanajul noii reforme educaționale.

Toate activitățile de învățare nu trebuie să fie explicații plicticoase, ci jocuri cu rol, simulări, povești, probleme “decupate” din viața de zi cu zi. În orice moment al activității, copilul este antrenat într-o activitate cu o sarcină clară și întotdeauna participarea lui are drept scop să găsească o soluție, să câștige o competitivă, să-și adjudece un merit pentru efortul său.

Copiii trebuie învățați de mici să coopereze în cadrul unor echipe, dar să se înfrunte și individual știind să câștige, dar să și piardă. Utilizarea și aplicarea metodelor interactive de grup presupune organizarea grupurilor pe nivel, omogene, eterogene bazate pe acceptarea partenerilor de lucru.

Organizarea învățării în grupuri / echipe mici de copii trebuie făcută în mod corect. La început, sunt copii care consideră că, dacă sunt grupați cu alții, pot sta liniștiți toată activitatea, că are cine să realizeze sarcina de lucru. Educatoarea trebuie să-i determine pe copii să conștientizeze că sarcina unui grup este una comună, iar pentru a fi realizată, fiecare copil are o sarcină individuală, pentru care-ți asumă responsabilitatea.

Grupurile sunt utile pentru a genera într-un interval scurt, un mare număr de idei și pentru a facilita înțelegerea unor concepte abstracte, prin discuții referitoare la informația primită și la experiența personală.

Pentru a forma grupuri am distribuit ecusoane copiilor cu fructe, legume, flori în cadrul proiectului tematic „Toamna”.

Copiii trebuie să-și împartă sarcinile și să relaționeze unul cu altul. Pe măsura ce o echipă își îndeplinește partea sa, următoarea preia responsabilitățile acesteia, compară și completează informațiile, etc. Un factor important al învățării prin cooperare îl constituie valorificarea cunoștințelor deja acumulate de către copii și crearea posibilității de a dobândi altele noi, să structureze informația însușită și cea nouă.

Învățarea colaborativă are un rol foarte mare prin utilizarea METODELOR INTERACTIVE DE GRUP:

Pălăriuțele gânditoare

În evaluarea proiectului „Toamna” am aplicat metoda „Pălăriuțele gânditoare” la care toți copiii pot valorifica cunoștințe, deprinderi și atitudini dobândite pe parcursul mai multor săptămâni, pot face o poveste dovedind că pot asculta pe cel ce ne informează (pălăriuța albă), clarifică (albastră), spune ce simte (roșie), identifică greșelile (neagră) găsește soluții noi (verde), optimista (galbenă).

Cubul

Metoda presupune explorarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective, permițând abordarea complexă și integratoare a unei teme-Toamna.

Am respectat următoarele etape:

- Realizarea unui cub pe ale cărui fețe sunt scrise cuvintele: descrie, compară, analizează, asociază, aplică, argumentează.
- Anunțarea temei, subiectului pus în discuție.
- Împărțirea clasei în 6 grupe, fiecare dintre ele examinând tema din perspectiva cerinței de pe una dintre fețele cubului:
 - descrie: culorile, formele, mărimile etc.;
 - compară: cu ce este asemănător? ce este diferit?;
 - analizează: spune din ce este făcut, din ce se compune;
 - asociază: la ce te îndeamnă să te gândești?;
 - aplică: ce poți face cu aceasta? la ce poate fi folosită?;

- argumentează: pro sau contra și enumeră o serie de motive care vin în sprijinul afirmației tale.
- Redactarea finală și împărțirea ei celorlalte grupe.

Explozia stelară

Este o altă metodă pe care am folosit-o în procesul instructiv educativ. Este o metodă de stimulare a creativității și o modalitate de relaxare a copiilor. Ea se bazează pe formularea de întrebări pentru rezolvarea de probleme. Am folosit această metodă cu bune rezultate în activitățile de lecturi după imagini, convorbiri, memorizări, povestiri. Ca material didactic am folosit o stea mare, cinci stele mici de culoare galbenă, cinci săgeți roșii și jetoane. Pe steluța mare am așezat o imagine legată de tema abordată, iar pe cele cinci steluțe mici am scris câte o întrebare de tipul CE ?, CINE ?, UNDE? , DE CE ?, CÂND ?. Prin folosirea acestei metode, am urmărit dezvoltarea potențialului creativ al preșcolariilor, familiarizarea lor cu strategia elaborării de întrebări de tipul prezentat mai sus, exersarea capacității acestora de a alcătui propoziții interogative pe baza conținutului unor imagini și nu în ultimul rând rezolvarea problemelor prin găsirea răspunsurilor la întrebările adresate.

Diagrama Venn

Este o metodă interactivă, de fixare, consolidare și evaluare a cunoștințelor. Această metodă are o largă aplicabilitate și am folosit-o cu succes în activitățile de observare, povestiri, convorbiri, jocuri didactice, etc.. Diagrama Venn este formată din 2 cercuri care se suprapun parțial. În spațiul care intersectează cele două cercuri am așezat, desenate sau scrise, asemănările dintre două obiecte, idei, concepte, iar în cele două cercuri am așezat aspectele specifice ale acestora. Pentru fixarea și evaluarea cunoștințelor copiilor, am folosit aceasta metodă în activitățile de povestire, observare, convorbire, etc.

Exemplu. În activitatea DLC-convorbire „Totul despre păsări”, preșcolarii au realizat o diagramă în care au evidențiat asemănările și deosebirile existente între păsările de curte și păsările sălbatice. De asemenea, am folosit această metodă în jocul didactic „În lumea poveștilor” cu scopul de a verifica cunoștințele copiilor privind poveștile învățate. În cadrul acestui joc, copiii au realizat o diagramă Venn în care au așezat în cele două cercuri personajele specifice fiecărei povești, iar în arealul în care se suprapun cele două cercuri au așezat pe personajele comune. Învățarea prin cooperare dezvoltă capacitatea copiilor de a lucra împreună, la toate categoriile de activități din grădiniță, acoperind neajunsurile învățării individualizate, acordând, în același timp, o importantă considerabilă dimensiunii sociale, prin desfășurarea proceselor interpersonale.

Din multitudinea de metode interactive, am prezentat pe scurt doar câteva pe care le-am aplicat la grupă, metode prin care noul și căutarea de idei conferă activității ”un mister didactic” în care copilul e participant activ la propria formare, prin învățarea colaborativă.

Bibliografie:

- Breben Silvia, Goncea Elena, Ruiu Georgeta, Fulga Mihaela, *Metode interactive de grup-ghid metodic*, Editura Arves, 2002.
- Breben Silvia, Ruiu Georgeta, Goncea Elena, *Activități bazate pe inteligențe multiple*, Editura Reprograph, Craiova, 2005.
- Gluiga Lucia, Spiro Jodi, *Învățarea activă, Ghid pentru formatori și cadre didactice*, București, 2001.

ARTA PREDĂRII ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

PROF. ÎNV. PRIMAR IONELA VIȘAN

ȘCOALA GIMNAZIALĂ BALA

JUDEȚUL MEHEDINȚI

Predarea este o sarcină complexă văzută de Barnes ca „un goblen cu multe fire de diferite culori care redau modele complicate”. Procesul educativ este expresia interacțiunii și conlucrării dintre cei doi poli: educatorul (învățătorul) și educatul (elevul), care împreună participă la actul de comunicare pedagogică. Între cei doi poli se transmit cunoștințe, predarea referindu-se la activitatea profesorului de organizare, coordonare și stimulare a activității elevilor. Nu există un mod unic de predare, putem spune deci că predarea este, în același timp, știință și artă; știință pentru că necesită un repertoriu larg de cunoștințe, deprinderi, tehnici și procedee care pot fi descrise și studiate în mod sistematic. Spunem că este artă deoarece presupune inspirație, intuiție și creativitate.

Documentul curricular care reglează activitatea cadrului didactic este programa școlară; se spune în acest sens că programa școlară este instrumentul de lucru al cadrului didactic. Activitatea desfășurată de profesor cu elevii în clasă presupune raportarea profesorului la prevederile programei și la spiritul acestor prevederi anterior desfășurării propriu-zise a acestei activități. Proiectarea demersului didactic este o premisă a aplicării programei școlare la clasă; constituie, astfel, o activitate prin care profesorul își propune etape și acțiuni de parcurs și de realizat în predare-învățare-evaluare. Proiectarea demersului didactic se realizează prin raportare la programa școlară și presupune:

- Lectura integrală și personalizată a programei școlare;
- Elaborarea planificării calendaristice;
- Proiectarea unităților de învățare.

Programele școlare au întregit viziunea unui nou model de proiectare în învățământul primar și gimnazial orientat pe formarea și dezvoltarea competențelor elevilor. Ele au fost elaborate pornind de la premisa că reprezintă cel mai important document care reglează, în egală măsură, activitatea profesorului la clasă. Noile programe școlare au urmărit să indice în mod coerent competențele urmărite și oferta educațională propusă de un anumit domeniu de studiu. Din această perspectivă, programa școlară este primul document pe care orice profesor, de la orice disciplină trebuie să-l cunoască.

Actualele programe școlare de primar și gimnaziu traduc la nivelul unei discipline de studiu o perspectivă specifică a interconectării competențelor-cheie. Astfel ideea subsecventă tuturor programelor de primar și gimnaziu este aceea că fiecare disciplină are o contribuție la structurarea profilului de formare centrat pe competențele-cheie și că toate aceste contribuții trebuie să fie convergente. Acest lucru trebuie să se întâmple pentru simplul motiv că o competență-cheie nu se dezvoltă izolat și nu este apanajul unei anumite discipline. De exemplu, competența de comunicare în limba maternă sau într-o limbă străină nu se formează doar la orele de Limbă română sau de Limbi moderne, ci fiecare disciplină din planul cadru poate avea contribuțiile sale valoroase. Nu suntem pe un teritoriu clar delimitat, în care

disciplinele au decupaje epistemologice și de cunoaștere rigide, ci într-o paradigmă modernă, în care fiecare disciplină are responsabilitatea și mijloacele specifice de a contribui la dezvoltarea competențelor din profilul de formare. Astfel, noile programe școlare la diferite discipline vizează în mod explicit componente din competențe cheie variate. Desigur, fiecare disciplină de studiu poate avea o competență-cheie pe care să o vizeze în mod privilegiat (de exemplu, competența de comunicare în limbă străină vizată de disciplinele de limbi moderne), însă abordarea propusă de Recomandarea europeană este aceea că nicio competență-cheie nu ajunge să se dezvolte izolat. Prin urmare, ignorarea celorlalte competențe, ca nefiind specifice disciplinei mele reprezintă o practică didactică neproductivă, care subminează, de fapt, chiar oportunitățile deosebite metodologice prin suprapunerea și întrepătrunderea unei competențe-cheie cu celelalte.

De exemplu, la comunicarea în limbi străine, programa de limbă modernă asumă în mod explicit contribuții la dezvoltarea competenței de a învăța să înveți (prin aspectele strategice și de reflexivitate), competenței digitale (implicarea TIC în competențele de comunicare), competenței sociale și civice (antrenarea achizițiilor sociale și civice prin dialog, interacțiuni, jocuri de rol), competenței de sensibilizare și exprimare culturală (prin valorificarea componentelor culturale).

Prin toate aceste abordări, sunt dezvoltate toate aceste competențe-cheie, iar comunicarea în limbă străină găsește un cadru adecvat de dezvoltare. De asemenea, actualele programe școlare au fost dezvoltate în concordanță cu statutul pe care fiecare disciplină îl are în planul-cadru de învățământ (număr de ore alocate, clasa/clasele la care se studiază, nivelul de școlaritate la care se studiază, aria curriculară căreia îi aparține).

În predare trebuie să avem grijă la metodele folosite pentru ca elevul să nu aibă impresia că școala este un chin, ci implică participare activă din partea elevului care simte plăcere și satisfacție atunci când găsește singur rezolvare pentru situațiile de învățare în care este pus.

În continuare voi prezenta un demers didactic care să vizeze o metodologie centrată pe competențe cheie. Formarea competențelor cheie necesită strategii corespunzătoare personalizate în funcție de pregătirea profesională (mă refer aici la perfecționarea continuă a cadrelor didactice), experiența acumulată în practica pedagogică și nu în ultimul rând cunoașterea îndeaproape a clasei, a fiecărui elev în parte. La aceasta se asociază caracterul transdisciplinar al formării competențelor, tradus în strategii de instruire integrată.

În elaborarea demersului didactic voi porni de la lecturarea personalizată a programelor școlare în vigoare.

Am ales ca temă *România în Europa și pe glob* referindu-mă la disciplina: Geografie, în primul rând, dar și cu câteva trimiteri la Educație civică, Arte vizuale și abilități practice.

Îmi pun întrebarea, *Ce activități concrete de învățare pot alege în formarea celor opt competențe cheie?*

Competența de comunicare în limba maternă:

- Voi folosi ca punct de plecare compuneri orale ale elevilor referitoare la locurile frumoase pe care le-au vizitat cu școala sau cu părinții în România, dar și în unele țări din Europa;
- Identificarea în compunerile orale a unor elemente și fenomene desprinse din experiența elevilor în viața de zi cu zi referitoare la tema noastră;
- Citirea unor texte cu conținut specific disciplinei menționate, dar mai ales corespunzătoare temei alese;
- Notarea și explicarea unor termeni citați; identificarea și explicarea unor cuvinte noi.

Competența de comunicare în limbi străine:

- Reproducerea unor formule de salut învățate de elevi în țările unde au fost în vizită cu părinții (Italia, Franța, Germania);
- Denumirea într-o limbă străină a unor țări.

Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii:

- Calcularea unor distanțe pe hărți la scări diferite;
- Compararea suprafeței unor țări din Europa;
- Identificarea unor fenomene din realitatea înconjurătoare referindu-ne la anotimpuri dar și la vreme prin compararea unor caracteristici observabile (precipitații, temperatură, vânt).

Competența digitală:

- Precizarea poziției țării pe hărți ale Europei și ale lumii la calculator;
- Poziționarea pe computer folosind, hărți mute” a vecinilor României.

A învăța să înveți:

- Realizarea unor fișe în urma observării reliefului din România comparativ cu alte țări;
- Căutarea în atlas a țărilor europene;
- Realizarea unor stegulețe ale țărilor vizitate dar și ale altor țări din Europa.

Competențe sociale și civice:

- Prezentarea unor elemente observabile referitoare la diversitatea naturală și umană (peisaje, grupuri și colectivități umane etc.);
- Afirmarea respectului pentru diversitatea naturală și umană;

Spirit de inițiativă și antreprenoriat:

- Realizarea unor rețete culinare simple din România și din alte țări, comercializarea acestora printr-o expoziție cu vânzare, confecționarea unor stegulețe ale țărilor respective pentru a marca țara de proveniență a rețetei (activitatea se desfășoară cu participarea părinților).

Bibliografie:

A. Barna, *Autoeducație*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1995.

A. Pera, *Psihologia și logica educației*, Editura Universitaria, Craiova, 2012.

****Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 on key competences for lifelong learning (2006/962/EC)*. In: *Official Journal of the European Union*, L 394/10, 2006, pp. 10-18. Disponibil la adresa:

<http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006H0962&from=EN>.

EDUCAȚIA – PROCES DE CREAȚIE

SECRETAR ELENA VÎLCEANU BĂLESCU
ȘCOALA GIMNAZIALĂ „NICOLAE COSTESCU”,
BOLBOȘI, JUDEȚUL GORJ

Educația este factorul determinat al dezvoltării psihoindividuale. Ea reprezintă „un mecanism special de reducere a imprevizibilului și dezvoltare psihoindividuale, este un liant între ereditare (potențialitățile individului) și infinitatea de posibilități ale mediului,, susținea Ghe. Tomșa.

Personalitatea cuprinde totalitatea predispozițiilor înnăscute și a însușirilor dobândite în cursul vieții, organizarea interioară, sintetică, unitară și în același individualizată a însușirilor psiho-fizice, a structurilor cognitive și atitudinale, a capacităților individului care îi asigură o adaptare originală la mediu, un mod specific de manifestare, prin care se deosebește de semenii săi.

Allport definește *personalitatea* ca fiind „organizarea dinamică, în cadrul individului, a acelor sisteme psihofizice care determină gândirea și comportamentul său caracteristic”.

Deși o persoană se dezvoltă, se transformă, ea își păstrează identitatea sa psihică. Ființa umană are conștiința existenței sale, sentimentul continuității și identității personale, în ciuda transformărilor pe care le suferă de-a lungul întregii vieți. Acest lucru dovedește că personalitatea are o anumită structură, care, însă, poate fi modelată pe parcursul vieții.

Formarea și dezvoltarea personalității copilului constituie un proces complex și de durată, bazat pe acțiunea conjugată și interdependentă a mai multor factori interni (ereditatea, trăsăturile psihosociale de personalitate și experiența individuală dobândită până în momentul respectiv) și factori externi (mediu și educație).

Educația reprezintă activitatea specializată, specific umană, care mijlocește și diversifică raportul dintre om și mediul său, favorizând dezvoltarea omului prin intermediul societății și a societății prin intermediul omului.

Educația face medierea între ceea ce s-ar putea (ereditarea) și ceea ce se oferă (mediul). O acțiune educativă reușită armonizează cererea și oferta, deși nu există rețete. Ceea ce într-un moment și pentru un anumit individ se dovedește o educație sau o influență benefică, poate fi dăunător în următorul moment, sau pentru un alt individ.

Dezvoltarea apare doar dacă se menține un optim între ceea ce poate, vrea, știe individul la un moment dat și ceea ce i se oferă. Oferta trebuie să fie stimulativă, cu un grad mai înalt decât poate, vrea sau știe individul respectiv. O ofertă prea ridicată, dar și una banală, poate perturba dezvoltarea psihică.

Educația acționează programat și cu știință, în sensul dezvoltării individului; este o activitate umană specializată în dezvoltare, deci este un factor conducător al dezvoltării ontogenetice.

Noile forme de educație trebuie să fie anticipative, să prevadă ceea ce se va întâmpla în viitor și să formeze acele personalități de care viitorul are nevoie. Viitorul nu trebuie doar așteptat și preîntâmpina, ci proiectat și construit. De aceea educatorul trebuie să fie un agent al

schimbării, al viitorului. Educația este un fenomen social întrucât afirmarea individualității și dezvoltarea autonomiei se realizează într-un proces relațional cu finalitatea socială.

Idealul educativ este o problemă de politică a educației și învățământului, dar la el trebuie să participe și subiecții educației, cu nevoile și trebuințele lor. Profesorul nu dă rețete de formare a personalităților, ci îl creează pe om așa cum este, îi modelează personalitatea, îl ajută să se creeze.

El poate oferi modele de comportare, fiind el însuși un model, modelele de la care fiecare educat preia ceea ce i se potrivește, ceea ce îi convine, ceea ce place și este în acord cu idealul societății din care face parte. Acest lucru nu înseamnă că cel care educă recurge la dresaj, la domesticire sau îndoctrinare, termeni care oarecum sunt corelativi educației.

Educația presupune un ansamblu de acțiuni și influențe, mai mult sau mai puțin organizate, mai mult sau mai puțin sistematizate și instituționalizate, dar întotdeauna conștientizate.

Diderot susținea că „arta profesorului se apropie se apropie cel mai mult de arta actorului din teatru, deoarece ca și cazul geniului actorului, profesorul trebuie să dea dovadă de geniu într-o dedublare momentană a personalității”. Așa cum actorul se detașează temporar de propria lui persoană și trăiește rolul pe care și-l asumă, tot așa educatorul adoptă motivația și circumstanțele rolului didactic. Ca și în teatru, publicul nu este niciodată același; elevii sunt mereu alții. Profesorul se compară mereu diferit, de la un public la altul: alte inflexiuni ale vocii, alte metode, alte relații etc.

Educația se aseamănă cu arta - fiecare educator trebuie să evite șablonul în activitatea educativă pe care o desfășoară, găsind pentru fiecare elev și pentru fiecare împrejurare concretă, procedeul adecvat. Desăvârșirea personalității unui om trebuie să apară ca o operă de artă. Un educator nu poate fi bun doar bazându-se pe intuiție și experiență, fără să aibă un fundament științific corespunzător.

Cu alte cuvinte, omul este opera de artă pe care educatorul, prin educație, încearcă să-l creeze, conform unei armonii universale.

Profesorul îl consideră pe elevi parteneri, subiecți a-i acțiunii educative, coparticipanți la opera pedagogică.

Educația este mai mult un act de salvare, formare, instruire a individului, termeni care sunt total diferiți de cei amintiți mai sus.

Salvarea este un termen specific creștinismului și se referă la desăvârșirea ființei umane pentru intrarea în lumea veșnică. Salvarea presupune o pregătire continuă a omului, pentru o conduită exemplară.

Formarea presupune transformarea personalității elevului, determinarea sau facilitarea ivirii unor noi trăsături caracteriale, a unor conduite psihice dezirabile.

Instruirea este o acțiune de transmitere a informațiilor și vizează latura instrumental-intelectuală a personalității. Predarea este activitatea de prezentare organizată a unor cunoștințe de către cadre specializate în acest sens. Conținutul predării este dimensionat în funcție de particularitățile elevilor. Învățarea îi vizează pe agenții care suportă acțiunea educativă și constă în însușirea metodică de către elevi a unor cunoștințe sau deprinderi cerute de profesori.

Mulți pedagogi înțeleg educația în mod diferențiat. Iată câteva definiții date educației:

- a educa înseamnă a cultiva curățenia sufletească și buna cuviință a copiilor și tinerilor, a-l crește pe copil moral și evlavie, a avea grijă de sufletul lui, a-i modela inteligența, a forma un atlet pentru Hristos; pe scurt a te îngriji de mântuirea sufletului lui. Educația este asemenea unei arte: artă mai mare decât aceasta nu există, pentru că dacă toate artele aduc un folos pentru lumea de aici, arta educației se săvârșește în vederea accederii la lumea viitoare (Ioan Hrisostomus);

- educația este activitatea de disciplinare, cultivare, civilizare și modernizare a omului, iar scopul educației este de a dezvolta în individ toată perfecțiunea de care este capabil (Kant);
- educația este acțiunea de formare a omului pentru el însuși, dezvoltându-i-se o multitudine de interese (Herbart);
- educația este activitatea conștientă de a-l influența pe om printr-o triplă acțiune: de îngrijire, de îndrumare și de cultivare, în direcția creării valorilor culturale și a sensibilizării individului față de acestea (Bârsănescu).

Bibliografie:

***Suport curs.

Constantin Cucoș, *Psihopedagogia pentru examenele de definitivare și grade didactice*, Editura Polirom 2009.

Gheorghe Tomșa, *Psihopedagogia preșcolară și școlară*, 2005.

Culic Irina, *Metode avansate în cercetarea socială*, Editura Polirom, Iași 2004.

Rateu Patric, *Metodele și statisticile experimentale în științele umane*, Editura Polirom, Iași, 2007.

Doina Olga Ștefănescu, Alfred Bulai, *Manual de sociologie*, Editura Humanitas Educațional, București, 2007.

Dan Banciu, *Adolescenții și familia – socializare morală și integrare socială*, Editura All, București, 2005.

TRADIȚIONAL ȘI MODERN ÎN EDUCAȚIE

PROF. ÎNV. PRIMAR ECATERINA VÎLCEANU

**ȘCOALA PRIMARĂ BOLBOȘI,
COMUNA BOLBOȘI, JUD. GORJ**

O metaforă des utilizată atunci când se vorbește despre educație și formare se referă la lumină și iluminare.

Educația înseamnă iluminarea ființei, dumerire, scoatere la suprafață a adevărului, înțelegere și revelare. Prin educație, omul se eliberează de întunericul din el și din jurul său, intrând în sfera luminii adevărului, a binelui, a dreptății, într-un cuvânt, a valorii.

Metafora este clar explicitată în filosofia antică, dar primește o consistență cu totul deosebită în creștinism. „Educația este cea mai mare și mai grea problemă ce i s-a dat omului spre rezolvare”.

Până la a-și da cu părerea învățătorii și profesorii despre cum este bine să fie crescut un copil, se ocupă de el părinții, frații sau bunicii. Oricât de sofisticate ar fi prescripțiile profesioniștilor, nu se poate nega valoarea primelor orientări, emise în cadrul intim, familial. Oricât de amplă și de sofisticată ar fi educația realizată de către școală, nu se pot neglija în nici un caz „cei șapte ani de acasă...”.

Există, cu siguranță, o pedagogie populară, o platformă ideatică ingenuă ce răspunde la dilemele modelării umane.

Pedagogia populară s-a ivit și s-a impus înaintea celei instituționalizate, formalizate. Transmis intuitiv sau pe cale orală, etosul pedagogic acompaniază în mod evident întreaga existență a individului, din leagăn până la mormânt. Pedagogia bunului-simț nu strălucește prin exemplaritatea sa teoretică, ci prin subtilitatea răspunsurilor concrete, prin bogăția și adecvarea lor la chemările realității prin funcția sa înrâuritoare, de anticipare sau cenzurare a actelor pe care urmează să le facem. Ce poate fi mai demn de respectat de cât crezuri cum ar fi: „Omul cât trăiește învață, „Învățătura bună e pe cap cunună”, „A-nvăța de mititel este mult mai ușurel”, „Ce înveți la tinerețe aia ai la bătrânețe”, „Frumusețea vestejește, iar înțelepciunea crește”, „Multe greșești, multe înveți” etc.

Dezvoltarea educației, în general, și cea a învățământului, îndeosebi, au determinat apariția treptată, în fiecare țară, a unui ansamblu de instituții școlare de diferite grade, profile și forme, care au alcătuit sistemul de învățământ al acelei țări.

Sistemul de învățământ contemporan din România se caracterizează prin deschidere și dinamism față de nou, dezvoltându-se și acționând în concordanță cu cerințele economico-sociale cu progresul științifico-tehnic și cultural, cu aspirațiile poporului științifico-tehnic și cultural, cu aspirațiile poporului român, în condițiile societății civile și a statului de drept, democratic.

Reforma învățământului se înscrie în actualul context politic și economico-social ca o tactică folosită de societate în cadrul strategiei naționale globale care vizează ca obiectiv remodelarea comportamentului pedagogic în perspectiva amplificării randamentului în prestația efectuată. Educatorul este agentul uman care mediază decisiv orice schimbare/inovare în cadrul învățământului.

Direcțiile esențiale ale reformei învățământului din România sunt următoarele:

- Schimbări de natură axiologică și metodologică (autonomia persoanei, capacități creative, angajare și responsabilități profesionale, modele de clasificare morfologică și taxonomică a obiectivelor.

Să educi cu adevărat înseamnă să trezești îl cel de lângă tine acele resurse care-l pot împlini și ridica, înseamnă să-l conduci pe celălalt spre descoperirea de sine, dându-i un imbold felului său de a fi, nu direcționat de către tine, ci de ceea ce descoperă el că i se potrivește, nu oferindu-i adevărul de-a gata, ci indicându-i direcția posibilă pentru a-l găsi.

Trebuie să fii de acord că preceptele avansate de tine nu coincid întotdeauna cu ceea ce el poate să facă, unele dintre ele limitându-i evoluția. Principiul de bază ar fi eliberarea lui de constrângerile tale sau ale altora, pentru a le descoperi și respecta... pe ale lui.

Învățarea presupune și mister, și un mare paradox, ea înseamnă și dezvăț, împotrivire, încălcarea a regulilor venite din afară. Pe lângă regula ascultării și supunerii, educatorului trebuie să i se recunoască și dreptul de a încălca, de a construi un set de norme personale, în acord cu ceea ce el poate și speră să întreprindă. Acesta nu trebuie să conducă la o libertate exagerată, ci la o asumare cât se poate de responsabilă a propriului destin. Libertatea persoanei este derivată și câștigată din felul cum are loc raportarea la obligațiile ce decurg din ecuația de mai sus.

- Îmbogățirea și diversificarea curriculum-ului (reevaluarea și perfecționarea disciplinelor consacrate, introducerea unor noi obiecte de învățământ – educația ecologică, educația pentru pace, sunt domenii noi de cunoaștere).

- Reevaluarea funcțiilor aplicative ale conținutului (ridicarea statutului activităților practice; practica trebuie să aibă o programă, metode și conținuturi proprii).

- Asimilarea perspectivei interdisciplinare, a predării integrale a științei.

- Introducerea programelor diferențiate de studiu – organizarea modulară (tratarea diferențiată a elevilor, variația timpului și a sarcinii de învățare, asigurarea unui minimum comun de performanțe școlare – baremuri școlare minimale).

- Informatizarea învățământului. Se știe că tinerii și copiii sunt atrași de cultura digitală și de suporturile tehnice ce o promovează. Nu putem spune exact cât de mare este această latură a culturii, dar există, ne invadează, ne infestază. Din punct de vedere expresiv, cyber cultura este mai aproape de interesele tinerilor, prezentându-se sub formă de jocuri, videoclipuri, chat-uri, etc.

Pot fi identificate și suporturi aparent tradiționale, dar care sunt acaparate de noile tehnologii digitale.

Din punct de vedere educațional, Internetul constituie o oportunitate interesantă, nouă, de instrument accesoriu al unor noi valori ce pot fi adăugate conținuturilor educative vehiculate în instituțiile școlare.

Noile sisteme de conectare și de comunicare pot accelera capacitățile comunicaționale, imaginative sau inventative, dar le și pot încetini sau stopa dacă nu sunt utilizate în chip judicios și, mai ales, în mod univoc. Instrumentul este cu atât mai bun cu cât el face ca elevul să treacă de la statutul de utilizator la cel de producător de idei, de sensuri, de trăiri. Oricât de performantă ar fi noua tehnologie, aceasta se cere a fi completă cu strategii tradiționale clasice de formare a abilităților umane. E bine să știm să comunicăm prin calculator, dar și cu semenii din preajma noastră. Uneori, e mai dificil să comunicăm cu cei de lângă noi, decât cu cei care sunt departe.

Contactul viu, direct, personal cu alții este edificator pentru propria persoană și nu poate fi înlocuit total cu nici o tehnică, oricât de sofisticată ar fi. Poveștile de altădată ale bunicilor, în fața focului din vatră, nu-și vor găsi echivalentul în nici o interpelare intempestivă prin

intermediul mesageriei instant. Și acestea din urmă sunt bine venite, dar reprezintă altceva, și nu totul.

- Apariția alternativelor educaționale: Waldorf, Step by Step

În concluzie, putem spune că în fond există trei mari direcții în care trebuie să insiste educația pentru schimbare:

- a) sesizarea și întâmpinarea schimbărilor;
- b) evaluarea acestora;
- c) proiectarea schimbării și intervenția;

Toate aceste trei direcții, vizează formarea omului astfel încât acesta să poată face față schimbărilor la care este supus mediul său fizic.

Bibliografie:

- Cucoș Constantin, *Educația. Iubire, edificare, desăvârșire*, Editura Polirom, Iași 2008.
Joița Elena (coordonator), E. Frăsineanu, M. Vlad, V. Ilie, *Pedagogie și elemente de psihologie școlară*, Editura Arves, Craiova, 2003.

ACTUL ÎNVĂȚĂRII ÎNTRE TRADIȚIONAL ȘI MODERN

PROF. ÎNV. PRIMAR GICA VULPE

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ CERNEȚI,
JUDEȚUL MEHEDINȚI**

Metodele de predare-învățare specifice limbii și literaturii române sunt multiple. Pentru a putea dezbate importanța unor metode în asimilarea unor deprinderi și abilități, trebuie să cunoaștem semnificația conceptului:

Privită sub raport funcțional și structural, metoda poate fi considerată drept un model sau un ansamblu organizat al procedeelelor sau modurilor de realizare practică a operațiilor care stau la baza acțiunilor parcurse în comun de profesori și elevi și care conduc în mod planificat și eficace la realizarea scopurilor propuse.”

- I. Cerghit -

Înțelegând prin metodă de învățământ o cale, un drum de străbătut deopotrivă de elevi și profesori, prin care, conform unor principii (principii didactice) dar și unor legi (legile învățării) se îndeplinesc obiectivele instruirii, adică se însușesc de către elevi anumite cunoștințe de bază și se formează anumite capacități intelectuale și convingeri în vederea integrării progresive în societate.”

- Ion Berca -

Dacă în învățământul tradițional, principalele metode le constituie conversația, expunerea, demonstrația, metodele centrate pe profesor, transmiterea de cunoștințe, pasivitatea elevilor, învățământul modern solicită aplicarea metodelor active și interactive, a celor care dezvoltă gândirea critică. Fundamentul pentru un nou cadru de predare-învățare îl constituie proiectul, Lectura și Scrierea pentru Dezvoltarea Gândirii Critice” - proiect inițiat în România în anul 1996 prin fundația pentru o Societate Deschisă și devenit un program de perfecționare a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar și universitar, care promovează metode activizatoare, cu rol esențial în dezvoltarea personalității beneficiarului prin învățarea acestuia să gândească critic.

Aplicarea acestor metode care generează învățarea activă și prin care elevii sunt inițiați în gândirea critică nu este simplă ci necesită timp, răbdare, exercițiu și este de preferat să se facă de la vârste fragede, la toate disciplinele, însă cu măsură. Acestea trebuie să fie selectate și utilizate în mod riguros, creativ, în funcție de obiectivele propuse, de specificul grupului educațional și nu trebuie să constituie un trend sau un moft al cadrului didactic. Metodele active și interactive au multiple valențe formative care contribuie la dezvoltarea gândirii critice, la dezvoltarea creativității, implică activ elevii în învățare, punându-i în situația de a gândi critic, de a realiza conexiuni logice, de a produce idei și opinii proprii argumentate, de a le comunica și celorlalți, de a sintetiza/esențializa informațiile, se bazează pe învățarea independentă și prin cooperare, elevii învață să respecte părerile colegilor.

Descriu, pe scurt, câteva din metodele folosite împreună cu elevii mei și care au devenit eficiente instrumente de lucru pentru aceștia în cadrul atelierelor de limba și literatura română.

Brainstorming-ul, în traducere liberă, furtună în creier”, este o metodă de lucru interactivă care se bazează pe asaltul de idei pe care îl provoacă o anumită temă, sarcină. Este o metodă ce stimulează creativitatea prin anunțarea spontană a mai multor idei în legătură cu tema dată, îl solicită pe elev să găsească soluții. Exemple de interogări care să declanșeze brainstorming-ul:

Ce învățătură/mesaj vă transmite textul citit?”;

Cum ai fi procedat dacă te-ai fi aflat în situația personajului X?” etc.

Metoda cadranelor, metodă a gândirii critice, presupune trasarea pe mijlocul foi a două drepte perpendiculare, astfel încât să se formeze cele patru, cadrane” în care elevii vor nota informațiile solicitate. Se poate lucra individual sau cu clasa împărțită pe grupe și atunci fiecare grupă va primi câte o fișă. Se pot propune diferite cerințe în cadrul metodei cadranelor pentru a realiza obiectivele propuse în lecția respectivă. Propun spre exemplificare o variantă a cadranelor:

- *Cadrantul I*: Precizează personajele textului citit.
- *Cadrantul II*: Stabilește și scrie ideile principale ale textului citit.
- *Cadrantul III*: Scrie morala/învățătura care se desprinde din text.
- *Cadrantul IV*: Reprezintă printr-un desen al doilea fragment din text.

Cvintetul este o tehnică ce constă în crearea unei poezii de cinci versuri după reguli precise în scopul de a sintetiza conținutul unei teme abordate în exprimări concise. Regulile de elaborare sunt:

- *Primul vers* constă dintr-un singur cuvânt semnificativ, care denumește subiectul (un substantiv);
- *Al doilea vers* este format din două cuvinte care descriu subiectul (adjective);
- *Al treilea vers* este format din trei cuvinte care arată acțiuni (verbe la gerunziu);
- *Al patrulea vers* este o propoziție din patru cuvinte care să exprime ce simt ei despre subiect;
- *Ultimul vers* este format dintr-un cuvânt cu rol de constatare sau concluzie care să exprime esența subiectului (substantiv). Cuvântul nu trebuie să fie repetat în celelalte versuri.

Cubul - tehnică folosită în condițiile în care se urmărește să se afle cât mai multe informații în legătură cu un subiect. Pe cele șase fețe ale cubului, colorate diferit, se notează câte un verb:

Albastru - Descrie: Descrie cum arată personajul X.

Mov - Compară: Compară personajul X cu personajul Y.

Roșu - Asociază: Asociază numele personajului X cu un nume cunoscut de tine.

Verde - Analizează: Spune ce crezi despre faptele personajului X.

Galben - Argumentează: Argumentează pro sau contra de ce s-a întâmplat...

Portocaliu - Aplică: Povestește despre personajul principal.

Are avantajul că se poate desfășura individual, în perechi sau în grup.

Scheletul de recenzie este o metodă care se aplică pentru fixarea cunoștințelor asigurând astfel feed-back-ul textului citit. Metoda este valoroasă, deoarece îmbină cititul, scrisul,

comunicarea orală și gândirea critică, flexibilă. Pe fișele elevilor sau pe tablă se scriu o serie de cerințe:

- Să scrie într-o singură propoziție despre ce este vorba în text;
- Să scrie într-o impresie ce conține textul;
- Să scrie într-un cuvânt ce conține textul;
- Să precizeze culoarea pe care o asociem cu conținutul;
- Să noteze cel mai important aspect (idee, gând, imagine);
- Să realizeze un desen care să surprindă esențialul.

Diagrama Venn - Se cere elevilor să facă o reprezentare grafică a două obiecte în ceea ce au asemănător și diferit. Ei vor vizualiza partea comună și vor evidenția în spații diferite elemente diferite. De exemplu: Prin ce se aseamănă și se deosebesc personajele X și Y?

Pot fi utilizate, cu rezultate bune, și alte metode și tehnici activ-participative, precum: *Ciorchinele*, *Lectura în perechi*, *Știu/Vreau să știu/Am învățat*, *Metoda pălăriilor gânditoare*, *Metoda SINELG*, *Jurnalul dublu*, *Eseul de cinci minute*, *Turul galeriei*, *Benzile desenate*, *Reportajul*.

Metodele și tehnicile active și interactive au avantaje și dezavantaje. Dezvoltarea gândirii critice, caracterul formativ și informativ, valorificarea experienței proprii a elevilor, determinarea elevilor de a căuta și dezvolta soluții la diverse probleme, evidențierea modului propriu de înțelegere, climatul antrenant, relaxat, bazat pe colaborarea, încrederea și respectul dintre învățător-elev/elevi, elev-elev/elevi sunt câteva dintre avantajele metodelor și tehnicilor active care fac din lecție o aventură a cunoașterii în care copilul participă activ, după propriile puteri. Dintre dezavantaje putem menționa pe cele de ordin evaluativ, pe cele de ordin temporal, material, de proiectare, se creează agitație în rândul elevilor, necesită introducerea de elemente de creativitate pentru a evita monotonia, repetiția.

Bibliografie:

- Ioan Jinga, Elena Istrate, *Manual de pedagogie*, Editura All, București, 2001.
- Ioan Cerghit, *Metode de învățământ*, E.D.P., București, 1973.
- Constantin Cucoș, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași, 1996.
- Chereja Florica, *Dezvoltarea gândirii critice în învățământul primar*, Editura Humanitas Educațional, București 2004.

PROFESORUL INOVATIV ÎN ACTUALITATEA ȘCOLII ROMÂNEȘTI

ELENA ZĂRONIU

**ȘCOALA GIMNAZIALĂ BĂLVĂNEȘTI,
JUDEȚUL MEHEDINȚI**

În noua programă școlară accentul se pune pe creativitatea elevilor. Programele actuale sunt mult mai relaxate decât cele anterioare, nu se mai memorează, renunțăm puțin câte puțin la învățământul tradițional.

Tehnicile moderne de predare, lumea virtuală, centrarea pe competențele cheie, mediul de lucru mai relaxat, fac din copiii anxioși, care mereu aveau nevoie de îndrumare, niște tineri cu păreri proprii, cu stăpânire de sine, cu putere de adaptabilitate mare, fără trac în față auditoriului, ce știu să îmbine utilul cu plăcutul.

Sunt plăcut surprinsă de reacția elevilor atunci când facem vizite online la muzee, când lucrăm în echipă, când ne dezvoltăm spiritul uman ajutându-I și pe ceilalți, sau când, în cadrul unei lecții din manual, dezvoltăm idei de a face bine omenirii.

Exercițiile, mult mai lejere, permit dezvoltarea gândirii lor, nu li se impune gândirea unui autor de cărți cu texte comentate, definițiile se rețin cu ajutorul exemplurilor și al exersării.

Vorbirea și scrierea devin corecte, fluent, fără prea mari erori gramaticale.

Învățăm prin joc, prin descoperire.

Învățăm să avem încredere în colegii din echipă.

Învățăm să devenim altruști.

Renunțăm la memorarea tradițional, la stereotipuri.

Unitatea de învățare *Mărturii din trecut* se bazează pe exerciții de ascultare activă, identificarea sensului global al unui text audiat, prezentarea unui proiect de grup folosim noile tehnologii.

Elevii vor redacta texte cu respectarea normei lingvistice în vigoare, vor identifica sensurile cuvintelor în funcție de context, vor crea jocuri de cuvinte, vor aplica cunoștințele privind flexiunea verbală, vor transforma unele forme gramaticale în altele, vor analiza enunțuri greșite și le vor corecta.

Ca metode de lucru vom folosi conversația, explicația, argumentarea, jocul de rol, videoproiectorul, vizite online prin muzee, filmulețe privind istoria poporului român cu referire la textul *suport Sobieski și românii* de Costache Negruzzi.

DE LA INTEGRARE LA INCLUZIUNE ȘCOLARĂ

PROF. GHEORGHE STANCU

COLEGIUL NAȚIONAL „GHEORGHE LAZĂR”, BUCUREȘTI

Având ca modele educaționale care au dominat drumul spre incluziune, pe care teoretic educația europeană s-a angajat deja de mai mult de treizeci de ani, o etapă importantă a acestui traseu a fost cea de evoluție de la integrare la incluziune.

Deși mulți mai folosesc încă termenii de „integrare” și „incluziune” ca sinonimi, ca și „multicultural” și „intercultural”, „integrare” și „incluziune” au de fapt semnificații diferite. Clarificarea acestor diferențe este o preocupare exprimată de susținătorii abordării integraționiste cu referire la școlile care încearcă să introducă programe de incluziune completă pentru anumite grupuri de copii.

După cum am descris mai sus, anterior apariției conceptului de incluziune, politica educațională dominantă față de elevii cu deficiențe și față de cei ce suferă de multe alte tipuri de tulburări era cea de retragere și segregare, susținută de modelele deficienței și de cel medical. Conceptul de incluziune a început să-și facă apariția în anii 1970 și 1980 odată cu introducerea legislației internaționale care a influențat ulterior legislațiile naționale.

Pe parcursul anilor 1970 și 1980 noțiunea de integrare și-a câștigat popularitatea printre elaboratorii de politici educaționale. În această perioadă, în multe țări, au fost adoptate politici educaționale integraționiste.

Integrarea este asimilarea unui elev în educația de masă, unde acesta se adaptează (sau nu) politicilor, practicilor și curriculum-ului existente în școala respectivă, în timp ce școala în sine rămâne în mare parte neschimbată; accentul nu este evident centrat pe schimbarea școlii.

Spre deosebire de aceasta, **incluziunea** pune accentul pe necesitatea ca sistemul educațional și școlile să se schimbe și să se adapteze pentru a răspunde nevoilor elevilor.

Există mai multe forme de integrare, din care menționăm trei forme principale:

- **Integrarea fizică:** în care elevii sunt plasați în același perimetru cu școala de masă, dar în care unii elevi sunt găzduiți în clase sau unități separate sau urmează un curriculum diferit.
- **Integrarea socială:** în care elevii ce frecventează clase sau unități speciale au posibilitatea de a socializa cu elevii din școala de masă, de exemplu, pe terenul de joacă, în pauza de masă, la întâlnirile la care participă toată școala.
- **Integrare funcțională:** în care se prevede (deși nu întotdeauna în mod consecvent și riguros) participarea comună în cadrul programelor educaționale care includ toți elevii.

Cei care au adus critici, au susținut că datorită faptului că mulți elevi „integrați” nu asimilează sau nu pot asimila informațiile în conformitate cu așteptările școlii, aceștia sunt supuși segregării și marginalizării într-un mediu presupus integraționist. Ei nu sunt percepuți ca membrii valoroși și părți integrante ale comunității școlii, ei nu adoptă un rol complet și activ în viața școlii: ei sunt doar prezenți la școală, în timp ce copiii din școala de masă rămân prioritatea numărul unu a școlii.

Cercetătorii au subliniat de asemenea că integrarea implică o anumită acțiune asupra indivizilor sau grupurilor supuse marginalizării în conformitate cu standardele și condițiile grupului social dominant, în timp ce incluziunea reflectă aprecierea diversității și recunoașterea necesității de a dezvolta răspunsuri care să vină în întâmpinarea diversității de nevoi a elevilor.

Conceptul de educație incluzivă a apărut ca urmare a recunoașterii faptului că integrarea nu era suficientă pentru a împiedica marginalizarea copiilor cu nevoi speciale; copiilor cu deficiențe sau a acelor care diferă în alt mod față de „norma” generală. Se recunoaște acum faptul că nu putem să ne așteptăm ca elevii să se adapteze în mod miraculos pentru a se armoniza cu politici și practici școlare ce au fost inițial elaborate în vederea educării unei majorități dominante de copii, omogenă din punct de vedere cultural și fără dizabilități.

De asemenea, nu este acceptabil nici să căutăm să „re-modelăm” copiii care sunt diferiți, presupunând că nu este nimic rău dacă aceștia pierd sau sunt forțați să își ascundă aspecte importante ale propriei persoane, aspecte care le definesc identitatea. Recunoscând necesitatea educației incluzive, ne plasăm în sfârșit în punctul în care se acceptă că principiul de bază al unui sistem educațional este acela că școala trebuie să fie pentru toți copiii, că aceștia pot și trebuie să fie educați împreună dacă urmează să trăiască împreună și că școala trebuie să fie pregătită să se schimbe pentru a răspunde nevoilor individuale ale copiilor pe care îi educă.

În pofida aspectelor specifice fiecărei țări există unele tendințe comune care reflectă progresele din aceste țări în direcția implementării educației incluzive:

- tendința de a dezvolta și oferi servicii suplimentare copiilor / elevilor / tinerilor pentru facilitarea accesului și a participării acestora la educație;
- legislația în sprijinul educației incluzive – elaborarea unor noi cadre legislative pentru includerea elevilor cu dizabilități în școlile de masă;
- implicarea părinților în deciziile cu privire la plasarea copiilor cu dizabilități, părinții având la dispoziție diverse posibilități pentru a alege între diferite servicii educaționale;
- crearea de centre de resurse sau transformarea școlilor speciale în centre de resurse;
- formarea inițială și continuă a cadrelor didactice în domeniul cerințelor educaționale speciale - aceste formări au caracter opțional în majoritatea țărilor, însă sunt recomandate cadrelor didactice care doresc să lucreze cu copii cu dizabilități.

Bibliografie:

- Kovacs, Maria, *Învățarea într-un mediu incluziv. Ghidul cadrului didactic*. Centrul Step by Step, București, 2006.
- Mykytyn, Ivan, *Prezentarea conceptului de incluziune*, Ghidul tutorelui, MEC, UE, IMC Consulting Ltd., Accesul la educație al grupurilor dezavantajate cu focalizare pe romi, 2004.
- Mykytyn, Ivan, *Școala incluzivă*, Ghidul tutorelui, IDD, MEC, UE, IMC Consulting Ltd., Accesul la educație al grupurilor dezavantajate cu focalizare pe romi, 2004.

COLECTIVUL DE REDACTIE

Director C.C.D. Mehedinți – Coordonator Prof. Grigore GIORGI

Prof. metodist C.C.D. Mehedinți – Rodica TELEGUȚĂ

Prof. metodist C.C.D. Mehedinți – Melania-Voichița CRISTEA

Prof. metodist C.C.D. Mehedinți – Daniela-Constanța ECOBICI

Prof. metodist C.C.D. Mehedinți – Simona-Mihaela SBRENȚA

Informatician C.C.D. Mehedinți – Alexandru ISTODOR

Editor:

Informatician C.C.D. Mehedinți – Alexandru ISTODOR

Editura Școala Mehedințului:

Casa Corpului Didactic Mehedinți

Drobeta Turnu Severin, str. Calomfirescu, nr. 94

TEL./FAX 0252/321537

E-mail: ccdmehedinti@gmail.com

www.ccdmehedinti.ro

Notă: Răspunderea pentru conținutul materialelor revine în exclusivitate autorilor